

BINNENGEKOMEN
TEAM DOCUMENTSERVICES
D.D. 17-04-2023
No. 2023-01903 (RAAD)
No. 2023-01902 (VEILIGHEID)

Van: BRW Stafbureau <stafbureau@brwzl.nl>

Verzonden: maandag 17 april 2023 15:34

Aan:

Onderwerp: VRZL Schriftelijke consultatie (ontwerp) meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027 | uw reactie graag vóór 11 juli a.s. | Let op! Aan of afmelding voor fysieke bijeenkomst graag vóór 12 mei a.s. doorgeven

Aan: griffies

CC: burgemeesters en hun secretariaten
van de inliggende gemeenten Zuid-Limburg

Geachte voorzitter van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027 aan, inclusief de onderliggende stukken (zie onder 'bijlagen').

Op 14 april jl. heeft het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio ingestemd met de doorgeleiding naar de gemeenteraden voor een schriftelijke consultatie. Tevens is ingestemd met een voorstel voor de begeleiding van het behandelingsproces in de gemeenteraden.

Wettelijk kader

Alvorens het algemeen bestuur van de veiligheidsregio het beleidsplan vaststelt, dient aan een aantal wettelijk voorgeschreven eisen te zijn voldaan waarbij inbreng van de gemeenteraad aan de orde is:

- De wet schrijft voor (artikel 15) dat “het bestuur van de veiligheidsregio het risicoprofiel vaststelt na overleg met de raden van de deelnemende gemeenten, waarbij het bestuur de raden tevens verzoekt hun wensen kenbaar te maken omtrent het in het beleidsplan op te nemen beleid”.
- De wet schrijft voor (artikel 14, lid 2a) dat “voorafgaand aan de vaststelling van het beleidsplan, de burgemeester van een gemeente in het gebied van de veiligheidsregio met de gemeenteraad overlegt over het ontwerpbeleidsplan”.

De raden kunnen in het concept risicoprofiel zien welke risico's voor hun gemeente relevant zijn. De raden kunnen indien gewenst het concept aanvullen met eigen onderkende risico's. Daarnaast kunnen ze lokale beleidsprioriteiten en veiligheidsthema's naar voren brengen. Dit laatste hoeft niet per definitie betrekking te hebben op het risicoprofiel, maar kan ook inbreng voor het beleidsplan in bredere zin zijn.

Procesbegeleiding

De komende periode faciliteert VRZL het overleg met de gemeenteraad door middel van een aantal activiteiten. Het hoofddoel is te informeren middels toelichting op de stukken en de mogelijkheid te bieden om verdiepende vragen te stellen:

- **Interactief webinar 8 mei 2023 19.30 uur - 20.30 uur**
Thema: (provinciaal) risicoprofiel / (ontwerp) meerjarenbeleidsplan VRZL 2024 t/m 2027.
De bijbehorende link wordt nog toegezonden.
- **Drie fysieke bijeenkomsten in de regio**
Thema: verdieping op alle voorliggende stukken / gesprek per gemeente.

Bijeenkomst maandag 22 mei 2023 19.30 uur - 21.00 uur - Van der Valk Heerlen

Gemeenten: Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal en Simpelveld.

Bijeenkomst woensdag 24 mei 2023 19.30 uur - 21.00 uur - Van der Valk Maastricht

Gemeenten: Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg a/d Geul.

Bijeenkomst maandag 5 juni 2023 19.30 uur - 21.00 uur - Van der Valk Stein

Gemeenten: Sittard-Geleen en Stein. Met de gemeente Beek wordt een separate afspraak gemaakt.

Wij verzoeken u vriendelijk, i.v.m. de organisatie van deze fysieke bijeenkomsten, om uw **aan- of afmelding door te geven vóór 12 mei a.s.** bij: stafbureau@brwzl.nl

Graag verwijzen wij ook naar het onlinemagazine: <https://cmag.nl/vrzi-meerjarenbeleidsplan>

Vaststellingsprocedure

Vaststelling van het meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027, inclusief de onderliggende stukken is een verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. **Alvorens de documenten ter besluitvorming worden voorgelegd, heeft u de mogelijkheid om vóór 11 juli a.s. uw reactie op de voorliggende stukken kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur. Wij nodigen u daartoe van harte uit.** De voorgenomen datum van vaststelling van het beleidsplan door het algemeen bestuur is 13 oktober 2023.

Uw reactie

U kunt uw schriftelijke reacties en eventuele vragen n.a.v. het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027, inclusief de onderliggende stukken, sturen naar:

Veiligheidsregio Zuid-Limburg,

t.a.v. Bestuur- en Directie Ondersteuning

Postbus 35

6269 ZG Margraten

Een reactie per mail kan gestuurd worden aan: stafbureau@brwzl.nl

BIJLAGEN:

- 1) Het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027
- 2) Provinciaal risicoprofiel 2023 - artikel 15 Wet veiligheidsregio's
- 3) Brandweerrisicoprofiel - artikel 15 Wet veiligheidsregio's
- 4) Oefenbeleidsplan 'MOTO' - artikel 14 lid d. Wet veiligheidsregio's
- 5) Dekkingsplan 2024 t/m 2027 inclusief materieelspreidingsplan 2023 - artikel 14 lid f. Wet veiligheidsregio's
- 6) Visie op inrichting risicobeheersing en beschrijving niet wettelijke adviesfunctie, waaronder de advisering met betrekking tot het omgevingsplan - artikel 14 lid e. Wet Veiligheidsregio's
- 7) Memo opbrengst Bestuurlijke dialoog Brandweezorg 2023 en de vertaling daarvan in ambities voor de periode 2024 t/m 2027

Met vriendelijke groet,

Veiligheidsregio Zuid-Limburg| Bestuurs- en Directieondersteuning

Management Assistente

T + 31
E

Zürichstraat 10 | 6135 LP Sittard
Postbus 35 | 6269 ZG Margraten

Werkdagen: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag

Veiligheidsregio
Zuid-Limburg

Samen veilig.

AAN:

- de Gemeenteraden

in afschrift aan:

- de Colleges van Burgemeester en Wethouders

van de gemeenten in de Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Datum : 17 april 2023

Uw brief van :

Uw kenmerk :

Ons kenmerk :

Behandeld door : ████████ - regisseur bestuurlijke dialoog brandweer + (ontwerp) meerjarenbeleidsplan

Telefoon : ████████

Onderwerp : Schriftelijke consultatie (ontwerp) meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027, inclusief onderliggende stukken

Geachte voorzitter van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027 aan, inclusief de onderliggende stukken te weten:

- a) provinciaal risicoprofiel 2023 (artikel 15 Wet veiligheidsregio's);
- b) brandweerrisicoprofiel (artikel 15 Wet veiligheidsregio's);
- c) oefenbeleidsplan 'MOTO' (artikel 14 lid d. Wet veiligheidsregio's);
- d) dekkingsplan 2024 t/m 2027 inclusief materieelspreidingsplan 2023 (artikel 14 lid f. Wet veiligheidsregio's);
- e) visie op inrichting risicobeheersing en beschrijving niet wettelijke adviesfunctie, waaronder de advisering met betrekking tot het omgevingsplan (artikel 14 lid e. Wet Veiligheidsregio's);
- f) memo opbrengst Bestuurlijke dialoog Brandweezorg 2023 en de vertaling daarvan in ambities voor de periode 2024 t/m 2027.

Op 14 april jl. heeft het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio ingestemd met de doorgeleiding naar de gemeenteraden voor een schriftelijke consultatie. Tevens is ingestemd met een voorstel voor de communicatieve begeleiding van het behandelingsproces in de gemeenteraden.

Wettelijk kader risicoprofiel en (ontwerp) meerjarenbeleidsplan

In de Wet veiligheidsregio's (Wvr) staat vermeld dat het bestuur ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vaststelt waarin het beleid is vastgelegd voor de taken van de veiligheidsregio. Ons huidige meerjarenbeleidsplan Samen Veilig 2020-2023 loopt dit jaar ten einde en vraagt om een actualisatie voor de komende beleidsperiode.

Bij de totstandkoming van ons (ontwerp) meerjarenbeleidsplan 2024 t/m 2027 is nadrukkelijk rekening gehouden met:

- de update van het provinciale risicoprofiel;
- landelijke afspraken en ontwikkelingen, waaronder afspraken binnen het Veiligheidsberaad;
- (Eu)regionale afspraken en ontwikkelingen, waaronder het meerjarenplan EMRIC 2024-2029;
- regionale bestuurlijke wensen vanuit onder andere de bestuurlijke dialoog brandweezorg.

Ook is gekeken naar wat er de afgelopen periode allemaal is gebeurd en welke invloed dat heeft op wie we zijn, waar we voor staan en wat we de komende periode willen en moeten bereiken vanuit onze maatschappelijke rol en positie. Die terugblik was mede behulpzaam bij het vinden van antwoorden op de vraag in welke richting VRZL zich moet bewegen. De COVID19-pandemie, de hoogwaterramp in 2021 en de stroom aan vluchtelingen en asielzoekers als gevolg van oorlog, conflict en geweld leverden ons daarbij talrijke ervaringen en inzichten op.

Ons (ontwerp) meerjarenbeleidsplan gaat uit van realistisch beleid met beoogde resultaten die passen bij de huidige tijdsgeest en binnen een verantwoord financieel beleid. Het voorliggende beleidsplan vervangt daarmee het huidige vastgestelde beleidsplan 2020-2023.

Alvorens het algemeen bestuur van de veiligheidsregio het beleidsplan vaststelt, dient aan een aantal wettelijk voorgeschreven eisen te zijn voldaan waarbij inbreng van de gemeenteraad aan de orde is:

- De wet schrijft voor (artikel 15) dat "het bestuur van de veiligheidsregio het risicoprofiel vaststelt na overleg met de raden van de deelnemende gemeenten, waarbij het bestuur de raden tevens verzoekt hun wensen kenbaar te maken omtrent het in het beleidsplan op te nemen beleid".
- De wet schrijft voor (artikel 14, lid 2a) dat "voorafgaand aan de vaststelling van het beleidsplan, de burgemeester van een gemeente in het gebied van de veiligheidsregio met de gemeenteraad overlegt over het ontwerpbeleidsplan".

De raden kunnen in het concept risicoprofiel zien welke risico's voor hun gemeente relevant zijn. De raden kunnen indien gewenst het concept aanvullen met eigen onderkende risico's. Daarnaast kunnen ze lokale beleidsprioriteiten en veiligheidsthema's naar voren brengen. Dit laatste hoeft niet per definitie betrekking te hebben op het risicoprofiel, maar kan ook inbreng voor het beleidsplan in bredere zin zijn.

Procesbegeleiding

De komende periode faciliteert VRZL het overleg met de gemeenteraad door middel van een aantal activiteiten. Het hoofddoel is te informeren middels toelichting op de stukken en de mogelijkheid te bieden om verdiepende vragen te stellen:

- **Interactief webinar 8 mei 2023 19.30 uur - 20.30 uur**
Thema: (provinciaal) risicoprofiel / (ontwerp) meerjarenbeleidsplan VRZL 2024 t/m 2027.
De bijbehorende link wordt nog toegezonden.
- **Drie fysieke bijeenkomsten in de regio**
Thema: verdieping op alle voorliggende stukken / gesprek per gemeente.

Bijeenkomst maandag 22 mei 2023 19.30 uur - 21.00 uur - Van der Valk Heerlen

Gemeenten: Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal en Simpelveld.

Bijeenkomst woensdag 24 mei 2023 19.30 uur - 21.00 uur - Van der Valk Maastricht

Gemeenten: Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg a/d Geul.

Bijeenkomst maandag 5 juni 2023 19.30 uur - 21.00 uur - Van der Valk Stein

Gemeenten: Sittard-Geleen en Stein. Met de gemeente Beek wordt een separate afspraak gemaakt.

Wij verzoeken u vriendelijk, i.v.m. de organisatie van deze fysieke bijeenkomsten, om uw **aan- of afmelding door te geven vóór 12 mei a.s.** bij: stafbureau@brvzl.nl

Graag verwijzen wij ook naar het onlinemagazine: <https://cmag.nl/vrzi-meerjarenbeleidsplan>

Vaststellingsprocedure

Vaststelling van het meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027, inclusief de onderliggende stukken is een verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Alvorens de documenten ter besluitvorming worden voorgelegd, heeft u de mogelijkheid om **vóór 11 juli a.s.** uw reactie op de voorliggende stukken kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur. Wij nodigen u daartoe van harte uit. De voorgenomen datum van vaststelling van het beleidsplan door het algemeen bestuur is 13 oktober 2023.

Uw reactie

U kunt uw schriftelijke reacties en eventuele vragen n.a.v. het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027, inclusief de onderliggende stukken, sturen naar:

Veiligheidsregio Zuid-Limburg,
t.a.v. Bestuur- en Directie Ondersteuning
Postbus 35
6269 ZG Margraten

Een reactie per mail kan gestuurd worden aan: stafbureau@brwzl.nl

■ Namens het dagelijks bestuur Veiligheidsregio Zuid-Limburg,
met vriendelijke groet,

mr. J.M. Penn-te Strake,
Voorzitter

L.W.M. Houben,
Secretaris

BIJLAGEN:

- 1) Het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027
- 2) Provinciaal risicoprofiel 2023 - artikel 15 Wet veiligheidsregio's
- 3) Brandweerrisicoprofiel - artikel 15 Wet veiligheidsregio's
- 4) Oefenbeleidsplan 'MOTO' - artikel 14 lid d. Wet veiligheidsregio's
- 5) Dekkingsplan 2024 t/m 2027 inclusief materieelspreidingsplan 2023 - artikel 14 lid f. Wet veiligheidsregio's
- 6) Visie op inrichting risicobeheersing en beschrijving niet wettelijke adviesfunctie, waaronder de advisering met betrekking tot het omgevingsplan - artikel 14 lid e. Wet Veiligheidsregio's
- 7) Memo opbrengst Bestuurlijke dialoog Brandweezorg 2023 en de vertaling daarvan in ambities voor de periode 2024 t/m 2027

Samen Veilig Meerjarenbeleidsplan 2024 t/m 2027

**Veiligheidsregio
Zuid-Limburg**

Samen veilig.

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF	3
LEESWIJZER	4
1 WAAR STAAN WE VOOR?	6
2 RISICOPROFIEL EN SLAGKRACHT	9
3 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	13
4 AMBITIES CRISISBEHEERSING & RAMPENBESTRIJDING	19
5 AMBITIES BRANDWEERZORG	24
6 AMBITIES BEDRIJFSVOERING	30
7 BIJLAGEN	34

Woord vooraf

Voor u ligt het meerjarenbeleidsplan Samen Veilig voor de jaren 2024 t/m 2027. Veiligheidsregio Zuid-Limburg beschouwt dit plan als meer dan voldoen aan een wettelijke verplichting. De meerwaarde zit vooral in het creëren van een gemeenschappelijke basis voor dialoog en afstemming met alle partners in de crisisbeheersing, rampenbestrijding en brandweezorg. Dit om (toekomstige) risico's in onze regio te inventariseren en doelgericht actie te ondernemen als die risico's zich voordoen.

Met dit plan willen we vooral impulsen geven aan de kwaliteit van ons werk en de samenwerking met onze partners en buurregio's. Ook willen we slagvaardig inspelen op veranderingen in de veiligheidsomgeving en ruimte bieden om de organisatie vooruitstrevend en efficiënt te laten werken.

Als basis hiervoor geven we inzicht in de risico's en de effecten die deze kunnen hebben. We analyseren wat we als organisaties in de crisisbeheersing, rampenbestrijding en brandweezorg aan potentieel en slagkracht kunnen inzetten. Het gaat hierbij om meer dan de veiligheidsregio. De samenwerking tussen alle partners in het veiligheidsdomein bepaalt de uiteindelijk kracht van onze inspanningen. Ook hebben we gekeken naar relevante trends en ontwikkelingen binnen ons werkveld. Het beeld dat hieruit is ontstaan hebben we vertaald naar concrete ambities voor de komende periode.

Een nieuwe beleidsplanperiode is een goed moment om terug te kijken. Wat is er de afgelopen periode gebeurd en welke invloed heeft dat op wie we zijn, waar we voor staan en wat we de komende periode willen bereiken vanuit onze maatschappelijke rol en positie. Die terugblik helpt mede bij het vinden van antwoorden op de vraag in welke richting we ons moeten ontwikkelen. De COVID-19 pandemie, de hoogwaterramp in 2021 en de stroom aan vluchtelingen en asielzoekers als gevolg van oorlog, conflict en geweld leveren ons daarbij een groot aantal ervaringen en inzichten op.

In de afgelopen beleidsplanperiode hebben we intensief gesproken met ons bestuur over de toekomst van de brandweer in onze regio. Dit om wettelijke ontwikkelingen te doorgronden en het bestuur de mogelijkheid te geven om te onderzoeken welke vernieuwingen gewenst en haalbaar zijn. De uitkomsten van deze discussies zijn gebruikt bij de uitwerking van diverse deelproducten zoals de visie op incidentbestrijding, de visie op inrichting risicobeheersing, het brandweerrisicoprofiel en het brandweerdekkingsplan 2024 t/m 2027. Ook onze gemeenteraden zijn daarbij vroegtijdig betrokken door middel van webinars, fysieke raadsinformatiebijeenkomsten en het inrichten van een regionale klankbordgroep.

De uitwerking van dit beleidsplan heeft ons eens te meer overtuigd van de kracht van onze missie en visie. Als veiligheidsregio kennen we de (toekomstige) risico's, zijn we daarop voorbereid en adviseren en informeren we onze partners en de burgers daarover. We staan dag en nacht paraat en leveren slagkracht indien nodig. We willen ertoe doen op het moment dat het erom spant.

Annemarie Penn-te Strake

Léon Houben

Voorzitter Veiligheidsregio
Zuid-Limburg

Directeur Veiligheidsregio / Commandant brandweer
Zuid-Limburg

LEESWIJZER

We maken en houden Zuid-Limburg zo veilig mogelijk. Dat is onze missie. In dit meerjarenbeleidsplan presenteren we voor de komende vier jaar onze ambities om invulling te geven aan deze missie. Samen met het risicoprofiel, het crisisplan en de rampbestrijdingsplannen is dit plan het uitgangspunt voor een efficiënte en effectieve organisatie bij de voorbereiding en aanpak van (grootschalige) incidenten, rampen en crises. Voor de goede orde: het crisisplan en de rampbestrijdingsplannen volgen een afzonderlijke besluitvormingsprocedure. Ons meerjarenbeleidsplan bestaat uit drie delen.

Deel 1

Het eerste deel (hoofdstuk 1) beschrijft onze organisatie. We gaan in op onze missie en visie, wie onze samenwerkingspartners zijn en hoe we ons hebben georganiseerd. Daarmee geven we een beeld van wat Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) is en doet.

Deel 2

Het tweede deel (hoofdstuk 2) gaat in op het risicoprofiel en vervolgens op wat we tegenover de risico's kunnen zetten qua organisatorische slagkracht met medewerking van onze veiligheidspartners. Het risicoprofiel is wettelijk vereist en daarmee de harde basis voor het meerjarenbeleidsplan. Zuid-Limburg kent in dat opzicht een specifieke risicosetting waarop het brandweezorg- en het risico- en crisisbeheersingsbeleid moet worden afgestemd. Bij het merendeel van de risico's kunnen we ons voorbereiden door middel van een generieke aanpak. Drie risico's hebben prioriteit in de komende periode, mede als gevolg van trends en ontwikkelingen. Uit onze risicoanalyse blijkt dat 1) toenemende maatschappelijke onrust, 2) klimaatverandering en 3) energietransitie specifieke aandacht verdienen. In de slagkrachtanalyse kijken we in eerste aanleg naar wat VRZL zelfstandig aan personeel, materieel en andere voorzieningen heeft georganiseerd om vervolgens te analyseren wat alle andere veiligheidspartners vanuit hun eigen verantwoordelijkheid tot stand brengen. Daarbovenop kunnen we terugvallen op grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden.

Deel 3

Het derde deel (hoofdstukken 3, 4, 5 en 6) omvat de strategische doelen van VRZL en onze ambities om die doelen te bereiken in de komende beleidsplanperiode. Dit deel begint met een uitwerking van trends en ontwikkelingen. Om tot een gerichte analyse te komen, hebben we die gespecificeerd naar de drie VRZL-programmalijnen: Crisisbeheersing & Rampenbestrijding, Brandweezorg en Bedrijfsvoering. Dan volgen per programmalijn onze concrete beleidsambities. De rode draad hierbij is dat we de nadruk leggen op een duurzaam goed voorbereide crisisorganisatie, een toekomstbestendige brandweezorg en een evenwichtige invulling van essentiële randvoorwaarden in de vorm van mens en organisatie en netwerkstructuren.

Zes bijlagen met aanvullende informatie completeren het meerjarenbeleidsplan.

Samenvatting beleidsambities

Op basis van deze rode draad hebben we de volgende overkoepelende beleidsambities voor de komende jaren:

- Opzet van een flexibele, breed inzetbare crisisorganisatie, ook bij langdurige crises.
- Versteving van de netwerkkrol tussen VRZL en (vitale) partners.
- Doorontwikkeling van de informatiearchitectuur en -veiligheid.
- Transformatie van de werk- en denkwijze, van regelgericht naar risicogericht.
- Invoering van een strategische personeelsplanning.

- Doorontwikkeling van een professionele, vitale en wendbare brandweerorganisatie waarin de vrijwilligerspositie is verankerd en waarbij we rekening houden met de gevolgen van Europese regelgeving.
- Kwaliteitsbehoud van de brandweezorg zoals die tot uiting komt in het regionale dekkingsplan (effecten van Uitruk op Maat en de geplande nieuwbouw van kazernes).
- Doorontwikkeling naar een integraal kwaliteitszorgsysteem.

Financiële paragraaf

Dit beleidsplan kent geen financiële paragraaf. De eenvoudige reden daarvoor is dat het algemeen bestuur opdracht gegeven heeft om de komende jaren binnen de huidige financiële kaders te blijven opereren. Dat betekent concreet dat de huidige financiële kaders leidend zijn met de volgende aanvullingen:

- De begroting wordt jaarlijks geïndexeerd conform de geldende afspraken daarover.
- Er is kostenverhoging mogelijk op basis van bestuurlijke besluitvorming (bijvoorbeeld in dossier huisvesting, zie ook hoofdstuk 6). Deze ontwikkelingen zullen aan het algemeen bestuur en aan de gemeenteraden worden voorgelegd.
- Er is kostenverhoging mogelijk op basis van landelijke autonome ontwikkelingen. Ook deze ontwikkelingen zullen eerst aan ons algemeen bestuur en aan de gemeenteraden worden voorgelegd.
- Er zal geen kostenverhoging plaatsvinden op basis van nieuw intern beleid.

1 WAAR STAAN WE VOOR?

Wij zijn Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL), één van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. VRZL is een hands-on hulpverleningsorganisatie en een netwerkorganisatie in één. In de periode 2010-2023 hebben we ons ontwikkeld van een groot aantal samenwerkende (lokale) brandweerorganisaties naar één veiligheidsregio. Dat doen we samen met 16 gemeenten, de Politie-eenheid Limburg, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR), het Openbaar Ministerie (OM), provincie Limburg, Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), Waterpartners Limburg (waterschap, zuiveringsschap, waterleidingmaatschappij), Defensie, de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en Chemelot.

Daarnaast hebben we een omvangrijk netwerk van partijen waarmee we samenwerken, zoals het Nederlandse Rode Kruis, Essent, Enexis, Tennet, Brightlands, ProRail, de overige zuidelijke veiligheidsregio's (Zuid-6) en de verschillende hulpverleningsorganisaties in het euregionale grensgebied (EMRIC). Samengevat: we zijn experts op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding en brandweezorg.

Paraat zijn en slagkracht leveren

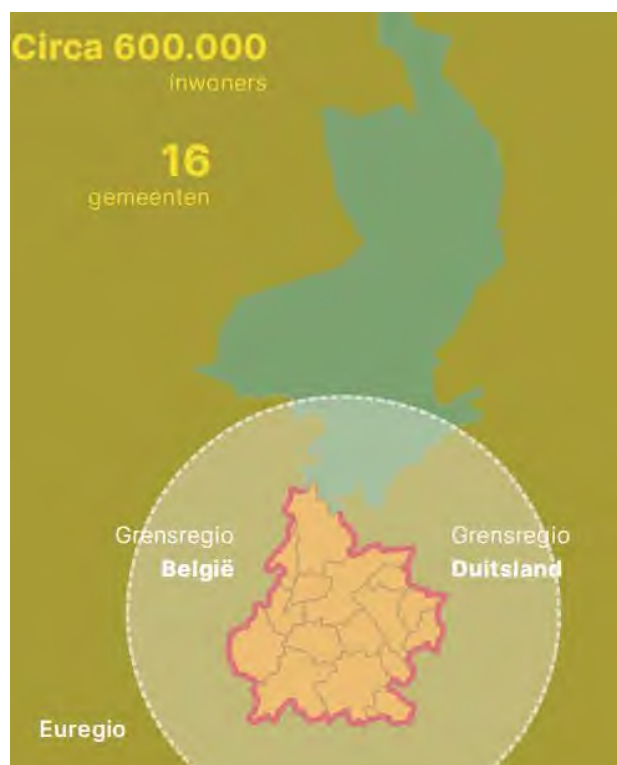
We maken en houden Zuid-Limburg zo veilig mogelijk. Om deze missie uit te voeren moeten we de (toekomstige) risico's in onze regio kennen en daarop voorbereid zijn. Paraat zijn en slagkracht leveren. Dat doen we samen met burgers, bedrijven en instellingen. We kunnen onze missie en visie alleen waarmaken met een professionele, vitale en wendbare organisatie. En met vakbekwame, initiatiefrijke teamplayers die bovendien lef hebben.

Brandweer en programma Crisisbeheersing & Rampenbestrijding

Binnen VRZL werken de brandweer en het programma Crisisbeheersing & Rampenbestrijding nauw samen. Hoe organiseren we de brandweezorg? Welke veiligheidsrisico's zijn er op dit ogenblik en welke kunnen ontstaan in de nabije toekomst? Hoe maken we de kans op ongevallen en rampen zo klein mogelijk? En als er dan toch een incident plaatsvindt: hoe treden we zo snel en vakkundig mogelijk op? Het antwoord op al deze vragen lees je in de volgende hoofdstukken.

Wat is ons werkgebied?

Het werkgebied van VRZL bestaat uit een compact verstedelijkt gebied van ongeveer 650 km². Er is sprake van een economisch waardevolle clustering van onder meer chemie- en healthgerichte activiteiten. De bijzondere geografische ligging brengt kansen en specifieke opgaven met zich mee. Zuid-Limburg ligt uiterst excentrisch binnen Nederland (ruim 200 km grenslengte en op het smalste deel 6 km lang verbonden met de rest van Nederland). Het werkgebied telt circa 600.000 inwoners. Er zijn grote industrieën met specifieke veiligheidsrisico's, zoals de chemische industrie en luchthaven Maastricht Aachen Airport. Met name in de zomermaanden ontvangen we veel toeristen, die in de stedelijke en landelijke gebieden verblijven. Ook vinden in onze regio veel (grote) evenementen plaats, zoals de Amstel Gold Race, het WK en NK Wielrennen, Pinkpop, Oktoberfeesten, kerstmarkten, carnaval en de concerten van André Rieu.

1.1 Euregionale ligging en samenwerking (EMRIC)

We onderscheiden ons van andere veiligheidsregio's door onze centrale ligging in de Euregio Maas-Rijn. Dit is een gebied van circa 10.000 km² dat ongeveer 3,8 miljoen inwoners telt. Kenmerkend is dat er drie talen worden gesproken en dat iedere regio eigen culturen, gebruiken en werkwijzen heeft. Het is een hoogrisicogebied als het gaat om grootschalige ongelukken en rampen vanwege industriële activiteiten, vervoersintensiteiten en maatschappelijke massa-activiteiten.

Duitse en Belgische buurregio's

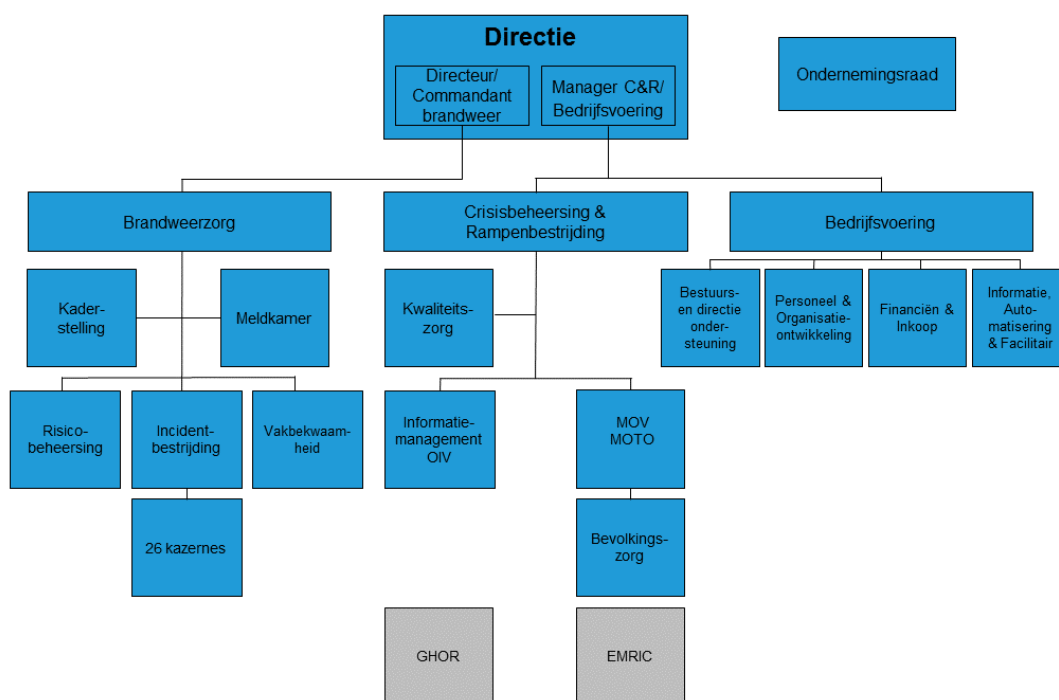
VRZL is een van de vele partners in het Euregio Maas-Rijn Incident en Crisisbeheersing- of EMRIC- samenwerkingsverband. We werken al tientallen jaren samen met Duitse en Belgische buurregio's die binnen hun werkgebied verantwoordelijk zijn voor rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweertzorg, ambulancezorg en infectieziektenbestrijding. Dit heeft geleid tot een groot aantal succesvolle grensoverschrijdende inzetten van brandweer en spoedeisende medische hulpverlening. Ten tijde van rampen en crises hebben de EMRIC-partners intensief contact met elkaar.

Informatiedeling

Binnen EMRIC is ook sprake van informatiedeling over risico's en gevaren, zowel in de zogenoemde koude als warme fase. Die samenwerking is gebaseerd op en vastgelegd in publiekrechtelijke verdragen tussen België, Nederland en de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen én in verdragen tussen de EMRIC-partners. Programmabureau EMRIC ondersteunt de samenwerking.

1.2 Hoe zijn we georganiseerd?

VRZL beschikt organisatorisch over drie programmalijnen: Crisisbeheersing & Rampenbestrijding, Brandweertzorg en Bedrijfsvoering. Per programmalijn werken meerdere teams onderling samen om de organisatiedoelstellingen te behalen. Omdat trends, ontwikkelingen en ambities langs die programmalijnen worden besproken, geven we die onderstaand kort weer.

1.3 Leiderschapsprogramma

In 2022 is VRZL gestart met een leiderschapsprogramma. Alle leidinggevendenden van directie tot en met het niveau van ploegchef nemen de komende jaren deel aan dit programma. Het helpt ons om onze organisatie nog professioneler, vitaler en wendbaarder te maken. Daarbij verwachten we van onze medewerkers dat ze lef en initiatief tonen en dat ze eendrachtig samenwerken binnen diezelfde organisatie.

2 RISICOPROFIEL EN SLAGKRACHT

Leven is risico's nemen. Elke dag weer beïnvloeden onze keuzes onze eigen veiligheid en die van anderen, zowel in positieve als in negatieve zin. De zorg voor een veilige samenleving kan de overheid niet alleen dragen. Iedere burger moet hier naar beste vermogen aan bijdragen. Of het nu gaat om het voorkomen van onveilige situaties of handelen in geval van een daadwerkelijk incident. Het is de taak van de overheid en andere veiligheidspartners om risico's en hoe dan te handelen zo goed mogelijk kenbaar te maken aan de maatschappij. Zoals aangegeven in het woord vooraf is het risicoprofiel de harde basis voor ons beleidsplan. Voordat we naar trends, ontwikkelingen en ambities kijken, geven we in dit hoofdstuk inzicht in ons provinciaal risicoprofiel dat we samen met Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) in 2023 hebben herzien.

2.1 100% VEILIG BESTAAT NIET

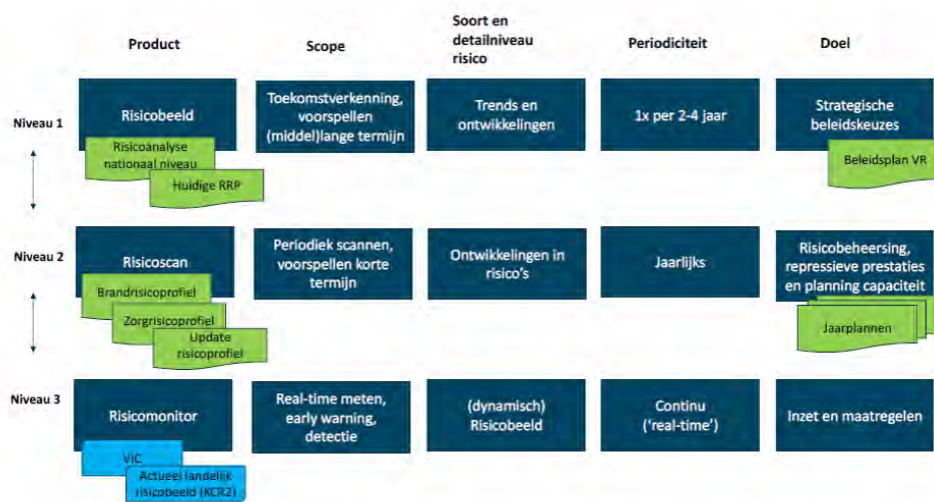
Een 100% veilige maatschappij bestaat niet. Risico's ontwikkelen zich continu. Vaak geleidelijk, soms snel. Dit zorgt ervoor dat we ons als organisatie continu moeten aanpassen aan die risico's om daar vervolgens op in te spelen. Daarbij moet ook steeds een afweging worden gemaakt: wat is de invloed van een risico op bijvoorbeeld de leefbaarheid, de kosten en op de overige belangen?

2.2 PROVINCIAAL RISICOPROFIEL

VRZL en VRLN werken samen op het gebied van risico-inventarisatie en risicoanalyse in Limburg. Er zijn uitgebreide expertsessies georganiseerd met interne en externe (vitale) partners. Dat heeft geleid tot een gezamenlijk provinciaal risicoprofiel. Het provinciaal risicoprofiel geeft inzicht in risicovolle activiteiten en incidenten die kunnen leiden tot een ramp, crisis of grote brand. Het gaat hierbij om gebeurtenissen met een bovengemeentelijke (regionale) impact. Dit document is het fundament onder het meerjarenbeleidsplan. Het geeft namelijk antwoord op twee belangrijke vragen: Wat bedreigt ons? En hoe erg is dat?

Op basis van het risicoprofiel kunnen bestuurders prioriteiten stellen en richting geven aan beleid. Hulpdiensten kunnen hun processen verbeteren, medewerkers gericht opleiden en hun communicatie verbeteren.

We analyseren risico's op verschillende (abstractie)niveaus om verschillende doelen te bereiken (NIPV, 2023). Naast het leveren van input voor strategisch beleid (niveau 1) of voor het maken van capaciteitsplanning (niveau 2) is er ook behoefte aan input om de inzet te kunnen bepalen (niveau 3).

Zeven maatschappelijke thema's en 45 incidenttypes

In het provinciaal risicoprofiel zijn de risico's gebundeld in zeven maatschappelijke thema's en 45 incidenttypes. De risico's zijn beoordeeld op de waarschijnlijkheid dat ze voorkomen en op hun impact. Naast deze mathematische benadering is ook nadrukkelijk rekening gehouden met de beleving van burgers.

Voor een nadere duiding wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van het provinciaal risicoprofiel.

Brandweerrisicoprofiel

Als afgeleide van het provinciaal risicoprofiel heeft VRZL in kaart gebracht wat dit betekent voor de eigen brandweerorganisatie, waarbij het provinciaal risicoprofiel gespecificeerd is naar de kerntaken van de brandweer. Voor het brandweerrisicoprofiel zijn twee producten opgeleverd:

- Brandweerrisicoprofiel op Zuid-Limburg niveau. In dit (statisch) document is een link gelegd tussen het risicobeeld en de spreiding van kazernes, materieel en specialismen. Verder beschrijft het trends en ontwikkelingen en de (mogelijke) consequenties daarvan voor de brandweerorganisatie.
- Het dynamisch brandweerrisicoprofiel en de bijbehorende gesprekscyclus. Het dynamisch risicoprofiel zoomt in op lokaal niveau. Er wordt gebruik gemaakt van databronnen die realtime of periodiek geactualiseerd worden, welke worden weergegeven in een geoviewer en een dashboard. Aan de hand van het dynamisch brandweerrisicoprofiel (i.s.m. het brandweer dekkingsplan) gaat de brandweer cyclisch met de gemeente in gesprek over de belangrijkste lokale risico's en wat nog meer gedaan kan worden om deze risico's af te dekken. Er kan ook voor worden gekozen om een restrisico te accepteren en er transparant over te communiceren. Middels deze risicogerichte aanpak wordt ernaar gestreefd om met de beschikbare capaciteit een zo hoog mogelijke veiligheidswinst te behalen en de speerpunten te benoemen in het gemeentelijk integraal veiligheidsplan (IVP) en de daaraan gekoppelde jaarlijkse uitvoeringsprogramma's.

2.3 RISICO'S MET PRIORITEIT

Zonder de andere risico's uit dit schema te verwaarlozen, richten we ons de komende jaren vooral op het beter beheersbaar maken van deze belangrijke risico's:

- **Toenemende maatschappelijke onrust.** Onder andere de COVID-19 pandemie, oplopende energiekosten, inflatie, klimaatverandering en de stikstofcrisis leiden tot een maatschappelijke discussie, waarbij ongenoegen zich steeds vaker uit in maatschappelijke onrust.
- **Klimaatverandering.** Een sluimerende crisis die ons bedreigt op de lange termijn en die behalve politieke en maatschappelijke aandacht vraagt om een gerichte aanpak van de verantwoordelijke autoriteiten.
- **Energietransitie.** Nieuwe energiebronnen brengen nieuwe risico's met zich mee. Dit vraagt om grote veerkracht en acceptatie van de samenleving, maar ook van hulpdiensten.

Voor de grootste risico's in onze regio zijn specifieke bij wet verplichte rampenbestrijdingsplannen opgesteld. In een rampbestrijdingsplan (RBP) is beschreven hoe hulpdiensten samenwerken tijdens een specifiek incident. In onze regio zijn de volgende RBP's van kracht: RBP Chemelot, RBP Maastricht Aachen Airport en RBP Hoogwater Limburg. Vanuit het project intensivering samenwerking VRZL – Chemelot worden verbeterpunten op het gebied van operationele samenwerking, informatievoorziening, organisatie en techniek opgepakt.

2.4 WAT ZETTEN WE DAAR AAN SLAGKRACHT TEGENOVER?

Tegenover de risico's zetten we de gebundelde slagkracht van onze eigen organisatie en onze crisispartners. De gezamenlijke hulpdiensten zijn bij crises en rampen georganiseerd conform de GRIP-structuur (Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure) op basis van de Wet veiligheidsregio's.

VRZL kan terugvallen op circa 900 medewerkers, onder wie 535 brandweervrijwilligers en een beroepsmedewerkers-formatie van 371. We beschikken over materieel en medewerkers voor de basisbrandweezorg en een reeks specialistische taken. We opereren vanuit 26 brandweerkazernes verdeeld over de regio en het Meld- en Coördinatiecentrum (MCC) in Maastricht. Hoe we dat doen lees je in het Dekkingsplan 2024 t/m 2027. Voor haar taken op het gebied van crisisbeheersing & rampenbestrijding heeft VRZL een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de 16 aangesloten gemeenten. In crisissituaties zijn er circa 120 gemeenteambtenaren beschikbaar om crisistaken in te vullen.

Organisatorische afspraken

Net als VRZL en de gemeenten hebben al onze veiligheidspartners hun eigen slagkracht georganiseerd. Dit geheel aan materiële en personele voorzieningen wordt gecompleteerd door organisatorische afspraken. Die zijn vastgelegd in bijvoorbeeld het crisisplan, rampbestrijdingsplannen en multidisciplinaire informatiekaarten, multidisciplinaire opleidingen, trainingen en oefenprogramma en verder in tal van instructies en regelingen. Samen vormen die afspraken de slagkracht die we tegenover de risico's zetten.

Politie-eenheid Limburg

Het werkgebied van de politie eenheid Limburg is onderverdeeld in 3 districten, te weten District Noord en Midden-Limburg, District Zuidwest Limburg en District Parkstad-Limburg. Deze districten zijn weer onderverdeeld in robuuste basisteams. District Zuidwest Limburg heeft 3 robuuste basisteams, te weten Westelijke Mijnstreek, Heuvelland en Maastricht. Ook district Parkstad-Limburg heeft 3 robuuste basisteams, te weten Kerkrade, Heerlen en Brunssum/Landgraaf.

Ambulancezorg Limburg

Ambulancezorg Limburg verleent medische zorg binnen de hele provincie Limburg. In onze regio gebeurt dit vanuit 5 ambulanceposten met circa 85 medewerkers.

EMRIC en EMRIC+

Voor de grensoverschrijdende samenwerking bij rampen en grote ongevallen hebben de verantwoordelijke ministeries in Nederland, Duitsland en België bilaterale overeenkomsten gesloten. In de projecten EMRIC en EMRIC+ is deze samenwerking doorontwikkeld naar complete EMRIC-samenwerkingsconcepten. Daarin staan de operationele grootschalige samenwerkingsmodellen beschreven voor brandweezorg en voor technische en specialistische hulpverlening.

Eumed-plan

Om een optimale hulpverlening te garanderen zijn er verder afspraken gemaakt over de te leveren medische hulpverlening. Ook is het zogenoemde Eumed-plan opgesteld voor de spreiding van gewonden naar de ziekenhuizen in Euregio Maas-Rijn. Beide plannen samen vormen het multidisciplinaire euregionale bijstandsplan.

Samenwerkende ziekenhuizen

Daarnaast hebben de samenwerkende ziekenhuizen een convenant getekend waarin is vastgelegd hoe ze hun samenwerking voortzetten en zo nodig verbreden. Dit om een kwalitatief hoogstaande verzorging te garanderen voor slachtoffers van een grootschalig incident in de deelnemende regio's van Euregio Maas-Rijn.

3 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Trends en ontwikkelingen hebben invloed op onze omgeving en daarmee op het werk van VRZL. Om inzicht te krijgen in die trends en ontwikkelingen zijn relevante publicaties geraadpleegd¹.

Veranderingen vragen om extra inspanning en versterking als het gaat om crisisbeheersing en rampenbestrijding. De commissie-Muller (2019) zegt hierover dat een verbeteringslag noodzakelijk is in de samenwerking tussen regio's, crisispartners en Rijk bij de aanpak van interregionale en (inter)nationale crises. Met veel omringend buitenland zijn dit belangrijke aandachtspunten voor VRZL.

De strategische vraagstukken die op basis van de in de voetnoot genoemde stukken zijn geformuleerd, zijn landelijk gebundeld in de volgende vijf thema's:

1. Maatschappelijke opgave en breedte van de taakopvatting van de veiligheidsregio.
2. Samenwerking, professioneel gezag en positie in de keten, netwerken en ecosystemen.
3. Veerkracht, weerbaarheid, wendbaarheid, stimuleren en organiseren (intern en extern).
4. Kennis, innovatie, (data gedreven) technologie vanuit balans systeem- en leefwereld.
5. Goed werkgeverschap, leiderschap, duurzaam en inclusief.

In de beleidsplanperiode die voor ons ligt, vragen deze thema's continu aandacht en krijgen ze vorm in een dialoog met ons algemeen bestuur. Wat zijn op basis van de geraadpleegde stukken de relevante trends en ontwikkelingen voor VRZL en de specifieke programma's?

3.1 CRISISBEHEERSING & RAMPENBESTRIJDING

Verdere professionalisering crisisbeheersing en uitbreiding capaciteit

Langdurige crises kosten veel capaciteit qua mensen en middelen. Die capaciteit wijkt af van de reguliere Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure of GRIP-procedure voor flitsrampen. In lijn met de contourennota Crisisbeheersing en Brandweezorg zetten we de extra Brede Doeluitkering Rampenbestrijding- of BDuR-gelden van het ministerie onder andere in voor de verdere professionalisering van crisisbeheersing als vak. Dat doen we door te werken aan de voorbereiding op langdurige crises en de (langdurig) bemensing en ondersteuning van crisisteams.

Versterking netwerkkrol veiligheidsregio's

Nieuwe risico's brengen nieuwe partners en nieuwe netwerken met zich mee. De netwerkkrol van de veiligheidsregio in het thematisch bij elkaar brengen van interne, externe en vitale partners staat hierin centraal (NIPV, 2022). De contourennota erkent hier het belang van het faseren, vormgeven en wettelijk verankeren van netwerksamenwerking in de koude, lauwe en warme fase. Het is daarbij van belang dat organisaties en (sleutel)functionarissen in crisisorganisaties 'elkaar kennen' en 'gekend worden'. Hiervoor dienen veiligheidsregio's een netwerkmanagementstrategie te bepalen (Ministerie Justitie en Veiligheid, 2022). De commissie evaluatie Wet veiligheidsregio's ondersteunt het belang van netwerksamenwerking (voor alle fasen van de crisisbeheersingscyclus).

¹Dit betreft onder andere de Toekomstverkenning Brandweer 2022-2030 (NIPV, 2022) en de Toekomstverkenning Crisisbeheersing (NIPV, 2022) op basis van de Future Searches, Drie Grote Werken (NIPV, 2023), de contourennota Crisisbeheersing en Brandweezorg (Ministerie Justitie en Veiligheid, 2022), het Nationaal handboek Crisisbeheersing (NCTV, 2022), de evaluatie Wet veiligheidsregio's (Wvvr) (Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's, 2020) en de Rijksbijdrage Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) 2023 (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2022), evaluaties en ervaringen naar aanleiding van de COVID-19 pandemie, hoogwaterramp Limburg en de vluchtelingen- en asielzoekerscrisis.

Intensivering verbinding Rijk en regio

De voorbereiding op een bovenregionale en landelijke crisis vraagt om samenwerking en betrokkenheid van veel partijen. Daarom moet er sprake zijn van een eenheid tussen Rijk en regio's. Daarvoor zijn investeringen nodig voor de ontwikkeling en het beheer van informatiesystemen en een coördinatie-, actie- en informatiepunt voor Rijk, regio's en partners: het KCR2 (Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk). De afspraken over de aansluiting van de veiligheidsregio's op de nationale crisisstructuur zijn afgestemd met het Veiligheidsberaad.

Versterking informatiepositie en technologie

Actuele en betrouwbare informatie rondom incidenten en crises draagt bij aan een betere beeldvorming over het verloop daarvan. Die informatie ondersteunt ook crisisfunctionarissen bij de uitvoering van hun taken. De afhankelijkheid van technologie zorgt daarbij voor meer risico's in de vorm van mogelijke storingen en cybercrises. Een trend is dat veiligheidsregio's steeds meer aan continue monitoring doen, zoals in veiligheidsinformatiecentra. Een van de uitdagingen is om kansrijke experimenten en werkwijzen breder toepasbaar te maken zoals gebeurt met de virtuele assistent (NIPV, 2022), een project in de pilotfase waaraan VRZL deelneemt. Deze applicatie ondersteunt om sneller een goede informatiepositie op te bouwen tijdens een incident door allerlei beschikbare informatiebronnen te combineren. Ook hebben we in de afgelopen beleidsplanperiode samen met Veiligheidsregio Limburg-Noord en Zuid-6 een Veiligheids Informatie Knooppunt (VIK) ingericht met subsidie van de provincie Limburg. In de komende beleidsplanperiode bouwen we dat knooppunt verder uit.

3.2 GHOR (GENEESKUNDIGE HULPVERLENINGSORGANISATIE IN DE REGIO)

Binnen het domein Crisisbeheersing & Rampenbestrijding kennen we ook de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio of GHOR. De GHOR vertegenwoordigt onder leiding van de directeur Publieke Gezondheid de geneeskundige keten tijdens rampen en crises. Hiertoe worden risico's en relevante ontwikkelingen in beeld gebracht en ketenpartners en overheid geadviseerd over de best mogelijke voorbereiding. Uitgangspunt is het gezamenlijk optreden als één geneeskundige keten op het moment dat het echt nodig is. Daarom zijn regie op de gezamenlijke voorbereiding, onderhoud en verbetering van een sterk netwerk en een volwassen onderlinge informatievoorziening dagelijkse aandachtspunten voor de GHOR.

De directeur Publieke Gezondheid stuurt de GHOR aan

Deze directeur staat met één voet in het stelsel van de Wet publieke gezondheid, waarin ook de crisistaken van de GGD zijn vastgelegd. De andere voet staat in het stelsel van crisisbeheersing onder de Wet veiligheidsregio's. Het GGD-bestuur benoemt de directeur in afstemming met het bestuur van een veiligheidsregio. De GHOR Zuid-Limburg is ondergebracht bij de GGD Zuid-Limburg en valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VRZL.

Doel van de GHOR

De GHOR is bij uitstek een netwerkorganisatie waarin verbinding met ketenpartners van acute en niet-acute zorg centraal staat. Knelpunten en belangen die tijdens een ramp of crisis spelen in de geneeskundige keten worden via de GHOR onderdeel van de multidisciplinaire besluitvorming op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Het doel van de GHOR is om de gezondheidszorg onder regie van het openbaar bestuur naadloos op te schalen van dagelijkse naar grootschalige hulpverlening. En dat de betrokken organisaties daarbij als samenhangende zorgketen optreden. Zo ontvangen slachtoffers van rampen en crises optimale zorg.

Aantal hoofdontwikkelingen

De ontwikkelingen binnen de geneeskundige keten zijn van invloed op het werk van de GHOR Zuid-Limburg.

1. Taakdifferentiatie binnen de ambulancezorg

Naast gepland en ongepland vervoer van patiënten richt de ambulancezorg zich steeds meer op andere soorten zorgverlening. Zo ontvangen patiënten met hulp van andere zorgpartners vaker thuis zorg waar voorheen vervoer centraal stond. Een ander voorbeeld is taakdifferentiatie, waarbij een rol is ontstaan voor een verpleegkundig specialist die over extra expertise beschikt. Sneller in verbinding staan met specialisten in het ziekenhuis om al in de ambulance medische verrichtingen te laten plaatsvinden om het hulpverleningsproces te bespoedigen is nog een voorbeeld.

2. Specialisatie en centralisatie van ziekenhuiszorg, minder locaties waar adequate traumazorg verleend kan worden

Om de zorg betaalbaar te houden, hebben zorgorganisaties de opdracht gekregen om te kijken hoe de zorg toegankelijk en betaalbaar ingericht kan worden. Dit kan tot gevolg hebben dat bepaalde specialistische zorg in een regio verdwijnt of wordt afgeschaald. Dit kan weer gevolgen hebben voor de opgeschaalde zorg tijdens een ramp of crisis.

Daarnaast ziet de GHOR Zuid-Limburg ontwikkelingen op het gebied van: zorgcoördinatie: één loket voor aanvragen (spoed)zorg, transitie in de zorg, zorg dicht bij huis en druk op de zorg door vergrijzing en structurele en periodieke personeelstekorten.

3. Toename medische adviesvragen

Door toegenomen evenementen en de invoering van de Omgevingswet neemt de hoeveelheid medische adviesvragen toe.

4. Intensivering samenwerking netwerkpartners

Door verschillende ontwikkelingen, zoals o.a. personeelstekorten en toenemende zorgkosten, wordt het steeds belangrijker dat zorgorganisaties met elkaar samenwerken. De COVID crisis heeft ons doen inzien dat door samenwerking in de keten er beter en sneller met elkaar kan worden afgestemd en de zorg efficiënter kan worden ingericht. Ook de GHOR Zuid-Limburg intensificeert haar samenwerking met bijvoorbeeld het Netwerk Acute Zorg Limburg.

3.3 BRANDWEERZORG

Risicogerichtheid versus regelgerichtheid: implementatie Omgevingswet

Het dynamische karakter van de samenleving maakt dat het palet aan risico's steeds opnieuw geïnterviewd en geanalyseerd moet worden om er proactief op in te kunnen spelen.

De toename van risico's vereist een focus op de risico's die ertoe doen en leiden tot de meeste veiligheidswinst. Dit dwingt ook om risico's vanuit een breder perspectief te bekijken, over de verschillende vakgebieden heen. Nieuwe risico's lopen veelal voor op de regelgeving. Denk hierbij bijv. aan ontwikkelingen in het kader van de energietransitie en andere nieuwe technologieën.

Ook de herziening van het omgevingsrecht brengt veranderingen met zich mee. De Omgevingswet kent een nieuw instrumentarium, waaronder de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Een nieuw instrumentarium vraagt om nieuwe afwegingen en beleidskeuzes. Van belang is dat risicobeheersing zorg draagt voor een adequate borging van het thema fysieke veiligheid in het gemeentelijk instrumentarium.

Bovenstaande ontwikkelingen vragen om een omslag van regelgericht naar risicogericht werken, waarbij de rol van risicobeheersing verandert van toetser aan wettelijke regels naar (brand)veiligheidsadviseur. De rol van risicobeheersing varieert daarbij van ondersteunen, informeren, bevorderen van gewenst gedrag, regisseren tot dwingend sturen.

Risicogericht werken is de focus leggen op risico's die ertoe doen en deze risico's op een adequate wijze beïnvloeden. Dat vergt niet alleen het toepassen van regels, maar vooral het scherp in beeld brengen en afwegen van risico's, het zoeken naar (creatieve) maatregelen die de veiligheid bevorderen en het motiveren en beïnvloeden van gedrag van burgers, bedrijven en overheden. Met als doel dat het bevoegd gezag een bewuste afweging maakt van de risico's die samenhangen met beoogde activiteiten in de fysieke leefomgeving, waarbij oog is voor de gevolgen van keuzes en mogelijke maatregelen om de risico's te verkleinen.

Met het besef dat meer regels niet per definitie tot meer veiligheid leiden en dat een aanvullende risicogerichte benaderingswijze de beste manier is om in onze complexer wordende samenleving die extra veiligheidswinst wel te boeken, is de transitie nog niet gemaakt. De wijze waarop de implementatie van de fundamentele stelselwijziging in het omgevingsrecht met onder andere de nieuwe Omgevingswet succesvol kan worden doorgezet is bepalend voor de mate waarin de veiligheidswinst geëffectueerd kan worden.

Slagkracht brandweer en behoud vrijwilligheid

Met de professionaliseringsslag die VRZL sinds 2010 heeft ingezet is de landelijke trend gevolgd. Tegelijkertijd blijkt uit de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) dat Nederland niet goed is voorbereid op rampen en crisis van de toekomst. Hierdoor ontstaat er druk om zowel op bovenregionale als op landelijke schaal, voldoende slagkracht te garanderen. Wat de invloed gaat zijn voor VRZL om landelijke slagkracht te genereren, is nog niet geheel duidelijk. Wel is duidelijk dat de professionalisering de komende beleidsperiode doorzet. Meer concreet betekent dit dat vakinhoudelijke eisen blijven toenemen. En wat betekent dat als het gaat om het behoud van vrijwilligheid?

Uit onderzoek naar "Vrijwilligheid bij de brandweer in Nederland" (Brandweeracademie, 2019) blijkt dat een bezinning gewenst is over welk type leiderschap er nodig is en welke andere vaardigheden, organisatiewijzigingen en cultuurverandering bij de brandweer nodig zijn om een gezond vrijwilligersmanagement te bewerkstelligen, nu en in de toekomst. Het gaat om een management en leiderschap die ruimte geven, maar ook grenzen stellen waarbinnen die ruimte valt en op zoek gaan naar een vorm van uniformiteit waarbinnen diversiteit mogelijk is. Het verdient aanbeveling om een (landelijk) vervolgonderzoek met name op dit thema te richten en een opleiding te ontwikkelen die specifiek gericht is op modern vrijwilligersmanagement. Omdat, zo blijkt uit onderzoek, ook andere vrijwilligersorganisaties worstelen met dit probleem heeft dit een bredere scope dan alleen de brandweer.

Voertuigbezetting en Uitruk op Maat

Het is te verwachten dat incidentbestrijding binnen de veiligheidsregio's in de periode 2024 t/m 2027 zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de landelijke richtlijn Uitruk op Maat. Concreet houdt dit in dat de brandweer bij incidentbestrijding niet met minder dan vier personen mag uitrukken. Het gaat hier om de zogenoemde TS-Flex met een chauffeur, bevelvoerder en twee manschappen. Dit wijkt af van de huidige werkwijze die bestuurlijk is goedgekeurd in 2012 en waarbij met minimaal drie personen mag worden uitgerukt zonder bevelvoerder als de SI-2 mee wordt gealarmeerd. Bij de landelijke richtlijn is het vooral van belang welke ondersteuning (vrijwillige) kazernes ontvangen binnen de bestaande financiële kaders om de draai te maken naar Uitruk op Maat.

Europese regelgeving deeltijdwerk / 'bouwsteen verplichtend karakter'

De Europese regelgeving voor deeltijdwerk heeft naar verwachting grote gevolgen voor de inzet van de brandweervrijwilliger in Nederland. In de komende periode moet onderscheid worden gemaakt tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers, omdat beide groepen anders worden beloond. Een andere beloning is alleen toegestaan als beide groepen daadwerkelijk andere verplichtingen hebben. Concreet mogen vrije-instroomvrijwilligers bijvoorbeeld niet verplicht worden tot kazernering. In vakjargon wordt dit de 'bouwsteen verplichtend karakter' genoemd. Het daadwerkelijke effect voor zowel de beroeps- als vrijwillige kazernes is pas helder als bekend is welke juridische kaders gelden en of er politieke bereidheid is om de Arbeidstijdenwet en financiële kaders aan te passen.

Tweede loopbaanbeleid

Sinds 2006 is functioneel leeftijdsontslag voor brandweermensen afgeschaft. Vanaf 1-1-2006 mag men de bezwarende brandweerfunctie niet langer dan 20 jaar vervullen. Het is een gezamenlijke inspanning van werkgever en werknemer een tweede loopbaan te verwezenlijken die de werknemer na maximaal 20 jaar kan gaan vervullen binnen of buiten de veiligheidsregio. De veiligheidsregio's staan drie jaar voor de datum waarop de eerste medewerkers aan hun tweede loopbaan beginnen. Het brandweervak is in de loop van de jaren veranderd, waardoor nieuw onderzoek nodig is over onder andere bezwarendheid.

In opdracht van de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's is door de Universiteit Maastricht een vierjarig onderzoek gestart. Het doel van het onderzoek is meer inzicht te verkrijgen in de elementen van het zware werk in de huidige situatie, de samenhang tussen (combinaties van) deze elementen en parameters van duurzame inzetbaarheid alsook de daadwerkelijke oorzaak-gevolg relatie tussen bevorderende en belemmerende factoren van duurzame inzetbaarheid en arbeidsparticipatie doorheen de tijd. Dit maakt het onderzoekstraject langdurig van aard (4 jaar) maar is essentieel om te komen tot gerichte preventieve en interventiemogelijkheden om duurzame inzetbaarheid en arbeidsparticipatie onder het brandweerkorps te faciliteren.

Veranderende rol en positie meldkamer

In de periode 2024-2027 dient de Meldkamer Visie geïmplementeerd te zijn. Dit vraagt een andere en met het veld afgestemde positie in het netwerk van informatievoorziening en informatie gestuurd optreden. Ook wordt de overgang gemaakt naar een Nationaal Meldkamer Systeem (NMS). Dit kan effecten hebben op de wijze van alarmering (de zogenaamde Kazerne Volgorde Tabellen) en daarmee wellicht op de mate van inzet van kazernes. Daarom vindt ook een verkenning plaats om kazernes te ondersteunen bij deze ontwikkeling.

Verder wordt de landelijke meldkamersamenwerking steeds belangrijker. Landelijk ontwikkeling is dat meldkamers elkaar ondersteunen bij drukte, crisis en rampen. Landelijke standaardisatie is dan ook onvermijdelijk. Deze standaardisatie kan knelpunten opleveren binnen de bedrijfsvoering, maar deze knelpunten zijn nog niet inzichtelijk.

Innovatie en flexibilisering

Innovatie en flexibilisering krijgen extra aandacht in de komende beleidsplanperiode omdat VRZL mogelijk minder medewerkers ter beschikking heeft in de nabije toekomst vanwege de krappe arbeidsmarkt, de afnemende interesse in vakopleidingen en de vergrijzing. Strategisch personeelsbeleid is een belangrijke voorwaarde om een aantrekkelijke werkgever te blijven. Voorzienbare innovaties in de komende beleidsplanperiode zijn onder andere de invoering van een nieuw communicatiesysteem voor de hulpdiensten (het nieuwe C2000/NOOVA), de verkenning van mogelijkheden tot automatisch plotten, het monitoren van paraatheid en het dynamisch alarmeren van eenheden. Ook verkennen we of en hoe de doorontwikkeling van het droneteam binnen onze veiligheidsregio verder vorm krijgt en in welke mate blusrobots ondersteunend kunnen zijn, onder meer bij optredens in ondergrondse bouwwerken zoals tunnels en ondergrondse parkeergarages. Daarnaast onderzoeken we welke invloed autonoom openbaar vervoer heeft op termijn.

Brandweeronderwijs

Het is al vaak gezegd: de brandweer is een kennis- en ervaringsorganisatie. De nieuwe brandweerdoctrine vraagt om daarop aangepaste opleidingen en bijscholingen. De lengte van de opleidingen (niet de hoeveelheid leerstof), de wisselende instructiekwiteit, de inzet van in- en externe instructeurs en de kleinschaligheid van de regionale opleidingsinstituten in het land maken aanpassing van het vakbekwaamheidssysteem dringend noodzakelijk. Daarbij leidt ook nieuw en afgerond wetenschappelijk onderzoek door NIPV naar factoren die bepalend zijn voor een succesvolle brandweerinzet op straat tot verbeteringen binnen dat systeem.

Versnelling brandweeropleidingen

De landelijke opdracht voor de komende periode luidt: verbeter en vereenvoudig het brandweeronderwijsstelsel en richt een daarop geïnspireerd stelsel van crisisonderwijs in. Een onderdeel hiervan is een versnelling van de brandweeropleidingen. Deze versnelling zorgt naar verwachting voor een verhoogde motivatie en beschikbaarheid van vrijwilligers. Daarnaast ontwikkelen we partnerships met ROC's en vormen we een onderwijskundige basis met reguliere leerlijnen. Zo bereiken we dat brandweerdiploma's ook MBO-erkend worden en benutten we het potentieel van ROC's om een MBO-niveau 3 brandweeropleiding tot stand te brengen als opmaat naar nieuwe vrijwilligers en beroepsbrandweermensen.

4 AMBITIES CRISISBEHEERSING & RAMPENBESTRIJDING

In dit hoofdstuk vertalen we de trends en ontwikkelingen zoals beschreven in hoofdstuk 3 naar de concrete ambities voor het programma Crisisbeheersing & Rampenbestrijding, inclusief GHOR en EMRIC.

4.1 Crisisbeheersing & Rampenbestrijding

Wat willen we in de komende beleidsplanperiode bereiken?

Informatiemanagement (IM)

Dag en nacht weten wat er speelt in onze (eu)regio is allesbepalend voor de uitvoering van onze taken. Dit houdt in dat we met onze partners zo veel mogelijk informatie verzamelen en dat we die duiden, zowel in tijden van een crisis als in de voorbereiding daarop. We willen de lat nog hoger leggen door te blijven innoveren en investeren op dit gebied. Informatiemanagement wordt steeds meer gezien als een primair proces dat van groot strategisch belang is voor onze veiligheidsregio. Het is onder de noemer informatiegestuurd werken de motor voor verandering en verbetering van de denk- en werkwijze binnen onze organisatie. Het eerdergenoemde Veiligheids Informatie Knooppunt of VIK dat we samen met Veiligheidsregio Limburg-Noord hebben opgezet, vormt daarbij een belangrijke basis.

Operationele informatievoorziening (OIV)

Operationele Informatievoorziening richt zich op alles wat we doen om te voorzien in de informatiebehoefte van de primaire processen, waaronder risicobeheersing en incidentbestrijding. Dit betekent dat alle onderdelen van de informatievoorziening – mensen, middelen, data, hard- en software – in dienst staan van een zo veilig en efficiënt mogelijk verloop van de werkzaamheden van onze mensen in die primaire processen. We ontwikkelen die processen verder door. Dat doen we door nog nauwer samen te werken met partners en programma's om beschikbare informatie te verzamelen en te delen via bijvoorbeeld LiveOp.

De ontwikkelingen binnen IM en OIV zijn daarmee ook heel belangrijk voor de programmalijn brandweer, dit ter ondersteuning van de operationele eenheden.

Multidisciplinaire Operationele Voorbereiding (MOV)

MOV bestaat voor het merendeel uit crisisplanvorming. In de beleidsplanperiode die voor ons ligt, vindt een intensivering plaats rond de eerdergenoemde geprioriteerde thema's: toenemende maatschappelijke onrust, de effecten van klimaatverandering en energietransitie. Ook is sprake van een update van de reguliere planvorming op basis van het risicoprofiel en in lijn met de wettelijke kaders. MOV neemt actief deel in meerdere netwerken om tijdig nieuwe risico's te signaleren en hierop in te kunnen spelen. Gezien de hoeveelheid benodigde planvorming blijft het een uitdaging om die beheersbaar te houden voor crisisfunctionarissen. De (door)ontwikkeling van functiegerichte smartphoneapplicaties, webinars, vlogs en inloopsessies helpt daarbij.

Multidisciplinair Opleiden Trainen en Oefenen (MOTO)

In lijn met de contourennota (h)erkent VRZL dat crisisbeheersing in toenemende mate een geprofessionaliseerde taak is. Er is een stevig fundament van kennis, kunde en ervaring noodzakelijk, ook in relatie tot het voorgaande punt. De commissie adviseert dan ook om in de nieuwe wetgeving vast te leggen dat het stelsel van crisisbeheersing voorziet in kennisontwikkeling en het gezamenlijk opstellen van kwaliteitsnormen. Deze kwaliteitsnormen en de invoering daarvan hebben impact op MOTO. We maken al gedeeltelijk gebruik van kwalificatie- en competentieprofielen. Daarnaast besteden we behalve de reguliere thematische oefencyclus extra aandacht aan geprioriteerde thema's in de komende beleidsplanperiode.

Kwaliteitszorg en lerend vermogen

VRZL staat landelijk al bekend als een voorbeeld van best practice bij de evaluatie van GRIP-incidenten. We leiden een groot aantal evaluatiepunten meetbaar terug naar de verschillende processen en afdelingen in de organisatie, zodat ons lerend vermogen toeneemt. De contourennota vermeldt dat de veiligheidsregio's er tot nu toe niet in zijn geslaagd om een uniform kwaliteitszorgsysteem te ontwikkelen. Dit is een volgende stap binnen onze kwaliteitszorg. Dit zijn op dat gebied onze ambities voor de komende beleidsplanperiode:

- Doorontwikkeling GRIP-evaluatiesystematiek, mede door nog intensiever samen te werken met partners (zoals nu al is gerealiseerd voor Chemelot).
- Kennisregie: ontwikkeling en ondersteuning van het proces om ook externe evaluaties en rapporten intern door te voeren.
- Intensiever volgen, participeren in en opvolgen van landelijke ontwikkelingen op kwaliteitsgebied zoals de totstandkoming van een landelijk, uniform kwaliteitszorgsysteem.
- Invoering van procesgericht werken.
- Uitbreiding van de aanpak en ondersteuning bij evaluaties van niet-incidenten, zoals een beleids- of procesevaluatie (bijvoorbeeld evaluatie Operationeel Kernoverleg).

Bevolkingszorg

De contourennota doet een aantal aanbevelingen rond de inbedding van bevolkingszorg in de veiligheidsregio's. VRZL heeft al een groot aantal van deze aanbevelingen doorgevoerd. Concreet gaat het hierbij om:

- De inrichting van uniforme bevolkingszorgfuncties, zodat er duidelijkheid is over de basisorganisatie van bevolkingszorg en de bovenregionale samenwerking aan kracht wint.
- Een voldoende niveau van vakbekwaamheid in de kernfuncties bevolkingszorg volgens vastgestelde kwaliteitseisen en kwalificatiedossiers.
- Verantwoording ten opzichte van het algemeen bestuur. Onderdeel hiervan is de monitoring van het gerealiseerde kwaliteitsniveau van bevolkingszorg en de invulling van landelijke kwaliteitscriteria die de branche vaststelt en beheert. De landelijke kwaliteitsnormen zelf worden niet in de wet opgenomen. De jaarlijkse rapportage van de coördinerend gemeentesecretaris geeft daar invulling aan.
- De bevordering van de samenwerking tussen alle organisaties die bevolkingszorgtaken uitvoeren en organisaties die aansluiten op bevolkingszorg.
- Een wettelijk verankering van de regierol voor besturen van veiligheidsregio's, bevolkingszorg en risico- en crisiscommunicatie.

De verdere implementatie van deze aanbevelingen vindt plaats in de komende beleidsplanperiode.

Burgerparticipatie

Burgers en maatschappelijke groepen beschikken vaak over ervaring, gebiedskennis en expertise die relevant is voor de werkzaamheden van VRZL. Daarom hebben we beleid ontwikkeld om samen met de Zuid-Limburgse gemeenten te komen tot een even waardevolle als gewenste burgerparticipatie. In de komende beleidsplanperiode luidt de invoering van de opgeleverde beleidsstukken per gemeente op dit gebied een nieuwe fase in. VRZL loopt in dit opzicht landelijk voorop. Verder is het van belang dat een doorontwikkeling plaatsvindt van de crisisorganisaties binnen de gemeenten zelf. In die context is al sprake van best practice gemeenten in de regio. VRZL is niet verantwoordelijk voor de gemeentelijke crisisorganisaties. Wel verlenen we advies en delen we best practices tijdens netwerkoverleggen.

Coördinatie bij (langdurige) crises / KCR2

Zoals beschreven in hoofdstuk 3 hebben veiligheidsregio's te maken met een stapeling van (langdurige) crises. Het Rijk kijkt meer en meer naar veiligheidsregio's om die crises te coördineren. De capaciteit die nodig is voor langdurig crisismanagement maakt geen deel uit van de reguliere GRIP-structuur omdat deze zich richt op flitsrampen. In de komende beleidsplanperiode zoeken we naar oplossingen hiervoor en voeren we die waar mogelijk in. Dit voornemen dient verankerd te worden in het regionaal crisisplan en de werkwijze verbinding Rijk en regio is daardoor van invloed op alle C&R-processen. De ontwikkelingen met betrekking tot de inrichting van het zogenaamde KCR2 (Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk) zullen dan ook op de voet worden gevolgd.

Netwerkrol veiligheidsregio's

Het belang van de doorontwikkeling van de netwerkrol van veiligheidsregio's is al toegelicht bij ontwikkelingen rond het C&R-domein. VRZL wil in de komende beleidsplanperiode nadrukkelijker deelnemen in relevante netwerken, met name netwerken die zich richten op geprioriteerde risico's. Ook willen we een nadrukkelijker rol op ons nemen in het bij elkaar brengen en faciliteren van thematische netwerken. Hierin ontstaat een doorontwikkeling tussen VRZL en (vitale) partners op grond van de verschillende C&R-processen. De ervaring leert namelijk dat mensen die elkaar in de koude fase goed leren kennen inhoudelijk en persoonlijk beter samenwerken als zich incidenten voordoen in de warme fase.

BDuR / extra uitvoeringsmiddelen

Het Rijk stelt vanuit de BDuR-uitkering extra middelen beschikbaar om de uitgangspunten van de contourennota uit te voeren. Dit om de veiligheidsregio's en datzelfde Rijk te ondersteunen bij de totstandkoming van de landelijke doelstellingen. Onderdeel hiervan is extra uitvoeringscapaciteit voor de versterking van de governance en inzicht in slagkracht en paraatheid. Ook deze ontwikkeling geeft richting aan interregionale en landelijke planvorming. De extra uitvoeringscapaciteit valt onder de verantwoordelijkheid van de minister. In samenwerking met de departementen stuurt deze het landelijke planvormingsproces aan voor de veiligheidsregio's en hun crisispartners.

Risico- en crisiscommunicatie

Risico- en crisiscommunicatie is al geruime tijd een erkende bouwsteen van het VRZL-beleid. Vanwege maatschappelijke veranderingen is niet alleen het belang maar ook de complexiteit daarvan toegenomen. In hoofdlijnen onderscheiden we risicocommunicatie (voorlichting en communicatie over risico's waaraan mensen kunnen blootstaan voordat zich een ramp, crisis of incident voordoet) en crisiscommunicatie (de communicatie tijdens een ramp, crisis of incident).

Binnen VRZL maakt risico- en crisiscommunicatie deel uit van het programma C&R als eigenstandig proces. Deze communicatie heeft tijdens langdurige crises een hogere slagkracht nodig. Om dat doel te bereiken maken we gebruik van extra beschikbaar gestelde BDuR-middelen. Een ander speerpunt op dit specifieke communicatiegebied voor de komende beleidsplanperiode is een verkleining van de piketpoules bij GRIP-opscaling. We nemen op dit ogenblik en in de komende beleidsplanperiode deel aan twee projecten: Samen veilig rondom Chemelot² en het LINKS-traject³.

² In 2022 is het startsein gegeven voor de meerjarige campagne Samen Veilig Rondom Chemelot. Onder deze benaming laten Chemelot, VRZL, gemeente Beek, gemeente Sittard-Geleen, gemeente Stein, provincie Limburg, brandweer, GGD Zuid Limburg en politie de komende jaren zien wat de risico's zijn van wonen in de omgeving van een chemisch industrieterrein. En wat Chemelot, overheden en hulpdiensten doen om die risico's te beperken. Ook is er uitgebreide aandacht voor wat omwonenden zelf kunnen doen bij incidenten. De veiligheidsbeleving van omwonenden verschilt van die van de bovengenoemde partijen. Daarom wordt de communicatie-inhoud in lijn gebracht met de communicatiebehoeften van specifiek omwonenden.

³ Het LINKS-traject maakt deel uit van een Europees subsidieprogramma voor onderzoek en ontwikkeling. Daardoor kunnen Europese instellingen en overheidsorganisaties van elkaar leren en samen oplossingen zoeken voor vergelijkbare problemen. VRZL en Chemelot participeren in dit traject.

Tevens zal in de komende beleidsperiode het onderzoek van het NIPV betreffende de toekomstige mogelijkheden van het waarschuwings- en alarmeringssysteem (WAS) voor onze regio nader geduid worden. VRZL heeft met Chemelot in het verzorgingsgebied namelijk een significant risico-object. Dit samen met de unieke geografische ligging is het zaak eerst te achterhalen of de conclusie uit het NIPV rapport, dat NL-Alert een goede vervanging biedt voor het WAS, ook voldoende opgaat voor onze regio. Vooral nog is het bestuur huiverig. De snelheid van het informeren van de bevolking door middel van sirenes is met name bij toxische scenario's (nog) niet te evenaren door NL Alert. Tegelijkertijd is het van belang om, anticiperend op een eventuele uitfasering, een spoor in te zetten om alternatieven voor het WAS in de VRZL te onderzoeken. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft aangekondigd uiterlijk eind 2023 een besluit te nemen over het uitschakelen van het WAS systeem. Wij zullen er in ieder geval bij het ministerie op aandringen om in geval van uitfasering een van de laatste regio's te zijn waar het sirenenetwerk ontmanteld wordt.

4.2. Ambities GHOR Zuid-Limburg

In hoofdstuk 3.2. kwam de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio of GHOR in algemene zin al ter sprake. De GHOR Zuid-Limburg heeft de komende jaren de volgende ambities:

- Dag en nacht garant staan voor gemotiveerde en vakbekwame (piket)medewerkers. De GHOR-organisatie groeit mee met ontwikkelingen en behoeften. Flexibele opschaling en veranderende rollen maken vast deel uit van de crisisorganisatie.
- Voldoen aan wettelijke verplichtingen en opdrachten en inspelen op maatschappelijke verwachtingen. Aandachtsgebieden zijn onder meer de Omgevingswet en evenementenadviesgeving, ontwikkelingen in de visie op de zorgcontinuïteit vanwege de toename van risico's en de vertaling van het Integraal Zorgakkoord (IZA) naar concrete planvorming en acties in de regio.
- Vormgeven van een bovenregionaal netwerk om langdurige en bovenregionale crises gestructureerd aan te pakken. De COVID-19 crisis liet zien dat incidenten over regiogrenzen heen kunnen gaan. Samenwerking op grotere schaal dan de eigen regio is nodig om grootschalige incidenten het hoofd te kunnen bieden. Daarom wil de GHOR Zuid-Limburg samenwerken met buurregio's en buurlanden. We stemmen crisisstructuren en protocollen zoveel mogelijk op elkaar af. Landelijk werken we mee aan een grotere uniformering van producten en thema's en aan overkoepelende systemen en organisaties om de afstemming en snelheid te bevorderen. De bijzondere ligging maakt dat we voor Zuid-Limburg ook nadrukkelijk kijken naar mogelijkheden die buurlanden ons kunnen bieden. Dat doen we met name binnen EMRIC.
- We verbinden zorg en veiligheid door het vormen van een informatieknooppunt. Informatiemanagement krijgt een steeds grotere rol. Daarom richten we ons steeds meer op informatiegestuurd werken.
- We zijn de spin in het web in de samenwerking met keten- en multipartners en met partners binnen de gebieden zorg, veiligheid en openbaar bestuur.
- We ontwikkelen en updaten zorgrisicoprofielen in afstemming met zorginstellingen. Een zorgrisicoprofiel is een op zichzelf staand product en complementair aan het regionale risicoprofiel. In het regionale zorgrisicoprofiel staan de crisistypen vermeld die de meeste impact hebben op de zorgketen. Ook bevat het – regionaal en bovenregionaal – bestuurlijke en operationele afspraken voor de respons als de regio met deze crisistypen te maken krijgt. Het richt zich verder op het functioneren van de hele zorgketen binnen het systeem van crisisbeheersing en rampenbestrijding. En het ondersteunt het bestuur van VRZL en de geneeskundige zorgpartners tijdens de besluitvorming om disbalansen in vraag en aanbod van zorg bij crisisbeheersing en rampenbestrijding op te lossen of te accepteren.

4.3 Ambities EMRIC

In de hoofdstukken 1.1 en 2.4 stelden we het Euregio Maas-Rijn Incident en Crisisbeheersing- of EMRIC-samenwerkingsverband al voor. In de EMRIC-beleidsperiode 2024 t/m 2029 zijn de onderstaande ambities vastgesteld om de samenwerking te versterken:

- Benoeming in elke organisatie van twee warme liaisons die tijdens een incident met grensoverschrijdende effecten voor elkaar bereikbaar zijn. Bij gezamenlijke inzetten functioneren ze ter plekke als vooruitgeschoven commandopost om de hulpverlening al in een vroeg stadium zo goed mogelijk te laten verlopen.
- Handhaving bestaande overleggroepen om de netwerkcontacten te verstevigen en een inhoudelijke bijdrage te leveren aan de planvorming voor grensoverschrijdende inzetten.
- Bevordering van stages, uitwisselingen en publiekscommunicatie.
- Invoering van afspraken verbeteren door e-learning- en opleidingsprogramma's en euregionale oefeningen.
- Up to date houden van bestuurlijke verdragen en operationele samenwerkingsplannen.
- Versterking van de risico- en crisiscommunicatie.
- Ontwikkeling van instrumenten die deze communicatie en de aanvraag van bijstand vergemakkelijken in Euregio Maas-Rijn.
- Innovatie en kwaliteitsverbetering mogelijk maken via de uitwisseling van best practices.
- Onderzoek (laten) doen naar nieuwe dreigingen zoals de gevolgen van cybercrime en klimaatverandering.
- Monitoring van de samenwerkingskwaliteit en de concretisering van afspraken.

5 AMBITIES BRANDWEERZORG

Brandweezorg houdt zich bezig met het redden van mens en dier, het voorkomen en bestrijden van brand en het verlenen van hulp bij ongevallen. Tot de taken behoren ook voorlichting, controle op preventieve maatregelen en rampenbestrijding. De brandweer bereidt zich daarom voor op de volgende vier incidenttypen: brandbestrijding (BB), technische hulpverlening (THV), incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS) en waterongevallen (WO). In dit hoofdstuk vertalen we trends en ontwikkelingen naar de ambities binnen dit programma. De gevoerde bestuurlijke dialoog dient als basis voor die ambities.

5.1 Resultaat bestuurlijke dialoog

De afgelopen jaren is een bestuurlijke dialoog gevoerd over de toekomst van de brandweezorg. Burgemeesters en gemeenteraden hebben informatie aangeleverd voor de inrichting hiervan. Het resultaat van deze sessies is ook verwerkt in de ambities van het programma Brandweezorg. Tijdens de startsessie in 2021 heeft het algemeen bestuur het belang van de vrijwillige brandweer al benadrukt vanuit het oogpunt van betaalbaarheid maar zeker ook vanuit inwonersbetrokkenheid. Het bestuur heeft aangegeven binnen de huidige financiële kaders te willen blijven. In 2022 en 2023 zijn de onderstaande bestuurlijke kaders opgetekend.

Inrichting incidentbestrijding (IB)

Voor de inrichting van incidentbestrijding (IB) zijn de kaders die het bestuur meegegeven heeft helder: zorg voor behoud van de slagkracht en optimaliseer vanuit een regionale gedachte het dekkingsplan. Daarnaast blijft behoud van vrijwilligheid een belangrijk uitgangspunt binnen VRZL. Vrije instroom vrijwilligers blijven daarmee de drijvende kracht voor onze vrijwillige kazernes en zorgen tevens voor slagkracht bij grotere of langdurige incidenten in de regio. De beroepskazernes c.q. medewerkers zorgen voor gegarandeerde paraatheid en worden in ons brandweersysteem gezien als stevige 'backbone'. Gezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt vormen het behoud van de vrijwilligheid en de werving van medewerkers incidentbestrijding een uitdaging. Met gelijktijdigheid van incidenten wordt conform het huidige beleid geen rekening gehouden, wel dient dit voortdurend gemonitord te worden. De opdracht luidt daarom:

- Zorg voor een fitte en wendbare operationele brandweerorganisatie (basis, grootschalig optreden en de rol van de brandweer binnen C&R, vrijwillig en beroepsmatig).
- Richt vanuit het perspectief van alle inwoners van Zuid-Limburg de aandacht op goede brandweezorg en verlies hierbij de onderlinge solidariteit niet uit het oog.
- Kijk naar toekomstige invloeden over een periode van vijf à tien jaar en wees innovatief op Zuid-Limburgse schaal.

Dekking optimaliseren

Met het bij dit beleidsplan behorende geactualiseerde Dekkingsplan Brandweer Zuid-Limburg 2024 t/m 2027 worden gebiedsgerichte opkomsttijden (GGO) geïntroduceerd in plaats van object gebonden opkomsttijden. Het betreft een landelijke uniforme systematiek met een geheel nieuw beoordelingskader voor de opkomsttijden van de brandweer. De gebieden en aandachtsoBJECTEN waarbij de brandweer de normtijd overschrijdt worden op de zogenaamde aandachtspuntenlijst geplaatst. Hiervan wordt bekeken welke aanvullende maatregelen mogelijk zijn om de brandweezorg te verbeteren. Dit zijn maatregelen die de dekking verbeteren en maatregelen, die niet zozeer de dekking verbeteren maar de risico's beperken of het optreden van de brandweer vergemakkelijken. Hieronder worden deze nader uitgewerkt.

Gebiedsgerichte opkomsttijden (GGO)

Onze regio kent ruim 400 gebieden (op basis van CBS-indeling) die ingedeeld worden in 3 categorieën met een oplopende normtijd voor de opkomst van de eerste tankautospuiter (TS) met 6 mensen. Binnen Zuid-Limburg zijn er twee scenario's (modellen te noemen) die beide voorkomen. Enerzijds model TS 6, waarbij er 6 mensen op de eerste TS zitten. Anderzijds model TS Flex, waarbij er minder dan 6 mensen op de eerste TS zitten. De 2^e TS bepaalt in dit laatste model de opkomsttijd. Deze 2 modellen komen zowel bij de vrijwilligers voor (door incompleetheid) als bij de vier beroepskazernes met een redvoertuig (RV), waar TS 4 + RV 2 wordt uitgerukt.

Daarnaast zijn er ruim 29.000 aandachtsoBJECTEN met een normtijd van 10 minuten (de zwaarste categorie). AandachtsoBJECTEN zijn gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (celfuncties, woonfuncties met 24-uurszorg en gezondheidszorgfuncties met bedgebied), portiekwoningen en woongebouwen hoger dan 20 meter. Bij deze objecten heeft de brandweer een cruciale rol bij de redding en/of ontvluchting van mensen uit het gebouw. De gebieden en aandachtsoBJECTEN waarbij de brandweer de normtijd overschrijdt worden op de zogenaamde aandachtspuntenlijst geplaatst. Hiervoor wordt bekeken welke aanvullende maatregelen mogelijk zijn om de brandweertzorg te verbeteren.

Aanvullende maatregelen

De bezetting en de locatie van een kazerne zijn factoren die de opkomsttijd mede bepalen. Het verhogen van de bezetting van het uitrukpersoneel op de beroepskazernes (van 4+2 naar 6+2) en de locatiekeuze van de kazernes zijn o.a. sturingsmogelijkheden die de dekking kunnen verbeteren. Hierbij valt op dat een verhoging van de bezetting van het uitrukpersoneel op de kazerne relatief veel invloed heeft op het verbeteren van de dekking. Het aantal aandachtsoBJECTEN met overschrijding van de normtijd reduceert dan van ruim 17.000 tot plus minus 4.000 in het model TS-Flex. Ook de locatie van een kazerne kan verlichting bieden. Het creëren van een 2^e vluchtweg of het saneren van buurten met veel portiekflats kunnen ook zorgen voor een verbetering van de dekking. Hier hebben we echter maar zeer beperkt directe invloed op.

Daarnaast zijn er maatregelen mogelijk die de risico's beperken of de inzet van de brandweer vergemakkelijken. Hierbij moet gedacht worden aan preventieve maatregelen zoals: ontruimingsoefeningen, voorlichting na brand, vluchtwegen vrij van obstakels, bevorderen zelfredzaamheid. En preparatieve maatregelen zoals: beschikbaarheid van bluswater, goede bereikbaarheid voor brandweervoertuigen, niet verlagen maximum snelheden, locatiekennis brandweerpersoneel. Al deze maatregelen kunnen risico's beperken, maar dragen niet bij aan het wegnemen van aandachtsoBJECTEN of objecten. Wel kunnen deze maatregelen mede de motivatie voor de acceptatie van het restrisico vormen.

Het is goed om te beseffen dat het dekkingsplan een berekende uitkomst is van de nieuwe systematiek GGO. De weergave van de dekking in de nieuwe systematiek is niet te vergelijken met die van de oude systematiek. Het niveau van de daadwerkelijke brandweertzorg op straat is hiermee niet veranderd. Binnen de leidende bestuurlijke uitgangspunten en het inhoudelijke bestuurlijke gesprek hierover is geconcludeerd dat het voor de komende beleidsperiode niet verantwoord is om een forse investering (circa € 2,3 miljoen) te doen om de dekking te verbeteren door het oplossen van de bezetting van 4+2 naar 6+2 op de 4 beroepskazernes met een redvoertuig (RV). Verantwoorde brandweertzorg gaat over meer dan alleen de opkomsttijden. Het gaat ook over o.a. het veilig ter plaatse komen, vakbekwaam en doortastend optreden. De uitvoering van het nieuwe dekkingsplan zal conform onze taak goed gemonitord en geanalyseerd worden. Indien noodzakelijk zullen verbetervoorstellen worden aangeboden.

Ook nieuwe kazernelocaties dienen regionaal de beste dekking te geven. De geplande nieuwbouw van kazernes in Heerlen en Kerkrade biedt mogelijkheden om die dekking te optimaliseren. In de komende beleidsplanperiode wordt dit verder uitgewerkt.

De brandweer zal het gesprek aangaan met iedere gemeente op basis van het brandweerrisicoprofiel en het dekkingsplan. Onderdeel van deze gesprekken zijn de mogelijke aanvullende maatregelen voor de gebieden en de aandachtsoBJECTEN uit de aandachtspuntenlijst die de risico's bij gebouwbranden beperken of de inzet van de brandweer bij een gebouwbrand vergemakkelijken. De uitkomst hiervan geeft inzicht in welke restrisico's aanvaardbaar zijn. Over de restrisico's dient duidelijk gecommuniceerd te worden richting de samenleving.

Van Uitruk op Maat tot 'bouwsteen verplichtend karakter'

IB richt zich in de periode 2024 t/m 2027 op de invoering van Uitruk op Maat, maatregelen voor het behoud van vrijwilligheid, de Nationale Openbare Orde en Veiligheidsarchitectuur (NOOVA), de landelijke visie incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en de landelijke standaardisatie van de meldkamer. Als er duidelijkheid komt over welke juridische kaders gelden en of er landelijk politieke bereidheid is om de Arbeidstijdenwet en financiële kaders aan te passen zal de 'bouwsteen verplichtend karakter' worden geïmplementeerd in deze periode.

Innovatie op Zuid-Limburgse schaal

Vooruitkijkend naar toekomstige invloeden zetten wij ook serieus in op innovatie en vernieuwing. Zo zijn we gestart met een onderzoek naar de doorontwikkeling van het droneteam binnen onze veiligheidsregio. Daarnaast onderzoeken we of en in welke mate blusrobots ingezet kunnen gaan worden ter ondersteuning van het operationele optreden in o.a. ondergrondse bouwwerken zoals tunnels en parkeergarages. Verder is de verkenning voorzien van de mogelijkheden tot automatisch plotten, het monitoren van paraatheid en het dynamisch alarmeren van eenheden. Er wordt om ons heen gesproken en gewerkt aan autonoom openbaar vervoer. Wij onderzoeken onder meer welke invloed dat heeft op onze taken.

Behoud van vrijwilligheid

Het werven en behouden van brandweervrijwilligers is een belangrijk thema. Gezien alle ontwikkelingen, binnen zowel incidentbestrijding als op de arbeidsmarkt, dient de invloed hiervan op het onderwerp behoud van de vrijwilligheid in de komende beleidsperiode nader verkend te worden. Hierbij zal nadrukkelijk het reeds uitgevoerde onderzoek "Vrijwilligheid bij de brandweer in Nederland" (Brandweeracademie, 2019) en het eventuele landelijke vervolgonderzoek worden geraadpleegd. Doelstelling is om voor VRZL een gezond vrijwilligersmanagement te bewerkstelligen.

Inrichting risicobeheersing

Ook voor risicobeheersing hebben we met het algemeen bestuur de ontwikkelingen besproken en een toekomstvisie vastgesteld. Een belangrijk aandachtspunt is dat de burgemeesters zich verantwoordelijk voelen voor de brandveiligheid binnen de gemeente. Ze onderkennen het belang van risicobeheersing in de veiligheidsketen en beseffen dat die 'rond' gemaakt moet worden. Alle gemeenten binnen VRZL hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid op risicobeheersingsgebied, waarbij de brandweer dé adviseur fysieke veiligheid voor de gemeenten is. Het brandweerrisicoprofiel is de basis voor het gesprek met de brandweer om risicogericht keuzes te maken over de producten die de brandweer aan de gemeente levert. De gemeenten maken de gevolgen van deze keuzes inzichtelijk voor de gemeenteraden. Deze keuzes worden vastgelegd in het integraal veiligheidsplan. De actuele, niet-wettelijke brandweertaken staan hierbij niet ter discussie. De gemeenten betrekken VRZL bij het opstellen van het omgevingsplan. Een en ander is nader uitgewerkt in de visie op inrichting risicobeheersing 2024-2027.

Ambities team risicobeheersing

Het team Risicobeheersing heeft de ambitie om te zorgen voor minder incidenten, minder slachtoffers en minder materiële schade. Het omvat de taakvelden Brandveiligheid, Omgevingsveiligheid (ruimtelijke en industriële veiligheid) en Brandveilig Leven. De taakvelden richten zich op de thema's veilige leefomgeving, bewustwording, zelfredzaamheid en risicocommunicatie en veilig optreden.

Wat zijn nu de voorgenomen stappen binnen de beleidsplanperiode 2024 t/m 2027?

- Een omslag van regelgericht naar risicogericht werken, en van toetsen aan wettelijke regels naar (brand)veiligheidsadvies.
- Proactief inspelen op trends en ontwikkelingen.
- Met de beschikbare capaciteit een zo hoog mogelijke veiligheidswinst behalen aandacht te besteden aan de belangrijkste risico's, waarbij het brandweerrisicoprofiel het fundament vormt.
- Verbinding maken tussen het risicoprofiel en lokaal veiligheidsbeleid, waarbij de output van de gesprekken aan de hand van het brandweerrisicoprofiel de input vormt voor de speerpunten in het gemeentelijk integraal veiligheidsplan en de daaraan verbonden jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Dit ten aanzien van het thema fysieke veiligheid.
- Adequate verankering van fysieke veiligheid in het instrumentarium van de Omgevingswet.
- Het 'Omgevingswetproof' maken van de organisatie en het leveren van meer integraal advies.
- Een integrale afweging bewerkstelligen door het bevoegd gezag, waarbij restrisico's bewust worden geaccepteerd. En waarbij actief en transparant wordt gecommuniceerd over deze risico's, zodat burgers daarmee bekend zijn en op basis daarvan weten hoe te handelen.

Randvoorwaarden

Wat zijn de randvoorwaarden om invulling te kunnen geven aan deze ambities?

- Gedeeld eigenaarschap waarbij alle gemeenten van VRZL het belang van risicobeheersing erkennen, zich verantwoordelijk voelen voor de brandveiligheid binnen de gemeente en dientengevolge ook mee uitvoering geven aan risicobeheersing.
- Omarming risicogericht werken door het bevoegd gezag en bereidheid tot het leggen van verbinding tussen het risicoprofiel, het lokaal veiligheidsbeleid (IVP) en de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's.
- Het 'rond maken' van de veiligheidsketen, middels het zijn van dé adviseur fysieke veiligheid voor zowel de wettelijke en niet wettelijke taken.
- Vroegtijdige betrokkenheid van VRZL bij de totstandkoming van de omgevingsvisie en het omgevingsplan en bij ontwikkelingen binnen Zuid-Limburg.
- Doorontwikkeling van de vakbekwaamheid van medewerkers.
- Flexibiliteit in beleid en uitvoering
- Een sterk netwerk, proactief zijn en de verbinding met onze omgeving actief onderhouden.

Afronding huisvestingsdialoog

Vanuit de bestuursopdracht staat als laatste dialoogonderwerp de opdracht tot uitwerking van toekomstige huisvestingsscenario's op de agenda. De uitgangspunten hierbij om de dialoog aan te gaan zijn het regionale perspectief en de onderlinge regionale solidariteit, zoals die ook in de voorgaande dialoogsessies aan bod zijn gekomen. De eigendomskwestie wordt nadrukkelijk meegenomen: op dit moment is een deel van de 27 VRZL-locaties (gedeeltelijk) eigendom van VRZL, een ander deel wordt gehuurd van gemeenten. Deze dialoog krijgt in 2023/2024 verder vorm. In de daaropvolgende jaren volgt de invoering van de bestuurlijke keuze. Omdat de verschillende scenario's nog onvoldoende zijn uitgewerkt, kan nog geen denkrichting worden gegeven. Wel is helder dat bijvoorbeeld het in eigendom krijgen van alle locaties leidt tot een verschuiving van budgetten (rente, afschrijvingen, onderhoud etc.) van de gemeenten naar VRZL. Er is afgesproken dat de ingezette financiële beleidslijn binnen de huidige kaders niet geldt voor het huisvestingsdossier. Daarover volgen bij besluitvorming en afhankelijk van het bestuurlijk vastgestelde scenario nadere afspraken.

Betrokkenheid gemeenteraden

Sinds de vaststelling van de bestuursopdracht zijn gemeenteraden geïnformeerd over de bestuurlijke dialoog brandweezorg. Zo zijn de twee informatieve webinars die eerder voor burgemeesters zijn gehouden door middel van een raadsinformatiebrief ook aangeboden aan alle raadsleden. In deze brief is op hoofdlijnen ook de inhoud van de bestuursopdracht beschreven. Daarnaast zijn er in 2022 in aanloop naar het nieuwe meerjarenbeleidsplan drie fysieke raadsinformatiesessies georganiseerd over de brandweezorg van morgen. Verder is een regionale klankbordgroep van betrokken raadsleden opgericht om ons beleid en de uitvoering daarvan te toetsen en te begeleiden.

5.2 Ambities overige brandweezorgteams

De kaders voor incidentbestrijding en risicobeheersing zijn vastgelegd in de bestuurlijke dialoog. Deze kaders hebben ook invloed op de overige teams binnen de organisatie en de brandweezorg in het bijzonder.

Centrum voor vakmanschap

Het is van belang dat het opleidings- en oefencentrum van VRZL – ons centrum voor vakmanschap – gehuisvest blijft in Zuid-Limburg. De noodzaak van lokaal opleiden is cruciaal voor het bestuurlijke uitgangspunt 'behoud van vrijwilligheid'. Een lokaal opleidingscentrum houdt de opleidingsdrempel laag en beperkt de tijdsinvestering van de vrijwilligers en beroepsmedewerkers als het gaat om opleiden, oefenen en trainen. Het doel van vakbekwaamheid is opleiden en trainen, maar niet alleen volgens de landelijke maatlat. Vakbekwaamheid levert brandweermensen af met inhoud, en meer specifiek die beginnende beroepsprofessional die we allemaal naast ons op de wagen willen zien. Professionals op wie we kunnen en durven te bouwen en die we ons leven toevertrouwen in een crisissituatie. Dat gaat verder dan opleiden op basis van de minimale wettelijke landelijke eisen en het bijbehorende examen. Het team Vakbekwaamheid bestaat in de kern uit vaste medewerkers en het wordt vanwege zijn opleidings- en bijscholingstaken dagelijks bijgestaan door een flexibele schil van interne collega's die lessen verzorgen. Soms is ook sprake van externe docenten en instructeurs.

Met het oog op deze doelstelling en al dan niet te voorspellen ontwikkelingen richt vakbekwaamheid zich in de periode 2024 t/m 2027 op drie thema's:

1. Behoud van het opleidingscentrum in Zuid-Limburg.
2. Modernisering van de opleidings- en organisatiestructuur.
3. Creatie en instandhouding van in- en externe verbinding.

Als er duidelijkheid is over de hervormingen van de brandweeropleidingen, hebben die vanzelfsprekend ook onze aandacht in de komende beleidsplanperiode.

Meldkamer Brandweer Limburg

De medewerkers van de Meldkamer Brandweer Limburg (MKB) spelen een cruciale rol bij het juist en snel alarmeren van de brandweereenheden en een juiste integrale beeldvorming bij grootschalige incidenten of rampen.

De MKB is een onderdeel van de gezamenlijke meldkamer Limburg waarin politie, ambulancedienst en brandweer op provinciaal niveau samenwerken. Het doel van de MKB is het verzorgen van meldingen en alarmeringen voor operationele (brandweer)functionarissen voor VRZL en de veiligheidsregio Limburg-Noord. Calamiteitencoördinatoren maken ook deel uit van de meldkamer. Ze verzorgen in de warme fase de eenhoofdige leiding op de meldkamer.

Op basis van deze doelstellingen en voorzienbare ontwikkelingen richt de MKB zich in de periode 2024 t/m 2027 op drie thema's:

1. De veranderende rol van de meldkamer qua informatievoorziening voor (brandweer)eenheden en functionarissen.
2. De ontwikkeling van de meldkamer naar een bewaker die dag en nacht informatie duidt, waardoor crisisrespons sneller en effectiever start of zelfs voorkomen kan worden door extra snel op te treden.
3. De standaardisatie van werkwijzen, gezamenlijke (standaarden voor) informatiesystemen en beheersbare en veilige ICT.

Een goede kwantitatieve bezettingsgraad van vakbekwame medewerkers is een randvoorwaarde om deze thema's vorm te geven.

Kaderstelling

Binnen het programma Brandweezorg is een kaderstellend en ondersteunend team actief. Kaderstellend betekent dat het team binnen diverse thema's coördineert, faciliteert en de (brandweer)organisatie continu verbetert. De doelstelling van kaderstelling is dat repressieve medewerkers elk moment van het jaar en op elk tijdstip veilig en efficiënt kunnen werken. De kracht van kaderstelling bestaat hierin dat het team in staat is om langetermijndoelstellingen te benoemen en die te blijven verbinden met onvoorzienbare ontwikkelingen.

Tegelijkertijd is daarbij sprake van een doorkijk naar de effecten voor incidentbestrijding, de meldkamer en overige VRZL-afdelingen. De werkzaamheden van dit team bestaan in hoofdlijnen uit drie aandachtsgebieden:

1. Beleidsmatige ontwikkeling en ondersteuning.
Hier gaat het over de doorvertaling van wet- en regelgeving en richtlijnen vanuit Brandweer Nederland naar de werkzaamheden binnen brandweezorg. Denk aan arboveiligheid, de opstelling van het dekkingsplan en de periodieke rapportage over de realisatie van de dekking op bestuurlijk en bedrijfsvoeringsniveau.
2. Projectmatige ontwikkeling en ondersteuning.
Hier gaat het over de bijdrage aan projecten in de rol van projectleider, begeleider of deelnemer.
3. Operationele voorbereiding en ondersteuning.
Dit zijn werkzaamheden binnen of voor de crisisteams. Ook vallen hier werkzaamheden onder waarmee of waardoor brandweezorg onder andere het juiste materieel, de juiste kennis of de juiste informatie beschikt ten tijde van een incident, ramp of crisis.

Vijf thema's rond kaderstelling

Kaderstelling richt zich in de beleidsplanperiode 2024 t/m 2027 op vijf thema's:

1. Invoering van de lerende organisatie.
2. Risicogericht werken op basis van data.
3. Creatie en instandhouding van in- en externe verbinding.
4. Verankering van robuuste en duurzame brandweezorg.
5. Uitvoering van voorzienbare en onvoorziene projecten.

De verankering van kennismanagement binnen het team en projectmatig werken binnen de volledige brandweezorg zijn randvoorwaarden om deze thema's vorm te geven.

6 AMBITIES BEDRIJFSVOERING

VRZL heeft de afgelopen tien jaar grote ontwikkelingen doorgemaakt op het gebied van organisatievorm en de omvang van het takenpakket. De beheersing daarvan en daarmee van het behoud van de samenhang op organisatieniveau vraagt om voortdurende aandacht. Dat is geen ongewone opgave. Net als alle overheidsorganisaties in Nederland richten ook wij ons de komende periode op bedrijfsvoeringsprocessen zoals kostenbeheersing, informatiemanagement, informatieveiligheid, relatiemanagement en innovatiekracht. Hieronder belichten we een aantal specifieke thema's.

Bedrijfsvoering algemeen

Tot 1 juli 2022 waren de verschillende teams die nu samen bedrijfsvoering vormen losse onderdelen die eigen verantwoordelijkheden hadden. Die eigen verantwoordelijkheden zijn gebleven, maar de medewerkers en teamleiders hebben samengewerkt aan een bedrijfsvoeringsfilosofie. Hoe willen we de dienstverlening met en naar de andere programma's efficiënter vormgeven? In samenspraak met brandweezorg en C&R hebben we een filosofie opgesteld die we de komende jaren invoeren.

Het is gebleken dat medewerkers binnen bedrijfsvoering werken met systemen die elkaar niet of nauwelijks 'begrijpen'. Sommige systemen zijn ook verouderd en leveranciers ondersteunen ze steeds minder. Tijd dus om ook binnen dit programma met de tijd mee te gaan en te komen tot één bedrijfsvoeringsondersteunend systeem. Naar verwachting vindt de aanbesteding hiervan plaats in 2023 en de invoering in 2024, zodat de werkzaamheden van bedrijfsvoering efficiënter plaatsvinden. Ook is straks meer eenvoudige stuurinformatie beschikbaar waardoor de algehele controle toeneemt.

Team Personeel en Organisatie (P&O)

Team P&O staat de komende periode een aantal stevige uitdagingen te wachten. Het voorziene tweede loopbaanbeleid voor brandweermedewerkers die tegen de twintig jaar restrictie aanlopen, vraagt aandacht en capaciteit. In 2026 moeten de eerste medewerkers die vanaf 2006 bij incidentbestrijding in dienst zijn getreden een tweede loopbaan oppakken.

Vitaal en veerkrachtig P&O-beleid

We willen een professionele, vitale en wendbare organisatie zijn. Aandacht voor onze medewerkers is alleen daarom al belangrijk. Krapte is een serieus probleem op de arbeidsmarkt, waarbij in onze regio de potentiële beroepsbevolking al jaren structureel harder daalt en ouder is dan in de rest van Nederland. Daarnaast neemt de omloopsnelheid van kennis alsnog toe en zijn jongeren veel meer op zoek naar zingeving. Ze willen bij een organisatie werken die waarde creëert. De komende beleidsperiode zal verdiepend worden ingezet op het onderwerp recruitment en employer branding.

We bieden een inspirerende en veilige werkomgeving. Het is onze missie om bij te dragen aan het huidige en toekomstige (werk)geluk van medewerkers om zo ook een gewilde werkgever te blijven. Dit betekent dat medewerkers:

- Kunnen rekenen op een omgeving waarin vertrouwen, respect, samenwerking en transparantie de uitgangspunten zijn.
- Erop kunnen vertrouwen dat wij hen richting, ruimte en ruggeleuning geven om werk te doen dat aansluit op de eigen talenten, competenties en interesses.
- Aangemoedigd worden in het ontdekken van talenten en het (verder) ontwikkelen van competenties.

We verwachten van de medewerker dat deze gebruik maakt van de geboden mogelijkheden om zo te komen tot persoonlijk leiderschap en een optimale inzetbaarheid. Dit betekent dat de organisatie:

- Kan rekenen op medewerkers die zelf het initiatief nemen en gebruik maken van de geboden mogelijkheden.
- Erop kan vertrouwen dat medewerkers respectvol met elkaar omgaan en fouten zien als kans om van te leren. En waar door eenieder fouten gemaakt mogen worden.

- Door de wendbaarheid en deskundigheid van medewerkers voorbereid is op toekomstige onderwerpen.

Dit alles zorgt ervoor dat alle belanghebbenden in ons verzorgingsgebied erop kunnen vertrouwen dat we onze maatschappelijke rol in alle opzichten, nu en in de toekomst optimaal invullen.

Strategische personeelsplanning

Ons vitaal en veerkrachtig P&O beleid willen we continueren en aanscherpen. We gaan onder meer aan de slag met strategische personeelsplanning om zo te werken aan onze toekomstbestendigheid. Hoe verbinden wij de ambities van de organisatie met de uitdagingen die op ons afkomen? We nemen de externe en interne ontwikkelingen, strategie en ambitie van VRZL als basis en kijken of het huidige personeelsbestand daarbij passend is. We gaan aan de slag met HR-speerpunten en oplossingen. Strategische personeelsplanning heeft onder meer een relatie met werving, selectie, opleiding en talentmanagement.

Piketorganisatie

Veel van onze medewerkers vervullen gedeeltelijk een operationele piketrol. Daarbij is een piketorganisatie een onzichtbare constructie die bestaat uit hulpverleners van verschillende disciplines. In een kantoorfunctie bijvoorbeeld dragen ze een pager. Wanneer de pager een signaal geeft, ruilen ze hun kantoorfunctie in voor een rol in de piketorganisatie om gezamenlijk een incident te bestrijden. Ook 's avonds, 's nachts en in de weekenden staan deze collega's paraat. Door alle in- en externe ontwikkelingen staat er steeds meer spanning op de kwaliteit en continuïteit van de piketorganisatie. De komende beleidsplanperiode onderzoeken we hoe we deze nog beter kunnen inrichten.

VRZL als lerende organisatie

VRZL is een lerende organisatie. Het team P&O heeft op basis van uitgesproken ambities in de programma's op dit onderdeel een online academie in de organisatie geborgd. Deze academie ondersteunt het leervermogen over de gehele breedte van de organisatie.

Team ICT, Automatisering en Facilitaire zaken (IA&F)

Team IA&F faciliteert de organisatie in de breedste zin van het woord. ICT en Automatisering zijn belangrijke randvoorwaarden om onze doelstellingen te realiseren. In 2023 treffen we voorbereidingen om te komen tot één ICT-omgeving voor VRZL. Door keuzes in het verleden is er nu sprake van twee omgevingen (BRWZL en VRZL) die beide op een andere plek worden geservicet. Dit maakt het lastig voor de organisatie om bijvoorbeeld documenten te delen, elkaars agenda's in te zien en binnen één applicatielandschap met elkaar samen te werken. In de komende beleidsplanperiode voeren we vernieuwingen in.

Zonder onze overige ambities tekort te willen doen, zijn er twee onderwerpen die de komende jaren extra aandacht verdienen.

Huisvesting

Huisvesting bestaat binnen de context van dit meerjarenbeleidsplan uit twee delen. Allereerst is er de verantwoordelijkheid voor de huisvesting van de organisatie. 26 kazernes, het Centrum voor Vakmanschap in Margraten en het Meld- en Coördinatiecentrum in Maastricht zorgen voor voldoende dynamiek in de huisvestingswerkzaamheden. De uitkomst van de bestuurlijke dialoog rondom huisvesting brengt straks veranderingen teweeg. Volgens de huidige inzichten zijn de brandweerkazernes in Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade en Valkenburg aan de Geul in beeld voor (mogelijke) vervanging. Het tweede huisvestingsdeel bestaat uit de huisvesting van de bedrijfsvoering zelf. Die is nu verdeeld over vier locaties. In de komende beleidsplanperiode onderzoeken we of en hoe we onze ambitie kunnen verwezenlijken om tot één locatie te komen.

Informatieveiligheid

Door het toenemende aantal digitale aanvallen en datalekken vragen ook veiligheidsregio's zich af hoe het is gesteld met hun eigen veiligheid en die van hun stakeholders. Gebrek aan overzicht binnen de afzonderlijke regio's maar ook landelijk heeft ertoe geleid dat de afzonderlijke veiligheidsregio's samen de informatiebeveiliging hebben verhoogd. Het referentiekader is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit is ook het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen. De BIO heeft vijf niveaus, waarbij één het laagste en vijf het hoogste niveau is. Alle 25 veiligheidsregio's hebben in 2021 ingestemd met een inspanningsverplichting om niveau vier te bereiken voor 1 januari 2023. Redelijk snel werd al duidelijk dat dit voornemen niet realistisch was. Ook VRZL voldoet op dit moment niet aan BIO-niveau vier. Uit een analyse blijkt dat er nog veel werk aan de winkel is. Omdat BIO-niveau vier vraagt om een goed ingericht meetbaar stelsel, waarbij de gehele PCDA- of Plan-, Do-, Check-, Act-cyclus is doorlopen voor alle organisatieprocessen waarop de BIO-maatregelen zijn getoetst. Binnen VRZL zijn de bedrijfsprocessen pas gedeeltelijk uitgeschreven en actueel. De directie wil de aandacht eerst richten op de kritische processen. Zo kunnen we in de kortste tijd de grootste resultaten behalen om onze informatiebeveiliging te verbeteren.

Wat zijn onze ambities op het gebied van informatieveiligheid?

- Voortdurend risicoanalyses uitvoeren die leidend zijn voor besluitvorming en prioritering.
- Vaststelling van een plan van aanpak waarin staat vermeld welk informatiebeveiligingsniveau haalbaar is, binnen welk tijdbestek realisatie haalbaar is, met als voorlopig einddoel niveau 4. Meteen na vaststelling van het plan vindt de invoering daarvan plaats.
- Uitbreiding samenwerking tussen de verschillende veiligheidsregio's om de BIO nog effectiever te maken. Er zijn al samenwerkingsgroepen gevormd om projecten uit te voeren en te besparen op kosten en menskracht. We willen nadrukkelijk deel blijven uitmaken van deze (landelijke) samenwerkingsverbanden.

Wat van invloed kan zijn op deze ambities is als veiligheidsregio's mogelijk deel gaan uitmaken van de vitale infrastructuur. Verhoging van de ambities is dan nodig om aan nieuwe eisen te voldoen.

Team Bestuurs- en Directieondersteuning (BDO)

Team BDO ondersteunt in brede zin ons bestuur en de directie. Een mooi resultaat van de afgelopen jaren is de verbeterde planning-en-controlcyclus. Voor de komende jaren besteden we onze volle aandacht onder meer aan de wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling voor 1 juli 2024 en de gevolgen van de Wet open overheid.

Communicatie

Op het gebied van corporate communicatie zorgt dit team onder andere voor publieksvriendelijke jaarverslagen, verbeterde en toegankelijke beleidsstukken en bewaakt zij de uniformiteit van de communicatie. Team Communicatie publiceert op interne kanalen, zoals intranet of de informatieschermen in de kazernes. Maar ook op de externe platforms van Veiligheidsregio Zuid-Limburg en Brandweer Zuid-Limburg, zoals de websites en social mediakanalen. Eerder al is beschreven dat ook risico- en crisiscommunicatie speerpunten zijn. Veiligheidsregio Zuid-Limburg participeert onder meer in twee projecten waarbij alles draait om de veiligheid en zelfredzaamheid van de mensen die wonen, werken of recreëren in de omgeving van chemisch industrieterrein Chemelot. In de communicatiecampagne 'Samen veilig rondom Chemelot' wordt de inhoud van onze communicatie afgestemd op de veiligheidsbeleving en informatiebehoeften van verschillende groepen inwoners. Het Europese onderzoeksproject LINKS is gericht op specifieke doelgroepen (zorginstellingen, scholen en ondernemers) en onderzoekt hoe sociale netwerken kunnen helpen bij risicocommunicatie.

Onderzoek oprichting Risk Factory

De komende beleidsplanperiode voert VRZL een haalbaarheidsonderzoek uit voor een zogenoemde Risk Factory in onze regio. In een Risk Factory maken we kinderen van groep 8 en kwetsbare senioren uit de hele regio bewust van risico's. In nagebootste praktijksituaties ervaren ze (on)veiligheid en leren ze hoe daarnaar te handelen. Dat doen we met interactieve veiligheidsscenario's over bijvoorbeeld brandgevaar, de risico's van internetgebruik en het belang van verkeersveiligheid.

Team Financiën en Inkoop (F&I)

Het team F&I gaat zich de komende beleidsperiode verder doorontwikkelen van financial control naar business control. Hierdoor zullen we vanuit de bedrijfsvoering in staat zijn nog beter ondersteuning te bieden aan de programma's C&R en brandweerzorg. In combinatie met een nieuw bedrijfsvoeringspakket zal in de komende beleidsperiode de nadruk komen te liggen op de doorontwikkeling van dashboards om de organisatie te voorzien van realtime stuurinformatie.

Hiervoor wordt een aanbestedingsprocedure opgestart. Het nieuwe bedrijfsvoeringspakket is een integraal ERP pakket ter vervanging van het huidige financieel en HRM pakket. Daarnaast gaan we met dit nieuwe ERP systeem over tot de implementatie van het Purchase-to-Pay systeem welke voorziet in een bestelsysteem, contract-managementsysteem en de digitale afhandeling van het gehele inkoopproces. In de komende beleidsperiode zullen ook de P&O processen worden ingeregeld in het nieuwe ERP systeem. Het nieuwe ERP systeem is toepasbaar voor de gehele bedrijfsvoering en zal leiden tot efficiëntere processen en tot lagere kosten.

Vanaf boekjaar 2023 is het bestuur verplicht een financiële rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. De inrichting van de interne controle om dit mogelijk te maken zal de komende beleidsperiode ook verder worden vormgegeven en doorontwikkeld.

In de complexe financiële omgeving van VRZL met tal van teams, kazernes en programma's is dat een echte uitdaging.

7 BIJLAGEN

Bijlage 1	Risicoprofiel (provinciaal)
Bijlage 2	Brandweerrisicoprofiel
Bijlage 3	Oefenbeleidsplan (MOTO)
Bijlage 4	Dekkingsplan 2024 t/m 2027 inclusief materieelspreidingsplan 2023
Bijlage 5	Visie op inrichting risicobeheersing
Bijlage 6	Samenvatting opbrengst Bestuurlijke dialoog Brandweezorg 2023

Provinciaal Risicoprofiel

**Veiligheidsregio's Zuid-Limburg en Limburg-Noord
2023-2027**

Hoofdrapport

Versie: 0.4 Definitief concept
Vastgesteld door: n.v.t.

Inhoudsopgave

Versie historie	3
Voorwoord	4
Managementsamenvatting	5
Leeswijzer	6
1. Inleiding	7
1.1 WAT IS HET REGIONAAL (PROVINCIAAL) RISICOPROFIEL?	7
1.2 WETTELIJK KADER	7
1.3 VAN REGIONAAL NAAR PROVINCIAAL RISICOPROFIEL	7
1.4 DOEL VAN HET PROVINCIAAL RISICOPROFIEL	8
1.5 SAMENHANG MET ANDERE DOCUMENTEN	9
1.6 BEHEER PROVINCIAAL RISICOPROFIEL	9
1.7 LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN METHODIEK	10
2. Totstandkoming Provinciaal Risicoprofiel.	11
2.1 ACTUALISATIE PROVINCIAAL RISICOPROFIEL 2019	11
2.2 BETROKKEN PARTIJEN	11
2.3 METHODIEK	12
2.4 BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET VORIGE PROVINCIALE RISICOPROFIEL	12
3. Ligging en typering van de Provincie	13
3.1 GEOGRAFISCHE GEGEVENS	13
3.2 TYPERING	14
3.3 INCIDENTGESCHIEDENIS	16
4. Voorzienbare ontwikkelingen	17
4.1 GLOBALE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	17
5. Risico-inventarisatie en -evaluatie	21
5.2 PROVINCIALE RISICOKAART	21
5.3 GRENDOVERSCHRIJDENDE RISICO'S	21
5.4 UITGANGSPUNTEN SCENARIO UITWERKING	22
5.7 LIJST MET INCIDENTTYPEN	25
5.8 COMPLETE RISICODIAGRAM PROVINCIAAL RISICOPROFIEL 2023-2027	26
5.9 ZWARTE ZWANEN.	27
6. Prioriteitstelling en advies.	28
6.1 PRIORITEITSTELLING	28
7. Bijlagen	30

Versie historie

Versie 0.1	Concept 0.1
Versie 0.2	Concept 0.2
Versie 0.3	Concept 0.3
Versie 0.4	Definitief concept 1.0

Voorwoord

Nederland veilig houden en waar nodig veiliger maken is een van de leidende maatschappelijke opgaven waar we als samenleving voor staan. Samenwerking tussen alle overheden en partners op het gebied van veiligheid is dan ook essentieel. Onze veiligheidsregio's Limburg-Noord en Zuid-Limburg hebben deze noodzaak tot samenwerking vertaald naar het inmiddels tweede Provinciaal Risicoprofiel dat door de twee veiligheidsregio's – samen met andere partners – is opgesteld. Een prachtig voorbeeld van samenwerking waarop wij in Limburg blijvend trots mogen zijn.

Leven is risico's nemen. Onze keuzes, elke dag weer, maken dat onze eigen veiligheid en ook die van anderen beïnvloed wordt, positief, maar ook negatief. De zorg voor een veilige samenleving is dan ook een zorg die de overheid niet alleen kan dragen. Overheden dragen weliswaar zorg voor een veiligheidsaanpak, maar deze zal pas echt werken als iedereen in Nederland en dus ook in Limburg, naar beste vermogen bijdraagt. Of het nu gaat om het voorkomen van onveilige situaties in het dagelijks leven of het handelen in geval van een daadwerkelijke ramp of crisis, de aanpak vraagt om een bijdrage van alle betrokkenen. Het is aan overheden en andere veiligheidspartners om risico's en bijbehorend handelingsperspectief zoveel mogelijk kenbaar te maken aan de maatschappij. Van de individuele burger mag verwacht worden dat hij of zij bekend is met deze risico's in zijn of haar directe omgeving en weet hoe met deze risico's om te gaan. Tegelijkertijd geldt dat burgers zich bewust moeten zijn van de mogelijke veiligheidsconsequenties van zijn of haar handelen voor zichzelf, maar ook voor de maatschappij. Ook voor bedrijven en organisaties geldt dat zij bewust dienen om te gaan met risico's die zij lopen en risico's en consequenties die zij veroorzaken. Dit geldt in het bijzonder voor die partijen die zorgdragen voor continuïteit van onze vitale maatschappelijke processen, zoals elektriciteit, gas, drinkwater, telecom en ICT.

Van groot belang hierbij is te onderkennen dat onze samenleving en de maatschappelijke risico's zich continu ontwikkelen, vaak geleidelijk, soms heel snel. De effecten van klimaatverandering, energietransitie, toenemende digitale vervlechting, vergrijzing, buitenlandse inmenging, maar ook instabiliteit aan de grenzen van Europa (o.a. Rusland – Oekraïne conflict) en wereldwijde pandemieën (o.a. Covid-19), maken dat we in Nederland ons continu moeten aanpassen aan en inspelen op veranderende maatschappelijke uitdagingen. Hierbij geldt natuurlijk wel dat we niet alles kunnen voorzien en alle risico's kunnen wegnemen en dat we een afweging maken van kosten, leefbaarheid en andere belangen. Honderd procent veiligheid is niet haalbaar. Vanuit de verplichting in de Wet veiligheidsregio's hebben de besturen van beide Limburgse veiligheidsregio's een inventarisatie laten uitvoeren van de mogelijke risico's en risicovolle activiteiten in de provincie Limburg. De resultaten hiervan en de duiding van deze risico's zijn opgenomen in ons gezamenlijk risicoprofiel. De resultaten van dit Provinciaal Risicoprofiel alsmede de beleidskeuzes worden opgenomen in de beleidsplannen van de beide Limburgse veiligheidsregio's voor de periode 2024 tot en met 2027. Hiermee voldoen wij aan onze verplichtingen uit de Wet veiligheidsregio's om een risicoprofiel als basis voor ons beleid te hebben.

C. (Carolien) Angevaren

L. (Léon) Houben

Directeur Veiligheidsregio
Limburg-Noord

Directeur Veiligheidsregio
Zuid-Limburg

Managementsamenvatting

Volgens de Wet veiligheidsregio's dienen alle veiligheidsregio's te beschikken over een regionaal risicoprofiel. In voorgaande jaren hebben de beide Limburgse veiligheidsregio's (nader te noemen VRLN en VRZL) intensief met elkaar samengewerkt. Dat is ook de reden geweest waarom de risico-inventarisatie en risicoanalyse destijds gezamenlijk is opgepakt en uitgevoerd met als eindresultaat een gezamenlijk Provinciaal Risicoprofiel. Ook nu weer hebben VRLN en VRZL de krachten gebundeld om gezamenlijk te komen tot één Provinciaal Risicoprofiel voor de periode 2023-2027. Dit Provinciaal Risicoprofiel dient mede als input voor de meerjarenbeleidsplannen van beide veiligheidsregio's voor de periode 2024 tot en met 2027.

Een risicoprofiel geeft inzicht in de daadwerkelijk aanwezige risico's. Met andere woorden: *Wat kan ons gebeuren en hoe erg is dat?* Het bestuur van de beide veiligheidsregio's stelt het risicoprofiel vast na overleg met de raden van de deelnemende gemeenten. Het voorliggende Provinciaal Risicoprofiel is een actualisatie van het Provinciale Risicoprofiel uit 2019 en is opgesteld volgens de geldende landelijk handreiking.

Dit Provinciaal Risicoprofiel is tot stand gekomen in nauw overleg met de crisis- en vitale partners van beide veiligheidsregio's. De veiligheidsregio's hechten veel waarde aan hun kennis en streven naar een gezamenlijk gedeeld risicobeeld op basis waarvan zij een risicogericht beleid kan formuleren.

Het Provinciaal Risicoprofiel geeft inzicht in risicovolle activiteiten en incidenten die kunnen leiden tot een ramp, crisis of grote brand. Het gaat hierbij om gebeurtenissen met een bovengemeentelijke (regionale) impact.

De klassieke benadering van rampenbestrijding heeft de laatste jaren plaats gemaakt voor een bredere kijk op crises die de vitale belangen (zie paragraaf 6.1) van de samenleving kunnen schaden. Bij het inventariseren en analyseren van risico's wordt daarom uitgegaan van een all-hazard benadering waarin breed wordt gekeken naar alle mogelijke risico's op het gebied van rampenbestrijding én crisisbeheersing. De risico's in dit Provinciaal Risicoprofiel zijn geclusterd in zeven maatschappelijke thema's, welke zijn uitgewerkt in 45 incidenttypes. In dit Provinciaal Risicoprofiel zijn de relevante incidenttypen voor zowel de regio Zuid-Limburg als Limburg-Noord weergegeven en gewogen op basis van waarschijnlijkheid (~kans) en impact (~effect).

Het resultaat hiervan is opgenomen in een provinciaal risicodiagram. De prioritering van de risico's zal door de Veiligheidsregio's afzonderlijk uitgevoerd en opgenomen worden in het (meerjaren)beleidsplan, waarbij het provinciaal risicodiagram gezien kan worden als de input van experts. De doorvertaling van de gemaakte prioritering zal aanleiding zijn om capaciteitanalyses, oefenplanningen, operationele voorbereiding en risicocommunicatie aan te passen.

Risico's laten zich niet vaststellen. Zeker niet in een vierjaarlijks proces. De wereld om ons heen is continu in beweging. Risico's die vandaag actueel zijn, kunnen morgen overschaduwd worden door nieuwe risico's. Ook de 'beleving' van risico's is aan continue verandering onderhevig. De risico's uit het provinciaal risicodiagram kunnen zich in werkelijkheid ernstiger of minder ernstig manifesteren. Daarnaast kunnen de beide regio's altijd nog getroffen worden door een ramp of crisis waarvan we de aard en omvang nu (nog) niet kunnen voorspellen. Voor de beide veiligheidsregio's en haar partners is het de uitdaging om zodanig te prepareren dat er voldoende veerkracht is om deze zogenoemde "zwarte zwanen" het hoofd te kunnen bieden.

Leeswijzer.

Dit rapport heeft de volgende opbouw:

- In **hoofdstuk 1** wordt de aanleiding, de achtergrond en het wettelijk kader beschreven. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op het beheer van het Provinciaal Risicoprofiel.
- In **hoofdstuk 2** wordt het proces beschreven waarbinnen het Risicoprofiel is geactualiseerd. De bij het actualisatieproces betrokken partijen worden in dit hoofdstuk benoemd.
- In **hoofdstuk 3** wordt ingegaan op de ligging en typering van de provincie. Dit hoofdstuk geeft - voor de beeldvorming - tevens inzicht in het aantal multidisciplinaire GRIP-incidenten in de beleidsperiode 2019-2022 per Veiligheidsregio.
- In **hoofdstuk 4** worden trends en ontwikkelingen geïnterpreteerd die van invloed (kunnen) zijn op risicobeeld van de provincie.
- **Hoofdstuk 5** beschrijft de risico inventarisatie- en evaluatie. In dit hoofdstuk worden incidenttypen bepaald en uitgewerkt in scenario's en gewogen op basis van waarschijnlijkheid en impact. Resultaat hiervan is het risicodiagram voor de Provincie Limburg
- In **hoofdstuk 6** wordt (de noodzaak tot) een prioriteitstelling gegeven en vervolgens een advies uitgebracht
- In **hoofdstuk 7** worden de bijlagen behorende bij dit hoofdrapport benoemd.

1. Inleiding

1.1 Wat is het Regionaal (Provinciaal) Risicoprofiel?

Het Regionaal (hierna: Provinciaal) Risicoprofiel wordt eens per vier jaar vastgesteld en omvat een overzicht van de potentiële risico's binnen een veiligheidsregio en een analyse waarin de weging van de risico's (kans) en een inschatting van de gevolgen (effect) zijn opgenomen. De analyse in het Provinciaal Risicoprofiel is gebaseerd op de nationale risicobeoordelingsmethodiek (NRB). In de Handreiking regionaal risicoprofiel (2009) wordt aangegeven dat de basis voor de analyse van risico's (de methodiek) op eenzelfde wijze is vormgegeven als de Nationale Risicobeoordeling.

1.2 Wettelijk kader

De Wet veiligheidsregio's bepaalt dat het bestuur van de veiligheidsregio een Regionaal Beleidsplan met een tijdshorizon van vier jaar vaststelt (art. 14 Wvr.). Daarnaast staat in de wet vermeld dat dit beleidsplan gebaseerd wordt op het Regionaal Risicoprofiel (art. 15 Wvr.). Het bestuur van de veiligheidsregio stelt het risicoprofiel vast na overleg met de raden van de deelnemende gemeenten, waarbij het bestuur de raden tevens verzoekt hun wensen kenbaar te maken omtrent het in het regionaal beleidsplan op te nemen beleid (art. 15 lid 3 Wvr.).

De door de korpschef daartoe aangewezen ambtenaren van politie, de hoofdofficier van justitie, het bestuur van het betrokken waterschap en de door andere Ministers daartoe aangewezen functionarissen worden door de besturen van beide veiligheidsregio's uitgenodigd om hun zienswijze op het concept risicoprofiel kenbaar te maken (art. 15 lid 4 Wvr.). Ten slotte stelt het bestuur van de veiligheidsregio een Regionaal Crisisplan vast waarin de organisatie, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van de rampenbestrijding en crisisbeheersing worden beschreven (art. 16 Wvr.). Het Regionaal Crisisplan is een operationeel plan, gebaseerd op de beleidsvoornemens uit het Regionaal Beleidsplan.

1.3 Van Regionaal naar Provinciaal Risicoprofiel

In de afgelopen jaren werkten VRLN en VRZL intensief met elkaar samen. Dat is dan ook een van de redenen geweest waarom de risico-inventarisatie en risicoanalyse gezamenlijk is opgepakt en uitgevoerd met als eindresultaat een gezamenlijk Provinciaal Risicoprofiel.

Om als veiligheidsregio's een adequaat beleid te kunnen voeren moet er inzicht zijn in deze risico's, zowel in de eigen regio (provincie) als in de omliggende gebieden (nationaal en internationaal). Daartoe is dit Provinciaal Risicoprofiel opgesteld. Het Provinciaal Risicoprofiel van de VRLN en VRZL geeft een overzicht van de aanwezige risicovolle activiteiten en de soorten incidenten die zich kunnen voordoen en die tevens kunnen leiden tot een ramp, crisis of grote brand; ook wel *'majeure risico's'* genoemd. Het betreft risico's die *-anders dan het dagelijkse en reguliere monodisciplinair optreden van de operationele hulpdiensten-* een multidisciplinaire aanpak vergen in beheersing, beperking en/of bestrijding.

Definitie van een ramp: een zwaar ongeval of een andere gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten of organisatie van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Definitie van een crisis: een situatie waarin een vitaal belang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast.

1.4 Doel van het Provinciaal Risicoprofiel

Het doel van het Provinciaal Risicoprofiel is een basis te bieden voor beleidskeuzes. Waar zetten de beide veiligheidsregio's hun capaciteit op in? Welke inspanningen zijn gewenst op het vlak van de risicobeheersing en de crisisbeheersing? Het risicoprofiel stelt de besturen van de veiligheidsregio's in staat om keuzes te maken tussen verschillende risico's waarop kan worden ingezet. Het risicoprofiel vormt daarmee een eerste stap in de beleidscyclus. Waar moeten de beide veiligheidsregio's zich, gezien de risico's, op richten en wat betekent dat in termen van een handelingsperspectief.

Het Provinciaal Risicoprofiel bestaat uit:

- Een overzicht van de risico's die geïnventariseerd zijn binnen de provincie Limburg.
- Een overzicht van de risico's buiten de provincie Limburg (tot op een afstand van 15 kilometer vanuit de provinciegrens).
- Een overzicht van de 'real-case' incidentscenario's die zich in de provincie voor kunnen doen.
- Per incidentscenario een analyse van de impact van dit scenario en de waarschijnlijkheid dat dit zich voordoet.

Het Provinciaal Risicoprofiel dient meerdere doelen:

- Het faciliteert bestuurders en directie/management in het prioriteren door inzicht te geven in hoe risico's zich tot elkaar verhouden.
- Het geeft richting voor de beleidskeuzes in de regionale beleidsplannen.
- Is het startpunt voor een discussie over het optimaliseren van fysieke & sociale veiligheid in de beide veiligheidsregio's van de provincie Limburg, door beantwoording van de volgende vragen:
 - Wat doen we allemaal om risico's te beheersen?
 - Wat kunnen we meer, minder of anders doen?
- Het biedt waardevolle informatie voor hulpverleningsdiensten ten aanzien van crisisbeheersing en stelt de beide veiligheidsregio's in staat de operationele prestaties af te stemmen op de aanwezige risico's.
- Het vormt mede de basis voor de risico- en crisiscommunicatie richting de burger.
- Het vormt mede de basis voor bepalen van opleidings- en trainingsbehoeften voor de operationele hulpverleners.

1.5 Samenhang met andere documenten

De beide veiligheidsregio's beschikken over een (historisch) brandweerrisicoprofiel ten behoeve van besluitvorming omtrent basisbrandweerzorg en er worden stappen gezet om ten aanzien van de publieke gezondheidsrisico's een zorgrisicoprofiel te ontwikkelen. Dit zijn separate risicoprofielen omdat het analyseren van brandweerrisico's en gezondheidsrisico's andere methodieken vergt en andere gebruikers kent dan voor de analyse van rampen en crises. Toch is er wel sprake van enige samenhang. Het Brandweerrisicoprofiel en Zorgrisicoprofiel worden mede gedistilleerd uit het Provinciaal Risicoprofiel.

1.6 Beheer Provinciaal Risicoprofiel

De huidige methodiek en praktijk van het Provinciaal Risicoprofiel maken dat het document als statisch wordt ervaren. Eens in de vier jaar wordt er een update gemaakt ten behoeve van de nieuwe beleidsplannen, maar daarna blijft het product vrijwel ongewijzigd tot aan de volgende actualisatie.

De afgelopen jaren is het besef ontstaan, zowel binnen onze eigen organisaties maar ook landelijk, dat er binnen een bredere doelgroep behoefte bestaat om over een actuelere, relevantere en meer bruikbare risico-inventarisatie en evaluatie te beschikken, oftewel een dynamisch risicoprofiel. Een dynamisch risicoprofiel kan daarmee een basisdocument zijn voor:

- Operationele voorbereiding: Om sneller in te spelen op veranderende risico's;
- Risicocommunicatie: Om een gefundeerde prioritering te maken ten aanzien van onder andere publiekscampagnes;
- Omgevingsadvisering: Om risicogericht te adviseren. Advisering van de ruimtelijke omgeving is een constante cyclus die, niet synchroon, in 31 gemeenten speelt. Een meebewegend risicoprofiel kan adviseurs risicobeheersing helpen in de advisering richting gemeenten;
- Bestuurlijke advisering: Met een actueler risicoprofiel kunnen managers en bestuurders frequenter gebriefd worden over ontwikkelingen van risico's en de impact op de eigen organisatie en de samenleving.

Een eerste behoeftepeiling bij diverse (potentiële) gebruikers van het risicoprofiel binnen de veiligheidsregio laat een aantal ontwikkelpunten zien ten opzichte van de huidige systematiek. Hierbij dient vermeld te worden dat het hier gaat om experimenten die verder uitgewerkt dienen te worden:

- Risico's die veranderen in ruimte en tijd optimaler verwerken om een actueler beeld te creëren. Goede voorbeelden van zo'n risico's zijn overstroming en natuurbrand.
- Ruimte in de systematiek laten zodat maatwerk per risico mogelijk is.
- Met een hogere frequentie een risicoprofiel opmaken, om zo op basis van een actueler beeld te kunnen acteren.
- Beter inzichtelijk maken wat de onderlinge samenhang is tussen risico's en eerder zicht krijgen op ongekende risico's en de zwarte zwanen.
- Verbreden van het gebruik van bronnen zoals 'objectieve' dataplatforms (VIC, Atlas voor de Leefomgeving et cetera) en 'subjectieve' belevingsonderzoeken.
- Het ontwikkelen van een nieuw product (bijvoorbeeld een dashboard) waar een totaaloverzicht mogelijk is.

Er is door de beide veiligheidsregio's gekozen voor een tijdsperiode van twee jaar om bovenstaande doorontwikkelingen in de systematiek en de methodiek te ontwikkelen en door te voeren. Inmiddels lopen de eerste experimenten al. Streven is voor de VRLN en VRZL is om in 2025 een nieuw, dynamisch(er), risicoprofiel in gebruik te nemen.

1.7 Landelijke ontwikkelingen methodiek

De huidige methodiek voor het Regionaal Risicoprofiel dateert van 2009. Op landelijk niveau wordt erkend dat deze methodiek aan verandering onderhevig is en gemoderniseerd dient te worden. Niet alleen zien we dat de methode praktische dilemma's met zich meebrengt, maar ook de maatschappij is de afgelopen jaren sterk veranderd. Hiermee is ook de rol van de veiligheidsregio's opnieuw onder de loep gekomen. Dit maakt dat in het Provinciaal Risicoprofiel ruimte gevonden dient te worden voor de risico's die de laatste jaren hebben plaatsgevonden, maar ook in de toekomst zullen plaatsvinden. Dit vraagt van onze beide organisaties de nodige acties.

Inmiddels is binnen het landelijke programma Risicogerichtheid een project gestart waarmee gehoor wordt gegeven aan deze noodzakelijke verandering. In dit project is verkend hoe de doorontwikkeling van de methodiek van het Regionaal Risicoprofiel vorm moet krijgen. Vertegenwoordigers van zowel VRLN als VRZL namen deel aan de projectgroep om enerzijds aan de voorkant mee te denken met de benodigde verandering en anderzijds in de juiste positie te zijn om veranderingen direct door te kunnen vertalen in producten binnen de eigen organisatie. In de projectgroep zaten daarnaast ook vertegenwoordigers vanuit het Analistennetwerk Nationale Veiligheid en drie andere veiligheidsregio's.

Het project 'doorontwikkeling methodiek Risicoprofiel' is gestart in opdracht van de stuurgroep Risicogerichtheid, hierin zitten vertegenwoordigers van de Vakraden Risico- en Crisisbeheersing en Brandveiligheid, het Ministerie Justitie & Veiligheid en het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV).

In het project is door middel van interviews en klankbordsessies een beroep gedaan op alle veiligheidsregio's en partners om mee te denken. In januari 2023 heeft de projectgroep haar conclusies en adviezen aangeboden aan de opdrachtgever, de stuurgroep Risicogerichtheid. In 2023 kan nu in een vervolgproject worden gestart met het oppakken van de adviezen en de daadwerkelijke doorontwikkeling van de methodiek.

2. Totstandkoming Provinciaal Risicoprofiel.

2.1 Actualisatie Provinciaal Risicoprofiel 2019

Het onderhavige Provinciaal Risicoprofiel is een actualisatie van het risicoprofiel van 2019. De beide Limburgse veiligheidsregio's hebben de handen voor de tweede keer ineengeslagen om één Provinciaal Risicoprofiel te vervaardigen.

2.2 Betrokken partijen

Bij de actualisatie van het Provinciaal Risicoprofiel zijn de partijen, waarmee de veiligheidsregio's bij mogelijke rampen en crises samenwerken, betrokken. Dit zijn zowel crisispartners als vitale partners. De VRLN en VRZL hechten veel waarde aan deze inbreng en streven naar een gezamenlijk gedeeld risicobeeld, op basis waarvan ze samen met hun partners risicogerichte keuzes kunnen maken. De partijen in onderstaande tabel zijn betrokken geweest bij actualisatie van het Provinciaal Risicoprofiel. Zij hebben deelgenomen aan één of meerdere gezamenlijke bijeenkomsten en/of expertsessies. De namen van de deelnemers/deskundigen zijn opgenomen in **bijlage 1**.

Betrokken partijen en ketenpartners actualisatie Provinciaal Risicoprofiel	
Veiligheidsregio VRLN en VRZL	• GHOR • Brandweer • Bevolkingszorg (gemeenten) • Crisisbeheersing • GGD
Crisispartners / vitale partners	• Politie, eenheid Limburg • Openbaar Ministerie Limburg • Waterschap Limburg • Defensie • Rijkswaterstaat • Provincie Limburg • NCTV • Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) • Waterschapsbedrijf Limburg • Enexis • TenneT • Gasunie • Maastricht Aachen Airport • ProRail • Chemelot en Sitech • KNMI • RIVM • Vodafone (landelijk aangewezen aanspreekpunt crisisbeheersing namens de telecomaanbieders) • AmbulanceZorg Limburg • Eurocontrol

Tabel 1: Betrokken partijen en ketenpartners

2.3 Methodiek

Het Provinciaal Risicoprofiel uit 2019 is volledig herzien volgens de methodiek zoals beschreven in de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel (NIPV). Elk scenario is destijds opnieuw geschreven of geactualiseerd en vervolgens opnieuw beoordeeld op impact en waarschijnlijkheid op een Limburgse schaal. Het Provinciaal Risicoprofiel uit 2019 is als vertrekpunt gebruikt voor deze actualisatie.

Hoewel onderkent wordt dat risico's vaak dynamisch van aard zijn en dus over meerdere assen kunnen fluctueren, zien wij in de praktijk dat bij een analyse van de afgelopen beleidsperiode van vier jaren deze (marginale) veranderingen niet altijd leiden tot een verschuiving van de risico's in het Provinciaal Risicoprofiel. Als uitgangspunt bij deze actualisatie is gekeken naar de risico's die de afgelopen vier jaar zodanig zijn veranderd óf waarvan verwacht wordt dat deze in de komende vier jaar zullen veranderen. Hierbij zijn ook verschillende trends en ontwikkelingen zoals klimaatverandering, polarisatie en geopolitieke spanningen meegenomen. Maar ook de ervaringen van de afgelopen vier jaren.

Om te komen tot een overzicht van risico's die in de afgelopen vier jaar veranderd zijn, is er op 10 november 2022 een kick-off meeting georganiseerd en zijn er expertsessies gehouden voor adviseurs en experts van de beide veiligheidsregio's en haar ketenpartners. Van de 43 reeds benoemde risico's uit het Risicoprofiel 2019 is tijdens de Kick-Off geconstateerd dat er 12 risico's nadere analyse behoeften, waarbij één risico zou komen te vervallen en drie risico's nieuw toegevoegd dienden te worden. De opbrengsten van de Kick-Off zijn vervolgens in specifieke expertsessies op inhoud opnieuw voorgelegd en geïnventariseerd (scenario + kans x effect) en deze informatie is meegenomen in de verdere uitwerking van dit Provinciaal Risicoprofiel 2023-2027.

Bij het samenstellen van dit Provinciaal Risicoprofiel is verder rekening gehouden met onderstaande regionale, provinciale en landelijke uitgangspunten:

- Rijksbrede Risicoanalyse (RbRa).
- Risico's in aangrenzende regio's en landen.
- Nieuwe onderkende incidenttypes door de partners en de beide veiligheidsregio's.
- GRIP historie in de provincie.
- Landelijke incidenten.
- Trends en ontwikkelingen.
- Veranderingen in de samenleving.
- Zwarte zwanen/ waan van de dag/ onbekende risico's.

2.4 Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het vorige Provinciale Risicoprofiel

Ten opzichte van het vorige provinciale risicoprofiel (2019) zijn er enkele inhoudelijke en procedurele verschillen:

- In plaats van alle risico's opnieuw af te wegen is er voor gekozen om het Provinciaal Risicoprofiel 2019 als basis te gebruiken voor deze actualisatie. Van daaruit is gekeken naar de risico's die de afgelopen vier jaren veelzeggend zijn veranderd en dus een actualisatie behoeften.
- In het Provinciaal Risicoprofiel worden meer incidenttypen opgenomen. Dit komt doordat een aantal incidenttypes, in overleg met partners, nader is uitgesplitst. Ook is er een aantal nieuwe incidenttypes bijgevoegd zoals "uitval olie" en "incident met gevaarlijke stof in de directe leefomgeving".
- Er is gekozen voor het schrijven van realistische/ most credible scenario's. Daar waar mogelijk is geput uit ervaringen en expertise die we de afgelopen jaren hebben opgedaan.

3. Ligging en typering van de Provincie

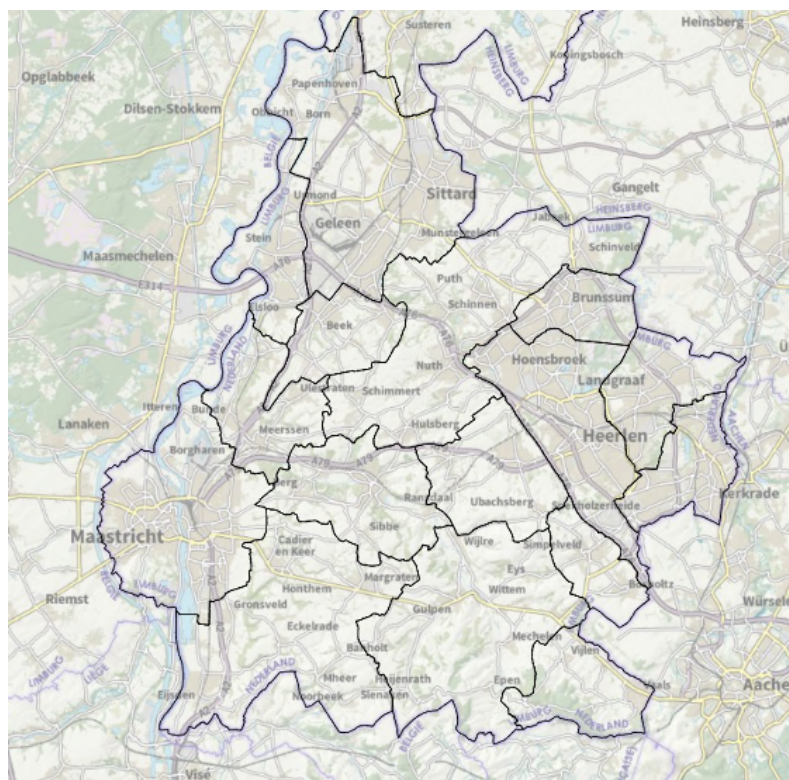
Limburg wordt in het uiterste noorden begrensd door Gelderland, in het noordwesten door Noord-Brabant, in het westen en zuiden (Voeren) door de Belgische provincie Limburg, en eveneens in het zuiden door de Belgische provincie Luik en in het oosten door de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen. De hoofdstad is Maastricht. Het is qua inwonertal een middelgrote provincie. Het wordt vaak Nederlands-Limburg genoemd als het nodig is onderscheid te maken met de gelijknamige Belgische provincie. Op dit moment wonen er binnen de Provincie Limburg ~1,118 miljoen inwoners (per 01-01-2022) op een gebiedsoppervlakte van ~2.210 km² (~2.147 km² land en ~63 km² water) met een bevolkingsdichtheid van ~521 inw./km². Ongeveer 54% van de inwoners (~600.000) woont in het verstedelijkte en meest dichtbevolkte zuiden van Limburg. De provincie heeft 31 gemeenten (per 1 januari 2019). De provincie concentreert zich rondom de centrumgemeenten Maastricht, Venlo, Sittard-Geleen, Heerlen, Roermond, Weert, Kerkrade en Venray. Qua aantal inwoners is Maastricht de grootste gemeente (~121.000), voor de regio Limburg-Noord is Venlo de grootste gemeente (~102.000 inwoners).

De aangrenzende veiligheidsregio's zijn:

- Gelderland-Zuid
- Brabant-Noord
- Brabant Zuidoost

3.1 Geografische gegevens

In onderstaande figuren zijn overzichtskaarten van de regio's Zuid-Limburg en Limburg-Noord weergegeven:

Figuur 1: Regio Zuid-Limburg

Figuur 2: Regio Limburg-Noord

3.2 Typering

Zuid-Limburg kenmerkt zich als een compact verstedelijkt gebied van circa 650 km². Er zijn grote industrieën met specifieke veiligheidsrisico's, zoals (petro)chemische industrieën (o.a. op Chemelot bedrijventerrein) en een luchthaven (Maastricht-Aachen Airport). Met name in de zomermaanden komen veel toeristen naar deze regio. Er zijn veel grootschalige evenementen (bijvoorbeeld Pinkpop, Amstel Gold Race, Andre Rieu Maastricht, Kerststad Valkenburg en de Oktoberfeesten in Sittard et cetera), waterrecreatie en bezoekers van de (wekelijkse) markten uit de Euregio Maas-Rijn.

De bodem van de regio Zuid-Limburg is kwetsbaar. Een groot deel van de bodem (>50%) is bijzonder beschermingsgebied. Hiervoor zijn provinciale verordeningen opgesteld die nadere (strengere) eisen aan deze gebieden stellen. Deze gebieden zijn het bodembeschermingsgebied Mergelland, grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden. Incidenten met bodemvervuiling tot gevolg vormen zo een extra risico. De rivier de Maas en de andere zijrivieren

zoals de Geul, de Gulp en de Geleenbeek in Zuid-Limburg zijn zeer bepalend voor de regio. Deze rivieren hebben namelijk door de tijd de dalen geslepen, waardoor het zo herkenbare heuvellandschap van Zuid-Limburg is ontstaan. Daarnaast lopen er geologische breuklijnen door de bodem van de provincie Limburg.

Zuid-Limburg fungeert als kruispunt in het transitieverkeer voor personen en goederen. Het is een bottleneck voor het verkeer naar het zuiden. De aanleg van de Koning Willem Alexandertunnel (openstelling december 2016) heeft de druk op het wegennet deels opgelost. De regio wordt doorkruist door een aantal belangrijke wegen, waaronder de A2, A76, A79, N276, N278, N281 en N300. Door meerdere buisleidingen over weg en spoor en via transport over water vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Ook liggen er in de regio meerdere BRZO-inrichtingen (Besluit Risico's en Zware Ongevallen).

De regio Zuid-Limburg onderscheidt zich van de andere regio's binnen Nederland door haar ligging. Ingeklemd tussen België en Duitsland met maar een smalle verbinding (circa 6 kilometer) met de rest van Nederland, te weten de regio Limburg-Noord. Zuid-Limburg ligt centraal in de Euregio Maas-Rijn, binnen een straal van 20-40 kilometer van steden als Aken, Heinsberg, Luik, Tongeren en Hasselt. Dit heeft grote consequenties voor de crisisbeheersing en rampenbestrijding. Enerzijds is de regio Zuid-Limburg voor bijstand bijna geheel aangewezen op de aangrenzende landen, terwijl anderzijds de risico's op het grondgebied van de aangrenzende landen (grote) gevolgen kunnen hebben voor de eigen regio. Een goede euregionale samenwerking is derhalve één van de meest belangrijke succesfactoren van de crisisbeheersing en rampenbestrijding in de regio Zuid-Limburg.

De regio Limburg-Noord is een landelijk en bosrijk gebied dat bestaat uit vele kleine en enkele grotere kernen. Deze regio wordt gekenmerkt door intensieve agribusiness, in de vorm van intensieve veehouderij en land- en tuinbouw. Binnen de regio vinden vele logistieke activiteiten plaats, met name de grootschalige op- en overslag van goederen. Deze economische activiteiten zorgen onder andere voor een samenstelling van de samenleving die internationaler van aard is vanwege arbeidsmigranten en ontheemden. De regio is smal (5 tot 35 km) en langgerekt (ruim 85 km) en wordt in de lengterichting doorsneden door de rivier de Maas. Naast de Maas kent de regio nog een aantal andere vaarwegen zoals het Julianakanaal, Lateraalkanaal, Kanaal Wessem-Nederweert en de Zuid-Willemsvaart en enkele grotere zijrivieren zoals de Roer, Niers en de Swalm. De regio wordt doorkruist door een aantal belangrijke wegen, waaronder de A2, A67, A73, N271, N273, N279 en N280. Verder kent de regio een aantal belangrijke spoorwegen: Nijmegen - Venlo - Roermond, Eindhoven - Venlo - Duitsland en Eindhoven - Weert - Sittard. Er loopt een geologische breuklijn genaamd de Peelrandbreuk door de gemeente Roerdalen en Roermond.

Door buisleidingen, over de weg, over het spoor en over het water vindt veelvuldig vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Ook bevinden zich in de regio diverse risicovolle inrichtingen waaronder: BRZO-inrichtingen, twee spoorwegemplacements, diverse LPG-tankstations en een aantal inrichtingen waar relatief grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen worden opgeslagen (PGS15 opslagen), zoals warehouses. Binnen de regio worden relatief veel grootschalig evenementen georganiseerd zoals het Oud-Limburgs Schuttersfeest en diverse carnavalsevenementen, grote kermissen en (muziek)festivals. Ook is het Outlet Centrum in Roermond het gehele jaar door een drukbezochte toeristische trekpleister. Daarnaast kent de regio door haar Euregionale karakter een constante uitwisseling over landsgrenzen heen.

3.3 Incidentgeschiedenis

In onderstaande tabellen worden, over de jaren 2019 tot en met 2022, het aantal multidisciplinaire meldingen en inzetten weergegeven waarbij de brandweer, politie én ambulance gelijktijdig betrokken zijn. Dit zijn inzetten die, vanwege het multidisciplinaire karakter, kenmerkend zijn voor de incidenttypen uit het regionaal risicoprofiel. In **bijlage 2** wordt voor de periode 2019 tot en met 2022 de inzetten van GRIP1 t/m GRIP4 niveau kort toegelicht (GRIP = Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure).

Veiligheidsregio Zuid-Limburg

	2019	2020	2021	2022
GRIP 1	30	19	20	10
GRIP 2	2	4	3	8
GRIP 3	1	0	0	0
GRIP 4	0	1	2	0

Tabel 2: Overzicht multidisciplinaire inzetten Veiligheidsregio Zuid-Limburg (2019 t/m 2022)

Veiligheidsregio Limburg-Noord

	2019	2020	2021	2022
GRIP 1	16	12	19	19
GRIP 2	4	2	1	3
GRIP 3	1	1	0	0
GRIP 4	0	1	1	0

Tabel 3: Overzicht multidisciplinaire inzetten Veiligheidsregio Limburg-Noord (2019 t/m 2022)

4. Voorzienbare ontwikkelingen

4.1 Globale trends en ontwikkelingen

Samen met de diverse crisispartners en vitale partners (zie §2.2) zijn de globale trends en ontwikkelingen geïnventariseerd die van invloed kunnen zijn op het risicobeeld van de provincie en op de wijze waarop de risico's beheerst kunnen worden.

- **Ontwikkelingen in de crisisbeheersing**

Crisisbeheersing is een belangrijk onderwerp in de huidige wereld, met toenemende zorgen over natuurrampen, pandemieën en andere potentiële bedreigingen voor de openbare veiligheid. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, zijn er verschillende trends en ontwikkelingen op het gebied van crisisbeheersing. Een van deze ontwikkelingen is de toenemende nadruk op preventie en voorbereiding, met nieuwe technologieën die helpen om rampen te voorspellen en te voorkomen. Er is ook een toenemende samenwerking tussen overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties, wat leidt tot een meer geïntegreerde aanpak van crisisbeheersing. Technologieën zoals kunstmatige intelligentie en big data spelen hierbij een steeds belangrijkere rol, door real-time inzicht te geven in de impact van crises en de snelheid waarmee ze worden opgelost. Deze ontwikkelingen bieden veelbelovende mogelijkheden voor verbetering van de crisisbeheersing en helpen om de negatieve effecten van toekomstige crises te beperken.

- **Demografische ontwikkelingen**

De bevolking in Nederland blijft groeien. In 2024 bereikt het inwonertal naar verwachting de 18 miljoen, in 2039 de 19 miljoen. De prognosecijfers zijn wel met onzekerheden omgeven. Zo kan het aantal migranten van jaar tot jaar bijvoorbeeld sterk fluctueren. Nederland en dus ook Limburg vergrijst. De leeftijdsopbouw van de bevolking verandert en het aandeel van oudere leeftijdsgroepen wordt groter, waardoor de gemiddelde leeftijd van de bevolking toeneemt. In 2022 was de grijze druk 34 procent; op elke 65-plusser zijn er drie mensen in de werkzame leeftijd (20-65 jaar). De komende jaren zal dit nog toenemen tot circa 40 procent (2030), zo is de verwachting in de bevolkingsprognose (CBS, 2022).

De gevolgen van demografische ontwikkelingen voor het veiligheidsdomein staan niet op zichzelf. Juist de combinatie van demografische ontwikkelingen, technologie en duurzaamheid leidt ertoe dat risico's dynamisch worden. Dit betekent een omslag in het denken over risicoprofielen. Met de toenemende welvaart is er een tweedeling in de samenleving ontstaan die gebaseerd lijkt op het verschil in arm en rijk en hoog- en laag opgeleid, maar die doorwerkt op meerdere terreinen zoals onderwijs en gezondheid. Dit spanningsveld heeft consequenties voor de mate waarin burgers geïnformeerd en voorbereid zijn. Polarisatie kan ook een rol spelen tijdens een incident of crisis, of zelfs de oorzaak daarvan zijn.

Ook de samenstelling van de Nederlandse bevolking verandert. Taalbarrières en cultuurverschillen kunnen gevolgen hebben voor veiligheid en crisis- of incidentbestrijding. De verstedelijking heeft tot gevolg dat er meer mensen op een klein oppervlakte wonen wat andere eisen stelt aan bouwen, wonen en infrastructuur. Als gevolg hiervan ontstaan ontwikkelingen als verticaal produceren, milieuzones, dubbel ruimtegebrek en de ondergrondse stad. Dit heeft consequenties voor de fysieke veiligheid, bereikbaarheid en zelfredzaamheid. De stad wordt ook steeds belangrijker als organisatorische eenheid, waardoor de rol van de burgemeester groter wordt. Door het stijgen van de levensverwachting neemt het aantal kwetsbare en verminderd zelfredzame personen in de samenleving toe. Tegelijkertijd vormen ouderen een grote groep potentiële vrijwilligers, omdat zij langer fit zijn. Als gevolg van het stijgen van de levensverwachting neemt het aantal mensen met dementie de komende jaren explosief toe, wat grote gevolgen kan hebben voor de (brand)veiligheid. Het aantal eenpersoonshuishoudens in Nederland neemt toe, dit betreft op dit moment ruim een

derde van het totaal aantal huishoudens. Deze individualisering van de samenleving kan gevolgen hebben voor de mate van zelfredzaamheid

- **Economische ontwikkelingen**

In Nederland wordt een lichte economische groei verwacht de komende periode, maar de situatie is onzeker. Het is daarom moeilijk te zeggen hoe de economie zich in de periode 2023 tot en met 2027 zal ontwikkelen. De wereldconjunctuur verzwakt en hoge prijsstijgingen hinderen zowel consumenten als bedrijven. De inflatie lijkt weliswaar over de piek heen, maar blijft voorlopig hoog. Door de onzekere situatie in de wereld kan het echter de komende tijd ook anders uitpakken. Het is ook niet uitgesloten dat de economische groei tot stilstand komt.

- **Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen**

Spanning op arbeidsmarkt:

Binnen Nederland zien wij een verdere toename van het aantal vacatures. Samen met een dalende werkloosheid leidt dit tot een nog grotere spanning op de arbeidsmarkt. De toename van de spanning is vooral toe te schrijven aan de aanhoudende groei van het aantal openstaande vacatures. Dit betekent dat de jacht op talenten en het vinden van de juiste mensen een uitdagende missie is voor overheden en bedrijven.

Afnemend vertrouwen in de overheid

Het vertrouwen van Nederlanders in de landelijke overheid is de afgelopen anderhalf jaar fors gedaald blijkt uit onderzoek van de Erasmus Universiteit, de Haagse Hogeschool, de Universiteit Leiden, en de Vrije Universiteit (Kieskompas). In het rapport '*De Laagvertrouwenssamenleving*' staat dat in september 2021 minder dan 30 procent van de respondenten vertrouwen had in de overheid. De groep die kritisch is op het coronabeleid werd in diezelfde periode juist kleiner. De afname heeft volgens de onderzoekers niet zozeer met het coronabeleid te maken, maar met andere ontwikkelingen, zoals de trage afhandeling van de Toeslagenaffaire, de deels mislukte evacuatieoperatie vanuit Afghanistan en de lang durende kabinetsformatie.

Polarisatie in de samenleving

In de troonrede waarschuwde de koning voor polarisatie. Tegenstellingen tussen groepen mensen groeien met de dag. We moeten weer naar elkaar gaan luisteren. Nederlanders hebben over alles een discussie: zwarte piet, corona, migratie, klimaat, CO₂ uitstoot, woningtekort en ga zo maar door. De meningsverschillen zijn zo groot geworden dat er alleen nog in termen van wij en zij wordt gedacht en gepraat. Er is geen gemene deler meer. Economische, sociale, politieke en technologische ontwikkelingen hebben geleid tot een perfecte storm waarin mensen tegenover elkaar zijn komen te staan.

- **Technologische ontwikkelingen**

De wereld om ons heen wordt steeds slimmer door de razendsnelle technologische ontwikkelingen. Dit brengt veranderingen en een hoge mate van onzekerheid met zich mee. Waar het in de derde industriële revolutie ging om de komst van computers en digitalisering, gaat het nu om een combinatie van ontwikkelingen uit verschillende industrieën.

Industrie 4.0 in vogelvlucht:

Even wat technologische ontwikkelingen op een rij die een bijdrage leveren aan de revolutie: Cloud computing; Blockchain; Internet of Things (IoT); Artificial Intelligence (AI); Extended Reality (o.a. Virtual Reality en Augmented Reality); 3D printing; Quantum computing (supersnelle supercomputers); Robotica en Next Generation Communication Networks (5G en LoRa).

In de vierde industriële revolutie ontwikkelen technologieën zich exponentieel in plaats van lineair en zullen ze steeds meer met elkaar verweven raken. Netwerken, platforms, apparaten, systemen en mensen zijn allemaal met elkaar verbonden.

Zoals hierboven geschetst is en wordt onze samenleving steeds meer afhankelijk van hard- en software systemen die onderling met elkaar verbonden zijn. Deze onderlinge verbondenheid schept vele mogelijkheden om horizontaal in netwerken samen te werken. Maar de onderlinge afhankelijkheid van systemen leidt niet alleen tot nieuwe crises, zoals grootschalige uitval van vitale infrastructuur en cyberdreiging, maar maakt ons ook kwetsbaar tijdens crises.

- **Ecologische ontwikkelingen**

Ecologische ontwikkeling zijn de ontwikkelingen op het gebied van grondstoffen, energie, klimaat en milieu. Met de groei van de wereldbevolking en de mondiale welvaart neemt de vraag naar natuurlijke grondstoffen zoals water, energie, mineralen, metalen en voedsel toe. Er is echter een beperkte hoeveelheid grondstoffen beschikbaar. De economische impact wordt vergroot door de onderlinge afhankelijkheid tussen klimaatverandering en grondstoffen schaarste, met grote invloed op voedsel- en waterproblematiek. Ook Nederlandse bedrijven worden geconfronteerd met klimaatverandering en grondstoffen schaarste. Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Ook verslechtert door de klimaatverandering de luchtkwaliteit en neemt de biodiversiteit af. Klimaatverandering leidt tot (een toename van) een ander soort incidenten die heel acuut of juist sluipend kunnen zijn en die zich kenmerken door een koppeling van de algemene en de functionele ketens. Verwacht wordt dat deze incidenten gevolgen hebben voor de vitale infrastructuur, waardoor er grootschalige en langdurige crises kunnen ontstaan. Klimaatadaptatie, als antwoord op klimaatverandering, heeft consequenties voor de bouw en de infrastructuur. Denk hierbij aan nieuwe isolatiematerialen, vergroening van daken en opvangbassins voor water.

Droogte en temperatuurveranderingen kunnen leiden tot een groter risico op natuurbranden. Er bestaat een gerede kans dat de sluipende veranderingen van het klimaat tot een toename van vele soorten van klimaat gerelateerde calamiteiten leiden. Er is sprake van een toename van pieken (in kortere tijd meer regen, lang aanhoudende droogte) en daarnaast is er ook sprake van sluimerende effecten:

- Een verhoogd peil van het zeeniveau;
- Verdroging/ verzakking van de bodem.

Voor Nederland liggen er echter kansen op het gebied van innovatie en export van kennis over water, duurzame chemie, logistiek en energie- en voedselproductie. Om aan de afspraken van de klimaatdoelen te voldoen moet Nederland overstappen van fossiele brandstoffen op duurzame energiebronnen zoals zon en wind. Duurzame energie gaat over energie uit natuurlijke bronnen zoals biomassa, zon, wind, bodem en water.

Er vindt nu en vooral in de nabije toekomst een substantiële energietransitie plaats met bovenstaande vormen van (nieuwe) energieopwekking, -opslag, -distributie en gebruik. Deze ontwikkeling brengt ook nieuwe risico's met zich mee.

Nederland wil in 2030 al doelen halen zoals dat 70 procent van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen komt. Dat gebeurt met windturbines op zee, op land en met zonnepanelen op daken en in zonneparken. Door digitalisering ontstaat een beweging naar de zogenoemde deeleconomie, waarin het belang van het bezit van producten afneemt en consumenten in toenemende mate producten delen. Een fenomeen dat ook wel 'collaborative consumption' wordt genoemd. Via verschillende internetplatforms is het mogelijk producten te ruilen met onbekenden, met mensen uit een andere stad of uit een ander land (Koninklijke bibliotheken). Verder ontstaan er door verbeterde recycling

nieuwe mogelijkheden om grondstoffen terug te winnen en opnieuw in te zetten (circulaire economie).

- **Politiek-juridische ontwikkelingen**

Meer dan nu, met de oorlog in Oekraïne als culminatiepunt, is de wereld ondoorzichtiger geworden. Het betreft niet alleen de economische en geopolitieke verschuiving oostwaarts, maar ook onzekerheid over de opstelling van de Verenigde Staten van Amerika op vele terreinen, het assertieve gedrag van landen als Rusland, Iran en Noord-Korea, evenals de dreiging van handelsoorlogen, de dreiging van het internationale terrorisme, de vluchtelingen- en migratiecrisis en de gevolgen van klimaatverandering. Ook op Europees vlak zijn er verschuivingen. Na een periode waarin solidariteit tussen lidstaten op de proef is en nóg steeds wordt gesteld door gebeurtenissen met grote consequenties (de oorlog in Oekraïne, de economische crisis, de migratiecrisis en het eerdere vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie), zoekt de Europese Unie naar een vernieuwende, toekomstbestendige samenwerking.

5. Risico-inventarisatie en -evaluatie

5.1 Selectie incidenttypes Provinciaal Risicoprofiel

In samenspraak met de betrokken crisis- en vitale partners (zie §2.2) is in het Provinciaal Risicoprofiel 2019 per maatschappelijk thema geïnventariseerd welke incidenttypen uit de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel in het Provinciaal Risicoprofiel opgenomen en uitgewerkt dienen te worden. Een onderbouwing hiervan is te vinden in bijlage 3.

Vervolgens is op 10 november 2022 een gezamenlijke kick-off bijeenkomst georganiseerd voor alle crisis- en vitale partners. De volgende 12 risico's zijn naar aanleiding van de Kick-Off en expertsessies in deze actualisatie nader geanalyseerd en geïnventariseerd (scenario + kans x effect). Een volledig overzicht van alle risico's die opgenomen zijn in het Provinciaal Risicoprofiel is te vinden onder 5.7.

Geactualiseerde risico's

1. Extreem geweld/Terrorisme (risico verlaagd)
2. Bereikbaarheid hulpdiensten (risico vervallen)
3. Extreme neerslag (risico gelijk gebleven)
4. Grootchalige cyberaanval (risico toegenomen)
5. Uitval elektra (risico gelijk gebleven)
6. Uitval olie (risico nieuw opgenomen)
7. Uitval gas (risico toegenomen)
8. Maatschappelijke onrust (risico gelijk gebleven)
9. Ziektegolf (risico toegenomen)
10. Brand in gebouw verminderd zelfredzamen (risico gelijk gebleven)
11. Brand met gevaarlijke stoffen in directe leefomgeving (risico nieuw opgenomen)
12. Grootchalige ordeverstoringen (risico nieuw opgenomen)

5.2 Provinciale risicokaart

Voor de inventarisatie van de risicobronnen binnen de provincie is onder andere gebruik gemaakt van de Provinciale Risicokaart Limburg (<https://www.risicokaart.nl>). Hierop staan de risicobronnen en kwetsbaarheden binnen de provincie, maar ook de risicobronnen in naastgelegen regio's, die invloed hebben op de provincie Limburg. De provincie is verantwoordelijk voor de productie, het beheren, actualiseren en (door)ontwikkelen van de risicokaart. Het bevoegd gezag te weten gemeenten/ provincies/ Rijk, levert de gegevens aan (art. 45 Wvr). Omdat het een Provinciaal Risicoprofiel betreft, zijn de risico's niet per gemeente inzichtelijk gemaakt.

5.3 Grensoverschrijdende risico's

In het Provinciaal Risicoprofiel zijn ook de risico's opgenomen die een direct grensoverschrijdend effect kunnen hebben. Het Verdrag van Helsinki (1992) verplicht buurlanden om elkaar inzicht te geven in de inrichtingen en installaties die een gevaar of risico vormen voor de bevolking en het milieu. Onder de reikwijdte van het verdrag vallen bedrijven die gelegen zijn binnen een zone van 15 kilometer van de landsgrens indien het verspreiding door de lucht betreft. Indien het verspreiding via water betreft, is bepaald dat de bedrijven minder dan twee gemiddelde stroomdagen verwijderd van de landsgrens moeten zijn. Dit alles is vastgesteld bij de Conference of Parties in Boedapest (2004). In tabel 3 is per maatschappelijk thema een overzicht opgenomen van effecten die op onze provincie van invloed kunnen zijn. Op basis van de nationale/ federale verdragen zijn er aanvullend regionale samenwerkingsovereenkomsten gesloten met de Duitse en Belgische buurregio's (voor Duitsland de Kreisen Heinsberg, Viersen en Kleve, de Städteregion Aachen en de Stadt Aachen en

voor België de provincie Luik en de provincie Limburg). Middels deze overeenkomsten is voorzien in kaders, en in de opdracht om informatie te delen met betrekking tot risico's en planvorming en deze vervolgens ook te beoefenen. Ook is er vanuit de Benelux een project geweest ter inventarisatie van grensoverschrijdende risicovolle inrichtingen (Sennrisk). Hieruit is een lijst opgesteld met de bekende inrichtingen in België en Duitsland. Het actueel houden en aanvullen van deze informatie is een voortdurend traject, mede vanuit Euregio Maas-Rijn Incidentbestrijding en Crisisbeheersing (EMRIC). De laatste actualisatieslag door EMRIC is gepleegd op 28 maart 2023 en is op aanvraag beschikbaar.

Thema	Effect vanuit omliggende landen / regio's
1. Natuurlijke omgeving	- Natuurbranden vanuit aangrenzende veiligheidsregio's en landen. - Verspreiding dierziekten vanuit aangrenzende veiligheidsregio's en landen. - Overstromingen van beken en (zij)rivieren door hevige regenval in onze buurlanden.
2. Gebouwde omgeving	Effectgebied van grote branden in de gebouwde omgevingen kunnen in onze provincie liggen en zo gevaren creëren voor de bevolking.
3. Technologische omgeving	- Ongeval met vervoer gevaarlijke stoffen met omgevingseffecten (toxische wolk), vanuit aangrenzende veiligheidsregio's en landen. - Ongeval met opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen bij een inrichting met omgevingseffecten (toxische wolk), vanuit aangrenzende veiligheidsregio's en landen.
4. Vitale infrastructuur en voorzieningen	- Verstoring van de aanvoer van energie (elektriciteit / gas / olie) vanuit aangrenzende veiligheidsregio's en landen - Verstoring van faciliteiten voor spraak- en datacommunicatie vanuit aangrenzende veiligheidsregio's en landen.
5. Verkeer en vervoer	- Incident op de weg, het spoor of het water met (langdurige) stremming van het vervoer, vanuit aangrenzende veiligheidsregio's en landen. - Contaminatie van gevaarlijke stof in rivier of beek met stroomgebied richting Limburg
6. Gezondheid	Besmettelijke ziekte (bv. griep пандеміе) vanuit aangrenzende veiligheidsregio's en landen.
7. Sociaalmaatschappelijke onrust	Gebeurtenissen in aangrenzende veiligheidsregio's of landen die maatschappelijke onrust kunnen veroorzaken in de provincie.

Tabel 3 Grensoverschrijdende effecten/ risico's

5.4 Uitgangspunten scenario uitwerking.

De geselecteerde incidenttypen uit §5.3 zijn uitgewerkt in incidentscenario's. Deze uitwerking is opgenomen in **bijlage 4**. De incidentscenario's zijn uitgewerkt in nauw overleg met de betrokken crisispartners en vitale partners (zie §2.2). Bij de uitwerking van de scenario's is gebruik gemaakt van een vast format. De volgende zaken zijn richtinggevend geweest bij de scenario-uitwerking:

- Alle scenario's zijn in beginsel mogelijk ('het kan gebeuren') maar niet met dezelfde waarschijnlijkheid. Er is gekozen voor het beschrijven van realistische scenario's. Aan deze scenario's is de term '**most credible**' meegegeven.
- Het beschrijven van worst-case scenario's is nadrukkelijk vermeden, omdat het niet aansluit bij de bedoeling en de scope van het risicoprofiel.
- De scenario's hebben een **bovengemeentelijke (regionale of provinciale) impact** en kunnen verspreid over de regio of provincie voorkomen. Scenario's die een impact hebben op nationale schaal zijn opgenomen in de Nationale Risicobeoordeling (NRB).
- Het beheersen van de risico's vergt veelal een **multidisciplinaire aanpak**.

5.5 Impactbeoordeling (effect)

Voor ieder incidentscenario is, conform de landelijke handreiking, bepaald welke van de volgende vitale belangen de gevolgen van toepassing zijn en in welke mate:

- *Territoriale veiligheid*: aantasting van de bruikbaarheid van het grondgebied.
- *Fysieke veiligheid*: aantal doden, (ernstig) gewonden, chronisch zieken, lichamelijk lijden (gebrek primaire levensbehoeften).
- *Economische veiligheid*: kosten ten aanzien van materiële schade, gezondheid, financiële schade, bestrijding/ hulpverlening/ herstel.
- *Sociale en politieke stabiliteit*: verstoring dagelijks leven (aantal getroffen en tijdsduur), aantasting positie bestuur (lokaal, regionaal), sociaal psychologische impact (publieke angst en woede).
- *Veiligheid van cultureel erfgoed*: aantasting cultureel erfgoed.

De eindscore van de impact wordt bepaald door een gewogen gemiddelde van verschillende impactcriteria:

Klasse	Omschrijving
0	Minder dan beperkt
A	Beperkt gevolg
B	Aanzienlijk gevolg
C	Ernstig gevolg
D	Zeer ernstig gevolg
E	Catastrofaal gevolg

Tabel 6: Klassenindeling impact

5.6 Waarschijnlijkheidsbeoordeling (kans)

Om de incidentscenario's onderling te kunnen rangschikken moet, naast een impactbeoordeling, ook een beoordeling worden uitgevoerd van de waarschijnlijkheid. Waarschijnlijkheid wordt gedefinieerd als **de kans dat een scenario zich de komende beleidsperiode van vier jaar voordoet**. De combinatie van basisoorzaak en gevolgen wordt beschouwd om de waarschijnlijkheid van het scenario te classificeren. Bijvoorbeeld: een explosie met 100 doden (hoge impact) is onwaarschijnlijker dan een explosie zonder doden (lage impact). Reeds getroffen preventieve en repressieve maatregelen kunnen meegewogen worden in de beoordeling. Bij de classificatie van de waarschijnlijkheid wordt gebruikt gemaakt van onderstaande tabel. Regio, provinciale en/of risico specifieke kenmerken kunnen de waarschijnlijkheid een klasse omhoog of omlaag brengen. Dit dient wel toegelicht te worden. De kwalitatieve waarschijnlijkheidsbeschrijving is door de beide veiligheidsregio's zelf ontwikkeld en borduurt voort op de methodiek uit de landelijke handreiking.

Klasse	% Waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving gevaar
A: Zeer onwaarschijnlijk	< 0,05	- Een (vergelijkbaar) ongeval of gebeurtenis in deze omvang heeft op <u>internationaal niveau</u> in de afgelopen 10 jaar <u>niet</u> plaatsgevonden. - Het is <u>nauwelijks</u> voorstelbaar dat het ongeval of de gebeurtenis in de eigen regio zou kunnen plaatsvinden. - Bij dreiging: geen concrete aanwijzing en gebeurtenis wordt niet voorstelbaar geacht
B: Onwaarschijnlijk	0,05 - 0,5	- Een (vergelijkbaar) ongeval of gebeurtenis in deze omvang heeft op <u>internationaal niveau</u> in de afgelopen 10 jaar plaatsgevonden. - Het is <u>enigszins</u> voorstelbaar dat het ongeval of de gebeurtenis in de eigen regio zou kunnen plaatsvinden. - Bij dreiging: geen concrete aanwijzing, maar gebeurtenis wordt enigszins voorstelbaar geacht.
C: Mogelijk	0,5 – 5	- Een (vergelijkbaar) ongeval of gebeurtenis in deze omvang heeft op <u>nationaal niveau</u> in de afgelopen 10 jaar <u>niet</u> plaatsgevonden. Wel hebben er in Nederland bijna ongevallen plaatsgevonden en/of gebeurtenissen die hadden kunnen leiden tot een ramp. - Het is <u>voorstelbaar</u> dat het ongeval of de gebeurtenis in de eigen regio zou kunnen plaatsvinden. - Bij dreiging: geen concrete aanwijzingen, gebeurtenis is voorstelbaar.
D: Waarschijnlijk	5 – 50	- Een (vergelijkbaar) ongeval of gebeurtenis in deze omvang heeft op <u>nationaal niveau</u> in de afgelopen 10 jaar al eens plaatsgevonden. - Het is <u>zeer voorstelbaar</u> dat het ongeval of de gebeurtenis in de eigen regio plaats zal gaan vinden. - Bij dreiging: de gebeurtenis wordt zeer voorstelbaar geacht.
E: Zeer waarschijnlijk	50 – 100	- Een (vergelijkbaar) ongeval of gebeurtenis in deze omvang heeft in de <u>eigen regio</u> in de afgelopen 10 jaar al eens plaatsgevonden. - Het ongeval of de gebeurtenis zal <u>nagenoeg zeker</u> plaats gaan vinden in de eigen regio. - Bij dreiging: concrete aanwijzingen dat de gebeurtenis geëffectueerd zal worden.

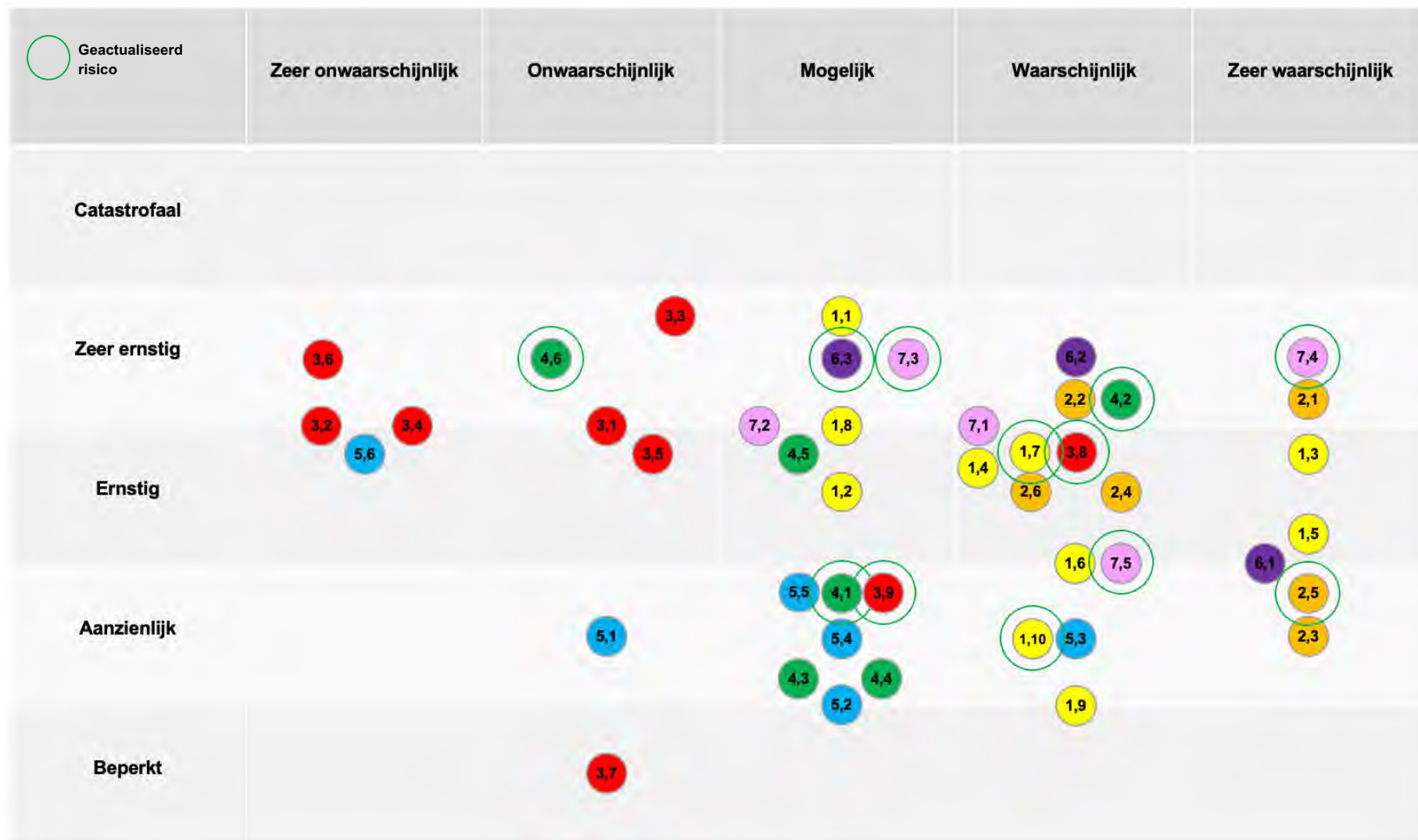
Tabel 7: Klassenindeling waarschijnlijkheid bij gevaar

5.7 Lijst met incidenttypen

Thema 1: Natuurlijke omgeving	
1.1 Overstroming rivier	1.6 Storm en windhozen
1.2 Dijkdoorbraak rivier	1.7 Extreme droogte
1.3 Natuurbrand	1.8 Aardbeving
1.4 Koudegolf	1.9 Dierziekte niet overdraagbaar op mens
1.5 Hittegolf	1.10 Extreme neerslag
Thema 2: Gebouwde omgeving	
2.1 Grote brand verminderd tot niet zelfredzame personen. (instelling is ingericht)	2.4. Brand in dichte binnensteden.
2.2 Grote brand grootschalige publieksfunctie	2.5 Brand in regulier woongebouw met zelfstandig wonende verminderd zelfredzame
2.3 Grote brand in grote gebouwen	2.6 Instortingen van grote gebouwen en kunstwerken.
Thema 3: Technologische omgeving.	
3.1 Ongeval met gevaarlijke stof op de weg	3.6 Incident kerncentrale (A-object)
3.2 Ongeval met gevaarlijke stof op het water	3.7 Ongeval vervoer en gebruik nucleair materiaal (B-object)
3.3 Ongeval met gevaarlijke stof op het spoor	3.8 Grootschalige cyberaanval
3.4 Ongeval met gevaarlijke stof door buisleiding	3.9 Ongeval met gevaarlijke stof in directe leefomgeving
3.5 Ongeval met gevaarlijke stof bij inrichting	
Thema 4: Vitale infrastructuur en voorzieningen	
4.1 Uitval gasvoorziening	4.4 Uitval afvalwaterzuivering
4.2. Uitval elektriciteitsvoorziening	4.5 Uitval spraak- en datacommunicatie
4.3 Uitval drinkwatervoorziening	4.6 Uitval olievoorziening
Thema 5: Verkeer en vervoer	
5.1 Incident waterreactie en pleziervaart	5.4 Incident treinverkeer (niet OGS)
5.2 Incident beroepsvaart	5.5 Incident in wegtunnels (niet OGS)
5.3 Incident wegverkeer (niet OGS)	5.6 Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein
Thema 6: Gezondheid	
6.1 Besmettelijkheidsgevaar vanuit buitenland	6.3 Ziektegolf
6.2 Dierziekte overdraagbaar op mens.	
Thema 7: Sociaal maatschappelijke omgeving	
7.1 Incident bij evenement	7.4 Maatschappelijke onrust
7.2 Gewelddadigheden rondom voetbalwedstrijden	7.5 Grootschalige ordeverstoringen
7.3 Extreem geweld/ terrorisme	

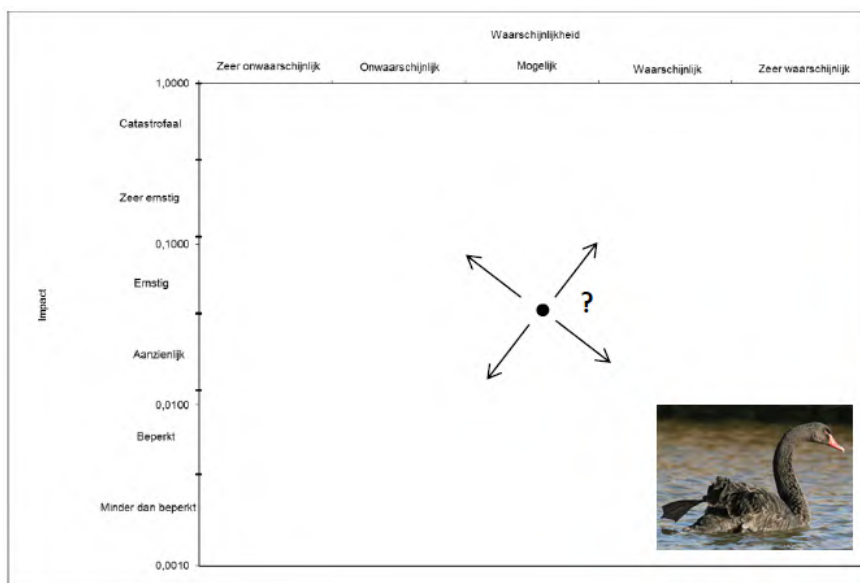
Tabel 8: Legenda Risicodiagram

5.8 Complete risicodiagram Provinciaal Risicoprofiel 2023-2027

5.9 Zwarte zwanen.

Het Provinciaal Risicoprofiel geeft inzicht in 'bekende' ramp- en/of crisestypen waarvan het voorstelbaar is dat ze zich kunnen voordoen in onze regio. De beide veiligheidsregio's en haar partners gebruiken deze informatie om keuzes te kunnen maken in alle schakels van de veiligheidsketen: risicobeheersing, incidentmanagement en herstel. In het risicodiagram zijn de risico's gepositioneerd op basis van een bepaalde inschatting op waarschijnlijkheid en impact. In werkelijkheid kunnen deze risico's zich echter ernstiger of minder ernstig manifesteren en daarmee in het risicodiagram verschuiven. Daarnaast kunnen de beide veiligheidsregio's altijd getroffen worden door een ramp of crisis waarvan we de aard en omvang nu (nog) niet kunnen voorspellen. Voor beide veiligheidsregio's en haar partners is het de uitdaging om zodanig te prepareren dat er voldoende veerkracht is om deze zogenoemde 'zwarte zwanen' het hoofd te kunnen bieden.

Figuur 3. Wees voorbereid op het onbekende.

6. Prioriteitstelling en advies.

6.1 Prioriteitstelling.

Risico's laten zich niet vaststellen voor een beleidsperiode van vier jaar. Risico's zullen daarom frequent ge(her)prioriteert moeten worden. De uitkomst van deze prioritering vormt inhoudelijke input voor onder andere de jaarplancycclus van de organisaties. Bij de besluitvorming over de vraag welke risico's bestuurlijke aandacht behoeven spelen meerdere invalshoeken een rol. De uiteindelijke prioritering wordt bepaald door een mix van:

- Plaats in risicodiagram (waarschijnlijkheid en impact, zie §5.8).
- Basisprestaties hulpverlening (verhouding risiconiveau en capaciteitsniveau basisvereisten hulpverlening).
- Beleidsmatig rendement (relatieve inspanningen ten opzichte van. gegenereerde spin-off).
- Dreiging en moedwillige verstoring (kwetsbaarheid voor moedwillige verstoringen).
- Trends en ontwikkelingen in de samenleving.
- Risicobeleving.
- Bestuurlijke prioriteit (gerelateerd aan bestuurlijk afbreukrisico).

6.2 Advies.

De wereld om ons heen is continu in beweging. Risico's die vandaag actueel zijn kunnen morgen overschaduwd worden door nieuwe risico's. Ook de 'beleving' van risico's is aan continue verandering onderhevig. Daarnaast heeft de provincie Limburg te maken een veelheid en verscheidenheid van risico's. Bekende risico's en (nog) onbekende risico's. Dit dwingt ons om continu onderbouwde keuzes te maken. We kunnen simpelweg niet alle risico's beheersen. Daarom wordt geadviseerd om:

- Dit risicoprofiel te gebruiken als input voor het (meerjaren)beleidsplan van de beide veiligheidsregio's.
- Dit risicoprofiel te positioneren als instrument om risicogericht te werken binnen de VRZL en VRLN. Dit kan concreet door risico's frequenter - samen met onze partners – te (her)prioriteren. Hierbij spelen meerdere invalshoeken een rol, waaronder de plaats in het risicodiagram maar daarnaast ook landelijke beleidsdoelstellingen en bestuurlijke prioriteiten.
- De wens richting crisis- en vitale partners uit te spreken om dit risicoprofiel te betrekken bij beleidsvorming.
- De uitkomst van de prioriteitstelling te gebruiken als inhoudelijke input voor de jaarplancycclus van de beide organisaties. Op deze manier worden centrale thema's benoemd die dat jaar uitgewerkt kunnen worden in onder andere capaciteitanalyses, oefenplanningen en risicocommunicatie.
- Dit risicoprofiel periodiek tegen het licht te houden en te scannen op actuele ontwikkelingen, zodanig dat een dynamisch risicoprofiel ontstaat. Daarbij dienen landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de doorontwikkeling van de methodiek van het risicoprofiel nauwgezet gevolgd te worden.

7. Bijlagen

De volgende bijlagen bij dit rapport zijn in een separate rapportage opgenomen en desgewenst opvraagbaar via info@vrzl.nl of info@vrln.nl.

Bijlage 1. Overzicht deelnemers actualisatie Provinciaal Risicoprofiel 2023-2027

Overzicht van organisaties en personen die hebben bijgedragen aan de actualisatie van het Provinciaal Risicoprofiel.

Bijlage 2. Overzicht multidisciplinaire inzetten 2019 tot en met 2022

Overzicht van de inzetten van GRIP1 t/m GRIP4 welke binnen de VRZL en de VRLN in de periode 2019 t/m 2022 hebben plaatsgevonden.

Bijlage 3. Onderbouwing selectie incidenttypen Provinciaal Risicoprofiel

Onderbouwing welke incidenttypen uit de landelijke Handreiking regionaal risicoprofiel wél of niet zijn opgenomen in het Provinciaal Risicoprofiel.

Bijlage 4. Uitwerking scenario's Provinciaal Risicoprofiel Limburg

Scenariobeschrijvingen en inschaling van de scenario's op basis van waarschijnlijkheid en impact.

Uitgave Veiligheidsregio Limburg-Noord en Veiligheidsregio Zuid-Limburg **Jaargang** 2023 **Redactie, tekst en vormgeving** Veiligheidsregio Limburg-Noord en Zuid-Limburg **Adres** Veiligheidsregio Limburg-Noord, Postbus 11, 5900 AA Venlo, **t** 088 11 90 000, **e** info@vrln.nl, **i** www.vrln.nl Veiligheidsregio Zuid-Limburg, postbus 35, 6269 ZG Margraten, **t** 088 - 16 88 940, **e** info@vrzl.nl **i** www.vrzuidlimburg.nl

A decorative horizontal bar at the top of the page, consisting of a long rainbow gradient bar and a shorter bar below it with segments of red, orange, yellow, and purple.

© Dit is een uitgave van Veiligheidsregio Limburg-Noord en Zuid-Limburg. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, film of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Brandweerrisicoprofiel

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Samenvatting en conclusie	4
Basis brandweer risico's in elke gemeente	7
Thema 1 – Natuurlijke omgeving	8
Thema 2 – Gebouwde omgeving	18
Thema 3 – Industriële omgeving	31
Thema 4 – Verkeer en vervoer	40
Thema 5 – Sociaal maatschappelijke omgeving	49

Inleiding

Voor u ligt het brandweerrisicoprofiel. Onderhavig document geeft een beeld van de fysieke veiligheidsrisico's in Zuid-Limburg, waar het gaat om brand, technische hulpverlening, gevaarlijke stoffen en waterongevallen.

Allereerst worden de basis brandweer risico's benoemd die gelden voor elke gemeente, en die afgedekt worden door de basis brandweezorg, bestaande uit driemaal een tankautospuiter en een redvoertuig en/of een hulpverleningsvoertuig.

Vervolgens worden specifieke risico's uitgewerkt. Het provinciaal risicoprofiel vormt hiervoor het startpunt. Hieruit zijn de fysieke veiligheidsrisico's gedestilleerd waarbij de brandweer een taak heeft op het gebied van het voorkomen, beperken en/of bestrijden ervan. In het brandweerrisicoprofiel worden deze risico's gedetailleerder uitgewerkt. Hoewel het beheersen van de risico's veelal een multidisciplinaire aanpak vergt, richt het brandweerrisicoprofiel zich specifiek op het aspect brandweezorg. Uitgewerkt wordt hoe de brandweerorganisatie op de risico's ingericht is. Ook wordt inzichtelijk gemaakt welke trends en ontwikkelingen waarneembaar zijn en welke consequenties deze hebben voor de brandweerorganisatie.

De risico's zijn onderverdeeld naar de thema's natuurlijke omgeving, gebouwde omgeving (gebouwbrand), industriële omgeving (gevaarlijke stoffen), verkeer en vervoer en sociaal maatschappelijke omgeving (evenementen).

Per fysiek veiligheidsrisico worden de volgende zaken uitgewerkt:

- Waar in Zuid-Limburg het risico aanwezig is
- De incidenthistorie¹
- Trends en ontwikkelingen
- De inrichting van de brandweerorganisatie op het risico (voornamelijk qua materieel en specialismen)

Op grond van bovenstaande analyse worden enkele conclusies getrokken, welke beschreven worden onder 'Samenvatting en conclusie'.

¹ De bron voor het weergeven van de incidenthistorie betreft het landelijk meldkamersysteem. De incidenthistorie is meegenomen vanaf 01-01-2016 en is zo nauwkeurig mogelijk weergegeven. Een systeemstoring kan er echter voor zorgen dat een specifiek incident gemist wordt. Dit komt zelden voor. Verder is het belangrijk om te vermelden dat meldingen onderverdeeld worden in categorieën. Een categorie behelst een verzameling van verschillende incidenttypes, waardoor het voor specifieke incidenttypes lastig kan zijn om trends inzichtelijk te maken. Ook komt het regelmatig voor dat de indeling in categorieën wijzigt. Hier is zo veel mogelijk rekening mee gehouden. Voor het inzichtelijk maken van trends vormen kleine afwijkingen geen belemmering.

Samenvatting en conclusie

Het brandweerrisicoprofiel (ist-situatie) geeft inzicht in de brandweer risico's in Zuid-Limburg en hoe de brandweerorganisatie hier (met name repressief) op ingericht is². Tevens geeft het een beeld van trends en ontwikkelingen. Samengevat kan het volgende gesteld worden:

De basis brandweer risico's komen in elke gemeente voor. Ook dienstverlening (bijv. bij wateroverlast of stormschade) komt in elke gemeente voor. Deze risico's worden afgedekt door de basis brandweezorg. In Zuid-Limburg zijn in totaal 26 brandweerkazernes aanwezig, waarvan er 25 zijn voorzien van een tankautospuut. Twee kazernes beschikken over een snelle interventie eenheid (SIE).

Naast de basis brandweer risico's zijn er specifieke risico's binnen de regio. Sommige van deze risico's zijn in elke gemeente relevant (bijv. extreem weer), waar andere risico's enkel in specifieke gemeenten relevant zijn (bijv. natuurbrand).

Voor een deel van de specifieke risico's zijn speciaal materieel en/of specialismen nodig. De huidige spreiding van materieel en specialismen³ is op hoofdlijnen passend bij het risicobeeld in het verzorgingsgebied. Denk hierbij bijv. aan:

- Aanwezigheid van beroepsbrandweerkazernes (met snelle uitruktijd en gegarandeerde bezetting) in de gemeenten met het grootste risico op gebouwbrand en aanwezigheid van redvoertuigen in de gemeenten met de meeste hoogbouw en portiekwoningen.
- Regionale spreiding van watertankcontainers, waaronder één in Brunssum in de nabijheid van gebieden met een natuurbrandrisico (Brunssumerheide en Schinveldse bossen).
- Regionale spreiding van verkenningseenheden (voor o.a. het doen van metingen bij emissies van gevaarlijke stoffen) en afspraken over ondersteuning door Chemelot op het gebied van gaspakinzetten en levering van blusschuim, bluspoeder, grootwatertransport en het droneteam.
- Het specialisme oppervlakte redding in Maastricht Noord in verband met het risico op springers in de Maas, duikteams in Eijsden en Stein en regionale spreiding van brandweershulpboten.
- Regionale spreiding van hulpverleningsvoertuigen, waaronder drie in de nabijheid van autosnelwegen (Maastricht Zuid, Brunssum en Geleen) waar een grotere kans is op verkeersongevallen.
- Het specialisme tunnelbrandbestrijding in verband met de aanwezigheid van de Koning Willem Alexandertunnel en de Maasboulevardtunnel en aanwezigheid van de kazernes Maastricht Noord en Maastricht Zuid om tunnelincidenten van twee kanten te kunnen bestrijden.

² Zie voor meer informatie over de inrichting van de repressieve brandweerorganisatie anno 2023 het document 'Dekkingsplan 2024 t/m 2027'.

³ Zie voor meer informatie de documenten 'Dekkingsplan 2024 t/m 2027' en 'Materieelspreidingsplan 2023'. Hierin staan de kazernes, het materieel en de specialismen waarover VRZL beschikt. Ook bevat het informatie over de dekking en hoe deze zich verhoudt tot het wettelijk kader.

Andere specifieke risico's vragen om veel kleinschalige brandweerinzetten tegelijkertijd (bijv. regionaal extreem weer) of langdurige inzet van veel materieel en mensen (bijv. onbeheersbare natuurbranden en zeer grote branden). Dit behelst de onderwerpen slagkracht en grootschalig brandweeroptreden. Hiertoe zijn er 26 brandweerkazernes in de regio, zijn er tankautospuiten beschikbaar voor herbezetting in verband met restdekking en zijn er afspraken gemaakt met andere Veiligheidsregio's en met hulpdiensten in buurlanden voor bijstand.

Middels de huidige spreiding van kazernes, materieel en specialismen is de brandweerorganisatie afdoende ingericht op de brandweer risico's binnen de regio en worden de risico's op hoofdlijnen afgedekt. Het gros van de risico's wijzigt niet. De geografische spreiding en het aantal incidenten is voor veel incidenttypes relatief stabiel. Dit geldt bijv. voor gebouwbranden, verkeersongevallen en waterongevallen.

Restrisico's zijn er altijd en lokaal kan er sprake zijn van risico's waarvoor aandacht nodig is. Verder zijn er enkele trends en ontwikkelingen waarneembaar die consequenties gaan hebben voor o.a. de brandweerorganisatie. Een belangrijke ontwikkeling is de klimaatverandering. Het aantal incidenten door extreem weer is toegenomen en dit aantal zal verder toenemen: er komen meer extreme zomerse buien / stortregens, zwaardere stormen, windhozen en valwinden en meer lange droge en hete perioden. Dit betekent niet alleen een toename aan dienstverlening in verband met extreem weer, maar ook een grotere kans op overstroming en op het ontstaan én de verspreiding van natuurbranden. Extreem weer en overstroming vragen om veel (veelal kleinschalige) brandweerinzetten tegelijkertijd. Natuurbranden die zich snel verspreiden vragen om grootschalige, langdurige brandweerinzetten en zijn met zwaar materieel vaak lastig bereikbaar.

Een tweede relevante ontwikkeling met invloed op de brandweerorganisatie is de energietransitie. Deze zorgt voor de introductie van nieuwe en andere risicobronnen, zoals buurtaccu's, zonnepanelen, opslag en transport van waterstof, etcetera. De energietransitie vraagt daarnaast om andere (en nieuwe) inzettechnieken van de brandweer.

Daarnaast zien we, onder andere door de vergrijzing en verschuiving van het zorgaanbod van intramurale instellingen naar zorg en begeleiding aan huis, een toename aan verminderd zelfredzame personen in woongebouwen. Het redden/ontruimen van verminderd zelfredzame personen in woongebouwen vormt voor de brandweer een extra uitdaging en kan leiden tot grootschalige brandweerinzetten. Denk hierbij bijv. aan rolstoelgebruikers in een gebouw met meerdere bouwlagen dat onder de rook staat, waarbij de lift niet gebruikt mag worden.

Bovenstaande ontwikkelingen illustreren dat het palet aan risico's continu in beweging is en steeds opnieuw geïnterpreteerd en geanalyseerd moet worden. De brandweerorganisatie dient proactief in te spelen op maatschappelijke en technologische veranderingen. Dit kan ook inhouden dat een deel van ons materieel hier in de komende jaren op aangepast en/of uitgebreid dient te worden, bijv. meer vierwiel aangedreven voertuigen of aanschaf van Unimogs, blusrobots etcetera. Ook de inrichting van een handcrew-team Zuid-Nederland, gespecialiseerd in natuurbrandbestrijding, kan in dit licht gezien worden. De handcrew komt onder andere daar waar voertuigen niet kunnen komen.

Het wordt steeds belangrijker om ons te richten op zaken die het meeste risico met zich meebrengen en waar de hoogste veiligheidswinst te behalen valt. Hiertoe werkt de brandweer aan een dynamisch brandweerrisicoprofiel (soll-situatie). Het dynamisch brandweerrisicoprofiel is gebaseerd op databronnen die realtime (of periodiek) geactualiseerd worden, wordt weergegeven in digitale tools zoals een

geoviewer en een dashboard en geeft inzicht in lokale risico's door in te zoomen op gemeente- en op buurtniveau. Naast het geven van inzicht in risico's, helpt het dynamisch brandweerrisicoprofiel om risico's te duiden, bijv. door het risico te bekijken in samenhang met andere factoren zoals interventiekenmerken en mensenmerken. Ook geeft het dynamisch brandweerrisicoprofiel, aan de hand van de incidenthistorie, inzicht in trends, waardoor geanticipeerd kan worden op ontwikkelingen. Het brandweer dekkingplan 2024 t/m 2027 geeft o.a. inzicht in buurten en aandachtsoBJECTEN (gebouwen met een specifiek risicoprofiel, bijv. portiekflats) waarvoor de brandweer de gewenste opkomsttijd niet haalt.

Op basis van het dynamisch brandweerrisicoprofiel⁴, in combinatie met het brandweer dekkingplan 2024 t/m 2027, gaat de brandweer in gesprek met gemeenten over wat we nog meer kunnen doen om lokale risico's en hun effecten te verkleinen. Zo kan bijvoorbeeld in een gebied waar de opkomsttijden hoog zijn, meer aandacht besteed worden aan voorlichting over brandveilig leven en risicocommunicatie waardoor de bewustwording en zelfredzaamheid toeneemt. Ook kan gedacht worden aan brandpreventieve maatregelen (bijv. bij de eerder genoemde aandachtsoBJECTEN). Naar aanleiding van een belangenafweging kan er tevens voor worden gekozen om een restrisico te accepteren en er transparant over te communiceren.

Dit alles met als doel om met de beschikbare brandweercapaciteit een zo hoog mogelijke veiligheidswinst te behalen.

⁴ Zie voor meer informatie het document 'Procesbeschrijving dynamisch brandweerrisicoprofiel'.

Basis brandweer risico's in elke gemeente

In elke gemeenten zijn basis brandweer risico's aanwezig. Deze risico's worden afgedekt door de inzet van de basis brandweezorg. Hieronder wordt per wettelijke taak van de brandweer (brandbestrijding, technische hulpverlening, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en waterongevallen) een beschrijving gegeven.

Wettelijke taak brandbestrijding

Het redden en blussen bij brand in een gebouw.

Wettelijke taak technische hulpverlening (THV)

Een ongeval met een personenauto waarbij sprake is van beknelling.

Wettelijke taak incident bestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)

Incident bestrijding gevaarlijke stoffen kent de aspecten brand met gevaarlijke stoffen en hulpverlening met gevaarlijke stoffen.

Wettelijke taak waterongevallen

Het redden van een slachtoffer aan de oppervlakte van een water tot maximaal 1,5 meter diep en maximaal 15 meter vanaf de wal: de zogeheten grijpredding.

Dienstverlening

Naast de vier wettelijke taken is dienstverlening een veelvoorkomende taak van de brandweer. Ook dienstverlening komt in elke gemeente voor. Hierbij valt bijv. te denken aan dienstverlening bij extreem weer (wateroverlast, stormschade, aardbevingsschade), maar ook aan andere zaken zoals assistentie ambulance, reanimaties, het afhijsen van patiënten en liftopsluitingen.

Inrichting brandweerorganisatie op basis brandweer risico's

Iedere kazerne in Zuid-Limburg is voorzien van één eerstelijns tankautospuiter. Uitzondering hierop is de 'kazerne' Wittem (alleen Snelle Interventie Eenheid). Feitelijk betekent dit dat 25 kazernes zijn voorzien van een eerstelijns tankautospuiter. Daarnaast zijn er reserve tankautosputten. Drie van deze tankautosputten zijn bedoeld voor herbezetting in verband met restdekking (en zijn gesitueerd in Maastricht Noord, Heerlen en Sittard West)⁵. De overige reserve tankautosputten zijn primair bedoeld voor opleiding, oefening en training en als back-up tankautosputten voor onderhoud en service.

⁵ Kazerne Gulpen is ook aangewezen als herbezettingslocatie. Hier is echter geen tankautospuiter voor herbezetting aanwezig. Hierin wordt voorzien door een andere kazerne wanneer dit nodig is.

Thema 1 – Natuurlijke omgeving

Onder het thema natuurlijke omgeving worden de volgende incidenttypes meegenomen in het brandweerrisicoprofiel:

1. Overstroming
2. Extreem weer (extreme neerslag, storm en overig)
3. Natuurbrand
4. Aardbeving

1.1 OVERSTROMING DOOR HOGE (ZIJ)RIVIER / BEEKSTANDEN

Met overstroming wordt bedoeld op een (extreem) hoge waterstand, in combinatie met het falen van een primaire kering, waardoor een watergang buiten de oevers treedt.

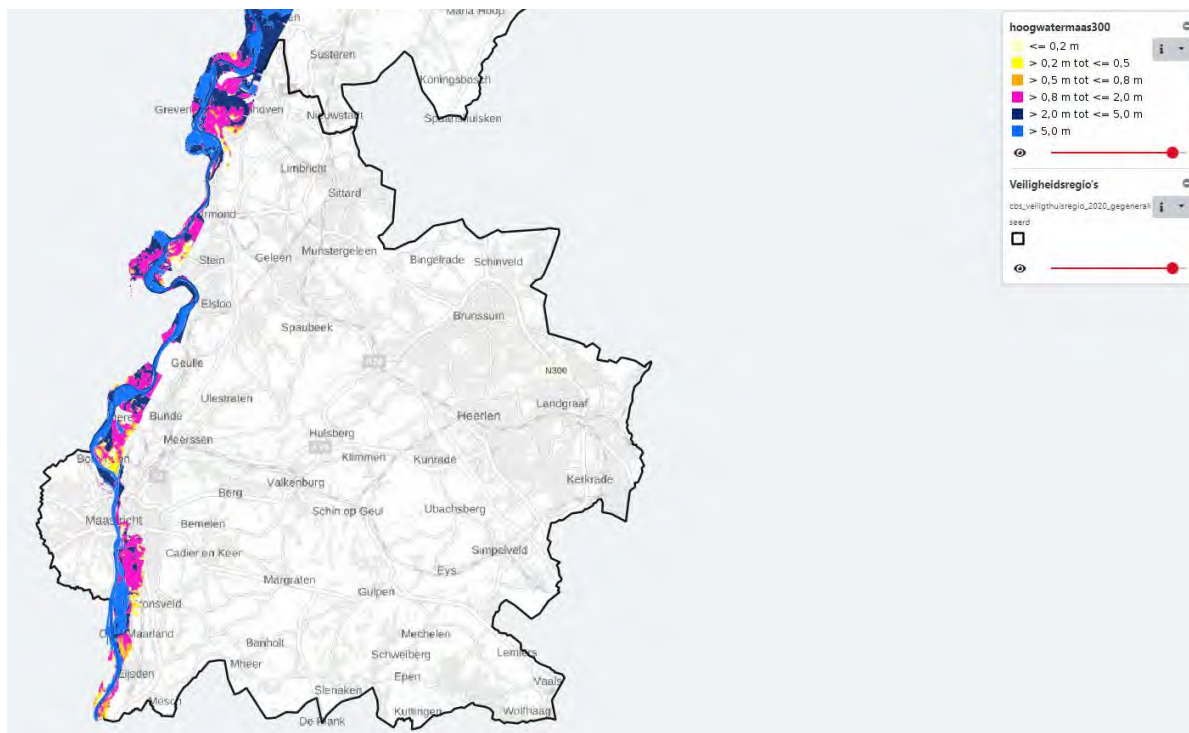
Qua ligging is Zuid-Limburg gevoelig voor overstromingen als gevolg van een hoge waterstand van de waterlopen Maas, Geul, Gulp, Geleenbeek, Selzerbeek, Eyserbeek en Worm. Na de Maas vormen de Geul en de Gulp het grootste risico.

Het risico op overstroming is (in meer of mindere mate) relevant in 12 van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten:

1. Eijsden-Margraten (Maas)
2. Gulpen-Wittert (Geul, Gulp, Selzerbeek, Eyserbeek)
3. Heerlen (Geleenbeek)
4. Kerkrade (Worm)
5. Landgraaf (Worm)
6. Maastricht (Maas)
7. Meerssen (Maas, Geul)
8. Sittard-Geleen (Maas, Geleenbeek)
9. Simpelveld (Eyserbeek)
10. Stein (Maas)
11. Vaals (Selzerbeek)
12. Valkenburg aan de Geul (Geul)

Figuur 1 toont het overstromingsgebied van de Maas. Overstromingsgebieden van de overige waterlopen worden in beeld gebracht door het Waterschap Limburg. Zodra deze kaarten beschikbaar zijn worden deze toegevoegd in de geoviewer in het dynamisch brandweerrisicoprofiel⁶.

⁶ Zie voor een toelichting op de geoviewer het document 'Procesbeschrijving dynamisch brandweerrisicoprofiel'.

Figuur 1: Overstromingsgebied Maas

Trends en ontwikkelingen overstrooming

Van invloed op het risico op overstrooming, is de verandering van het klimaat. Doordat er meer stortbuien voorkomen, neemt de kans op een overstrooming toe.

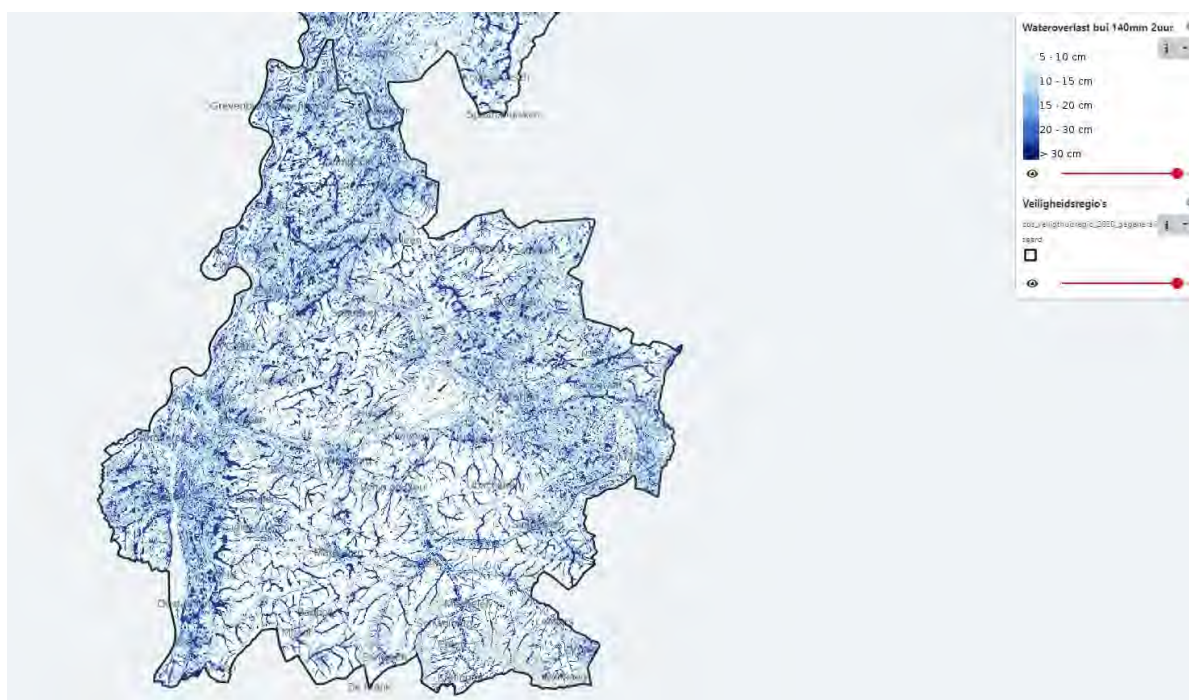
1.2 EXTREEM WEER

Extreem weer kan in verschillende vormen (scenario's) optreden, zowel zeer lokaal als (boven)regionaal. Onder extreem weer worden extreme neerslag, storm etc. en overig extreem weer (bijv. droogte) uitgewerkt.

Extreme neerslag

Met extreme neerslag wordt bedoeld op korte intensieve buien die binnen enkele uren tijd wateroverlast en modderstromen tot gevolg hebben, o.a. doordat de riolering niet in staat is de grote hoeveelheid water weg te voeren.

Figuur 2 illustreert dat heel Zuid-Limburg last kan krijgen van wateroverlast door extreme neerslag. Hoe donkerder de kleur blauw op de kaart, hoe hoger het water zal staan bij een extreme bui van 140 mm, gedurende twee uur. Tot een waterhoogte van 20 centimeter wordt verwacht dat de brandweer ter plaatse kan komen met brandweervoertuigen en dat aanwezigen het getroffen gebied zelfstandig met de auto kunnen verlaten. Zodoende wordt een waterhoogte van meer dan 20 centimeter een groter risico geacht.

Figuur 2: Waterdiepte bij hevige bui 140 mm 2 uur

Storm, windhozen en valwinden

Er is sprake van storm (9 Beaufort) als de windsnelheid gemiddeld over een uur 75-88 km/uur (21 m/s) bedraagt. Een windhoos is een zeer plaatselijke wervelwind die vooral voorkomt in de zomerperiode. Een valwind ontstaat doordat een enorme hoeveelheid koude lucht uit een onweerswolk met veel geweld naar beneden stort. Er woeden regelmatig (zware) stormen/windhozen door de provincie welke zorgen voor fysieke schade.

Ook dit incidenttype kan zich in heel Zuid-Limburg voordoen.

Overig

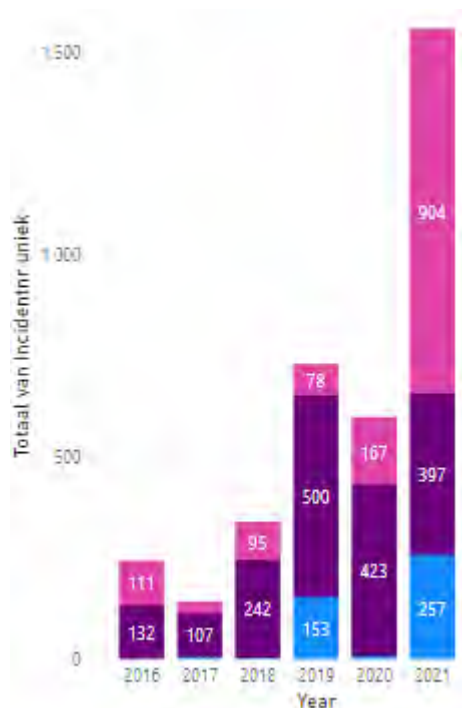
Overige vormen van extreem weer zijn:

- Extreme hitte en droogte
- Extreme kou, sneeuw en gladheid

Deze vormen van extreem weer hebben indirecte effecten, welke gevolgen hebben voor de inzet van de brandweer. Extreme hitte en droogte brengen bijv. een verhoogde kans op (onbeheersbare) natuurbranden en onweer met zich mee. Extreme kou, sneeuw en gladheid genereren bijv. een toename aan verkeersongevallen.

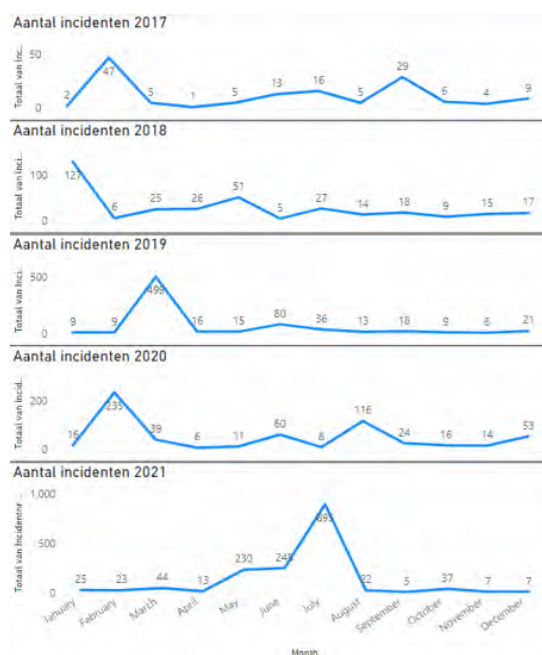
Incidenthistorie extreem weer

Figuur 3 toont voor de periode 2016-2021 het aantal inzetten die te maken hebben met extreem weer. Geschaard hieronder worden stormschade (paars), wateroverlast (roze) en water-weer problemen niet nader gespecificeerd (blauw). Een toename aan incidenten in verband met extreem weer is waarneembaar.

Figuur 3: Incidenthistorie extreem weer 2016-2021 (inclusief meldingen bij Lokale Actiecentra (LAC's))

Figuur 4 toont het aantal incidenten door extreem weer per maand in de periode 2017-2021. Op deze figuur is te zien dat de piek aan extreem weer incidenten meestal plaats vindt in het eerste kwartaal van het jaar. De laatste jaren is er echter ook een piek in de zomer waarneembaar.

Figuur 4: Aantal incidenten extreem weer per maand in de periode 2017-2021

Door klimaatverandering krijgen we vaker last van extreem weer. Er komen meer extreme zomerse buien / stortregens, zwaardere stormen, windhozen en valwinden en meer lange droge en hete perioden. De incidenthistorie van Brandweer Zuid-Limburg illustreert dat het aantal incidenten in verband met water/weer problemen reeds toeneemt.

Men spreekt van een natuurbrand als een natuurgebied (bos, heide) geheel / gedeeltelijk in brand staat. De kans op een natuurbrand is het grootste in de periode maart / april omdat dan de sapstroom in planten en bomen nog niet op gang gekomen is. Ook bij extreme droogte is de kans op een natuurbrand groot.

- Brunssumerheide (incl. Schrieversheide): relevant voor de gemeenten Brunssum, Heerlen en Landgraaf
- Vijlenerbos: relevant voor de gemeente Vaals en Gulpen-Wittem
- Schinveldse bossen: relevant voor de gemeente Beekdaalen

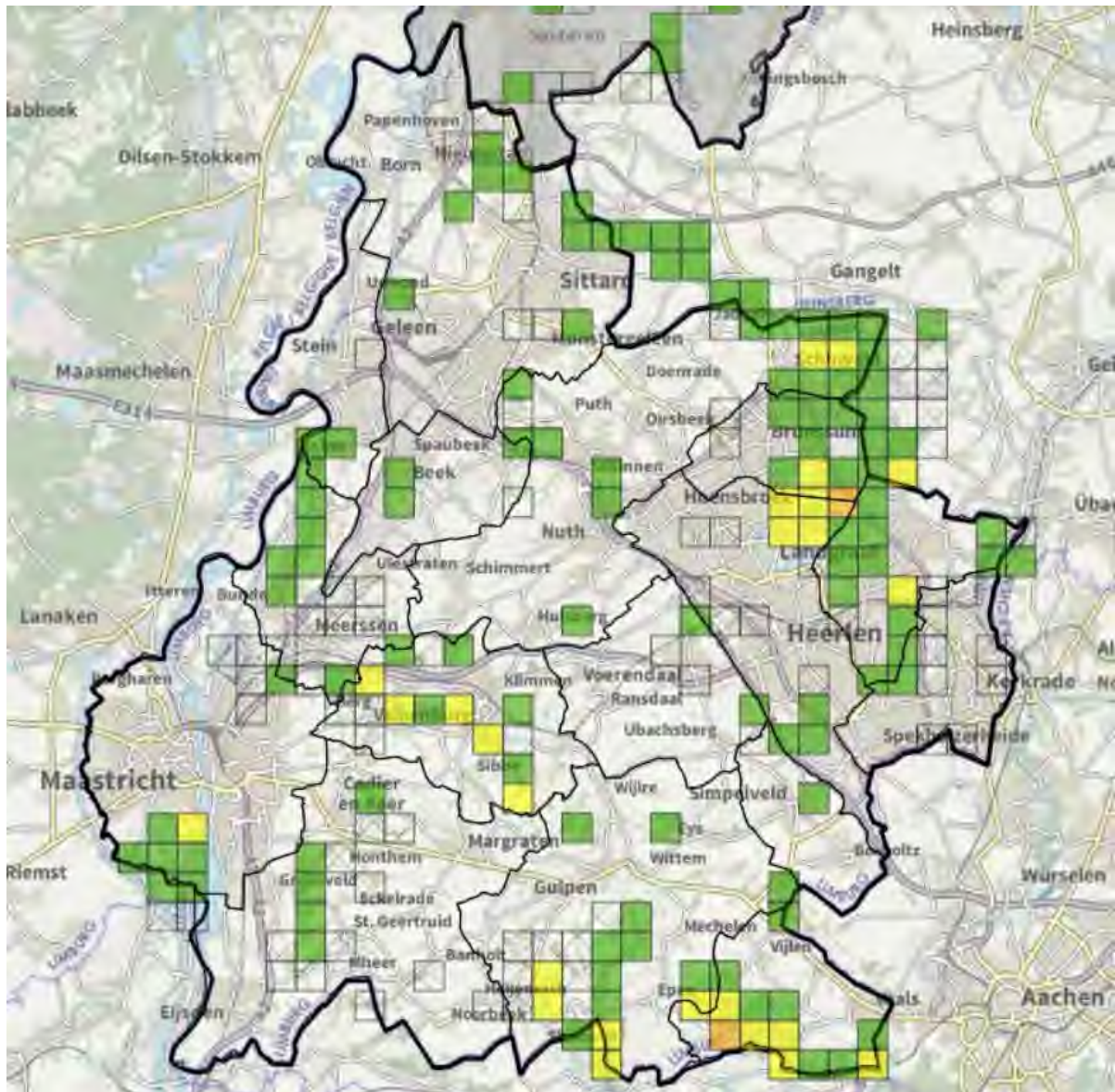

De kans op het ontstaan van een natuurbrand, zegt nog niets over de impact van een brand. Impact hangt af van:

- Brandverspreiding
- Aanwezigheid van kwetsbare objecten, personen en gevaarlijke stoffen in de buurt
- Snelheid waarmee een brand geblust kan worden

Veiligheidsregio Zuid-Limburg – Brandweerrisicoprofiel

De Risico Index Natuurbranden (RIN) van het Nederlands Instituut voor Publieke Veiligheid (NIPV) laat zien hoe groot het risico is dat een natuurbrand zich ontwikkelt tot een enorme, onbeheersbare brand. De RIN werkt met 18 parameters die duiding geven aan de kans op het ontstaan van een onbeheersbare natuurbrand (bijv. vegetatie, bereikbaarheid, bluswater en opkomsttijden van brandweervoertuigen). De opgetelde scores van de parameters bepalen het risico in een gebied per vierkante kilometer. Deze duiding wordt weergegeven in een 'risicokleur', zoals rood voor een zeer risicovol gedeelte en groen voor een laag risico. De resultaten van de RIN voor Zuid-Limburg worden in figuur 6 getoond.

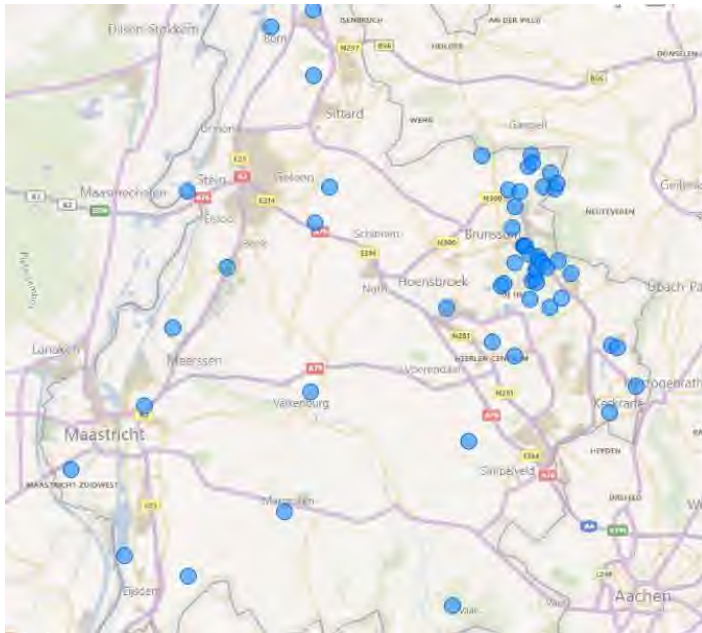

Figuur 6: Kans op een onbeheersbare natuurbrand (Risico Index Natuurbranden)

Zuid-Limburg kent geen rode gebieden (zeer hoog risico), maar wel oranje gebieden (hoog risico). Het oranje gebied in het noordoosten betreft de Brunssumerheide en het oranje gebied in het zuidoosten betreft het Vijlenerbos. De gele gebieden kennen een middelmatig risico.

Incidenthistorie natuurbrand

Figuur 7 geeft de geografische spreiding van natuurbrandincidenten weer, waaruit geconcludeerd kan worden dat de meeste natuurbranden plaatsvinden op de Brunssumerheide.

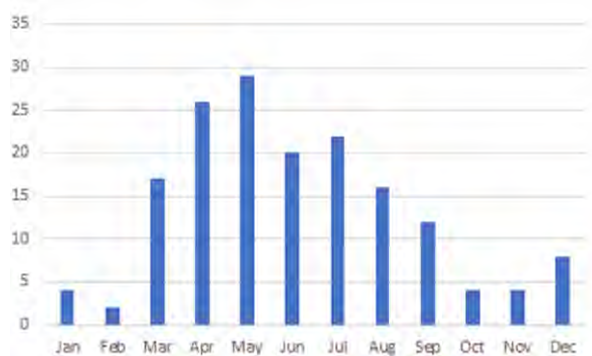
Figuur 7: Geografische spreiding natuurbranden

Figuur 8 geeft het aantal natuurbranden per jaar weer waaruit blijkt dat het aantal jaarlijks varieert.

Figuur 8: Aantal natuurbranden per jaar in de periode 2016-2021

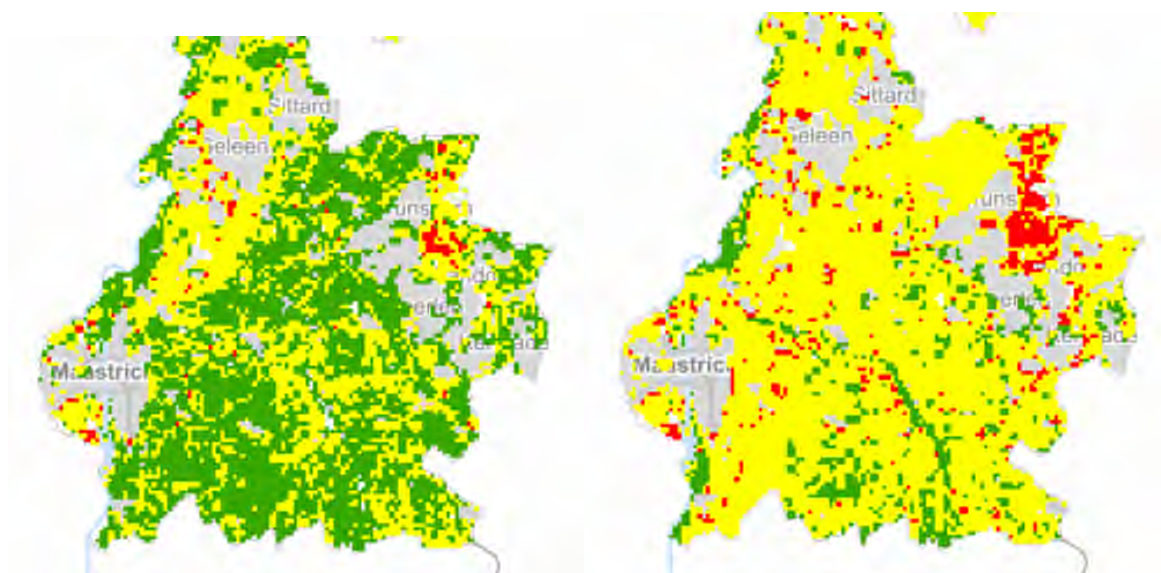
Figuur 9 toont de verdeling van de natuurbranden over de periode in het jaar. Hieruit blijkt dat de meeste natuurbranden in het voorjaar plaatsvinden, gevolgd door de zomer.

Figuur 9: Natuurbranden per maand in de periode 2016-2021

Trends en ontwikkelingen natuurbrand

- Natuurbranden vinden voornamelijk plaats in het voorjaar wanneer de sapstromen nog niet op gang zijn gekomen.
- Het natuurbrandseizoen lijkt zich uit te breiden van de lente naar de zomer.
- Het aantal branden per jaar varieert en is afhankelijk van weersomstandigheden.
- Binnen Zuid-Limburg vinden de meeste natuurbranden plaats op de Brunssumerheide.
- Klimaatveranderingen leiden tot langdurige perioden van extreme droogte en hitte. Bij langdurige droogte, hitte en veel zonneschijn is de kans op het ontstaan én de verspreiding van natuurbranden groter.
- De natuurbrandgevoeligheid neemt toe door klimaatverandering. Doordat de grondwaterstand in 2050 in Nederland lager zal zijn en het mogelijke neerslagtekort groter, zal het totale oppervlak aan brandgevoelige gebieden in 2050 bij sterke klimaatverandering bijna verdubbelen. Figuur 10 en 11 tonen de natuurbrandgevoeligheid in Zuid-Limburg voor het huidige klimaat (linker afbeelding) en het klimaat in 2050 (rechter afbeelding), uitgaande van het KNMI-scenario WH, waarin het klimaat sterk verandert⁸. De gevoeligheidskaart toont per natuur- en landbouwgebied wat de kans is op het ontstaan van een natuurbrand.

Figuur 10 en 11: Natuurbrandgevoeligheid huidig klimaat (links) en klimaat in 2050 (rechts)

⁸ <https://www.klimaat-effectatlas.nl/>. De vier KNMI'14-scenario's verschillen in de mate waarin de wereldwijde temperatuur stijgt ('Gematigd' en 'Warm') en de mogelijke verandering van het luchtstromingspatroon ('Lage waarde' en 'Hoge waarde').

1.4 AARDBEVING

Een aardbeving is een onverwachte trillende of schokkende beweging van de aardkost.

Door Zuid-Limburg (van het noordwesten naar het zuidoosten) loopt de Feldebissbreuk. In Zuid-Limburg lopen nog een aantal kleinere breuken, zoals de Kunraderbreuk bij Voerendaal / Heerlen / Kunrade. Voor het risicoprofiel zijn de gebieden relevant waarbij bevingen kunnen plaatsvinden met een intensiteit van VI of hoger op de Europese Macroseismische Schaal (EMS). Dit is voor heel Zuid-Limburg het geval, gebaseerd op historische tektonische seismiciteit. EMS VII is de hoogst denkbare categorie in Nederland.

INRICHTING BRANDWEERORGANISATIE OP RISICO'S NATUURLIJKE OMGEVING

Algemeen

Binnen Zuid-Limburg zijn er 25 brandweerkazernes met een tankautospuut. Daarnaast zijn er tankautosputten beschikbaar voor herbezetting in verband met restdekking en zijn er afspraken gemaakt met andere Veiligheidsregio's en met hulpdiensten in buurlanden voor bijstand.

Overstroming

Veiligheidsregio Zuid-Limburg bereidt zich samen met partners, zoals Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg, voor op een mogelijke overstroming door vooraf plannen op te stellen en deze regelmatig te beoefenen. Een voorbeeld van planvorming is het Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg. Dit Rampbestrijdingsplan is aangepast naar aanleiding van de hoogwaterramp 2021 in onze regio. In dit plan worden naast de Maas ook beken en zijrivieren, waarvan het Waterschap aangeeft dat deze potentieel overlast kunnen veroorzaken, en het scenario falen kering meegenomen.

Extreem weer

Voor extreem weer is ook planvorming opgesteld. Voor aanvang van extreem weer wordt al nagedacht over eventueel te nemen maatregelen, bijv. het preventief inrichten van een Lokaal Actiecentrum (LAC). Het LAC zorgt voor leiding en coördinatie over de ingezette eenheden voor het afhandelen van niet spoedeisende incidenten binnen een deel van de regio en dient om overbelasting van de meldkamer te voorkomen.

Natuurbrand

Veiligheidsregio Zuid-Limburg beschikt over drie watertankcontainers (WTH). De WTH kan binnen korte tijd voor bluswater zorgen binnen het eigen district en kan water en schuim leveren op plekken waar geen open water en/of geen brandkranen aanwezig zijn. De watertankcontainers zijn gestationeerd op de kazernes in Brunssum, Schinnen en Margraten.

De alarmering voor een natuurbrand op de Brunssummerheide en Schinveldse bossen is gekoppeld aan de mate van droogte. Hoe groter de droogte (en daarmee het uitbreidingsrisico) hoe meer tankautosputten en watertankcontainers gealarmeerd worden. Indien de capaciteit van de brandweer in onze regio niet voldoende is, wordt er gebruikgemaakt van ondersteuning van andere regio's, defensie of internationale bijstand (Emric).

Op ieder voertuig dat in eerste lijn uitrukt naar de Brunssummerheide of Schinveldse bossen is een aanvalsplan aanwezig waarop de aanrijdprocedure, uitgangsstellingen, bluswatervoorzieningen

en zwaartepunten zijn aangebracht.

Een deel van de tankautospuiten is vierwiel aangedreven, waaronder de tankautospuiten in Brunssum, Heerlen, Schinveld, Vaals, Mechelen en Kerkrade in de nabijheid van de Brunssumerheide, de Schinveldse bossen en het Vijlenerbos.

Preventief zorgt Brandweer Zuid-Limburg voor inzicht in de risicofactoren. Samen met natuurbeheerders en andere partners worden noodzakelijke maatregelen getroffen om natuurbranden zoveel mogelijk te voorkomen en/of te beperken. Ook worden burgers via de website geïnformeerd over het risico op natuurbrand en het handelingsperspectief, op momenten dat het risico groot is.

Voor de Brunssumerheide gaat een NatuurBrand ManagementPlan (NBMP) gemaakt worden. Voor het Vijlenerbos gaat de brandweer in gesprek met de gemeente over aanvullende maatregelen.

Aardbeving

Nederland beschikt over een internationaal reddingsteam, namelijk het Urban Search and Rescue Team Nederland (USAR.NL) en vijf Specialistische teams Technische Hulpverlening (STH) van de brandweer. Deze teams kunnen ingezet worden wanneer er een ramp of ongeval is gebeurd waarbij mensen ingesloten of bedolven zijn om zoek- en reddingsoperaties uit te voeren.

Bovenstaande ontwikkelingen illustreren dat het palet aan risico's continu in beweging is en steeds opnieuw geïnterpreteerd en geanalyseerd moet worden. De brandweerorganisatie dient hier proactief op in te spelen. Dit kan ook inhouden dat een deel van ons materieel hier in de komende jaren op aangepast en / of uitgebreid dient te worden, denk bijv. aan meer vierwiel aangedreven voertuigen of aanschaf van Unimogs, blusrobots etcetera. Ook de inrichting van een handcrew-team Zuid-Nederland, gespecialiseerd in natuurbrandbestrijding, kan in dit licht bezien worden. De handcrew komt onder andere daar waar voertuigen niet kunnen komen.

Thema 2 – Gebouwde omgeving

Het thema gebouwde omgeving richt zich op het risico op gebouwbrand. De regio Zuid-Limburg kenmerkt zich als een compact verstedelijkt gebied. In Zuid-Limburg bevinden zich 332.372 gebouwen (BAG-objecten). Daarvan hebben er 301.449 een woonfunctie.

Het risico op gebouwbrand wordt in beeld gebracht aan de hand van vier indicatoren, namelijk:

- Gebiedscategorie per buurt
- Aandachtsobjecten
- Bouwjaar
- Bedrijven- en industrieterreinen

De vier indicatoren worden hieronder toegelicht. Onder elke indicator worden de bevindingen weergegeven.

2.1 GEBIEDSCATEGORIE PER BUURT

Voor het bepalen van het risico op gebouwbrand sluit het brandweerrisicoprofiel aan bij de methode Gebieds Gerichte Opkomsttijden uit de landelijk uniforme systematiek voor dekkingsplannen⁹.

Op grond van deze methode wordt aan elke buurt een gebiedscategorie (I, II of III) toegekend. De gebiedscategorie wordt bepaald aan de hand van:

- Het overheersende brandrisico van de aanwezige bebouwing
- De stedelijkheid (bebouwingsdichtheid) in de desbetreffende buurt¹⁰

De indeling in gebiedscategorieën is gebaseerd op hetgeen getoond wordt in figuur 12. Buurten met gebiedscategorie I kennen het grootste risico op gebouwbrand en buurten met gebiedscategorie III het laagste.

⁹ Zie voor meer informatie de documenten 'Dekkingsplan 2024 t/m 2027' en 'Procesbeschrijving dynamisch brandweerrisicoprofiel'.

¹⁰ Categorie I omhelst CBS-buurten met een stedelijkheid van 1, 2 of 3 waar minimaal een derde van de objecten onder categorie I valt. Categorie II omhelst CBS buurten met een stedelijkheid van 1, 2 of 3 met minder dan een derde objecten uit categorie I.

Categorie III omhelst CBS buurten met een stedelijkheid van 4 of 5. Stedelijkheid wordt bepaald door het CBS in waarde 1 (zeer sterk stedelijk) t/m 5 (niet-stedelijk).

Categorie	Overheersend karakter van het gebied	Referentiewaarde in minuten	Bandbreedte in minuten*
I	- Oude binnensteden (woningen, gebouwen voor zelfredzame personen zoals hotels, kantoren, winkels, publieksgebouwen, scholen en industriegebouwen) - Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gevangenissen, ziekenhuizen en verpleegthuizen) - Portiekwoningen - Woongebouwen hoger dan 20 meter	7	4-10
II	- Woningen - Gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)	10	7-13
III	- Verspreid liggende woningen - Verspreid liggende gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)	15	12-18
*De gegeven minimale waarde is een inzichtwaarde, uiteraard mag het altijd sneller.			

Figuur 12: Gebiedscategorieën en bijbehorende normtijden en marges voor de opkomsttijden

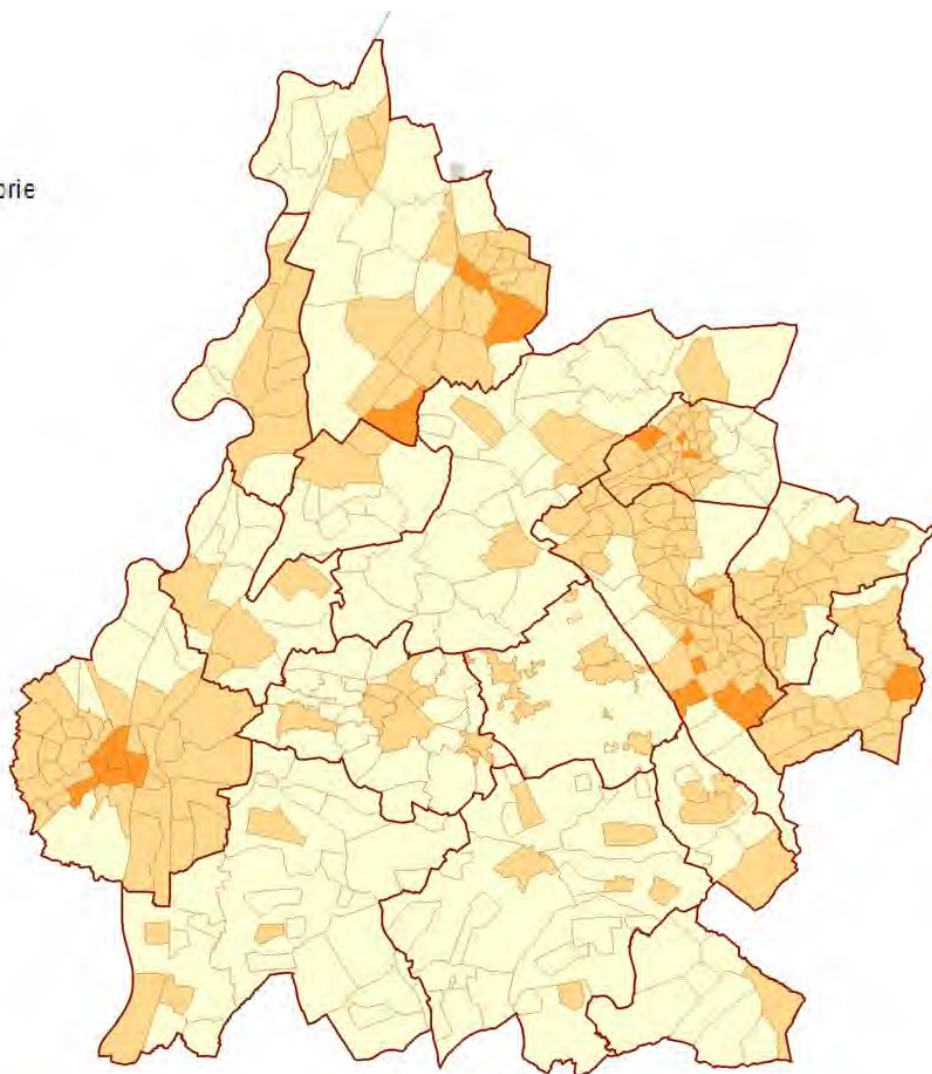
Een buurt met overheersend verspreid liggende woningen wordt bijv. geclassificeerd als een buurt met categorie III, een buurt met voornamelijk woningen en gebouwen voor zelfredzame personen als een buurt met categorie II en een buurt die zich kenmerkt als oude binnenstad wordt geclassificeerd als een buurt met categorie I.

Binnen de methode Gebieds Gerichte Opkomsttijden worden onder 'oude binnenstad' objecten geschaard van het jaar 1900 of ouder in een buurt met een adressendichtheid vanaf 1000 of meer per vierkante kilometer. Oude binnensteden vormen een risico vanwege dicht op elkaar gebouwde bebouwing, meervoudig ruimtegebruik, smalle straten, beperkte bereikbaarheid, beperkte onderlinge brandwerendheid, soms monumentale bebouwing, veel houtgebruik, gelijktijdige aanwezigheid van grote groepen personen en veel (grote) evenementen.

De uitkomst van de indeling van buurten in gebiedscategorieën wordt geïllustreerd in figuur 13. Buurten met gebiedscategorie I bevinden zich in Sittard-Geleen, Maastricht en Heerlen en in mindere mate in Brunssum en Kerkrade.

Buurten by Categorie

- 1 (21)
- 2 (219)
- 3 (181)

Figuur 13: Indeling buurten in gebiedscategorie I, II of III.

Daar de methode Gebieds Gerichte Opkomsttijden nog doorontwikkeld wordt, betreft figuur 13 een concept. De figuur zegt enkel iets over de indeling van buurten in gebiedscategorieën en niks over het al dan niet behalen van de gewenste opkomsttijd van de brandweer. Het laatste is inzichtelijk gemaakt in het brandweer dekingsplan 2024 t/m 2027.

2.2 AANDACHTSOBJECTEN

Ook voor het bepalen van aandachtsoBJECTEN is aangesloten bij de methode Gebieds Gerichte Opkomsttijden. De gebouwen die in figuur 12 bij categorie I genoemd worden onder 'overheersend karakter van het gebied', zijn in het brandweerrisicoprofiel gedefinieerd als aandachtsoBJECTEN, met uitzondering van oude binnensteden die al meegenomen zijn onder de indicator gebiedscategorie.

AandachtsoBJECTEN kennen een specifiek risicoprofiel en zijn als zodanig gedefinieerd vanwege de aanwezigheid van verminderd-zelfredzame personen of door de complexiteit van de bebouwing. Hieronder volgt een toelichting op elk type aandachtsoBJECT.

Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gezondheidszorg)¹¹

Gebouwen die onder deze categorie geschaard worden zijn verpleeg- en verzorgingsinstellingen, ziekenhuizen, categorale woonvormen, gehandicaptenzorg en revalidatiecentra.

Toelichting risico

Verminderd-zelfredzame personen hebben hulp nodig bij ontvluchting in geval van een brand. Hierdoor is de kans op slachtoffers groter dan in objecten met zelfredzame personen.

Aanwezigheid risico

Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gezondheidszorg) zijn voornamelijk aanwezig in Maastricht, Sittard-Geleen, Heerlen en Eijsden-Margraten, zoals in figuur 14 geïllustreerd.

Figuur 14: Verdeling gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gezondheidszorg) per gemeente

Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (celfunctie)

Toelichting risico

Voor het kunnen vluchten bij brand is een ingesloten persoon afhankelijk van de bewakers.

Aanwezigheid risico

Op basis van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) zijn er 4 gebouwen met een celfunctie in Zuid-Limburg. Deze bevinden zich in Cadier en Keer, Kerkrade, Maastricht en Sittard. Drie van deze 4 (m.u.v. PI De Geerhorst in Sittard) zijn in de praktijk echter niet meer in gebruik als celfunctie. De politiebureaus in Heerlen en in Maastricht bevatten wel cellen. Ook in de rechtbank van Maastricht en de Marechausseekazerne op Maastricht Aachen Airport zijn cellen aanwezig, maar hierin bevinden zich enkel personen in de dagsituatie.

¹¹ Conform Bouwbesluit 2012 gaat het niet alleen om gezondheidszorgfuncties, maar ook om woonfuncties. Het Bouwbesluit kent namelijk de categorie 'wonen voor zorg'. Essentie is dat het gaat om gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen.

Woongebouwen hoger dan 20 meter

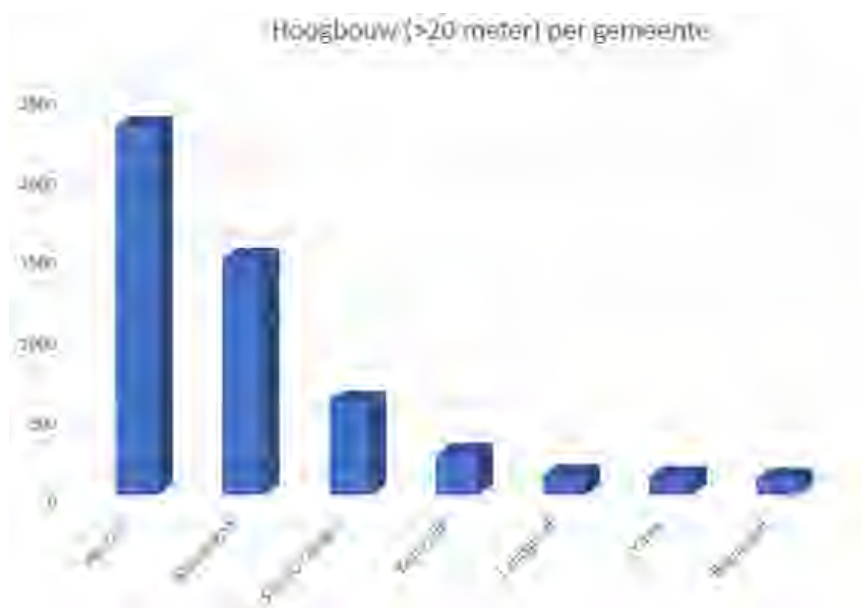
Hieronder worden woonfuncties geschaard binnen een pand met een hoogste verblijfsvloer hoger dan 20 meter (selectie vindt plaats op 23 meter vanwege verdiepingsvloer op 20 meter).

Toelichting risico

Het risico bij een hoog gebouw is de ontvluchting van personen over een grote afstand en / of hoogte, en de complexiteit van de inzet van hulpdiensten. Boven de 20 meter is het gebouw voor de brandweer moeilijk met eigen materieel vanaf de buitenzijde te bereiken (een redvoertuig kent een maximale hoogte). Hoe hoger het gebouw, hoe langer de ontruiming ervan duurt. Ook is de inzetijd voor de brandweer groter en is het lastiger om voldoende bluswater op grote hoogte te krijgen. Brandweermateriaal omhoog transporteren is intensiever. Een uitslaande brand bij een hoge gevel is niet van buitenaf te bestrijden. Tot slot geldt voor een hoog gebouw (veel verdiepingsvloeren boven elkaar) een groter risico op brand dan bij een laag gebouw.

Aanwezigheid risico

De meeste hoogbouw is te vinden in de stadskernen van Heerlen, Maastricht, Sittard-Geleen en Kerkrade, zoals in figuur 15 geïllustreerd.

Figuur 15: Verdeling hoogbouw >20 meter per gemeente¹²

Portiekwoningen

Hieronder worden portiekwoningen én portiekflats geschaard met een bouwjaar van vóór 1975 met woonfunctie maar zonder winkelfunctie. Bij portiekwoningen gaat het om panden met tussen de 8 en 20 woonfuncties en bij portiekflats gaat het om panden met meer dan 20 woonfuncties.

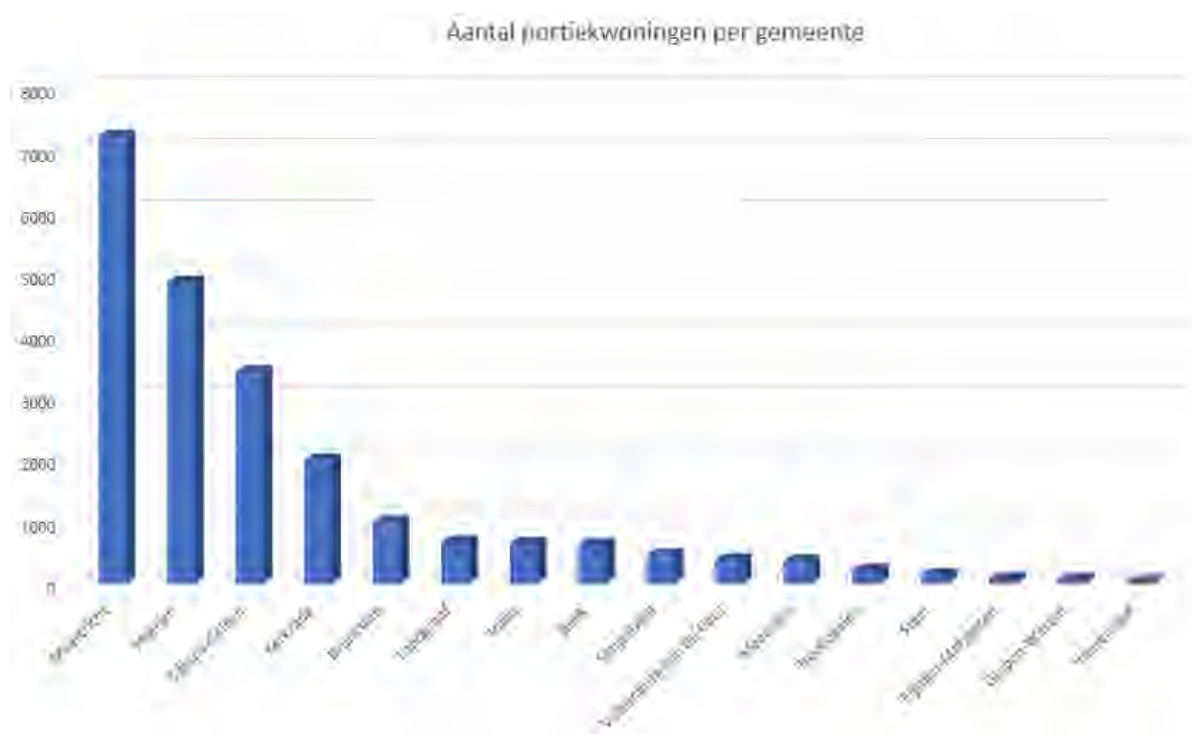
¹² Het aantal wordt niet weergegeven per gebouw, maar per adres dat hoogbouw >20 meter betreft.

Toelichting risico

Portiekwoningen kenmerken zich door woningen die rondom een centraal gemeenschappelijk trappenhuis zijn gesitueerd. Deze woningen komen doorgaans rechtstreeks op dit trappenhuis uit en hebben geen tweede vluchtroute, of als die er wel is een tweede vluchtroute die niet aan de gestelde wettelijke eisen voldoet. Bij brand in een portiekwoning kan rook vanuit een woning snel het trappenhuis vullen. Met grote risico's voor veilig vluchten door bewoners en inzet van de brandweer.

Aanwezigheid risico

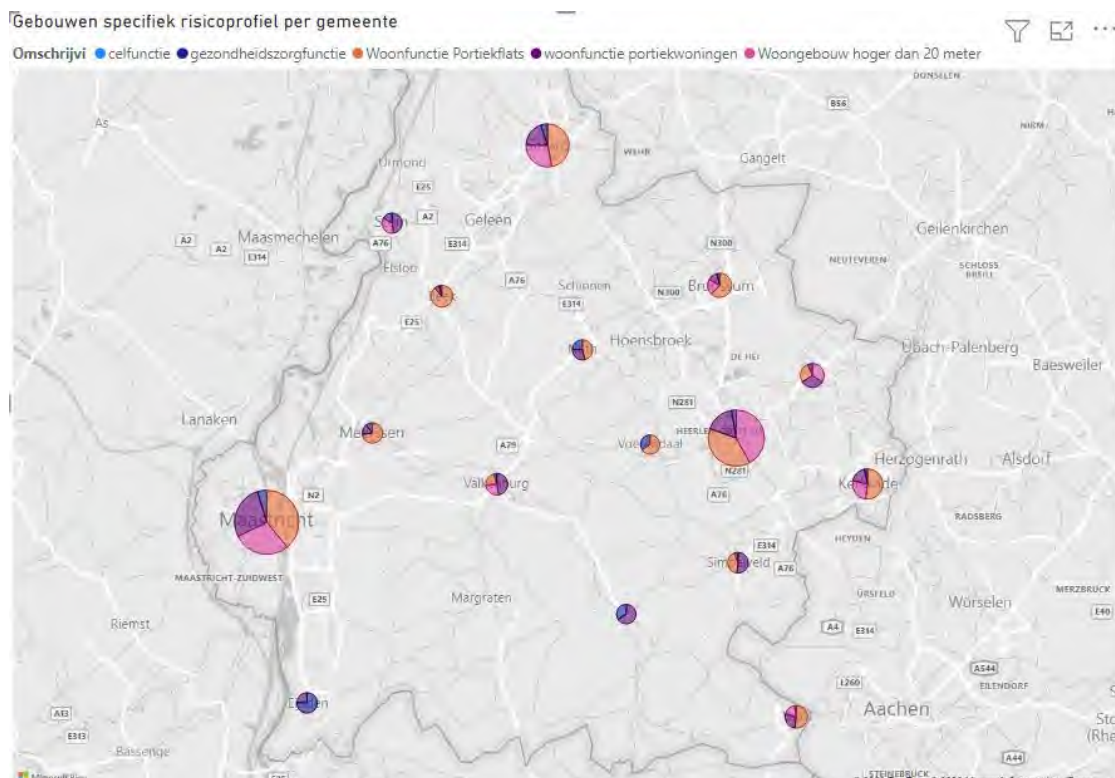
De meeste portiekwoningen zijn te vinden in de gemeenten Maastricht, Heerlen, Sittard-Geleen en Kerkrade, zoals in figuur 16 geïllustreerd.

Figuur 16: Verdeling portiekwoningen (woningen en flats opgeteld) per gemeente¹³

In figuur 17 wordt getoond hoe de aandachtsobjecten geografisch verdeeld zijn. Zichtbaar is dat de aandachtsobjecten zich voornamelijk bevinden in Maastricht, Heerlen, Sittard-Geleen en Kerkrade.

¹³ Het aantal wordt niet weergegeven per gebouw, maar per adres.

Figuur 17: Aandachtsobjecten per gemeente

2.3 BOUWJAAR

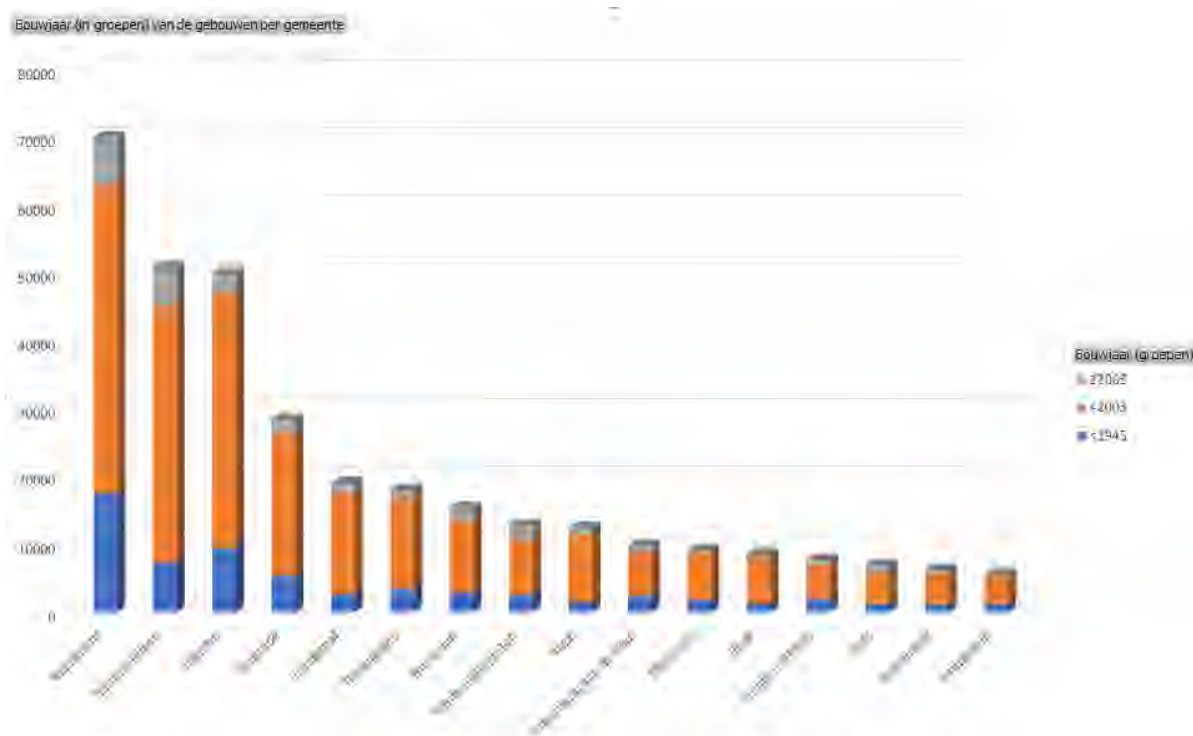
Voor het brandweerrisicoprofiel is een indeling gemaakt in percentage bebouwing met bouwjaar < 1945, percentage bebouwing met bouwjaar tussen 1945 en 2003 en percentage bebouwing met bouwjaar ≥ 2003.

Toelichting risico

Bouwjaar is een factor die invloed heeft op de kans op ongecontroleerde branduitbreiding (met name wanneer er sprake is van geschakelde bouw). Er bestaat een relatie tussen de geselecteerde bouwjaar en de bouwregelgeving. Hoe ouder de bouwperiode, hoe groter het risico op ongecontroleerde branduitbreiding. Verder is de bouwperiode gelieerd aan de gewenste capaciteit van brandkranen. In zijn algemeenheid wordt voor gebouwen van voor 2003 een capaciteit van 60 m³/h geadviseerd, en voor gebouwen vanaf 2003 een capaciteit van 30 m³/h.

Aanwezigheid risico

In figuur 18 worden de gebouwen per gemeente getoond, verdeeld naar bouwperiode. In de gemeenten Maastricht, Sittard-Geleen en Heerlen bevindt zich de meeste bebouwing met een bouwjaar van vóór 2003.

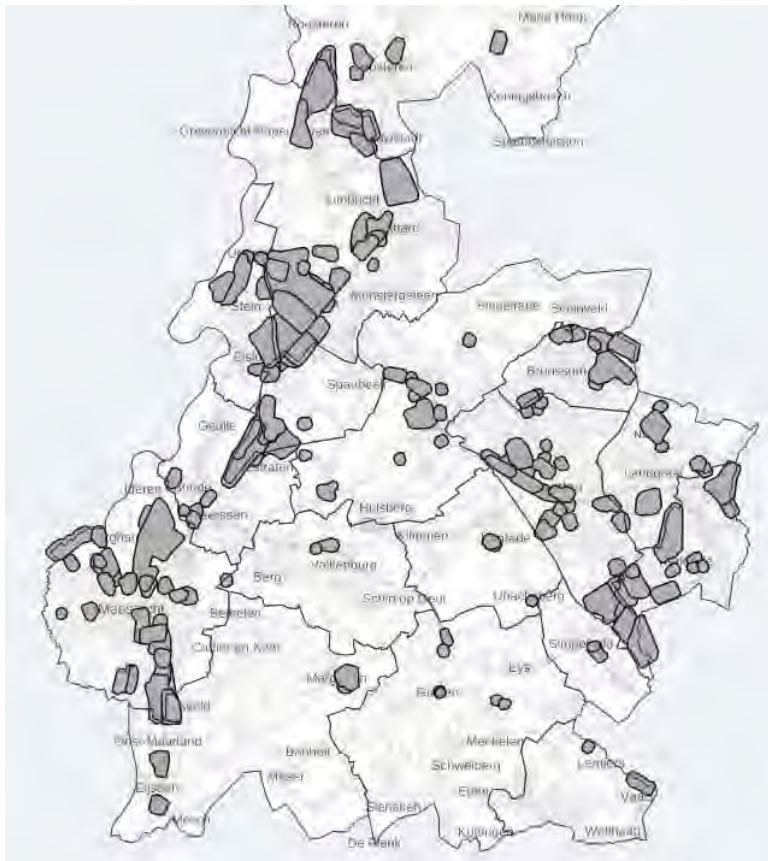
Figuur 18: Verdeling gebouwen naar bouwperiode per gemeente

2.4 BEDRIJVEN- EN INDUSTRIETERREINEN

De aanwezigheid van bedrijventerreinen zorgt voor een extra risico op gebouwbrand. Binnen 200 meter van een bedrijventerrein wordt verwacht dat buurten acute last kunnen hebben van een incident op een bedrijventerrein, bijv. wat betreft depositie en ontruiming. Verder bestaat er een relatie tussen bedrijventerreinen en de gewenste capaciteit van brandkranen. In de regel betreft deze 90 m³/h op bedrijventerreinen.

Aanwezigheid risico

In figuur 19 worden de bedrijventerreinen inclusief een contour van 200 meter rondom het bedrijventerrein geïllustreerd. De grootste clustering aan industrie bevindt zich in de gemeenten Sittard-Geleen, Maastricht en Heerlen. Ook in de gemeenten Kerkrade, Brunssum, Landgraaf, Beek en Stein bevindt zich relatief veel industrie.

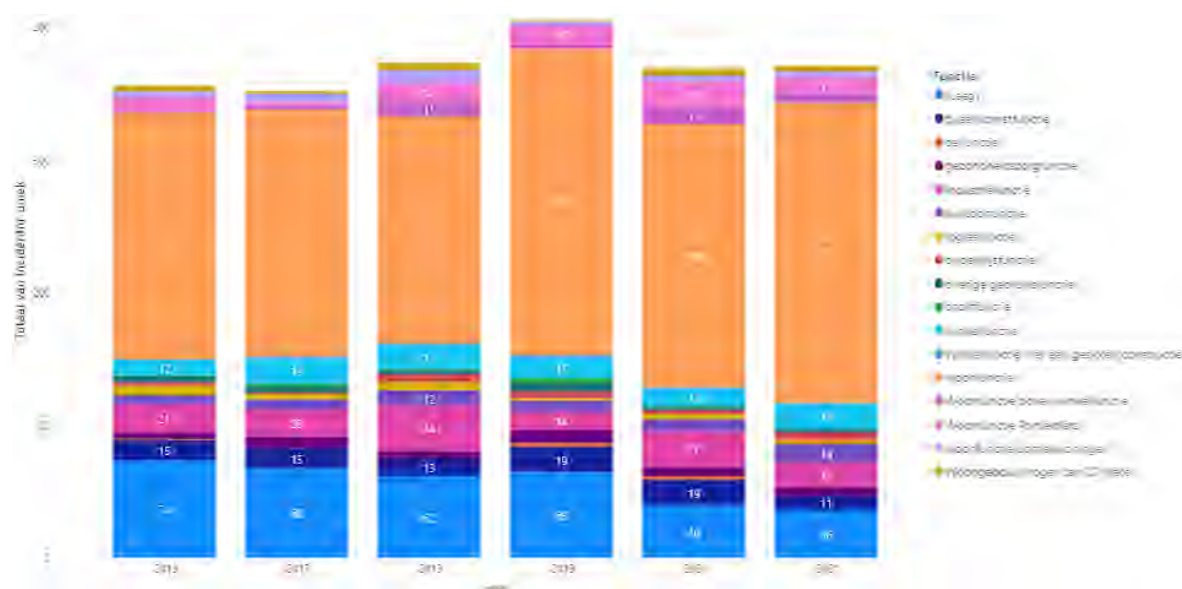

Figuur 19: Bedrijventerreinen plus zone van 200 meter rondom het bedrijventerrein

Incidenthistorie gebouwbrand

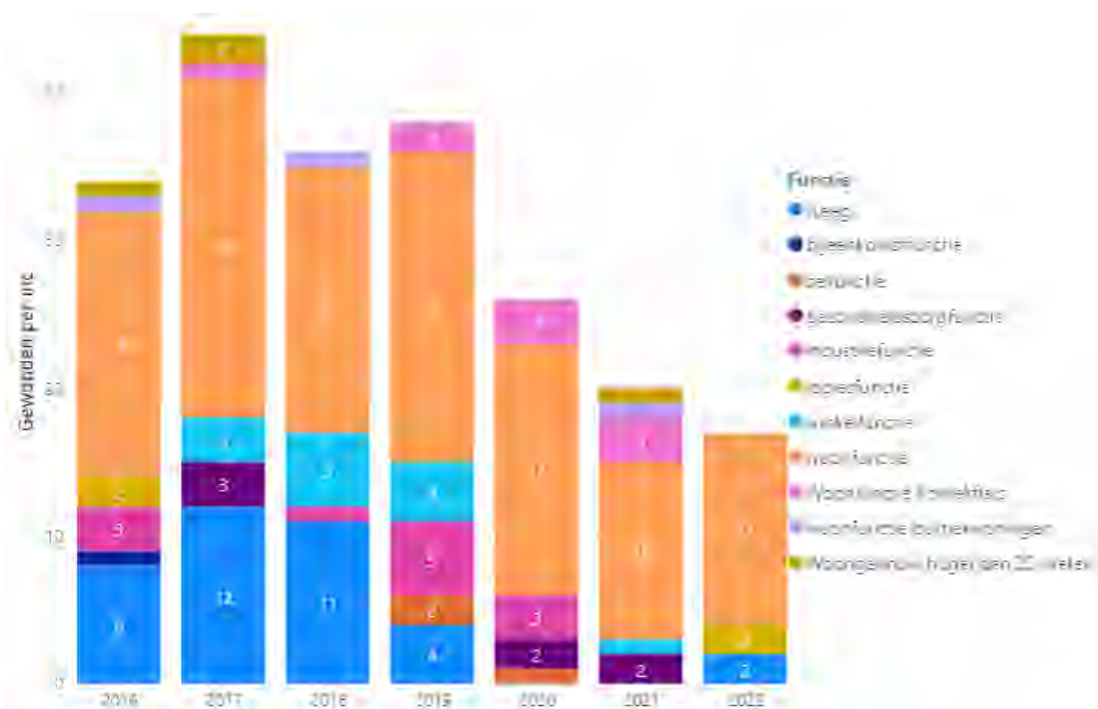
Gemiddeld rukt de brandweer circa 375 keer per jaar uit voor een prio 1 gebouwbrand in regio Zuid-Limburg, zoals geïllustreerd in figuur 20. Figuur 20 toont tevens de verdeling van gebouwbranden over gebouwfuncties. De brandweer rukt voornamelijk uit naar branden in gebouwen met een woonfunctie, gevolgd door branden in gebouwen met een industrie functie.

Het aantal branden in aandachtsobjecten (bijv. portiekflats) varieert jaarlijks. Er is geen duidelijke toe- of afname waarneembaar.

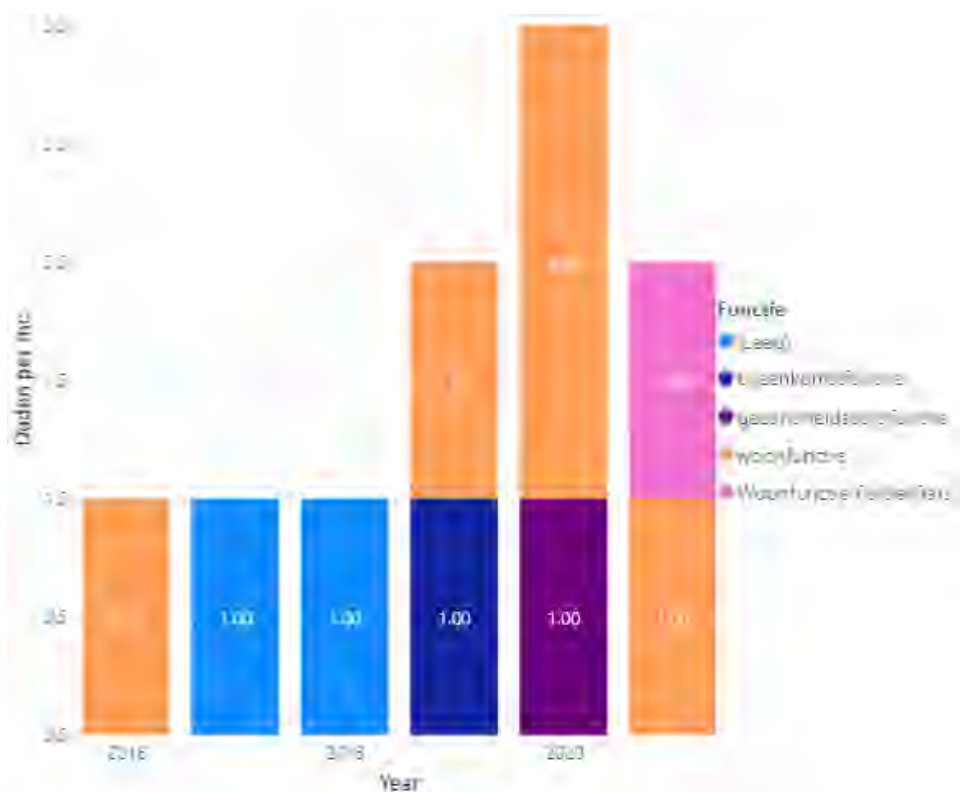
Figuur 20: Verdeling prio 1 gebouwbranden over gebouwfuncties, periode 2016-2021

Figuur 21 toont het aantal gewonden en figuur 22 toont het aantal doden dat jaarlijks te betreuren was bij gebouwbranden in Zuid-Limburg¹⁴. Het aantal gewonden leek de afgelopen jaren iets af te nemen, maar in de eerste helft van 2022 is het aantal gewonden al bijna net zo groot als in het gehele jaar in 2021.

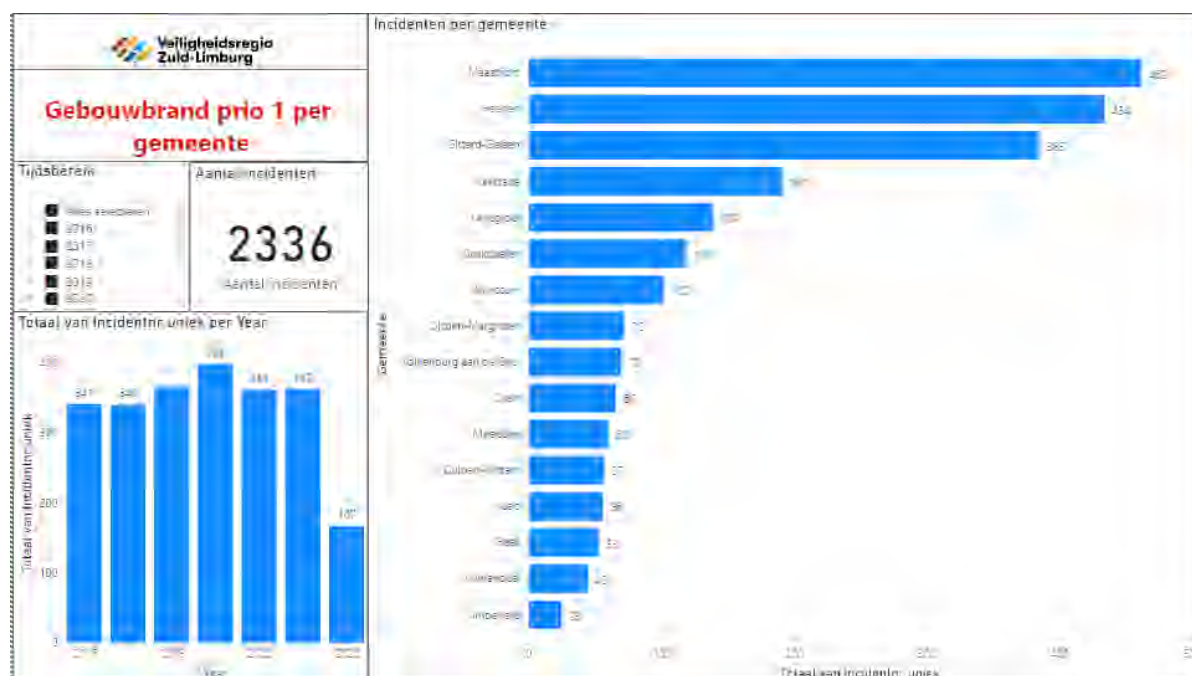

Figuur 21: Aantal gewonden bij gebouwbranden (prio 1) per jaar, periode 2016 – Q2 2022

¹⁴ Gebaseerd op rapportages die door de bevelvoerder ingevuld worden na afloop van een incident.

Figuur 23 toont het aantal gebouwbranden per gemeente in de periode 2016 – Q2 2022. De meeste gebouwbranden hebben plaatsgevonden in de gemeenten Maastricht, Heerlen, Sittard-Geleen en Kerkrade.

Trends en ontwikkelingen gebouwde omgeving

- Het aantal gebouwbranden per jaar is vrij stabiel.
- Het aantal te betreuren doden en gewonden bij gebouwbranden varieert jaarlijks. Het aantal gewonden leek de afgelopen jaren iets af te nemen, maar in de eerste helft van 2022 is het aantal gewonden al bijna net zo groot als in het gehele jaar in 2021.
- Het aantal branden bij aandachtsoBJECTEN varieert jaarlijks. Er is geen trend (toe of afname) waarneembaar.
- De gemiddelde zelfredzaamheid van personen in woongebouwen neemt af door vergrijzing en door verschuiving van het zorgaanbod van intramurale instellingen naar zorg en begeleiding aan huis (toename van 'levensloopbestendige woningen' en 'zorg in de wijk'). Verminderd zelfredzame personen hebben meer tijd nodig om te vluchten, waar in de bouwregelgeving geen rekening mee gehouden wordt.
- Door rookverspreiding bij relatief kleine branden in woon(zorg)gebouwen moet de brandweer soms een volledig gebouw ontruimen, hetgeen een extra uitdaging vormt wanneer het gaat om verminderd zelfredzame personen. Sinds juli 2021 zijn de regels ten aanzien van bescherming tegen rookverspreiding aangescherpt. Probleem blijft wel dat de nieuwe regels gelden voor nieuwbouw en niet voor bestaande bouw.
- Verbouw van bestaande bouw naar andere gebouwfunctie (bijvoorbeeld transformatie van kantoorfunctie naar woonfunctie). Regelgeving staat hierbij een lager veiligheidsniveau toe dan bij nieuwbouw.
- Schaalvergroting industrie. Gebruik van steeds grotere brandcompartimenten waarop de basis brandweezorg niet altijd is afgestemd.
- De komst van energie neutrale gebouwen (isolatie, alternatieve energieopwekking en energieopslag) vergt andere (en nieuwe) inzettechnieken van de brandweer.
- Verplichte plaatsing van rookmelders op elke woonlaag (waar sprake is van een woonkamer, slaapkamer of keuken) sinds 1 juli 2022.
- Elektrische voertuigen in parkeergarages zorgen voor nieuwe brandveiligheidsrisico's, zeker wanneer zich erboven woning- en/of utiliteitsbouw bevindt. Branden wijken af qua brandverloop, brandduur en mogelijkheid voor een veilige bestrijding.

INRICHTING BRANDWEERORGANISATIE OP RISICO'S GEBOUWDE OMGEVING

In de gemeenten met het grootste risico op een gebouwbrand (op grond van de hierboven uitgewerkte indicatoren én de incidenthistorie) is een beroepsbrandweerkazerne aanwezig. Beroepskazernes bevinden zich in Maastricht Noord, Maastricht Zuid, Sittard West, Heerlen, Kerkrade en Brunssum. Daarnaast is in Beek overdag beroepsbrandweer aanwezig. Beroepskazernes garanderen een snelle uitruktijd en een gegarandeerde bezetting, zodat maximaal kan worden voldaan aan de meest scherpe opkomsttijd (bijv. voor buurten met gebiedscategorie 1, zoals toegelicht in paragraaf 2.1).

In de gemeenten met de meeste hoogbouw en portiekwoningen is een redvoertuig aanwezig. Dit is het geval in Heerlen, Kerkrade, Sittard-Geleen en Maastricht. De brandweer beschikt momenteel over vijf redvoertuigen. De eerste vier redvoertuigen zijn geplaatst op de beroepsbrandweerkazernes van Maastricht Noord, Sittard West, Heerlen en Kerkrade. De gewenste opkomsttijd voor een redvoertuig is gelijk aan de opkomsttijd voor de 1e TS. Het vijfde redvoertuig betreft een reserve redvoertuig. Het reserve redvoertuig is geplaatst op de vrijwillige kazerne Valkenburg a/d Geul. Keuze voor plaatsing op deze locatie is ingegeven door het risicobeeld aldaar en de regionale spreiding.

In geval van onderhoud van één van de overige vier redvoertuigen wordt het reserve voertuig verplaatst. In overweging is de aanschaf van een extra reserve redvoertuig in verband met de noodzakelijke opleidings- en oefenprogramma's.

De brandweer speelt niet alleen een rol bij de bestrijding van gebouwbranden, maar ook bij preventie ervan, namelijk middels advies vergunning, controle en toezicht, Brand Veilig Leven (voorlichting) en risicocommunicatie.

Thema 3 – Industriële omgeving

Het thema industriële omgeving omhelst risico's door ongevallen met brandbare, explosieve en giftige stoffen bij inrichtingen en door transport van gevaarlijke stoffen.

Er zijn in Zuid-Limburg grote industrieën met specifieke veiligheidsrisico's, zoals chemische industrie (Chemelot) en een luchthaven (Maastricht-Aachen Airport). Zuid-Limburg omhelst ca. 4500 km weg, ca. 50 km waterweg, ca. 100 km spoor, ca. 420 km buisleiding en ca. 140 inrichtingen. Binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg is een aantal risicovolle inrichtingen gevestigd. Dit zijn bedrijven met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen, die bij incidenten gevaar kunnen opleveren voor mens en milieu. Waaronder bedrijven waarop het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) en bedrijven waarop het Besluit externe veiligheid inrichting (Bevi) van toepassing is.

Onder industriële veiligheid worden de volgende incidenttypes meegenomen in het brandweerrisicoprofiel: ongeval met gevaarlijke stof op de weg, het water, het spoor, door een buisleiding of bij een inrichting. Onderstaande figuur toont deze risicobronnen en het brand- en explosieaandachtsgebied rondom deze risicobronnen (m.u.v. de inrichtingen waarvoor de aandachtsgebieden berekend moeten worden. Deze worden toegevoegd zodra deze bekend zijn). Aandachtsgebieden zijn gebieden die zichtbaar maken waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Dat betekent dat zich binnen dat gebied bij een ongeval met gevaarlijke stoffen levensbedreigende gevaren voor personen in gebouwen kunnen voordoen. Het aandachtsgebied vormt een instrument om het gesprek over veiligheid en bescherming door het treffen van maatregelen te starten.

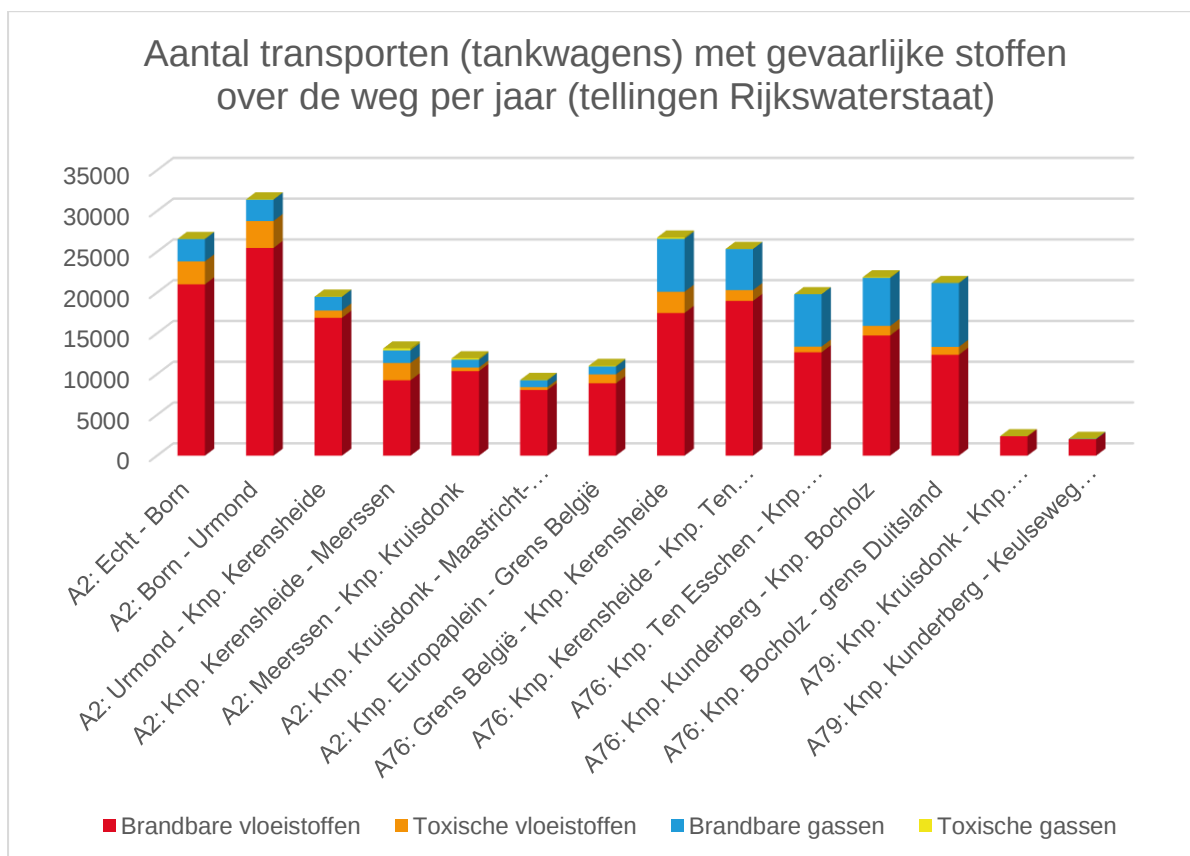

Figuur 24: Risicobronnen industriële omgeving en hun brand- en explosieaandachtsgebieden

Naast de hierboven genoemde incidenttypes, worden onder het thema industriële omgeving ook de nabijliggende effecten van steenkolenwinning meegenomen.

3.1 ONGEVAL MET GEVAARLIJKE STOF OP DE WEG

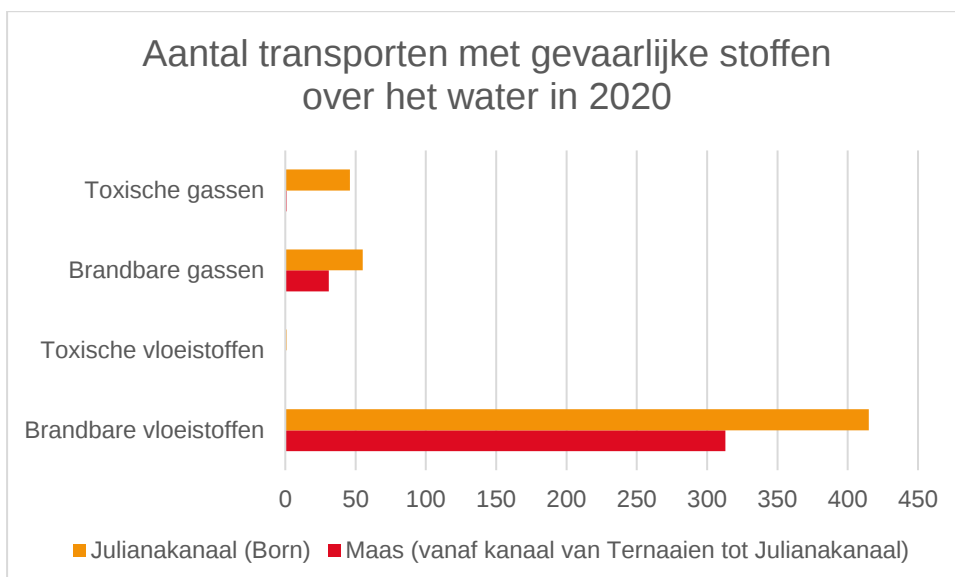
Figuur 24 toont de snelwegen waarover transport van gevaarlijke stoffen plaats vindt. Figuur 25 toont het aantal transporten (tankwagens) met gevaarlijke stoffen over delen van de snelwegen, op basis van de meest recente tellingen van Rijkswaterstaat (ijkpunt juli 2022). Transport van gevaarlijke stoffen vindt ook plaats over provinciale wegen, maar in mindere mate dan over snelwegen.

Figuur 25: Aantal transporten gevaarlijke stoffen per snelwegdeel

3.2 ONGEVAL MET GEVAARLIJKE STOF OP HET WATER

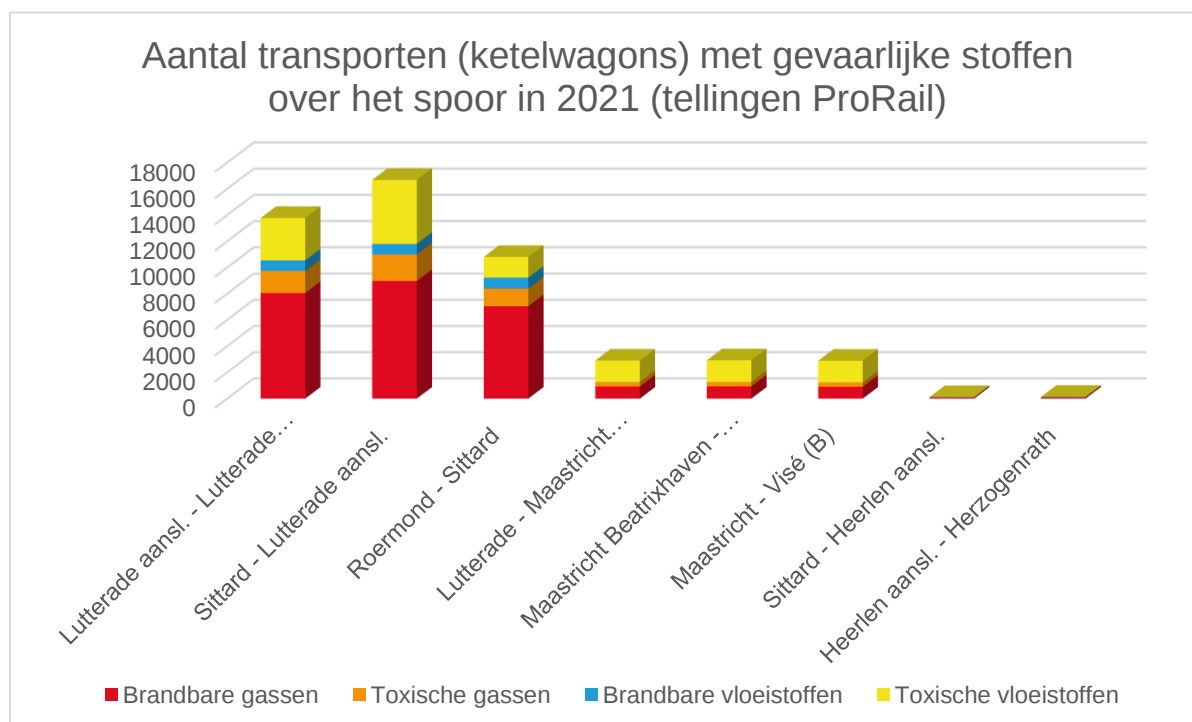
Figuur 24 toont de waterweg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaats vindt. Transport van gevaarlijke stoffen over het water vindt in Zuid-Limburg plaats over de Maas en het Julianakanaal (vanaf het kanaal van Ternaaien tot Born). Figuur 26 toont het aantal transporten met gevaarlijke stoffen over het water.

Figuur 26: Aantal transporten gevaarlijke stoffen binnenvaart

3.3 ONGEVAL MET GEVAARLIJKE STOF OP HET SPOOR

Figuur 24 toont de spoorwegen waarover transport van gevaarlijke stoffen plaats vindt. Figuur 27 toont het aantal transporten (ketelwagons) met gevaarlijke stoffen over de spoortrajecten. Het meeste transport van gevaarlijke stoffen over het spoor vindt plaats binnen de gemeente Sittard-Geleen.

Figuur 27: Aantal transporten gevaarlijke stoffen per spoortraject (tellingen 2021)

3.4 ONGEVAL MET GEVAARLIJKE STOF DOOR EEN BUISLEIDING

Figuur 24 toont de hogedruk aardgasleidingen en hun brandaandachtsgebieden en buisleidingen waar andere gevaarlijke stoffen door vervoerd worden (bijv. ruwe aardolie, ethyleen, sodium chloride etc.).

3.5 ONGEVAL MET GEVAARLIJKE STOF BIJ EEN INRICHTING

Figuur 24 toont de inrichtingen uit het register risicosituaties gevaarlijke stoffen. Dit zijn bedrijven met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen, die bij incidenten gevaar kunnen opleveren voor mens en milieu.

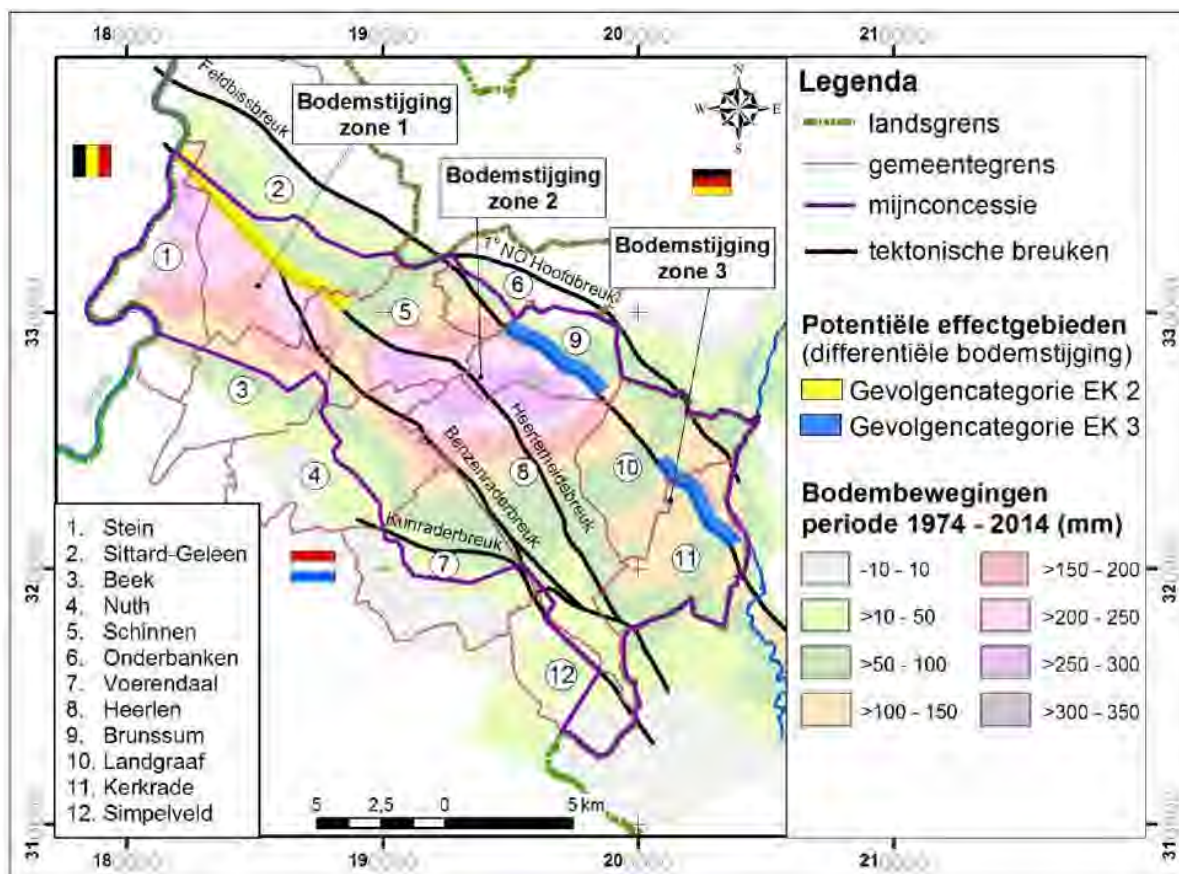
Waaronder bedrijven waarop het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) en bedrijven waarop het Besluit externe veiligheid inrichting (Bevi) van toepassing is.

3.6 NA-IJLENDE GEVOLGEN STEENKOLENWINNING

Tot en met 1974 werd in Limburg steenkool gewonnen in 10 van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten, namelijk in Beek, Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Sittard-Geleen, Stein, Simpelveld en Voerendaal.

Het ministerie van Economische Zaken heeft, in verband met mogelijke gevolgen daarvan voor de bodem, in 2016 een grootschalig onderzoek laten uitvoeren met de werktitel: 'na-ijlende gevolgen steenkolenwinning Zuid Limburg'. In dit onderzoek is een vijftal aspecten van de stijging van het mijnwater geïdentificeerd, te weten bodemstijging, grondwaterstijging, grondwaterverontreiniging, het vrijkomen van mijngas en micro-aardbevingen. Daarnaast is gekeken naar de risico's van historische en industriële schachten en ondiepe winningen.

Risico's vanwege bodemstijging zijn aanwezig in drie gebieden in Zuid-Limburg, namelijk langs de Heerlerheidebreuk in Geleen en de Feldbissbreuk in Brunssum en Eygelshoven. Zie ter illustratie de gele en blauwe lijnen in figuur 28. In deze gebieden kunnen ongelijkmatige stijgingen niet worden uitgesloten. Grote schadegevallen, zoals constructieve totaalschades van gebouwen, worden door bodemstijging echter niet verwacht op grond van het onderzoeksrapport.

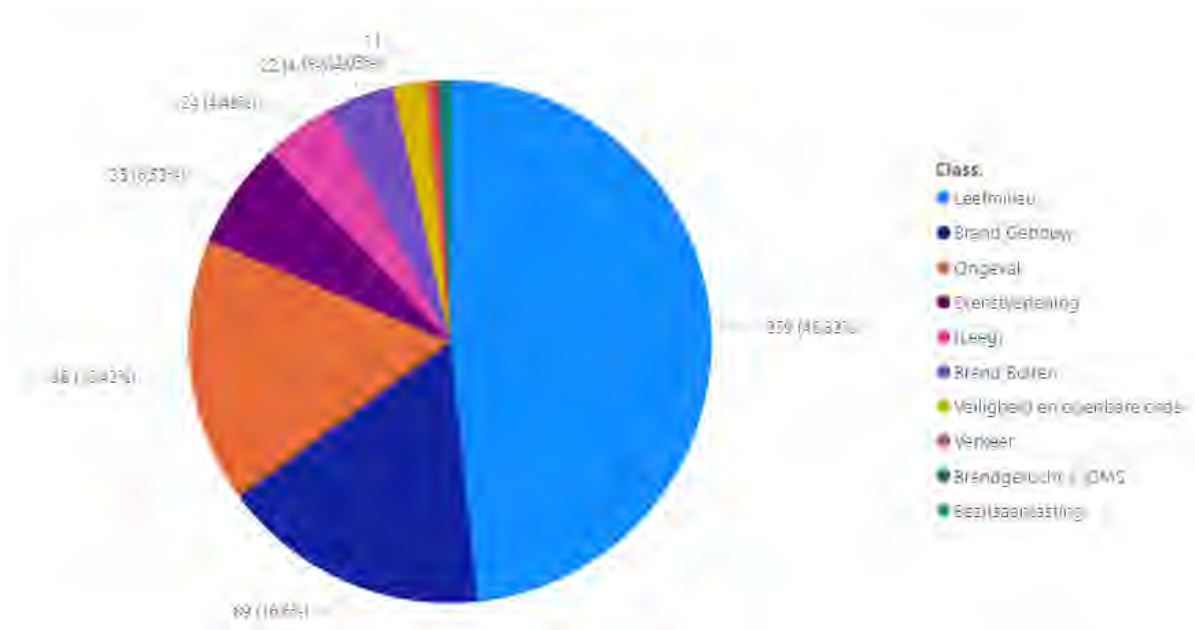
Figuur 28: Zuid-Limburgse mijngebied en invloedgebieden als gevolg van bodemstijging

Naast risico's door bodemstijging, zijn er ook risico's die onafhankelijk zijn van de tijd of de invloed van het stijgend mijnwater. Het gaat dan bijv. over verdwijngaten (sinkholes) en verzakkingen boven oude mijnschachten of ondiepe mijnbouwactiviteiten. Dit risico speelt met name in de regio Parkstad. Een en ander kan leiden tot schade aan gebouwen en infrastructuur of menselijk letsel.

Incidenthistorie industriële omgeving

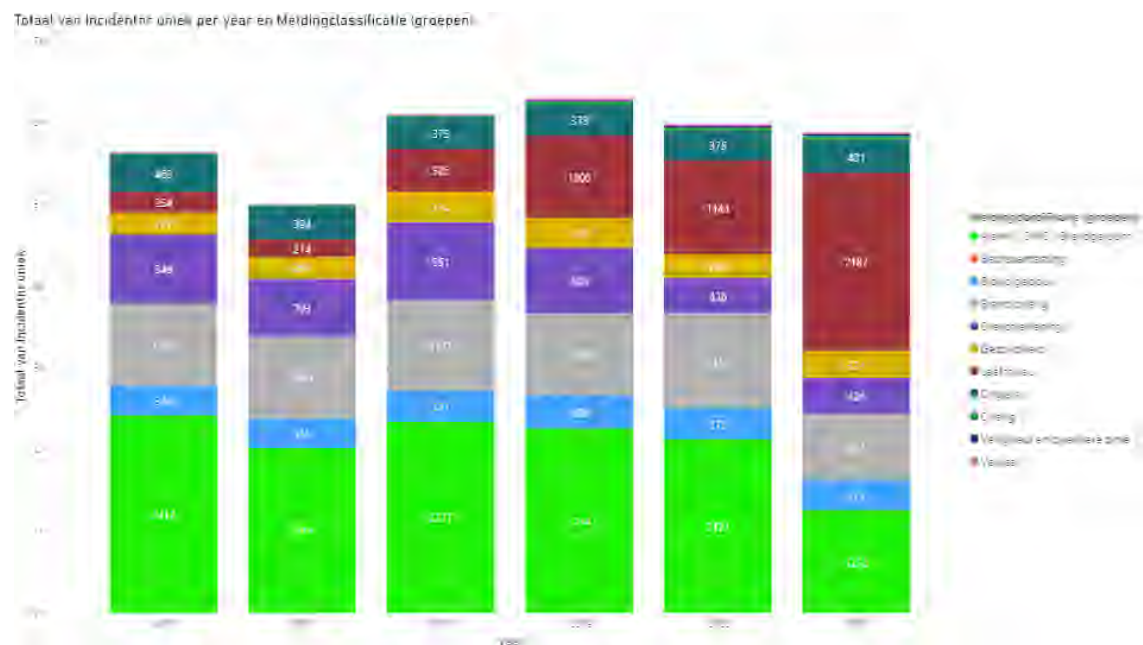
De incidenttypes die zijn meegenomen onder het thema industriële omgeving komen gelukkig zelden voor. Onze systemen zijn er nog niet op ingericht om grafieken over deze specifieke incidenttypes op te leveren. Om toch een indruk te krijgen van de incidenthistorie in verband met gevaarlijke stoffen zijn, uit pragmatisch oogpunt, de incidenten in beeld gebracht waarvoor een Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS) is gealarmeerd. Het resultaat wordt getoond in figuur 29.

Figuur 29 omhelst echter geen waardevolle informatie over de incidenthistorie van de, onder het thema industriële omgeving, besproken incidenttypes. Het gros van de incidenten waarvoor een AGS is gealarmeerd zijn geschaard onder de categorie 'leefmilieu', gevolgd door 'brand gebouw', 'ongeval' en 'dienstverlening'. De categorie leefmilieu omhelst onder andere incidenten die te maken hebben met verontreiniging van de bodem (met name dumpingen van drugsafval) en met stank / hinderlijke lucht (voornamelijk het ruiken van gaslucht of het vermoeden van koolmonoxide, maar ook drugslabs). Verder wordt een AGS gealarmeerd vanaf een middelbrand of bij branden waar een vermoeden is van asbest. 'Ongeval' omhelst veelal incidenten die te maken hebben met gaslekkages. Bij 'dienstverlening' gaat het voornamelijk om het doen van metingen, bijv. bij drugslabs.

Figuur 29: Inzetcijfers Adviseur Gevaarlijke Stoffen verdeeld naar categorie incident, periode Q3 2019 – Q2 2022

Figuur 30 toont dat meldingen onder de categorie Leefmilieu (roodbruin) sterk zijn toegenomen, en dat meldingen onder de categorie Alarm / OMS / Brandgerucht (felgroen) zijn afgenomen. De toename van incidenten onder de categorie leefmilieu wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename aan gaslekkages. De afname van meldingen met categorie Alarm / OMS / Brandgerucht wordt veroorzaakt doordat veel automatische doormeldingen van de brandmeldinstallatie binnen inrichtingen naar de meldkamer zijn verwijderd en/of doordat de brandweer pas naar het incident rijdt na verificatie van een automatische melding. Dit is gebeurd om loze meldingen te verminderen.

Figuur 30: Aantal inzetten per categorie incident, periode 2016-2021

Trends en ontwikkelingen industriële omgeving

- Een toename aan incidenten onder de categorie Leefmilieu, welke voornamelijk verklaard wordt door een toename aan gaslekkages.
- Een afname aan incidenten onder de categorie Alarm / OMS / Brandgerucht, welke verklaard wordt door verwijdering van OMS-aansluitingen en doordat de brandweer pas naar het incident rijdt na verificatie van een OMS-melding.
- De verwachting is dat er meer stromen van toxische gassen naar Chemelot zullen gaan via de binnenvaart en deels over de weg (van en naar Chemelot)¹⁵.
- Hoewel in de prognose Basisnet weg en water vermeld wordt dat voor de overige stromen van en naar Chemelot geen grote groei te verwachten is, zou dit door de mogelijke sluiting van Olefins 3 kunnen wijzigen. Grondstoffen zullen dan immers op een andere manier aangevoerd moeten worden.
- Recent is een convenant opgesteld waarin vastgelegd is dat er transport van toxische gassen plaats mag vinden via spoortraject Sittard-Heerlen, wanneer andere routes gestremd zijn.
- Er vindt een overgang plaats van het gebruik van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame bronnen (energietransitie). Dit zorgt voor de introductie van nieuwe en andere risicobronnen, zoals buurtaccu's, zonnepanelen, opslag en transport van waterstof, etcetera. Tevens vindt daardoor verplaatsing plaats van de risicobron richting of in de woonwijk.

INRICHTING BRANDWEERORGANISATIE OP RISICO'S INDUSTRIËLE OMGEVING

Naast de basis brandweezorg, beschikt de brandweer over verkenningseenheden, die onder leiding van een Adviseur Gevaarlijke Stoffen, metingen kunnen doen bij emissies van gevaarlijke stoffen. De waarschuwings- en verkenningseenheden en bijbehorende dienstvoertuigen (DV-VE voertuigen) zijn verdeeld over vrijwillige kazernes in de regio (Valkenburg a/d Geul, Sittard Oost, Beek, Gulpen en Mheer). De verkenningseenheden in Beek en Sittard bevinden zich in de nabijheid van Chemelot. Daarnaast beschikt Brandweer Zuid-Limburg over twee ontsmettingseenheden in Born en Vaals.

Voor incidenten met gevaarlijke stoffen is planvorming opgesteld, bijv. ten aanzien van trein incidentmanagement, vaarweg incidentmanagement, chloor- en ammoniakincidenten en incidenten bij het NS emplacement in Sittard. Voor incidenten op Chemelot is een Rampbestrijdingsplan Chemelot opgesteld.

Sitech Park Services en Veiligheidsregio Zuid-Limburg hebben in een Service Level Agreement vastgelegd dat Brandweer Zuid-Limburg een beroep kan doen op de bedrijfsbrandweer van Chemelot als er een inzet met gaspakken nodig is. De bedrijfsbrandweer van Chemelot beschikt daarvoor over een speciaal voertuig met bijbehorende apparatuur, gericht op gaspakinzetten. Daarnaast kan Brandweer Zuid-Limburg bij de bedrijfsbrandweer van Chemelot terecht voor advies bij branden met chemische stoffen en kan door Chemelot blusschuim, bluspoeder, grootwatertransport en een droneteam geleverd worden (het laatste ter ondersteuning van de verkenningseenheden).

Voor grote scenario's, waarbij het gebruik van primair bluswater (hydranten) niet afdoende is, beschikt de brandweer over grootschalige watertransport systemen. Verder speelt de brandweer een rol bij preventie

¹⁵ Rapport Prognose Basisnet weg en water

van ongevallen met gevaarlijke stoffen door toezicht op het Besluit risico's zware ongevallen en advies vergunningverlening bij milieubelastende activiteiten.

Thema 4 – Verkeer en vervoer

Onder dit thema worden ongevallen geschaard door verkeer en vervoer, met uitzondering van incidenten met gevaarlijke stoffen.

De regio Zuid-Limburg onderscheidt zich van de andere regio's binnen Nederland door haar ligging: ingeklemd tussen België en Duitsland, met maar een smalle verbinding met de rest van Nederland, te weten de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

Door de geografische ligging van Zuid-Limburg vormt dit de bottleneck voor alle infrastructuur (weg, spoor, vaarweg en buisleiding), vooral in noord-zuidelijke richting.

4.1 EN 4.2 INCIDENT WATERRECREATIE EN PLEZIERVAART EN INCIDENT BEROEPSVAART

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg heeft te maken met een viertal vaarwegen:

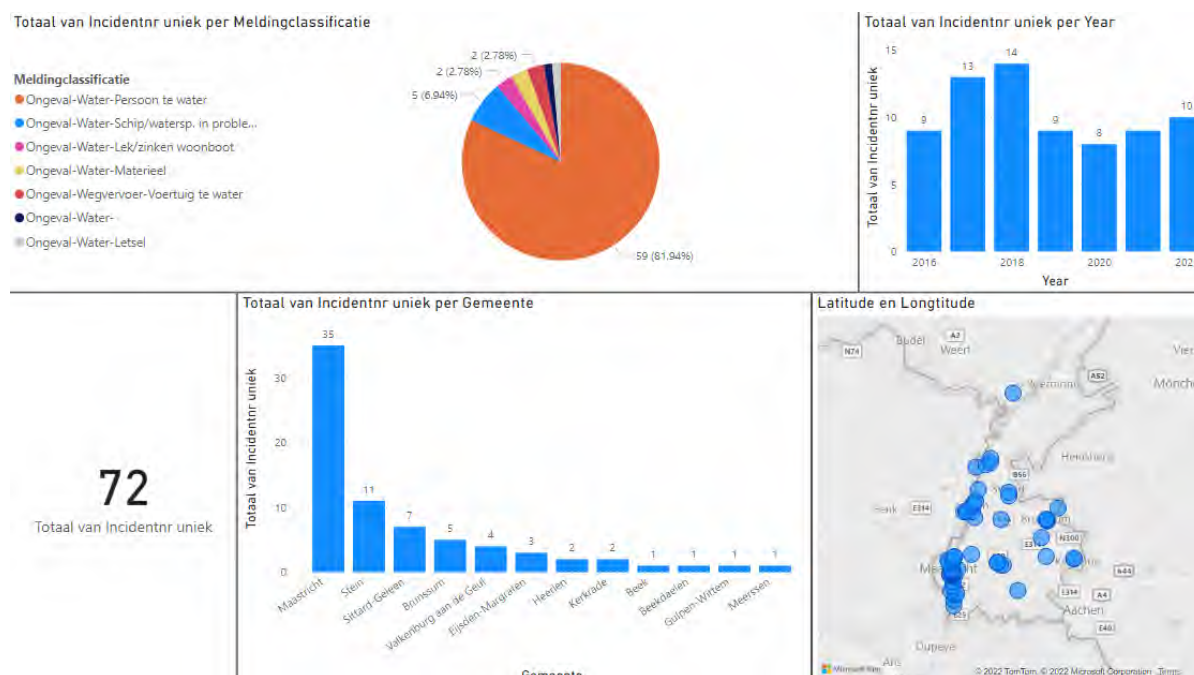
- De Maas: deze stroomt binnen de regio door de gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht, Meerssen, Stein en Sittard-Geleen. Achter Borgharen (Maastricht) is de Maas, stroomafwaarts, afgesloten voor gemotoriseerd scheepvaartverkeer (tot aan Maasbracht). Dit scheepvaartverkeer kan via de sluis in Limmel (Maastricht) over het Julianakanaal naar Maasbracht varen.
- Het Julianakanaal: dit loopt van Borgharen tot en met Maasbracht, door de gemeenten Maastricht, Meerssen, Stein en Sittard-Geleen en heeft een lengte van 36 km.
- De Zuid-Willemsvaart: deze takt aan op de Maas op ongeveer een kilometer ten zuiden van Borgharen. Binnen de gemeente Maastricht is een tweetal aansluitingen op de Maas. Via de sluis in Bosscherveld (voor alle scheepvaartverkeer) en via de binnenhaven "Bassin" (alleen voor de recreatievaart).
- Het Albertkanaal: alhoewel dit in België ligt, kunnen calamiteiten op het Albertkanaal effecten hebben op de Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Naast de genoemde vaarwegen heeft Zuid-Limburg nog meer potentieel aan water. Hierbij valt te denken aan de grindgaten, welke door grindwinning zijn ontstaan. Een groot gedeelte van dit waterrijke gebied is gelegen tussen Born en Eijsden, in de onmiddellijke omgeving van de Maas. De meeste waterrecreatie vindt plaats bij Oost-Maerland in Eijsden. Ook zijn er diverse jachthavens aanwezig in Eijsden en in Maastricht.

Verder zijn er binnen de regio Parkstad een aantal grotere waterplassen aanwezig, zoals de Eendjesvijver in Brunssum, de vijvers rondom Kasteel Erenstein en de Cranenweyer in Kerkrade.

Incidenthistorie waterongevallen

Door de aanwezigheid van de waterwegen en waterplassen vindt er sporadisch een waterongeval plaats in Zuid-Limburg waarvoor de brandweer uitrukt, namelijk circa 10 keer per jaar. Figuur 31 toont dat het overgrote deel van de waterongevallen plaatsvindt op de Maas (voornamelijk springers van bruggen te Maastricht) en het Julianakanaal. Ook nabij de Eendjesvijver in Brunssum doet zich regelmatig een waterongeval voor. Waterongevallen komen het vaakst voor in de gemeente Maastricht (50%), gevolgd door de gemeenten Stein en Sittard-Geleen. Zoals figuur 31 illustreert gaat het voornamelijk om personen te water (82%). Dit zijn ongevallen met personen die zich op of in het water bevinden en daarbij in nood zijn gekomen. Jaarlijks zijn er een beperkt aantal meldingen van andere calamiteiten op het water, zoals een schip in de problemen, materieel te water of een voertuig te water.

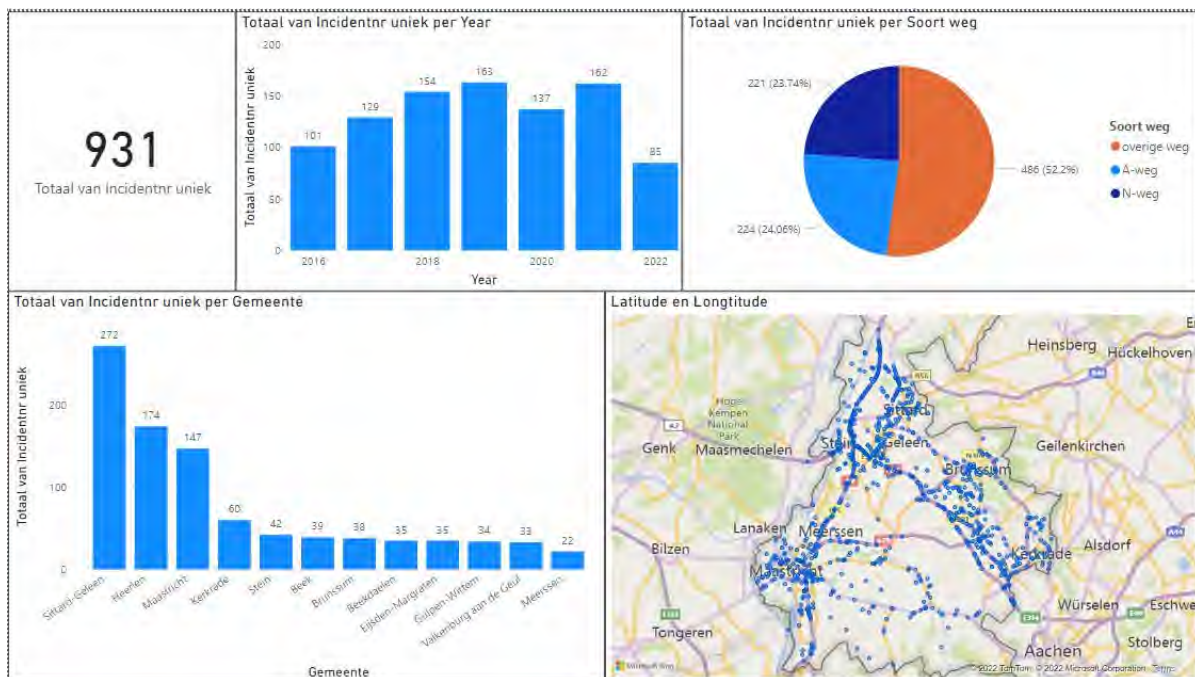
Figuur 31: Incidenthistorie waterongevallen, periode 2016 - Q2 2022 (excl. incidenten in België en in VRLN)

4.3 INCIDENT WEGVERKEER

De hoofdwegen in Zuid-Limburg zijn de autosnelwegen A2, A76 en A79. Daarnaast wordt Veiligheidsregio Zuid-Limburg door ruim 180 kilometer aan 12 provinciale wegen doorkruist (N274, N276, N278, N281, N294, N296n, N297, N298, N300, N590, N595 en N598). Het netwerk van wegen verfijnt zich vervolgens in de gemeentelijke wegen.

Incidenthistorie wegverkeer

Figuur 32 toont dat verkeersongevallen het vaakst voorkomen in de gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht. Het aantal ongevallen op de weg waarvoor de brandweer jaarlijks uitrukt is redelijk stabiel. Het gaat om gemiddeld 140 incidenten per jaar. Circa een kwart van de verkeersongevallen op de weg vindt plaats op autosnelwegen, een kwart op provinciale wegen en de helft op overige wegen.

Figuur 32: Incidenthistorie verkeersongevallen op de weg, periode 2016 – Q2 2022.

4.4 INCIDENT TREINVERKEER

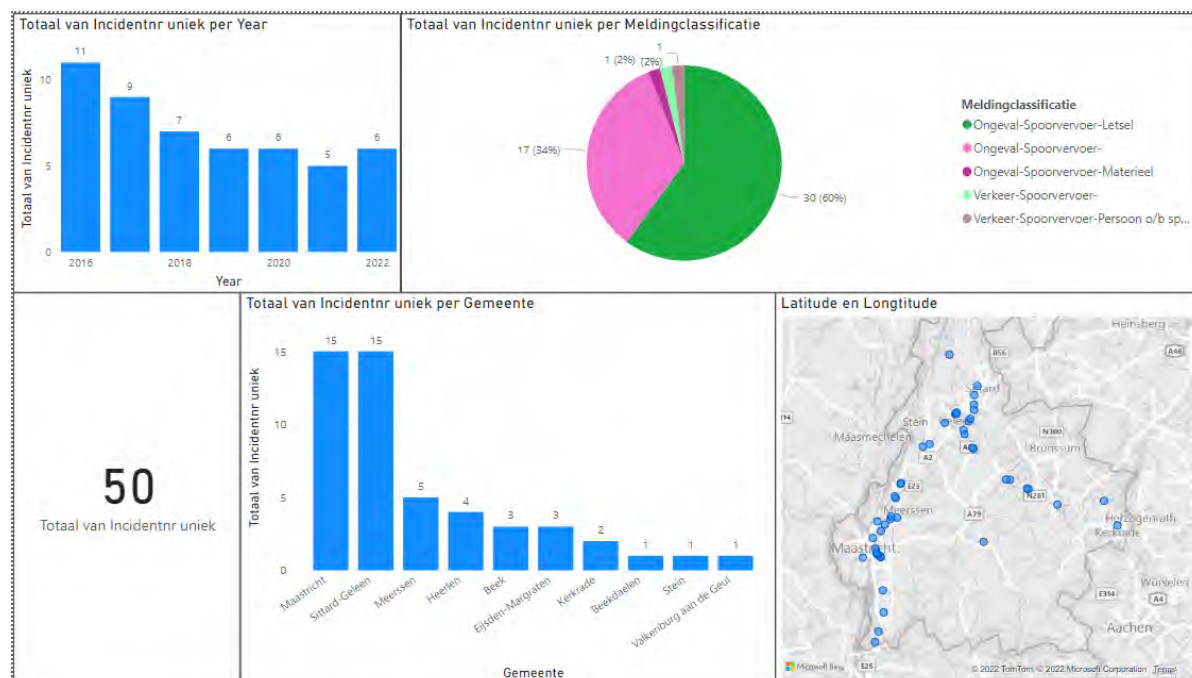
Door de regio loopt een aantal (intercity)spoorlijnen. Deze meeste spoorlijnen worden zowel voor vervoer van passagiers als voor transport van goederen gebruikt. Ook gaat het voornamelijk om geëlektrificeerde en meersporige spoorwegen. Een uitzondering betreft de Miljoenenlijn. Figuur 33 toont de belangrijkste spoortrajecten in Zuid-Limburg.

Figuur 33: Spoortrajecten in Zuid-Limburg

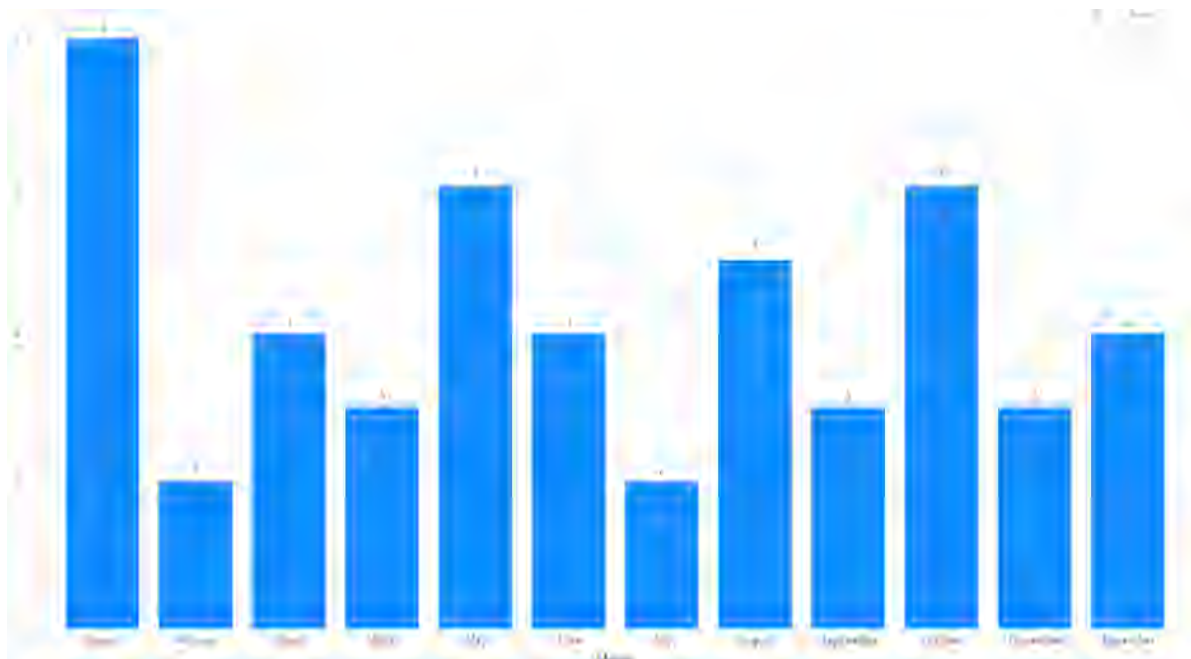
Incidenthistorie treinverkeer

Zoals figuur 34 illustreert is het aantal spoorwegongevallen ten opzichte van het aantal verkeersongevallen op de weg relatief laag. Gemiddeld gaat het om circa 5 a 10 incidenten per jaar. Het overgrote deel van de spoorwegincidenten betreft een aanrijding met een persoon (meestal suïcides). Ook aanrijdingen met voertuigen komen voor. Figuur 34 toont tevens de geografische spreiding van spoorwegongevallen voor de periode 2016 – Q2 2022.

Figuur 34: Incidenthistorie spoorwegongevallen, periode 2016 – Q2 2022

Figuur 35 toont dat de meeste treinverkeer-incidenten plaats hebben gevonden in de maand januari, wat verklaard wordt door suïcides.

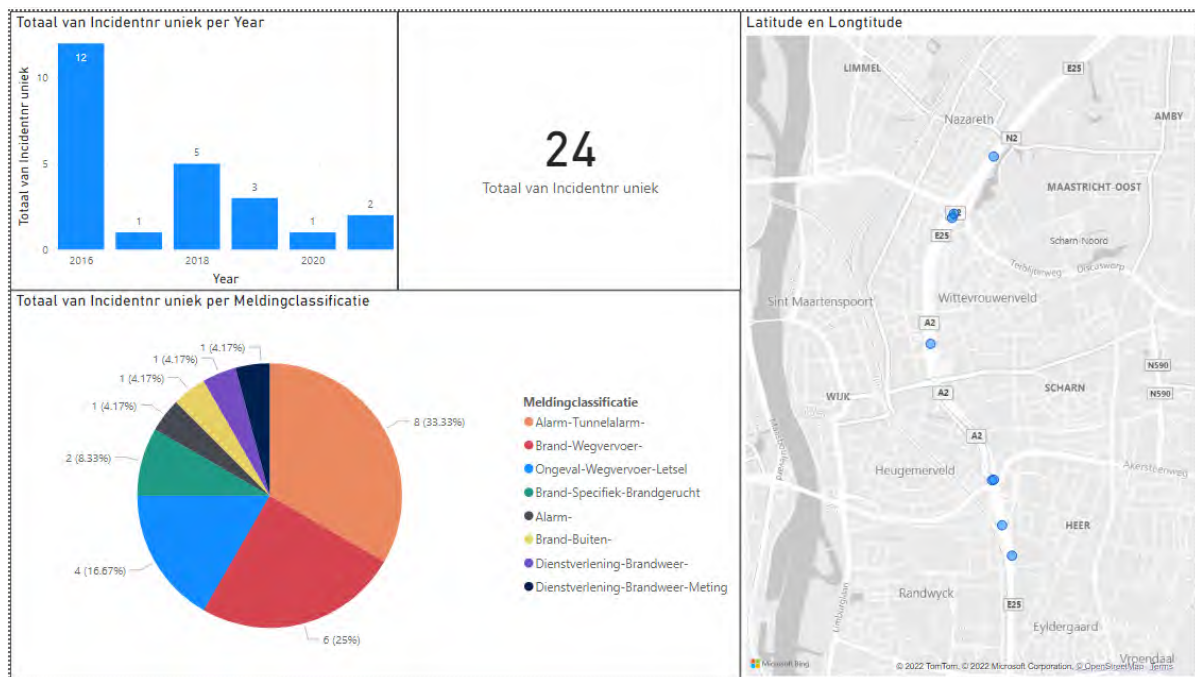
Figuur 35: Treinverkeer-incidenten verdeeld per maand, periode 2016 – Q2 2022

4.5 INCIDENT IN WEGTUNNEL

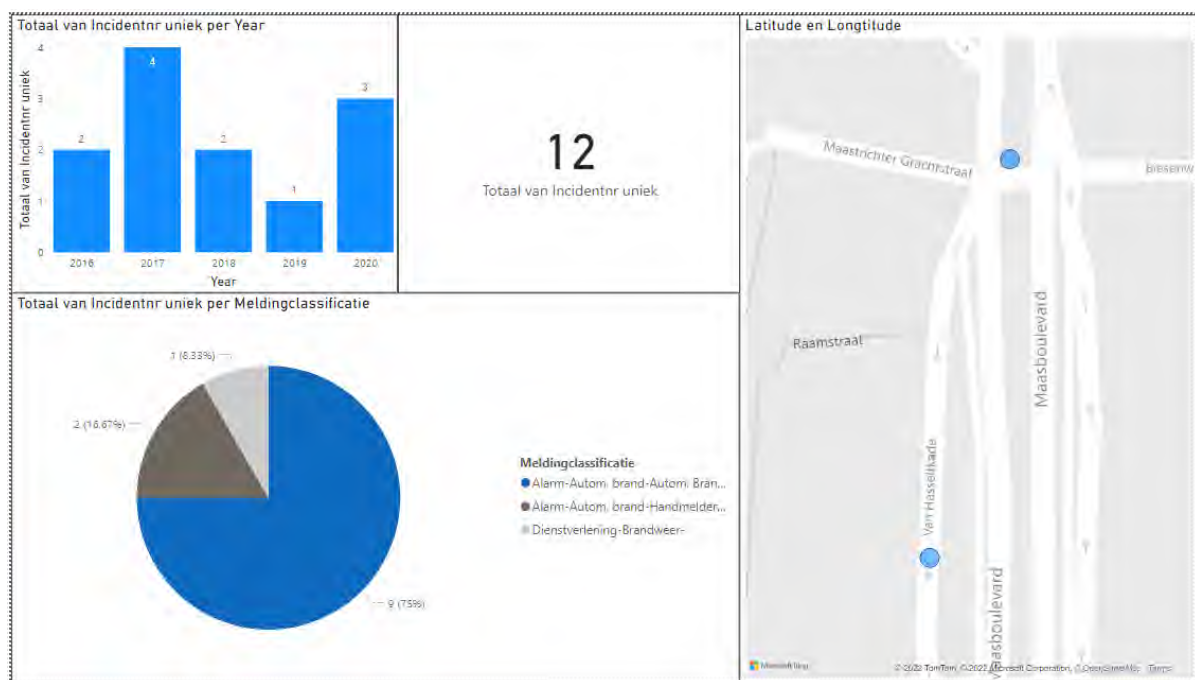
Er bevinden zich twee tunnels op het grondgebied van de gemeente Maastricht, namelijk de Maasboulevardtunnel (400 meter) en de Koning Willem Alexander Tunnel (2300 meter). De Maasboulevardtunnel heeft tweerichtingsverkeer in één tunnelbuis, een directe verbinding met het laad- en losperron en vier tunnelbuizen naar de Parkeergarage Mosae Forum. De Koning Willem Alexander Tunnel is een gestapelde tunnel met vier aparte tunnelbuizen, elk met twee rijstroken. De onderste twee buizen zijn voor het doorgaande verkeer. De bovenste twee buizen voor het regionale- en bestemmingsverkeer.

Incidenthistorie tunnels

De incidenthistorie in de KWA-tunnel voor de periode 2016 t/m het tweede kwartaal van 2022 wordt getoond in figuur 36. Figuur 37 toont de incidenthistorie in de Maasboulevardtunnel.

Figuur 36: Incidenthistorie KWA-tunnel, periode 2016 – Q2 2022

Figuur 37: Incidenthistorie Markt-Maas tunnel Maasboulevard, periode 2016 – Q2 2022

4.6 INCIDENT BIJ START OF LANDING OP OF OM EEN LUCHTVAARTTERREIN

Conform de Handreiking Crisisbeheersing op luchthavens van het Nederlands Instituut Fysiek Veiligheid vindt ongeveer 75-80% van de luchtvaartongevallen plaats binnen een zone die zich uitstrekt tot 150

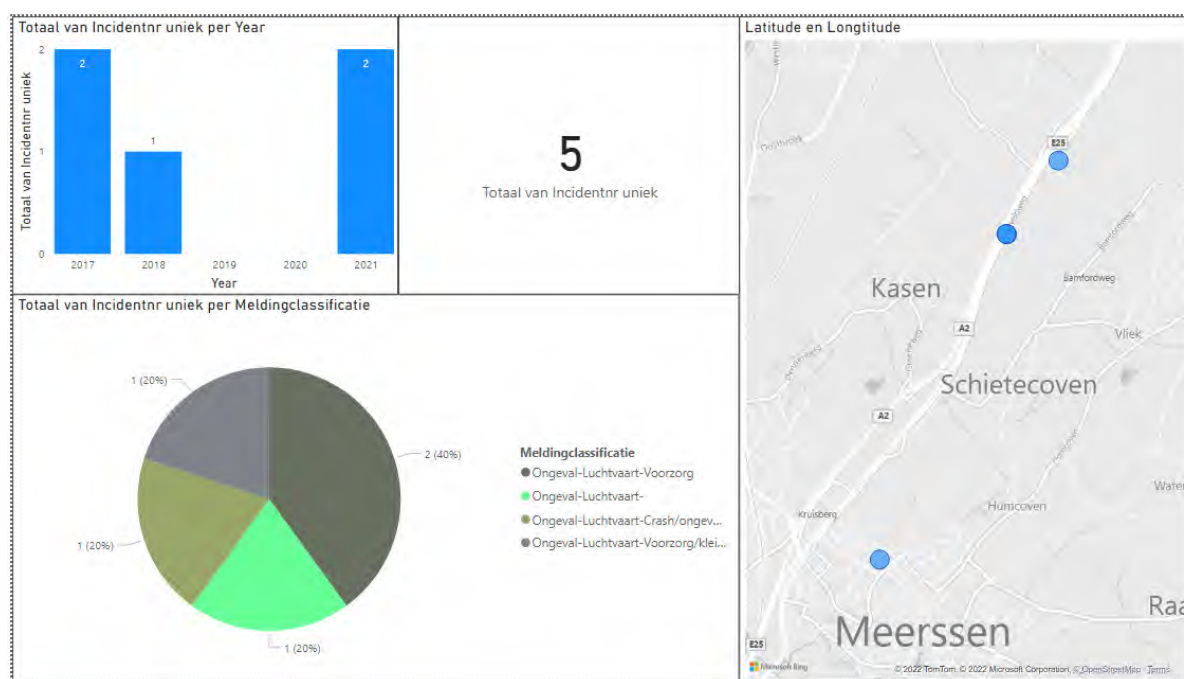
meter aan weerszijden van de hartlijn van de startlandingsbaan en tot 1 km voor en achter de baan (de zogenaamde Zone 1). Nog eens 10% van de luchtvaartongevallen vindt plaats in een strook relatief dicht bij de luchthaven, die zich uitstrekt tot 5 km aan weerszijden van de hartlijn van de start-landingsbaan en tot 10 km voor en achter de baan (de zogenaamde Zone 2).

Binnen de regio bevindt zich het vliegveld Maastricht Aachen Airport in de gemeente Beek. Zowel Zone 1 als Zone 2 aan beide zijden van de startlandingsbaan liggen binnen de regio Zuid-Limburg.

Verder is er binnen de regio een nauwe betrokkenheid met de NAVO vliegbasis Geilenkirchen (AWACS), net over de grens in Duitsland. Een deel van het risicogebied van de vliegbasis ligt binnen de gemeente Beekdaalen. Vooral de grotere toestellen, zoals de E3A radarvliegtuigen en tank- en transportvliegtuigen, vliegen van en naar deze vliegbasis. Een gedeelte van Zone 1 en Zone 2 (aan één zijde van de landingsbaan) ligt binnen de regio.

Incidenthistorie op of om een luchtvaartterrein

Figuur 38 toont de incidenthistorie ten aanzien van incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein voor de periode 2016 – Q2 2022.

Figuur 38: Incidenthistorie luchtvaartongevallen, periode 2016 – Q2 2022

Trends en ontwikkelingen verkeer en vervoer

- Het aantal waterongevallen is jaarlijks stabiel en relatief laag (circa 10 per jaar).
- Het overgrote deel van de waterongevallen plaatsvindt op de Maas en het Julianakanaal.
- Het overgrote deel van de waterongevallen betreft een persoon te water die in nood gekomen is.
- In Maastricht springen er regelmatig mensen van een brug die vervolgens in nood komen.
- Het aantal verkeersongevallen op de weg (waarvoor de brandweer uitrukt) is vrij stabiel (circa 140 per jaar).
- Er komen steeds meer elektrisch aangedreven auto's op de weg. Elektrische voertuigen kennen een andersoortige brandontwikkeling (langdurig, kans op herontbranding en mogelijke fakkelbranden) dan conventionele voertuigen. Daarnaast wijkt de samenstelling van de zeer

giftige en bijtende stoffen die vrijkomen bij een brand in een elektrisch aangedreven voertuig af ten opzichte van die van een conventioneel voertuig.

- Het aantal spoorwegongevallen ten opzichte van het aantal verkeersongevallen op de weg is relatief laag. Het aantal spoorwegongevallen (waarvoor de brandweer uitrukt) is jaarlijks vrij stabiel. Gemiddeld gaat het om circa 5 a 10 incidenten per jaar.
- Het overgrote deel van de spoorwegongevallen betreft aanrijdingen met personen.

INRICHTING BRANDWEERORGANISATIE OP RISICO'S VERKEER EN VERVOER

Waterongevallen

De inrichting van de repressieve organisatie is gebaseerd op twee soorten reddingen. Een redding waarbij een persoon zich aan de oppervlakte bevindt, of het redden van een persoon die zich onder water bevindt. Het redden van een persoon aan de oppervlakte wordt binnen de brandweerwereld verdeeld in twee type reddingen, de grijpredding en de wateroppervlakte redding. Het redden van personen onder water betreft het reddingsduiken.

Een inzet bij waterongevallen op het niveau tankautospuut in de basis brandweezorg is het redden van een slachtoffer aan de oppervlakte van een watergang (van maximaal 1,5 meter diep) tot een maximale afstand van 15 meter vanaf de kade (grijpredding). Hierbij gaat een persoon te water om de drenkeling op het droge te brengen. Dit gebeurt met een redvest, dat met een lijn door de bemanning van de tankautospuut gezekerd wordt. Bij aankomst bij de drenkeling wordt het slachtoffer omarmd en zowel de hulpverlener als het slachtoffer worden met behulp van de lijn naar de kant getrokken.

In Maastricht is grijpredding niet afdoende omdat er met regelmaat mensen van een van de bruggen te water raken in de Maas (in het gebied tussen de Hoge Brug en de Wilhelminaburg). Zodoende is op de kazerne in Maastricht Noord het specialisme oppervlakte redding aanwezig. Personen die voor dit specialisme getraind zijn kunnen ook verder het water in gaan dan tot 15 meter vanaf de kade.

Springers komen, buiten de stad Maastricht, in onze regio weinig voor. Als elders oppervlakteredding nodig is, wordt het duikteam gealarmeerd. In Eijsden en Stein zijn duikteams ingericht.

Verder beschikt de brandweer over drie soorten brandweershulpboten. Twee grote boten in Maastricht Zuid en in Born, welke beschikken over mogelijkheid tot blussing, vier middelgrote boten voor op de Maas in Eijsden, Maastricht Noord, Meerssen en Stein en twee kleine boten in Heerlen en Kerkrade voor op vijvers.

Incident wegverkeer

Brandweer Zuid-Limburg beschikt over vier hulpverleningsvoertuigen (HV). De hulpverleningsvoertuigen zijn geplaatst op de beroepskazernes Maastricht Zuid en Brunssum en bij de vrijwilligerskazernes Geleen en Mechelen. Voor de verdeling is in eerste instantie gekeken naar posten met een zo zeker mogelijke bezetting en een zo laag mogelijke uitruktijd. Vanuit de optiek van een zo zeker mogelijke bezetting is het niet wenselijk om de HV te plaatsen op de posten met een autoladder. Een van de twee voertuigen zou immers altijd "buiten dienst" moeten in geval van een uitruk. Andere belangrijke criteria zijn het risicoprofiel (aanwezigheid van autosnelwegen) en de regionale spreiding. Vanuit dit principe is er gekozen voor het plaatsen van de HV op de kazernes Maastricht Zuid en Brunssum. Beide kazernes beschikken over een gegarandeerde bezetting en snelle uitruktijd en bevinden zich in de nabijheid van autosnelwegen.

De derde HV is voorzien voor de vrijwillige kazerne van Geleen. Vanuit de optiek van het risicoprofiel biedt Geleen de beste ontsluiting naar de omliggende infrastructuur. De vierde HV is ten slotte voorzien op de vrijwillige kazerne in Mechelen. Deze keuze is primair ingegeven vanuit het principe van regionale spreiding en is voorzien voor de dekking van Zuid-Oost Zuid-Limburg en het Heuvelland. Bij uitval van een andere HV wordt de HV in Mechelen verplaatst gezien de verwachte lagere inzetfrequentie.

Incident treinverkeer

Voor incidenten door treinverkeer is planvorming opgesteld, bijv. ten aanzien van trein incidentmanagement. Verder zijn er afspraken gemaakt met de Incidentenbestrijding (ICB) van ProRail, welke er onder andere voor zorg draagt dat het spoor na een incident zo snel mogelijk wordt vrij gemaakt.

Incident in wegtunnel

De kazerne Maastricht Zuid is geopend om tunnelincidenten van twee kanten te kunnen bestrijden. De brandweerkorpsen van Maastricht Zuid en Maastricht Noord zijn opgeleid voor het specialisme tunnelbrandbestrijding in verband met de aanwezigheid van de Koning Willem Alexandertunnel. Daarnaast zijn ook de korpsen van Meerssen, Beek, Cadier en Keer, Mheer en Eijsden opgeleid, welke fungeren als achtervang.

Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein

Veiligheidsregio Zuid-Limburg bereidt de hulpdiensten zo goed mogelijk voor op ongevallen. Voor Maastricht-Aachen Airport is een rampbestrijdingsplan opgesteld. Op basis van het rampbestrijdingsplan wordt geoefend.

Thema 5 – Sociaal maatschappelijke omgeving

5.1 INCIDENT BIJ EEN EVENEMENT

In Zuid-Limburg worden veel grootschalige evenementen georganiseerd, bijvoorbeeld Pinkpop, Amstel Gold Race, Andre Rieu, carnavalsevenementen, oktoberfeesten en kerststad Valkenburg aan de Geul. Onder het incidenttype “incident bij een evenement” worden incidenten of gebeurtenissen verstaan die tijdens een groot evenement kunnen plaatsvinden in de regio. Evenementen brengen een aantal risico's met zich mee, die voor de brandweerorganisatie relevant zijn. Ten eerste bestaat er een risico op brand op het evenement. Bij een incident op een evenement kan echter ook gedacht worden aan zaken die paniek in menigten kunnen veroorzaken waarvoor o.a. ontvluchtingsmogelijkheden en bereikbaarheid voor hulpdiensten van belang zijn, zoals storm/windhozen, instortingen van constructies, vechtpartijen, overcrowding, ongevallen tijdens activiteiten etc. Verder hebben evenementen impact op de bereikbaarheid van de lokale omgeving. Het bezoek van grootschalige evenementen kan op piekmomenten gepaard gaan met files, verkeersopstoppingen en verkeersongevallen. Ook brengen evenementen een hoge bezoekersdichtheid en wegblokkades met zich mee. Eventuele wegwerkzaamheden die tegelijkertijd plaatsvinden op de routes van/naar evenementen hebben een verdere negatieve invloed op de bereikbaarheid. Gebruik van drank en drugs door bezoekers heeft een negatieve invloed op zelfredzaamheid en bemoeilijkt hulpverlening.

INRICHTING BRANDWEERORGANISATIE OP RISICO INCIDENT BIJ EEN EVENEMENT

De brandweer speelt een rol bij de preventie van incidenten op en nabij evenementen, middels vooroverleg, advies vergunning en controle en toezicht (ten aanzien van klasse B- en C-evenementen). Advisering en controle richten zich onder andere op brandveiligheid, ontvluchtingsmogelijkheden, bluswater en bereikbaarheid (van zowel het evenement als de lokale omgeving). Verder is de brandweer onderdeel van een multidisciplinair overleg waarin klasse C-evenementen op inhoudelijk en op beleidsmatig niveau besproken worden.

Meerjaren oefenbeleidsplan

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Afbakening	3
1.4	Leeswijzer	3
2	DIDACTIEK	4
2.1	Lifelong-learning-loop	4
2.2	High impact learning (HILL) en blended learning	4
3	MOTO – MISSIE, VISIE EN STRATEGIE	6
3.1	Missie [waarom]	6
3.2	Visie [wat]	6
3.3	Strategie [hoe]	6
4	BELEIDSDOELEN	7
4.1	Wettelijk kader	7
4.2	Risicoprofiel	7
4.2.1	Rampenbestrijdingsplannen	8
4.2.2	Multidisciplinaire Informatie Kaarten	8
4.2.3	Euregionale samenwerking	9
4.3	Crisispartners	9
4.4	GRIP-evaluaties (link met kwaliteitszorg)	9
4.5	Wensen van de doelgroep	9
4.6	Blended learning	9
4.7	Relevante ontwikkelingen	10
4.8	Kwalitatief registreren	10
4.9	Onderzoek borgen in MOTO	10
4.10	Inspelen op nieuwe ontwikkelingen	10
4.11	Evalueren van MOTO-activiteiten	10
4.12	Registratie deelname en signaalfunctie	11
5	RANDVOORWAARDEN	12
5.1	Capaciteit	12
5.2	Budget	12
5.3	Specialisten MOTO	12
5.4	GRIP-functionarissen	12
5.5	Deelname alle GRIP-functies/functionarissen gedurende MOTO-activiteiten	12

Bijlage 1 - Incidenttypes van het risicoprofiel

Bijlage 2 - Overzicht crisis- en convenantpartners naar inhoudelijke thema

1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft allereerst de aanleiding en het doel van dit meerjaren oefenbeleidsplan MOTO. Daarna wordt ingegaan op de afbakening van het plan. Het hoofdstuk sluit af met een korte leeswijzer.

1.1 Aanleiding

Conform artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) dient de veiligheidsregio iedere vier jaar een oefenbeleidsplan op te stellen. Dit meerjaren oefenbeleidsplan multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen (MOTO) is, onder andere, gebaseerd op de risico's zoals beschreven in het meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 t/m 2027. Op basis van dit meerjaren oefenbeleidsplan, dat als beleidskader dient, wordt jaarlijks de MOTO-activiteiten kalender opgesteld. Hierin worden MOTO-activiteiten feitelijk gekoppeld aan (externe)partners en thematiek op basis van het risicoprofiel.

1.2 Doel

Het doel van dit meerjaren oefenbeleidsplan is beschrijven hoe GRIP-functionarissen bekwaam worden gemaakt en gehouden in relatie tot hun rol in de hoofdstructuur ('crisisteam'), zoals beschreven in de Wvr, op basis van het regionale risicoprofiel en evaluaties van GRIP-incidenten.

1.3 Afbakening

Dit meerjaren oefenbeleidsplan betreft alleen de doelgroep GRIP-functionarissen (ook wel: 'functionarissen in de hoofdstructuur' genoemd) zoals gedefinieerd in de Wvr.

1.4 Leeswijzer

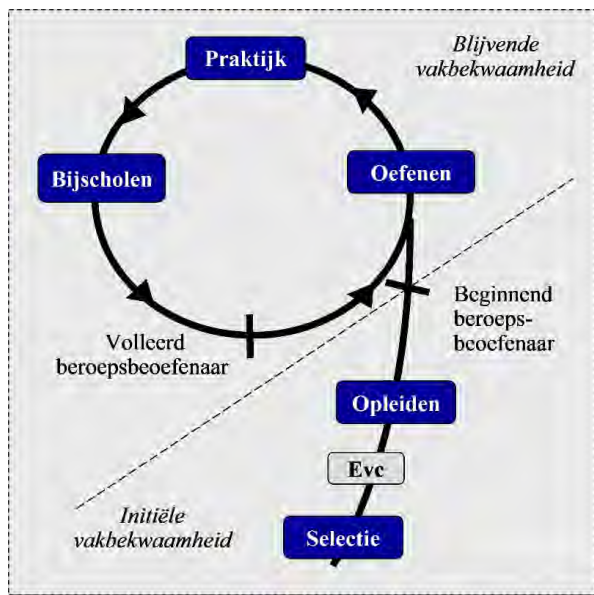
Dit meerjaren oefenbeleidsplan beschrijft een aantal concrete beleidsdoelen in relatie tot het bekwaam van GRIP-functionarissen. Het document is ingedeeld in vijf hoofdstukken. Allereerst wordt de didactische basis omschreven, daarna kort en krachtig de missie, visie en strategie van team MOTO. Hierop zijn vervolgens de beleidsdoelen zoals beschreven in hoofdstuk 4 gebaseerd. Daarna wordt ingegaan op de randvoorwaarden, die aan het behalen van de gewenste beleidsdoelen verbonden zijn. Tenslotte wordt afgesloten met de bijlagen.

2 Didactiek

MOTO beleid- en uitvoer zijn gestoeld op drie didactische principes. De 'lifelong-learning-loop'; 'high impact learning' en 'blended learning'.

2.1 Lifelong-learning-loop

Om de vakbekwaamheid van de crisisfunctionarissen te kunnen borgen dient een veiligheidsregio een aantal samenhangende stappen te nemen. Deze bestaan uit het geheel doorlopen van de Plan-Do-Check-Act-cyclus (PDCA-cyclus) op dit onderwerp en daarin samenhang aan te brengen. Deze PDCA-cyclus is in de onderwijskundige literatuur vertaald in de 'lifelong learning loop'. De Inspectie Justitie en Veiligheid beschouwt het doorlopen van alle stappen van de 'lifelong learning loop' en het aanbrengen van samenhang daarin als het 'borgen van vakbekwaamheid' (Inspectie Justitie en Veiligheid, 2020). Het team MOTO omarmt deze visie en heeft deze geïmplementeerd als fundament in het aanbod van de verschillende activiteiten. Toegespit op de vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen ziet de 'loop' er als volgt uit:

Afbeelding 1: 'lifelong-learning-loop'.

2.2 High impact learning (HILL) en blended learning

High impact learning bestaat uit verschillende bouwstenen (Dochy & Segers, 2020). Voor de komende beleidsperiode wordt er voortgebouwd op het ingezette beleid van de afgelopen jaren. Dit past naadloos in de visie van HILL-model. Bij dit model wordt namelijk aangegeven dat het niet de bedoeling is om een heel nieuw systeem op te bouwen, maar vooral al het goede te behouden en daarop voort te bouwen. Per bouwsteen wordt hieronder kort toegelicht in hoeverre de betreffende bouwsteen binnen de huidige werkwijze is geïntegreerd. 'Blended learning' is geïntegreerd als onderdeel van 'hybride leren'.

2.2.1 Urgentie, hiaat & probleem

Binnen MOTO zijn er meerdere elementen die zorgen voor een bepaalde mate van urgentie. Dit zijn allereerst een aantal wettelijke kaders, die voortvloeien uit de WvR. Daarnaast kunnen er ontwikkelingen in het domein van C&R (zoals bijvoorbeeld COVID-19 en geopolitieke spanningen) en bestuurlijke wensen ontstaan, die voortvloeien uit de actualiteit. Deze laatste factor kan op zichzelf ook een urgentie creëren.

2.2.2 Zelfmanagement & eigenaarschap

Dit betreft de attitude van de 'lerende', in deze context de GRIP-functionaris die de verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen leren en professioneel handelen. 'Lerenden' maken eigen keuzes en voeren zoveel mogelijk het beheer over hun leren. MOTO faciliteert dan ook ruim in aanbod met betrekking tot de wettelijk kaders, het is echter de verantwoordelijkheid van de individuele crisisfunctionaris om te voldoen aan de wettelijke- en inspectie eisen (JenV), de zin van inschrijving en deelname aan MOTO-activiteiten.

2.2.3 Samenwerking & coaching

Er wordt van verschillende werkvormen gebruik gemaakt gedurende de MOTO-activiteiten. Hierin zijn reeds elementen verwerkt, die onder deze bouwsteen vallen. Collegiaal meekijken wordt regelmatig toegepast en is reeds sinds 2018 uitgebreider geworden door de samenwerking met de veiligheidsregio Limburg-Noord de afgelopen jaren. Daarnaast worden er doorleefsessies georganiseerd en is er professionele coaching tijdens oefeningen. Zowel door externen als door eigen coaches en trainers.

2.2.4 Hybride leren / 'blended learning'

MOTO zet verschillende didactische leervormen in om GRIP-functionarissen bekwaam te maken – en te houden. Hieronder is een opsomming van werkvormen welke ingezet worden. Hiermee wordt tevens 'blended learning' gerealiseerd. Een mix van didactische middelen ten behoeve van een optimaal leerrendement.

- Doorleefsessies
- Video's
- Intervisie
- Workshops
- Groepsdiscussies
- Klassikaal onderwijs
- Interactie met peers
- Field trips
- Presentaties
- E-learning
- Praktijk/scenario oefeningen
- Table-top oefeningen
- Webinars

2.2.5 Actie & kennisdeling

Leren kan zich het beste afspelen 'in actie', bijvoorbeeld door leren in een 'real-life' (of gesimuleerde) situatie. Diverse vormen van actie kunnen hierbij relevant zijn: starten vanaf een gesimuleerde situatie (scenario-oefeningen), actie in een levensechte situatie (leerrapportages/leertafels), door het inbouwen van actie in de vorm van interactie/communicaties tussen individuen in groep of tussen groepen. Bijvoorbeeld in de vorm van informatie- of kennisuitwisseling (themadagen/nabesprekingen). Casus-gebaseerd- en probleemgestuurd leren gedurende onder andere GRIP-workshopdagen geven invulling aan deze bouwsteen.

In relatie tot kennisdeling zijn het bespreken van 'leerpunten, uitdagingen en knelpunten' en het verkrijgen van stimulerende feedback hierbij, excellente leerkanalen (Edmondson, 2012). MOTO draagt door de organisatie van activiteiten bij aan een leerklimaat waar het openlijk bespreken van leerpunten aangemoedigd wordt. Omdat het gesprek hierover de beste leerkanalen biedt, is kennisdeling ook een stimulerend fenomeen. Vaak zijn mensen geneigd fouten te verbergen waardoor sterke leerkanalen worden gemist en waardoor leren teveel competitie met anderen wordt, waarin je vooral je talenten niet inzet en je zwaktes probeert te verbergen (Edmondson, 2012). Zeker in een multidisciplinaire setting waar we niet dagelijks met elkaar samenwerken is stimulatie van kennisdeling essentieel. Door 'actie en interactie' onderdeel van een leerproces te maken wordt ook het maken en rechtzetten van leerpunten/persoonlijke uitdagingen een acceptabel leeronderdeel. Hiermee is MOTO een belangrijke schakel in de 'lerende organisatie'.

2.2.6 Flexibiliteit: formeel & informeel leren

MOTO organiseert laagdrempelige en minder formele bijeenkomsten. Hierin staat de fysieke kennismaking centraal en worden ervaringen uitgewisseld. Aan deze netwerkrol zal de afdeling C&R, en daarmee ook team MOTO, in de toekomst uitgebreider invulling geven.

2.2.7 Assessment als leermiddel

Er worden tijdens oefeningen externe waarnemers ingezet, welke op basis van competentie of kwalificatie profielen feedback geven aan GRIP-functionarissen, naast feedback op houding en gedrag. De mate waarin het optreden van een crisisfunctionaris hieraan voldoet, wordt na de oefening besproken en omgezet in leerpunten voor de volgende oefencyclus.

3 MOTO – missie, visie en strategie

Het bestaansrecht van MOTO (missie), wat MOTO wil bereiken (visie) en hoe het dit wil realiseren (strategie) worden hieronder beschreven.

3.1 Missie [waarom]

Het team MOTO maakt - en houdt, GRIP-functionarissen bekwaam in hun rol in de hoofdstructuur op basis van de Wet veiligheidsregio's.

3.2 Visie [wat]

Het team MOTO beoogt GRIP-functionarissen bekwaam en met zelfvertrouwen voor te bereiden op crises en rampen, en draagt daardoor indirect bij aan fysieke veiligheid.

3.3 Strategie [hoe]

Deze visie wordt gerealiseerd door MOTO beleid te bepalen en vervolgens uit te voeren;

- in lijn met wettelijke kaders;
- op basis van een gedegen didactische basis;
- op basis van ons risicoprofiel;
- in samenwerking met onze (vitale)partners;
- op basis van GRIP-evaluaties;
- door in te spelen op wensen van de GRIP-functionarissen;
- middels een mix aan didactiek (hybride leren / 'blended learning')
- efficiënt beleid te voeren door het maximale leerrendement te realiseren met de beschikbare middelen (FTE + budget);
- middels het faciliteren van kennisuitwisseling tussen crisisfunctionarissen;
- door in te spelen op relevante ontwikkelingen in het domein van C&R;
- door een combinatie van opleidingen, trainingen en oefeningen;
- door in te spelen op ontwikkelingen in het domein van C&R.

4 Beleidsdoelen

In dit hoofdstuk worden de strategische uitgangspunten, zoals beschreven in het vorige hoofdstuk, vertaald naar concrete beleidsdoelen.

4.1 Wettelijk kader

1. Elke crisisfunctionaris dient jaarlijks tweemaal functiegericht te oefenen.

Volgens de Arbowet is een functionaris vakbekwaam als deze jaarlijks tweemaal 'functiegericht oefent'. Dit vormt daarom ook de basis voor het toetsingskader van de Inspectie Justitie en Veiligheid. Hiertoe faciliteert MOTO middels het organiseren van de basisopleiding Crisisbeheersing en Rampenbestrijding (OCR), waaraan een examen gekoppeld is voor GRIP-functionarissen. Daarnaast organiseert het team MOTO minimaal één trainingsmoment en een (scenario) oefenmoment per kalenderjaar voor zowel CaCo, CoPI-, ROT-, als BT-functionarissen. Tevens vormen Webinars en E-learning modules in relatie tot het risicoprofiel een belangrijk fundament en realiseert het 'blended learning'. Hierin wordt middels oefendoelen de koppeling gemaakt met minimaal één convenant-, vitale-, of overige partner. Dit kan zowel op basis zijn van een Rampenbestrijdingsplan (RBP); Multidisciplinaire Informatie Kaart (MIK) of actueel thema. Tevens wordt in iedere MOTO-activiteit minimaal één evaluatiepunt vertaald naar een oefendoel.

Hiernaast dienen alle onderdelen van de hoofdstructuur jaarlijks eenmalig getest te worden door het organiseren van een 'systeemtest'. Dit is bepaald in Artikel 2.5.1 van het Besluit Veiligheidsregio's en betreft een scenario waarbij minimaal tot GRIP 3 opgeschaald wordt. Deze oefening wordt in het werkveld aangeduid als de zogeheten 'systeemtest'. Naast de evaluatie van de 'systeemtest', worden evaluaties van daadwerkelijke incidenten gebruikt om het functioneren van de 'hoofdstructuur' (GRIP) te beoordelen. Indien er een GRIP3 of GRIP4 incident plaatsvindt kan een gedegen evaluatie ervan dienen ter vervangen van de 'systeemtest'.

4.2 Risicoprofiel

2. Het jaarlijkse MOTO-programma sluit aan bij de prioritering van het risicoprofiel.

Artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's verplicht het bestuur van de veiligheidsregio om eens per vier jaar het risicoprofiel vast te stellen, waarop vervolgens het meerjaren beleidsplan van de veiligheidsregio gebaseerd wordt. In het risicoprofiel is een overzicht van risicovolle situaties zoals branden en thematische rampen en crises opgenomen, die geanalyseerd worden op basis van waarschijnlijkheid (kans) en impact (effect). In het provinciaal risicoprofiel zijn de risico's gebundeld in zeven maatschappelijke thema's. We onderscheiden vervolgens 22 crisistypes en 45 incidenttypes. De risico's zijn beoordeeld op de waarschijnlijkheid dat ze voorkomen en op hun impact. Naast deze mathematische benadering is ook nadrukkelijk rekening gehouden met de beleving van burgers. Zonder de andere risico's uit dit schema te verwaarlozen, richten we ons de komende jaren vooral op het beter beheersbaar maken van deze belangrijke risico's (VRZL, 2023):

- **Toenemende maatschappelijke onrust**
Onder andere de COVID-19 pandemie, oplopende energiekosten, inflatie, klimaatverandering en de stikstofcrisis leiden tot een maatschappelijke discussie, waarbij ongenoegen zich steeds vaker uit in maatschappelijke onrust.
- **Klimaatverandering**
Een sluimerende crisis die ons bedreigt op de lange termijn en die behalve politieke en maatschappelijke aandacht vraagt om een gerichte aanpak van de verantwoordelijke autoriteiten.
- **Energietransitie**
Nieuwe energiebronnen brengen nieuwe risico's met zich mee. Dit vraagt om grote veerkracht en acceptatie van de samenleving, maar ook van hulpdiensten.

Voor de grootste risico's in onze regio zijn specifieke rampenbestrijdingsplannen (RBP's) en multidisciplinaire Informatie Kaarten (MIK's) opgesteld. RBP's kennen een wettelijke oefenverplichting, MIK's niet (met uitzondering van de MIK Koning Willem-Alexander tunnel vanwege bovenliggende tunnelwetgeving en certificering). Naast de focus op het risicoprofiel worden GRIP-functionarissen generiek opgeleid, geoefend en getraind als crisis professional.

4.2.1 Rampenbestrijdingsplannen

3. Ieder rampbestrijdingsplan dient periodiek beoefend te worden conform wettelijke oefenverplichting.

In een rampbestrijdingsplan (RBP) is beschreven hoe hulpdiensten samenwerken tijdens een specifiek incident. In onze regio zijn de volgende RBP's van kracht: RBP Chemelot; RBP Maastricht Aachen Airport en RBP Hoogwater Limburg. Vanuit de WvR is er een oefenverplichting voor rampbestrijdingsplannen opgenomen. Dit is bepaald in Hoofdstuk 6 van het Besluit veiligheidsregio's (Artikel 6.1.7 voor rampbestrijdingsplannen voor inrichtingen en Artikel 6.2.3 voor rampbestrijdingsplannen voor luchthavens). De MOTO-verplichtingen op het gebied van rampbestrijdingsplannen zijn opgenomen in onderstaande Tabel 1. Met de RBP partners is een oefencyclus afgesproken waardoor er gedurende de periode van vier jaar op zowel CoPI, ROT als BT-niveau MOTO-activiteiten worden georganiseerd. Daarmee wordt ruim voldaan aan de wettelijke oefenverplichting. Daarnaast worden 'systeemtesten' in bijna alle gevallen gekoppeld aan een RBP.

Tabel 1: Oefenverplichting rampbestrijdingsplannen

Rampbestrijdingsplan	Veiligheidsregio	Oefenverplichting
Hoogwater	Zuid-Limburg + Limburg Noord	Eens per 3 jaar
Chemelot	Zuid-Limburg	Eens per 3 jaar
Maastricht Aachen Airport	Zuid-Limburg	Eens per 2 jaar multidisciplinaire staf Eens per 4 jaar multidisciplinaire staf én operationele eenheden

4.2.2 Multidisciplinaire Informatie Kaarten

4. Streven: Elke multidisciplinaire informatiekaart (MIK) dient eens per vier jaar te worden beoefend.

De samenwerking tussen Veiligheidsregio Zuid-Limburg en Veiligheidsregio Limburg-Noord heeft er toe geleid dat de multidisciplinaire informatiekaarten zoveel mogelijk in gezamenlijkheid worden opgesteld. Het aantal gezamenlijke MIK's wordt nog steeds uitgebreid. Er is geen directe wettelijke verplichting tot het ontwikkelen of beoefenen van MIK, behalve met betrekking tot de MIK KWA-tunnel. Vanuit de veiligheidsregio's is daarom het streven om MIK's te beoefenen op basis van urgentie en behoefte, met een streven van eens per 4 jaar. In onderstaande Tabel 2 volgt een opsomming van de MIK's die op dit moment vastgesteld en in gebruik zijn.

Tabel 2: Vastgestelde multidisciplinaire informatiekaarten (MIK)

Multidisciplinaire informatiekaart
Asbestincidenten
Grof / extreem geweld en mogelijk terrorisme
Uitval elektriciteit
Koning Willem-Alexandertunnel (eens per vier jaar een operationele oefening, zijnde first responders + CoPI)
Chloor- en ammoniakincidenten [doorontwikkeling naar MIK 'IBGS']
Extreem weer
Stralingsincidenten
Trein incidentmanagement (TIM)
Vaarwegincident management (VIM)
Interregionale samenwerking
Cyber
Gas
Telecom
Luchtvaart incidentmanagement (LIM) incl. NATO base Geilenkirchen

4.2.3 Euregionale samenwerking

5. Er wordt rekening gehouden met het Euregionale aspect van de VRZL

Vanwege de geografische ligging werkt Veiligheidsregio Zuid-Limburg zowel met Belgische als Duitse hulpdiensten samen. De VRZL grenst namelijk voor 98% aan het buitenland. In afstemming met het EMRIC-bureau worden gezamenlijke MOTO-activiteiten georganiseerd, waarbij dit primair de volgende GRIP-functies betreft: CaCo, Leiders CoPI, Regionaal Operationeel Leiders, Informatiemanagers en crisiscommunicatie-adviseurs.

4.3 Crisispartners

6. Tezamen met (crisis)partners.

Naast de RBP en MIK partners, zijn er ook andere partners (vitaal, convenant en overige) waarmee de veiligheidsregio samenwerkt ten behoeve van MOTO. Op basis van urgentie en behoefte wordt iedere MOTO-activiteit gekoppeld aan ten minste één RBP, MIK, vitale-, convenant- of overige partner. Naast de wettelijke oefenverplichting met betrekking tot RBP's en de Koning Willem-Alexandertunnel is het streven van eens per 4 jaar samen te oefenen met iedere partner. Een uitgebreid overzicht van alle crisispartners is te vinden in bijlage 2.

4.4 GRIP-evaluaties (link met kwaliteitszorg)

6. Iedere MOTO-activiteit wordt ten minste aan één evaluatiepunt gekoppeld.

Een belangrijk onderdeel van de 'lifelong learning loop' is evalueren. In meerdere processtappen komt dit naar voren. De afgelopen jaren worden structureel alle GRIP-incidenten geëvalueerd. Relevante punten worden meegenomen als leerdoelen. Iedere MOTO-activiteit wordt ten minste aan één evaluatiepunt gekoppeld.

4.5 Wensen van de doelgroep

7. Wensen en behoefte van de doelgroep (GRIP-functionarissen) worden waar mogelijk meegenomen in MOTO thematiek en oefendoelen.

Middels deelname aan piket-poule overleg, het zelf vervullen van een 'warme functie' en evaluaties van oefeningen worden relevante wensen en behoeften van GRIP-functionarissen meegenomen als oefendoelen in MOTO-activiteiten.

4.6 Blended learning

8. Voor iedere RBP, MIK en OCR is een E-learning module beschikbaar.

Team MOTO gelooft in 'blended learning'. Een mix aan didactische leervormen welke een optimaal leerrendement garanderen. Naast opleidingen, trainingen en oefeningen op basis van verschillende werkvormen, zijn ook Webinars en E-learning (ELO) modules een belangrijke aanvulling. De afgelopen beleidsperiode zijn er voor een groot deel van de RBP's, MIK's en OCR een ELO-modules beschikbaar gesteld, specifiek gericht op CaCo-, CoPI-, ROT- en BT-functionarissen. Bij het updaten van deze plannen worden de ELO modules direct aangepast, en dienen tevens ter voorbereiding op scenario-oefeningen. Deze modules zijn plaats en tijdsafhankelijk te volgen. De komende beleidsperiode zal er voor iedere MIK en RBP een up-to-date E-learning module beschikbaar zijn.

4.7 Relevante ontwikkelingen

9. MOTO draagt bij aan bekwaamheid in relatie tot de ontwikkelingen rondom verdere professionalisering van crisisbeheersing en uitbreiding capaciteit, management van langdurige crises.

Langdurige crises kosten veel capaciteit in mensen en middelen. Die capaciteit wijkt af van de reguliere GRIP-procedure voor flitsrampen. In lijn met de contourennota Crisisbeheersing en Brandweezorg zet de VRZL de extra Brede Doeluitkering Rampenbestrijding- of BDuR-gelden van het ministerie onder andere in voor de verdere professionalisering van crisisbeheersing als vak. Dat doen we door te werken aan de voorbereiding op langdurige crises en de (langdurig) bemensing en ondersteuning van crisisteams (VRZL, 2023). MOTO zal vanuit visie bijdragen aan de uitvoer van benodigde MOTO-activiteiten om dit te realiseren.

4.8 Kwalitatief registreren

10. Feedback formulieren gebruikte ten tijde van CoPI-, en ROT oefeningen worden opgeslagen en gebruikt.

De registratie van de kwaliteit van deelnemers dient als input voor nieuwe leerdoelen voor CoPI- en ROT-functionarissen. Desbetreffende competentieprofielen/kwalificatieprofielen vormen een belangrijke basis hiervoor. Dit haakt ook aan op de bouwstenen 2: 'zelfmanagement & eigenaarschap' en 7: 'assessment' als onderdeel van HILL (zie hoofdstuk 2).

4.9 Onderzoek borgen in MOTO

11. De kritische factoren uit het onderzoek van Universiteit Maastricht worden als oefendoelen geïntegreerd in oefeningen en trainingen.

De afgelopen jaren is er binnen Veiligheidsregio Zuid-Limburg medewerking verleend aan een onderzoeksprogramma van de Universiteit Maastricht, dat gaat over samenwerking in coördinerende crisisteams¹. Hierbij is de centrale vraag welke factoren er bijdragen aan succesvolle samenwerking in coördinerende crisisteams. Het doel hiervan is om inzichten te genereren ten behoeve van de praktijk van het multidisciplinaire crisisteam en programma's van opleiden, trainen en oefenen. Door dit onderzoek zijn een aantal factoren geïdentificeerd, die bijdrage aan een succesvolle samenwerking van coördinerende crisisteams. Deze factoren zullen als oefendoelen geïntegreerd worden in de aangeboden MOTO-activiteiten.

4.10 Inspelen op nieuwe ontwikkelingen

12. MOTO is wendbaar en flexibel bij relevante ontwikkelingen.

MOTO heeft gedurende COVID-19 laten zien flexibel en wendbaar te zijn. Het is van belang direct in te kunnen spelen op belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot de taak van MOTO in het bekwamen van GRIP-functionarissen. Opbrengsten uit de scenarioteams over onbekende risico's worden opgenomen in het MOTO-programma indien nodig.

4.11 Evalueren van MOTO-activiteiten

13. Iedere grootschalige MOTO-activiteit wordt geëvalueerd.

Na afloop van iedere grootschalige MOTO-activiteit vindt er een evaluatie plaats. Deze evaluatie wordt uitgevoerd door de projectleider van desbetreffende activiteit. Deze is beknopt en gericht op de kernonderdelen van organisatie, uitvoer en perceptie van de deelnemers. In de komende beleidsperiode dient in afstemming met het implementeren van een integraal kwaliteitszorgsysteem binnen de VRZL een nieuwe standaard ontwikkeld te worden ten behoeve van MOTO-activiteiten.

¹ Factsheet Samenwerken in coördinerende crisisteams, (2019) Dr. Selma van der Haar, Drs. Michael Hoven, Prof. Dr. Mien Segers (Universiteit Maastricht), Guido Zoomers & Maurice Slofstra (Veiligheidsregio Zuid-Limburg)
Meerjaren oefenbeleidsplan MOTO 2024 – 2027 VRZL 2023

4.12 Registratie deelname en signaalfunctie

14. Deelname aan MOTO-activiteiten wordt geregistreerd.

In relatie tot de randvoorwaarden zoals beschreven onder 5.5 in relatie tot het belang van deelname van alle GRIP-functionarissen in de hoofdstructuur aan MOTO-activiteiten, maar ook gezien de verplichting vanuit de inspectie JenV om inzicht te hebben in de 'geoefendheid' van GRIP-functionarissen [welke de verantwoordelijkheid is van de individuele functionaris, zoals beschreven onder 2.2.2], wordt deelname aan MOTO-activiteiten geregistreerd. Indien functies in de hoofdstructuur niet vertegenwoordigd zijn gedurende MOTO-activiteiten dan heeft team MOTO een signaal functie naar desbetreffende piket/organisatie vertegenwoordigers gezien de randvoorwaarden zoals beschreven onder 5.5.

5 Randvoorwaarden

Om de beschreven beleidsdoelen te kunnen realiseren, dienen een aantal randvoorwaarden ingevuld te worden. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het benodigde capaciteit in FTE, budget en op de kwaliteit van MOTO-specialisten en GRIP-functionarissen.

5.1 Capaciteit

Trends en ontwikkelingen hebben invloed op onze omgeving en daarmee op het werk van VRZL. Om inzicht te krijgen in die trends en ontwikkelingen zijn relevante publicaties geraadpleegd². Veranderingen vragen om extra inspanning en versterking als het gaat om crisisbeheersing en rampenbestrijding. De commissie-Muller (2019) zegt hierover dat een verbeteringslag noodzakelijk is in de samenwerking tussen regio's, crisispartners en Rijk bij de aanpak van interregionale en (inter)nationale crises. Met betrekking tot crisisbeheersing en rampenbestrijding zijn er de volgende concrete ontwikkelingen:

1. Verdere professionalisering crisisbeheersing en uitbreiding capaciteit
2. Versterking netwerkrol veiligheidsregio's
3. Intensivering verbinding Rijk en regio
4. Versterking informatiepositie en technologie

In lijn met de contourennota (h)erkent VRZL dat crisisbeheersing in toenemende mate een geprofessionaliseerde taak is. Er is een stevig fundament van kennis, kunde en ervaring noodzakelijk, ook in relatie tot het voorgaande punt. De commissie adviseert dan ook om in de nieuwe wetgeving vast te leggen dat het stelsel van crisisbeheersing voorziet in kennisontwikkeling en het gezamenlijk opstellen van kwaliteitsnormen. Deze kwaliteitsnormen en de invoering daarvan hebben impact op MOTO. Team MOTO maakt al gedeeltelijk gebruik van kwalificatie- en competentieprofielen. Daarnaast besteden we behalve de reguliere thematische oefencyclus extra aandacht aan geprioriteerde thema's in de komende beleidsplanperiode.

Het realiseren van deze versterking van C&R zal impact hebben op de werklast van het team MOTO. Op basis van de aanvullende BDuR-gelden zal de MOTO-capaciteit uitgebreid worden. De exacte uitwerking hiervan vindt plaats in een separaat, organisatie breed traject.

5.2 Budget

Het budget voor MOTO wordt jaarlijks vastgesteld als onderdeel van de werkbegroting. Dat budget is de afgelopen jaren toereikend geweest om de taak uit te voeren. Inflatie en invulling geven aan de doorontwikkeling zoals beschreven in voorgaande paragraaf vormen hierin echter een risico. Het MOTO-budget wordt op basis van inflatie gedeeltelijk opgehoogd.

5.3 Specialisten MOTO

Het borgen van het kwaliteitsniveau van MOTO-activiteiten begint bij het stellen van eisen aan de specialisten MOTO. Daarom dient elke specialist te voldoen aan de volgende kenmerken:

- Minimaal een diploma op HBO-niveau;
- Didactische achtergrond en/of werkervaring;
- Kennis van projectmanagement.

5.4 GRIP-functionarissen

Alle crisisfunctionarissen dienen door de organisatie waar zij in dienst zijn (brandweer, politie, GHOR, bevolkingszorg) volledig opgeleid te worden voor de multidisciplinaire functie die hen is toebedeeld. Alleen in dat geval kan er op voldoende niveau deelgenomen worden aan multidisciplinaire activiteiten. Daarnaast dient elke crisisfunctionaris uit oogpunt van kwaliteit en om bekwaam te blijven in de multidisciplinaire functie jaarlijks minimaal twee maal 'functiegericht oefenmomenten' te volgen, waartoe team MOTO faciliteert.

5.5 Deelname alle GRIP-functies/functionarissen gedurende MOTO-activiteiten

Team MOTO faciliteert jaarlijks een programma dat ruim voldoet aan de wettelijke- en Inspectie JenV-eisen, en tegelijkertijd rekening houdt met een spreiding van activiteiten over het jaar om een acceptabele agendadruk te realiseren voor GRIP-functionarissen. MOTO-activiteiten worden zeer gericht voorbereid middels oefendoelen en scenario-elementen voor iedere rol in de crisisteam. Deze oefendoelen en

²Dit betreft onder andere de Toekomstverkenning Crisisbeheersing (NIPV, 2022), de contourennota Crisisbeheersing en Brandweerbzorg (Ministerie Justitie en Veiligheid, 2022), het Nationaal handboek Crisisbeheersing (NCTV, 2022), de evaluatie Wet veiligheidsregio's (Wvr) (Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's, 2020) en de Rijksbijdrage Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) 2023 (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2022), evaluaties en ervaringen naar aanleiding van de COVID-19 pandemie, hoogwaterramp Limburg en de vluchtelingencrisis.

scenario-elementen zijn aanwezig zodat iedere rol / GRIP-functionaris in het crisisteam geconfronteerd wordt met acties in relatie tot de vastgestelde processen waarvoor de verschillende rollen/GRIP-functionarissen verantwoordelijk zijn. Indien niet iedere rol in het crisisteam is vertegenwoordigd vanuit de verschillende hulpdiensten, gemeenten en partners, dan frustreert dit de gehele oefening/MOTO-activiteit. In het proces van multidisciplinair overleg is aanwezigheid van iedere rol onontbeerlijk in het houden van kwalitatief goede MOTO-activiteiten. Afwezigheid van een rol [GRIP-functionaris] verlaagt het leerrendement voor alle deelnemers doordat bepaalde acties niet realistisch uitgezet kunnen worden, en de inbreng vanuit een specifiek specialisme niet bevraagd of gebruikt kan worden in de discussie. De afgelopen jaren is deelname verbeterd maar nog niet optimaal. Randvoorwaarde voor het goed uit kunnen voeren van MOTO-activiteiten en het creëren van een optimaal leerrendement is dan ook deelname van alle functies in de hoofdstructuur gedurende MOTO-activiteiten.

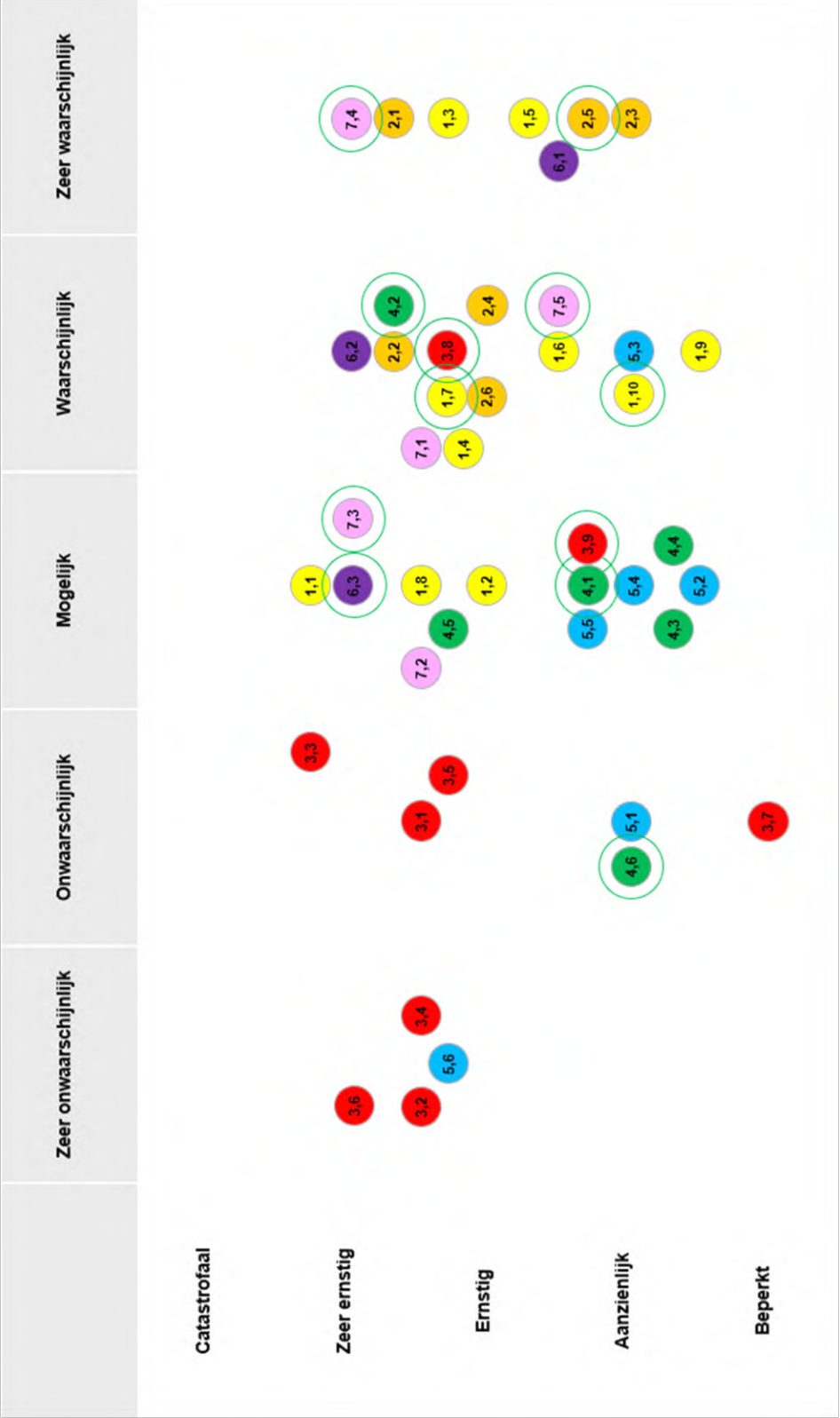
Bijlage 1 - Incidenttypes van het risicoprofiel

Hieronder staan de incidenttypes conform het risicoprofiel (VRZL, 2023). De incidenttypes zijn gegroepeerd naar maatschappelijk thema. Achtereenvolgens komen de volgende thema's aan de orde:

1. Natuurlijke omgeving
2. Gebouwde omgeving
3. Technologische omgeving
4. Vitale infrastructuur en voorzieningen
5. Verkeer en vervoer
6. Gezondheid
7. Sociaal maatschappelijke omgeving

Thema 1: Natuurlijke omgeving	
1.1 Overstroming rivier	1.6 Storm en windhozen
1.2 Dijkdoorbraak rivier	1.7 Extreme droogte
1.3 Natuurbrand	1.8 Aardbeving
1.4 Koudegolf	1.9 Dierziekte niet overdraagbaar op mens
1.5 Hittegolf	1.10 Extreme neerslag
Thema 2: Gebouwde omgeving	
2.1 Grote brand verminderd tot niet zelfredzame personen. (instelling is ingericht)	2.4 Brand in dichte binnensteden.
2.2 Grote brand grootschalige publieksfunctie	2.5 Brand in regulier woongebouw met zelfstandig wonende verminderd zelfredzame
2.3 Grote brand in grote gebouwen	2.6 Instortingen van grote gebouwen en kunstwerken.
Thema 3: Technologische omgeving	
3.1 Ongeval met gevaarlijke stof op de weg	3.6 Incident kerncentrale (A-object)
3.2 Ongeval met gevaarlijke stof op het water	3.7 Ongeval vervoer en gebruik nucleair materiaal (B-object)
3.3 Ongeval met gevaarlijke stof op het spoor	3.8 Grootschalige cyberaanval
3.4 Ongeval met gevaarlijke stof door buisleiding	3.9 Ongeval met gevaarlijke stof in directe leefomgeving
3.5 Ongeval met gevaarlijke stof bij inrichting	
Thema 4: Vitale infrastructuur en voorzieningen	
4.1 Uitval gasvoorziening	4.4 Uitval afvalwaterzuivering
4.2 Uitval elektriciteitsvoorziening	4.5 Uitval spraak- en datacommunicatie
4.3 Uitval drinkwatervoorziening	4.6 Uitval olievoorziening
Thema 5: Verkeer en vervoer	
5.1 Incident waterreactie en pleziervaart	5.4 Incident treinverkeer (niet OGS)
5.2 Incident beroepsvaart	5.5 Incident in wegtunnels (niet OGS)
5.3 Incident wegverkeer (niet OGS)	5.6 Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein

Thema 6: Gezondheid	
6.1 Besmettelijkheidsgevaar vanuit buitenland	6.3 Ziektegolf
6.2 Dierziekte overdraagbaar op mens.	
Thema 7: Sociaal maatschappelijke omgeving	
7.1 Incident bij evenement	7.4 Maatschappelijke onrust
7.2 Gewelddadigheden rondom voetbalwedstrijden	7.5 Buurtrellen
7.3 Extreem geweld / terrorisme	

Bijlage 2 - Overzicht crisis- en convenantpartners naar inhoudelijke thema

Inhoudelijk thema	Crisispartner
Water	Rijkswaterstaat Waterschap Limburg Waterleiding Maatschappij Limburg KNMI [+weer] LLTB
Nutsvoorzieningen / vitaal	Tennet Gasunie Enexis Telecom (aanspreek punt Vodafone-Ziggo) NCSC VR-ISAC
Verkeer en Vervoer	Rijkswaterstaat Gemeenten Provincie IL&T Transport
Spoor	ProRail
Luchtvaart	Maastricht Aachen Airport NATO base Geilenkirchen Onderzoeksraad voor veiligheid IL&T LV
Zorg	Ziekenhuizen GHOR Nederlands rode kruis NAZL
Penitentiaire inrichtingen	PI Op de Geer
Overheid Nederland	Defensie Politie JFC Brunssum Openbaar Ministerie Provincie NCC en LOCC Ministerie JenV Koninklijke Marechaussee
Euregio	EMRIC EUMED THW (D) Civiele Bescherming (B) Stadt Aachen, StädteRegion Aachen, Kreis Heinsberg, Provincie Limburg en Provincie Luik.
Bedrijven	Chemelot / Sitech Services Woningcorporaties
Media	Regionaal: L1, dagbladen Landelijk: NOS, RTL, SBS
Veiligheidsregio's + overige	Veiligheidsregio Limburg-Noord Staatsbosbeheer Natuurmonumenten

Convenant partner
Energie (Enexis, Gasunie, Tennet)
WML
Defensie
Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg
ProRail
Politie en OM
L1
Landelijk convenant telecom

2024 t/m 2027

Dekkingsplan

Brandweer Zuid- Limburg

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	4
INLEIDING	5
TOELICHTING	6
LEESWIJZER.....	8
WERKWIJZE.....	9
BEOORDELING	10
1. DEKKING BIJSTELLEN (PROCESSTAP 1).....	11
2. DEKKING BESCHRIJVEN (PROCESSTAP 2)	15
3. DEKKING BEOORDELEN (PROCESSTAP 3)	22
4. BESCHRIJVING VERDERE PROCESSTAPPEN UIT DE HANDREIKING.....	30
5. OPMERKINGEN BIJ VOORLIGGEND DEKKINGSPLAN.....	31
6. DUIDING EN MOGELIJKE AANVULLENDE MAATREGELEN	32
7. BIJLAGEN	33
BIJLAGE 1	34
BIJLAGE 2	35
BIJLAGE 3	36
BIJLAGE 4	38

VOORWOORD

Voor u ligt het Dekkingsplan 2024-2027 van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, programma Brandweezorg. Het dekkingsplan is een beschrijving van de prestaties van het repressieve deel van onze organisatie.

Het dekkingsplan in deze vorm betreft een nieuwe methodiek waarbij we werken met opkomsttijden naar gebieden in plaats van objecten. Ik vind het belangrijk om te vermelden dat onze inzet en de prestaties op straat hierdoor niet zijn gewijzigd. We zijn en blijven primair een hulpverleningsorganisatie en ons hart klopt wellicht wat sneller bij die mooie rode auto's maar dat is het niet alleen. Het verlenen van hulp aan degenen die dit nodig hebben zit gewoonweg in ons DNA.

Met nieuwe werkvormen, een beter zicht op de prestaties, kennis van risico's en betrouwbaar en geavanceerd materieel verbinden we de gedrevenheid van de hulpverleners op straat aan ontwikkeling en wetenschap. Daarmee maken we niet alleen een verbinding tussen preventie en repressie maar ook tussen ons hart en ons hoofd.

Met de informatie uit dit nieuwe dekkingsplan gaan we de komende jaren aan de slag. We maken hiermee inzichtelijk wat we goed doen en waar we nog kunnen verbeteren. De weg naar verbetering start met transparantie.

INLEIDING

Op grond van artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's dient het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio vierjaarlijks een dekkingsplan voor de brandweezorg vast te stellen. Het voorgaande dekkingsplan bestreek de periode 2012-2018 (het meerjarenbeleidsplan kende toen een periode van 6 jaar vanwege een grootschalige reorganisatie). In 2018 is besloten het dekkingsplan 2012-2018 te verlengen dit vanwege de ontwikkeling van de handreiking uniforme systematiek voor dekkingsplannen met als belangrijk onderdeel Gebiedsgerichte Opkomsttijden. De ontwikkeling van de handreiking is mede door COVID-19 met vertraging tot stand gekomen. Daarom is besloten het nieuwe dekkingsplan te laten aansluiten bij het meerjarenbeleidsplan 2024-2027. Tussentijds is er een beknopt dekkingsplan 2022 oude stijl gemaakt omdat de tijdsperiode tussen 2012 en 2024 zonder nieuw dekkingsplan erg lang is.

Met het nieuwe dekkingsplan 2024-2027 worden gebiedsgerichte opkomsttijden geïntroduceerd in plaats van object gebonden opkomsttijden. Dit vraagt om een toelichting.

In het rapport Ter Plaatse (2012) van de Inspectie Justitie en Veiligheid werd geconstateerd dat de opkomsttijden in het Besluit veiligheidsregio's niet aansloten bij de praktijk. Ondanks dat er consensus was over het feit dat de dekking in Nederland op orde was kon geen enkele regio voldoen aan de opkomsttijden uit het Besluit. Een van de conclusies uit het landelijke rapport RemBrand "Brandveiligheid is een coproductie" (2015) van Brandweer Nederland was om de opkomsttijden van de brandweer te koppelen aan het brandrisicoprofiel¹ van een bepaald gebied.

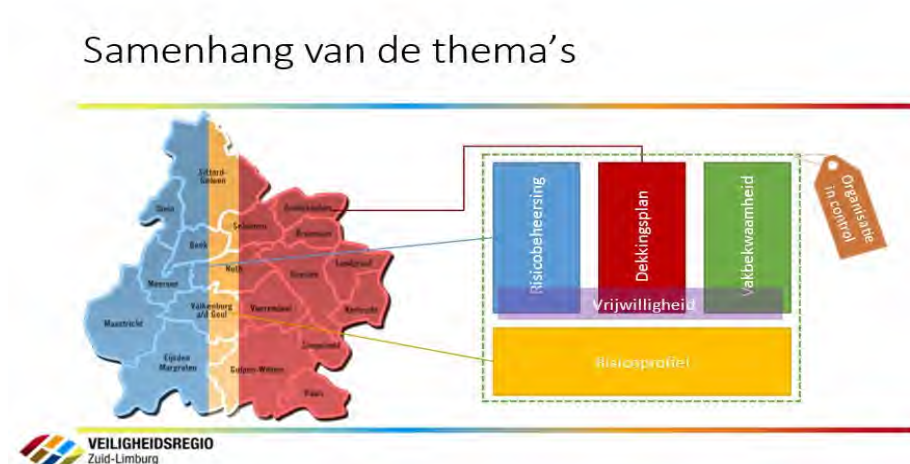
De Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV) heeft daarom de opdracht gegeven voor de ontwikkeling van een handreiking: *"voer een systeem in van gebiedsgerichte opkomsttijden, ondersteund door een uniforme methodiek voor dekkingsplannen."* Het doel van deze handreiking is daarmee om te komen tot een landelijk uniforme systematiek waarmee risicogebieden, de bijbehorende opkomsttijden en het maken van een dekkingsplan kunnen worden uitgewerkt. Op basis van dit nieuwe systeem is het voorliggende dekkingsplan opgesteld.

¹ Er bestaat op dit moment echter geen vastgestelde definitie van wat er precies onder het brandrisicoprofiel moet worden verstaan en op welke uniforme methodiek een brandrisicoprofiel kan worden opgesteld. Brandweer Zuid-Limburg is bezig met de ontwikkeling van een dynamisch Brandweerrisicoprofiel.

TOELICHTING

Voor een goede brandweezorg is meer nodig dan alleen een goede repressieve dekking. Risicobeheersing en Vakbekwaamheid dragen gelijkwaardig bij aan een goede brandweezorg. Daarom moet gekeken worden naar het geheel van wat wij (Brandweer Zuid-Limburg) ons huis noemen. Zie voor de afbeelding van ons huis Figuur 1.

Figuur 1
Huis Brandweer Zuid-Limburg

Belangrijk onderdeel van het nieuwe dekkingsplan zijn de nieuwe normen voor opkomsttijden op basis van gebieden. Hiermee wordt een meer realistische norm geïntroduceerd die beter aansluit op de bestaande praktijk. In Tabel 1 staan de nieuwe en oude normen weergegeven.

Tabel 1
Opkomsttijden RemBrand en Besluit veiligheidsregio's

Gebiedsgerichte opkomsttijden (Rembrand)				Besluit Veiligheidsregio's (art 3.2.1.) objectgebonden	
Categorie	Karakter van het gebied	Opkomsttijden in minuten (bandbreedte)	Referentiewaarde	Karakter van gebouwen	Opkomsttijd in minuten
1	Oude binnensteden Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gevangenissen, ziekenhuizen, verpleegtehuizen)	4 – 10	7	Gebouwen met een winkelfunctie met een gesloten constructie, gebouwen met een woonfunctie boven een gebouw met een winkelfunctie of gebouwen met een telfunctie	5
				Portiekwoningen, portieklats of gebouwen met een woonfunctie voor verminderd zelfredzamen	6
2	Woningen, gebouwen voor zelfredzame personen, industrie	7 – 13	10	Gebouwen met een andere woonfunctie dan boven genoemd of met een winkelfunctie, gezondheidszorgfunctie, onderwijsfunctie of logiesfunctie	8
3	Verspreid liggende woningen, gebouwen voor zelfredzame personen, industrie	12 – 18	15	Gebouwen met een kantoorfunctie, industriefunctie, sportfunctie, bijeenkomstfunctie of een overige gebruiksfunctie	10
				Maximum opkomsttijd	18

De nieuwe normen sluiten aan bij het onderzoek dat de Inspectie Justitie en Veiligheid (J&V) in 2018 heeft gedaan naar de repressieve brandweezorg in Nederland. Voor de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)

leidde dit tot een tweetal aanbevelingen. De eerste had betrekking op het verbeteren van de informatievoorziening aan het bestuur rondom de gerealiseerde opkomsttijden. Deze informatievoorziening is integraal onderdeel van de nieuwe systematiek. De tweede aanbeveling ging over de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel in relatie tot afwijkende voertuigbezetting. Het opleiden en oefenen van de afwijkende voertuigbezetting wordt vanaf het voorjaar 2023 actief opgepakt.

Het rapport RemBrand en het onderzoek naar de repressieve brandweezorg van de Inspectie J&V vinden elkaar in de wens om te komen tot een nieuwe systematiek voor het opstellen van een dekkingsplan. Een methodiek die meer recht doet aan de praktijk. In de oude systematiek bleek geen enkele regio te kunnen voldoen aan de wettelijk vastgelegde normen voor opkomsttijden. De nieuwe normen voor Gebiedsgerichte Opkomsttijden sluiten beter aan bij de bestaande praktijk. Om te komen tot een echte verandering op het gebied van brandveiligheid is een betrouwbaar beeld van de repressieve prestatie noodzakelijk.

Het toepassen van de nieuwe methodiek leidt tot een verbeterd en meer integraal vormgegeven dekkingsplan. Wat hierbij opvalt is de relatie tussen het nieuwe dekkingsplan en de mogelijkheden die een brandweerrisicoprofiel biedt voor wat betreft risicogerichtheid. Het dekkingsplan is een weergave van de prestatie die door de brandweer wordt geleverd op het gebied van dekking. Op basis van het brandweerrisicoprofiel en het dekkingsplan wil de VRZL de komende beleidsperiode in gesprek met alle gemeenten om samen tot keuzes te komen tot optimalisatie van de brandveiligheid binnen Zuid-Limburg.

De samenhang tussen risicobeheersing en incidentbestrijding wordt binnen de brandweer schematisch weergegeven middels de zogenaamde vlinderdas. In Figuur 2 is aangegeven waar de repressieve prestatie zich bevindt in deze vlinderdas. Belangrijke opmerking hierbij is dat maatregelen aan de kant van risicobeheersing niet één op één kunnen worden uitgeruild tegen repressieve inzet aan de andere kant.

Figuur 2
Vlinderdas met activiteiten

LEESWIJZER

Bij het tot stand komen van het Dekkingsplan 2024-2027 (hierna het dekkingsplan) voor Zuid-Limburg zijn de processtappen vanuit de Landelijke Uniforme Systematiek voor Dekkingsplannen (hierna handreiking) doorlopen. Daarnaast is gebruik gemaakt van twee beoordelingskaders, te weten Gebiedsgerichte Opkomsttijden en Grootchalig Brandweer Optreden en twee beoogde beoordelingskaders, te weten slagkracht en ondersteuningseenheden.

In Hoofdstuk 1 wordt conform processtap 1 uit de handreiking beschreven wat de aanleiding voor het ontwikkelen van een nieuw dekkingsplan is. Wat is er gewijzigd en waarom is het noodzakelijk om te komen tot een nieuw plan?

In Hoofdstuk 2 wordt conform processtap 2 uit de handreiking de dekking beschreven op basis van de verplichte factoren Snelheid en Capaciteit. Daarnaast worden ook de facultatieve factoren Paraatheid en Werkdruk beschreven

In Hoofdstuk 3 wordt conform processtap 3 beschreven in welke mate er op basis van de repressieve inrichting van de organisatie kan worden voldaan aan het vastgestelde normeringskader. Dit betreft de feitelijke beoordeling van de prestatie.

In Hoofdstuk 4 worden de procestappen 4 t/m 7 geduid. Deze worden de komende jaren verder uitgewerkt.

In Hoofdstuk 5 worden een aantal opmerkingen vanuit de brandweer beschreven over voorliggend dekkingsplan.

In Hoofdstuk 6 wordt aandacht besteed aan duiding en mogelijke aanvullende maatregelen.

In de bijlagen zijn detailuitwerkingen, uitgangspunten en onderbouwingen opgenomen.

WERKWIJZE

In de inleiding heeft u kunnen lezen waarom er wordt overgegaan op een andere methodiek. Hieronder volgt een inhoudelijke toelichting op de werkwijze zelf.

In de oude werkwijze golden tijdnormen die gerelateerd zijn aan afzonderlijke objecten/types van gebouwen. In de nieuwe methodiek wordt gewerkt met tijdnormen per gebied. Daarbij bepaalt het overheersende karakter in dat gebied de categorisering. Dit wil simpelweg zeggen dat het type bebouwing dat het meest voorkomt en de stedelijkheid de categorie bepaalt. Als referentie voor een gebied is gekozen voor de indeling van wijken en buurten die door het CBS wordt gehanteerd. Dit vereenvoudigt de vergelijkbaarheid met andere datasets en informatiebronnen. Een gebied wordt ingedeeld in één van de drie te onderscheiden categorieën.

Indien er sprake is van een binnenstedelijk gebied met veel objecten met slapende verminderd zelfredzamen personen of gebouwen van voor 1900 of portiekflats is er sprake van een categorie 1 gebied. De reguliere woonwijk of dorp wordt ingedeeld in een categorie 2 gebied. En dorpen of wijken die relatief dunbevolkt zijn worden ingedeeld in een categorie 3 gebied.

De norm voor de opkomsttijd van de eerste tankautospuut (TS) voor een categorie 1 gebied is 7 minuten met een bandbreedte van 3 minuten. Is de berekende opkomsttijd binnen de norm van 7 minuten dan is de dekking goed in het gebied. Valt de berekende opkomsttijd binnen de bandbreedte (7 tot 10 minuten) dan is de dekking voldoende. Is de berekende opkomsttijd hoger dan 10 minuten dan is de dekking onvoldoende.

Voor categorie 2 gebieden is de normtijd 10 minuten met een bandbreedte tot 13 minuten. En voor categorie 3 gebieden is de normtijd 15 minuten met een bandbreedte tot 18 minuten.

BEOORDELING

De beoordeling wordt gedaan aan de hand van het beoordelingskader snelheid met de waardering goed, voldoende en onvoldoende. Aan de beoordeling van een gebied wordt een kleur gegeven. Groen staat voor goed, de berekende opkomsttijd van de eerste tankautospuiter (TS) zit binnen de norm. Blauw staat voor voldoende, de berekende opkomsttijd van de eerste TS zit tussen de norm en de bandbreedte van 3 minuten. Rood staat voor onvoldoende, de berekende opkomsttijd van de eerste TS is hoger dan de bandbreedte. Dit is een gebied wat aanvullende aandacht vraagt. Hierbij dient te worden vermeld dat de snelheid waarmee we aanwezig zijn en de kwaliteit van de prestatie zelf geen één op één verband met elkaar houden. Meerdere factoren bepalen de kwaliteit van het optreden.

De factor snelheid, waarmee de eerste TS ter plaatse is, wordt aangevuld met andere factoren die eveneens van invloed zijn. Betreft het een TS met 4 of met 6 personen? Hoe snel zijn de volgende TS'en aanwezig? Welke specialismen zijn nodig en hoe wordt de restdekking georganiseerd. De opkomsttijd is één van de essentiële punten, naast vakmanschap, informatie, materieel, blusmiddelen en beschikbaarheid in termen van paraatheid en capaciteit. De opkomsttijd is voorwaardelijk: zonder (tijdige) opkomst hebben de andere aspecten van de incidentbestrijding immers minder betekenis. Daarmee wordt brandveiligheid een coproductie.

Het dekkingsplan hangt nadrukkelijk samen met het brandweerrisicoprofiel. 'Brandweezorg' wordt daarmee een breder begrip dan enkel de repressieve brandweezorg die we veelal kennen vanuit brandweerkazernes en TS'en. Een goede brandweezorg is meer dan alleen een snelle opkomsttijd. Vakbekwaamheid, paraatheid en preparatie zijn net zo belangrijk. Tegelijkertijd, als het eenmaal brand wordt er wel een snelle respons van de brandweer verwacht. Hiervoor is een goed inzicht van de snelheid waarmee de brandweer daadwerkelijk aanwezig is cruciaal.

Om inzichtelijk te maken waar de grenzen van de brandweezorg zijn bereikt wordt de 'aandachtspuntenlijst' opgesteld. De aandachtspuntenlijst bevat buurten (aandachtsgebieden) en objecten (aandachtsobjecten) waar de repressieve brandweezorg zijn grens heeft bereikt. Aandachtsobjecten verdienen een afzonderlijke beoordeling. Dit zijn categorie 1 objecten (uit Tabel 3 van Hoofdstuk 3, uitgezonderd de objecten met bouwjaar van voor 1900) met een berekende opkomsttijd buiten de bandbreedte, dus een opkomsttijd hoger dan tien minuten. Ongeacht welke categorie het gebied heeft waarin het object ligt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een ziekenhuis of een portiekflat.

Met elke gemeente zal de aandachtspuntenlijst worden besproken en zal bepaald worden welke mogelijke aanvullende maatregelen zullen worden genomen of waar een zeker restrisico wordt geaccepteerd.

1. DEKKING BIJSTELLEN (PROCESSTAP 1)

In dit hoofdstuk wordt de bestaande situatie omschreven. Dit dient als vertrekpunt voor het proces om te komen tot een nieuw dekkingplan. Het betreft de beschrijving van interne ontwikkelingen, externe invloeden, de organisatievorm, geografie en beleidsmatige ontwikkelingen die van invloed zijn op de repressieve organisatie.

Feitelijk gaat het bij deze processtap over de vraag: 'waarom een nieuw dekkingplan'? Naast de eerder beschreven wens om te komen tot een vergelijkbaar en transparant dekkingplan wat recht doet aan de repressieve prestaties op straat, zijn er meer factoren van invloed. Dit betreft grote infrastructurele wijzigingen en grootschalige woningbouwprojecten, maar ook maatschappelijke keuzes waarbij verkeersveiligheid zwaarder kan wegen dan de factor snelheid bij de repressieve organisatie.

INTERNE ONTWIKKELINGEN

Bij interne ontwikkelingen kijken we of er interne wijzigingen van invloed zijn op de regionale dekking en zo ja, in welke mate.

Repressieve inrichting

Binnen brandweer Zuid-Limburg zijn de volgende organisatievormen te onderscheiden:

Beroepskazernes

Deze kazernes hebben een 24/7 bezetting door beroepspersoneel (aangevuld met één vrijwilliger in de avond-, nacht- en weekendsituatie). Beroepskazernes zijn georganiseerd in de verstedelijkte gebieden binnen de regio. De reden voor een beroepspost is de hoge uitrukfrequentie die niet of nauwelijks door vrijwilligers kan worden vervuld. De huidige 24/7 beroepskazernes zijn Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Maastricht-Noord, Maastricht-Zuid, en Sittard-West.

Vrijwillige kazernes

In de vrijwillige kazernes wordt gewerkt met het vrije instroomprofiel. Mensen zijn niet verplicht om op te komen en hebben naast de brandweerv functie ook een andere baan. Dit kan, met name in de dag situatie, leiden tot een tekort aan personeel.

Dag bezette beroepskazerne

Naast beroeps en vrijwillige kazernes kennen we in Beek nog een kazerne met een gemengde organisatievorm. Gedurende werkdagen (van 07:00 tot en met 18:00) is deze kazerne bemenst door beroeps brandweermensen en daarbuiten door vrijwilligers met het vrije instroom profiel.

Snel Inzetbare Eenheid

Los van de hiervoor beschreven organisatievormen zijn op twee locaties (Wittem en Valkenburg) zogenaamde Snel Inzetbare Eenheden (SIE) gestationeerd. Deze worden tijdens werkdagen (van 8:00u t/m 16:30u) bemenst door vrijwilligers (2 per locatie) die werken op de betreffende uitruklocaties.

Uitruk op Maat (UoM)

Zoals ook beschreven in het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 wil Brandweer Zuid-Limburg zich conformeren aan het zogenaamde Landelijk kader “uitruk op maat bij brand”. Dit kader legt de uitgangspunten vast voor het maatgevende incident brand in een woning. In het kort betekent dit:

1. De basis van het operationele optreden bij het maatgevend incident brand in een woning is de alarmering van een TS en zes mensen.
2. Mits veilig en verantwoord, kan een TS-flex (tankautospuiter met vier personen bestaande uit chauffeur / pompbediener, bevelvoerder en twee manschappen), wanneer deze als eerste eenheid ter plaatse is, starten met het bestrijden van het maatgevende incident. Dit is een keuze die enkel kan worden gemaakt door de bevelvoerder van de eerste eenheid en valt ook onder diens verantwoordelijkheid.
3. In de opleiding en training van manschappen en bevelvoerders dient aandacht te zijn voor de inzetmogelijkheden en beperkingen van de TS-flex. Waarbij wordt getraind o.b.v. de bezetting van een TS met vier personen.

Bij het opstellen van het dekkingsplan is landelijk afgesproken om de melding gebouwbrand als het maatgevend incident te nemen. De wet schrijft zoals hierboven genoemd een TS6 als basisbrandweereenheid voor.

Bij de uitwerking van het dekkingsplan wordt er gewerkt met twee rekenmodellen. Het ene model betreft de variant waarbij alle kazernes een TS-bezetting van zes personen hebben. Binnen het tweede model wordt voor de beroepskazernes zonder redvoertuig gerekend met een TS6 en voor de beroepskazernes met een redvoertuig en alle vrijwillige kazernes gerekend met een TS-Flex (vier personen). Dit heeft als gevolg dat binnen de rekenmethodiek van het dekkingsplan in het 2^e model wordt gerekend met de opkomsttijd van de 2^e TS; dan zijn immers pas zes brandweermensen ter plaatse. Dit betreft twee theoretische modellen. De praktijk zal nooit zijn dat er volledig sprake is van het ene of het andere model. Door hiervoor te kiezen wordt echter de totale bandbreedte van de prestatie zichtbaar.

Euregionale samenwerking

We onderscheiden ons van andere veiligheidsregio's door onze centrale ligging in de Euregio Maas-Rijn. Dit is een gebied van circa 10.000 km² en telt ongeveer 3,8 miljoen inwoners. Kenmerkend is dat er drie talen worden gesproken en dat iedere regio eigen culturen, gebruiken en werkwijzen heeft. Vanwege de complexiteit van het gebied en de operationele noodzaak is er een samenwerkingsverband gestart met de naam EMRIC: Euregio Maas-Rijn Incidentbestrijding en Crisisbeheersing.

Overige samenwerkingen

Brandweer Zuid-Limburg kent een publiek-private samenwerkingsovereenkomst met brandweer Sitech. Deze overeenkomst voorziet in specialistische assistentie van Sitech op het gebied van incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (gaspakken) en grootschalige schuimblussing. Daarnaast kan, in het kader van verkenning, gebruik gemaakt worden van het drone team van brandweer Sitech.

Gewijzigde kazerne locaties

Bij het opstellen van het nieuwe dekkingsplan wordt rekening gehouden met een aantal wijzigingen ten opzichte van het bestuurlijk vastgestelde dekkingsplan 2012. Het betreft de nieuwe kazernelocaties voor de kazernes Beek, Simpelveld en Vaals en de nieuw gebouwde kazernes in Sittard-West en Maastricht-Zuid.

Bouwsteen verplichtend karakter

In het kader van de Europese regelgeving voor deeltijdwerk moet er onderscheid worden gemaakt tussen vrijwilligers en beroeps ten aanzien van het verplicht uitrukken versus het principe van vrije instroom waarbij de vrijwilliger altijd de keuze heeft op te komen voor de uitruk of niet. Brandweer Zuid-Limburg kent twee vormen van verplicht uitrukken voor de vrijwilliger namelijk door kazernering op een beroepskazerne of dienst op een kazerne met een SIE. Voor deze activiteiten moet de vrijwillige aanstelling worden omgezet in een parttime contract. Op welke termijn deze wetgeving van kracht wordt en welke gevolgen de invoering ervan heeft, is nog niet concreet duidelijk. VRZL houdt rekening met een daadwerkelijke invoering aan het einde van de beleidsplanperiode 2024-2027 of mogelijk later.

Rijtijden server en LMS

Bij het tot stand komen van de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) wordt steeds meer gestandaardiseerd. Dat kan ten koste gaan van regionale of specifiek gewenste inzetvoorstellen. Eigen automatiseringssystemen maken het mogelijk dat in een proces van landelijke standaardisering de brandweer toch grip kan houden op zijn eigen processen.

Daarnaast zijn er meer mogelijkheden om de snelste eenheid te alarmeren. Dit automatiseringssysteem heet het dynamisch alarmeren. Hoewel dit met name betrekking heeft op de voertuigen in de kazernes geldt het incidenteel ook voor piketfunctionarissen omdat daar een verschil zit tussen de thuis- en werklocatie. Vanuit Zuid-Limburg wordt met interesse de ontwikkeling rondom dynamisch alarmeren gevolgd. Hierbij sluit Veiligheidsregio Zuid-Limburg niet uit dat zij in de komende beleidsperiode meegaat in deze ontwikkeling, welke de kazerne volgorde tabellen zou vervangen.

EXTERNE INVLOEDEN

Voor de externe invloeden geldt hetzelfde als voor de hierboven beschreven interne ontwikkelingen. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt of externe ontstane of voorgenomen wijzigingen van invloed zijn op de regionale dekking en zo ja, in welke mate.

Infrastructurele wijzigingen

Infrastructurele wijzigingen als nieuwe wegen of snelheidsbeperkende maatregelen kunnen direct van invloed zijn op de repressieve prestatie van de brandweer. Grootschalige recente infrastructuurle wijzigingen in Zuid-Limburg waren:

- De Buitenring (N300) in Parkstad waardoor onze eenheden sneller zijn geworden dan de Duitse burenhulp, en
- De Koning Willem Alexandertunnel in Maastricht waardoor een nieuwe kazerne in Maastricht Zuid noodzakelijk was.

Echter ook kleinschaligere infrastructuurle projecten in kernen kunnen al dan niet kortdurend van invloed zijn op de dekking in en rondom deze gebieden. Niet alleen de brandweer zal hier na uitruk last van hebben (rijtijd), maar ook de opkomst van vrijwilligers kan hierdoor langer duren (uitruktijd). Het eventueel verlagen van rijnsnelheden vanuit verkeersveiligheidsoogpunt heeft op dezelfde wijze een dubbel nadelig effect op de opkomsttijd van de brandweer.

Grootschalige uitbreiding van het woningareaal leidt tot een hogere inzetfrequentie in dat gebied. Het gevolg hiervan is een stijging van de werkdruk en daarmee een toename van de kans op gelijktijdigheid. Een landelijke of regionale toename van woningen leidt namelijk tot een toename van het aantal incidenten. Een

vuistregel is dat er per 1000 woningen sprake is van één woningbrand per jaar. Naast woningenbranden zal echter ook de hulpvraag vanuit de bebouwde woonomgeving toenemen. Denk hierbij aan een toename van het aantal verkeersongevallen door een hoger aantal vervoersbewegingen, meer hulpvragen (dier in nood, buitensluiting, stormschade e.d.).

Hierdoor kan de beoordeling van het gebied wijzigen. Rurale gebieden worden nu meestal aangeduid als categorie 3 terwijl (nieuwe) woningbouw veelal in categorie 2 zal worden ingedeeld.

Dit wil zeggen dat de gewenste prestatie toeneemt. De brandweer dient eerder in een categorie 2 gebied te zijn dan in een categorie 3 gebied. Omdat nieuwbouwprojecten in de meeste gevallen niet in de buurt van een bestaande kazerne worden gerealiseerd is dit van invloed op de (toekomstige) prestatie van de brandweer.

Geografie

Het werkgebied van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg is een compact verstedelijkt gebied van ongeveer 660 km². Buiten de economisch bijzonder waardevolle clustering in onder meer chemie en health en unieke kansen voor versterking van de regio spelen er, door de geografische ligging van Zuid-Limburg, specifieke opgaven. Voor deze regio, die uiterst excentrisch ligt binnen Nederland (ruim 200 kilometer grens met het buitenland en op het smalste deel met 6 km verbonden aan de rest van Nederland), geldt dat in bijzondere mate. Het werkgebied telt ruim 600.000 inwoners en ligt centraal in de Euregio Maas-Rijn. Er zijn grote industrieën met specifieke veiligheidsrisico's, zoals chemische industrie en de luchthaven Maastricht-Aachen Airport. Met name in de zomermaanden ontvangen we veel toeristen, die zowel in de stedelijke als de landelijke gebieden verblijven. Daarnaast kennen we grote (internationale) evenementen zoals bijvoorbeeld Pinkpop, de Rieu-concerten en carnaval.

2. DEKKING BESCHRIJVEN (PROCESSTAP 2)

DOEL

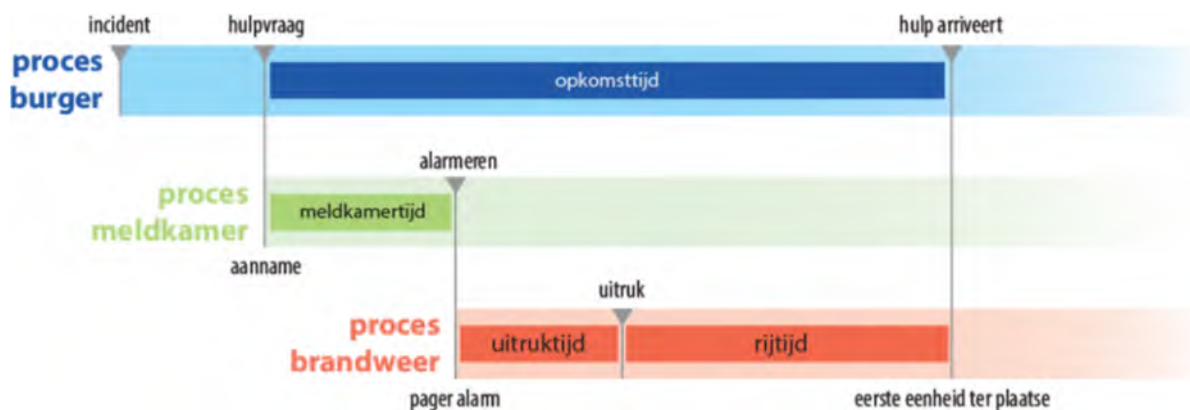
In processtap 2 beschrijft Brandweer Zuid-Limburg de verwachte (berekende) dekking in onze regio. Dit doen we door de factoren snelheid, capaciteit, paraatheid en werkdruk voor de basisbrandweereenheid de tankautospuiter te beschrijven. Bij het tot stand komen van dit dekkingsplan wordt het maatgevend scenario gebouwbrand als uitgangspunt genomen. De handreiking schrijft daarbij een aantal verplichte grafische weergaven hiervan voor. De belangrijkste worden hieronder uitgewerkt. De overige zijn verwerkt in de bijlagen.

De overige voertuigen en specialismen waarvoor in de handreiking nu nog geen uitwerking is opgenomen worden in een apart document, het materieel spreidingsplan 2023, beschreven.

PROGNOSE OPKOMSTTIJD

De opkomsttijd bij een incident is de tijdsduur tussen de melding van een hulpvraag bij de meldkamer tot het moment waarop een TS en 6 brandweermensen aanwezig zijn op de incidentlocatie. De opkomsttijd bestaat uit drie tijdselementen: meldkamertijd, uitruktijd en rijtijd. Deze tijdselementen samen bepalen de totale opkomsttijd. Figuur 3 illustreert hoe de drie tijdselementen elkaar opvolgen.

Figuur 3
Opbouw van de opkomsttijd

Deze opkomsttijd is een prognose gebaseerd op de rekenvoorschriften uit de handreiking en staat in dat opzicht los van wat we daadwerkelijk in de praktijk presteren. In de praktijk is de opkomsttijd afhankelijk van allerlei incidentele factoren als bijvoorbeeld verkeersdrukke en beschikbaarheid van vrijwilligers op het moment van het incident.

Onderstaand wordt de avond, nacht en weekend situatie voor de regio uitgewerkt. De kazerne in Beek heeft overdag tijdens kantooruren 6 personen gekazerneerd. Dit geeft in de omgeving van Beek overdag tijdens werkdagen een ander beeld van de snelheid en dekking vanwege de dan veel snellere uitruktijd. Omwille van de leesbaarheid van dit document is deze situatie in de bijlagen verder uitgewerkt.

SNELHEID

Snelheid beschrijft de berekende tijd waarin een TS en zes brandweermensen ter plaatse zijn.

Zoals bij de inleiding al aangegeven, wordt in het nieuwe dekkingsplan een meer realistisch beeld van de dekking weergegeven. Het dekkingsplan geeft inzicht in de opkomsttijden voor de eerste TS maar ook in die voor de tweede TS. In geval van een uitruk met een TS-flex kan de opkomsttijd van de tweede TS bepalend zijn voor de dekking omdat dan pas zes brandweermensen ter plaatse zijn.

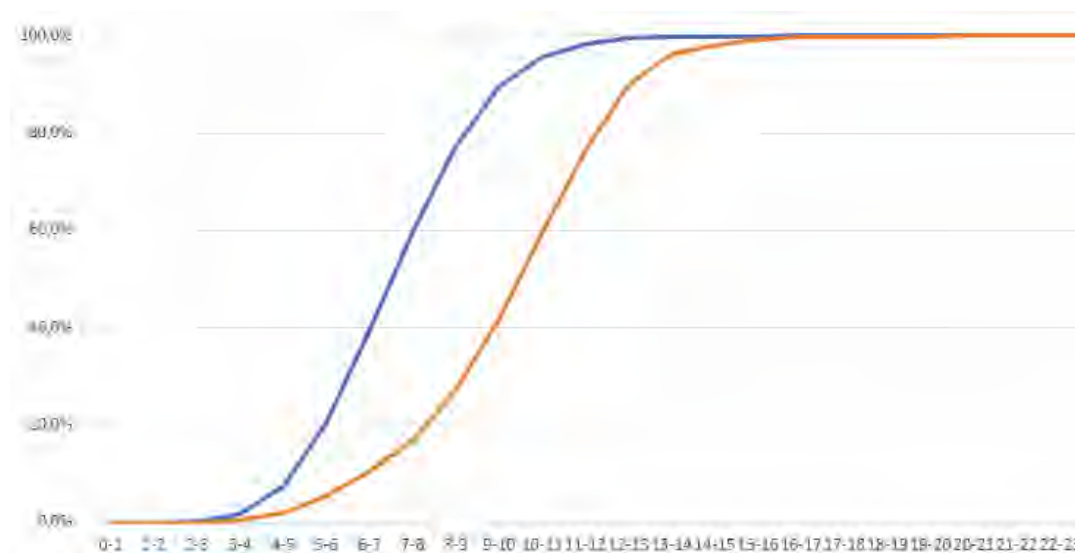
Bij de vrijwilligers hebben we, met name tijdens kantooruren, problemen om via het principe van vrije instroom overdag een TS met zes brandweermensen te kunnen leveren. Om toch zo snel mogelijk, op een verantwoorde manier, brandweezorg te bieden kunnen de vrijwilligers met een TS-flex (met een minimale bezetting van vier brandweermensen) uitrukken.

Brandweer Zuid-Limburg heeft vier beroepskazernes waar een TS en een redvoertuig (RV) gestationeerd zijn. Zij rukken nu uit naar een gebouwbrand met een TS met vier brandweermensen en een RV met 2 brandweermensen. Zij komen met zes brandweermensen en een TS ter plaatse zoals wettelijk vereist. Wanneer het RV direct moet worden ingezet voor een redding (b.v. bij een brand in een portiekflat) is het slechts een TS-flex (met 4 brandweermensen) die als eerste ter plaatse komt.

In Figuur 4 worden de prestaties voor de factor snelheid weergegeven in een S-curve. Deze naam refereert naar de vorm van de curve. Voor de factor snelheid zijn twee modellen weergegeven. Een waarin een TS 6 ter plaatse komt (de blauwe S-curve) en een waarin de eerste TS een TS-flex is en dus de opkomsttijd van de 2^e TS bepalend is (de oranje S-curve). Het is een theoretisch model waarin de daadwerkelijke opkomsttijden zich tussen deze twee curves bevinden.

Figuur 4

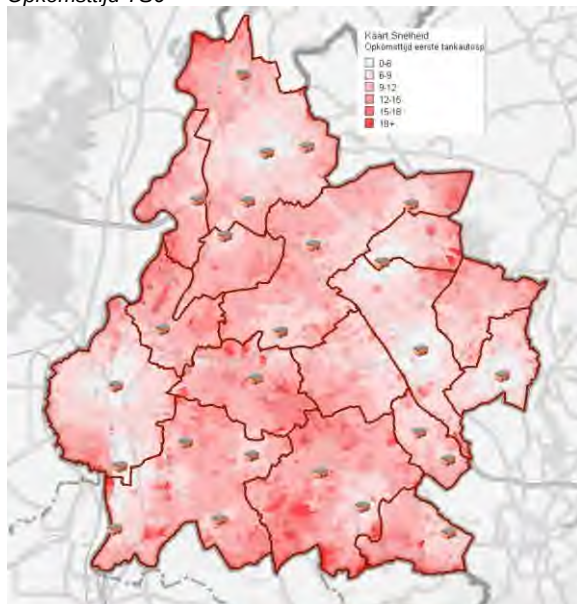
Verskil in opkomsttijd tussen TS6 en TS-Flex

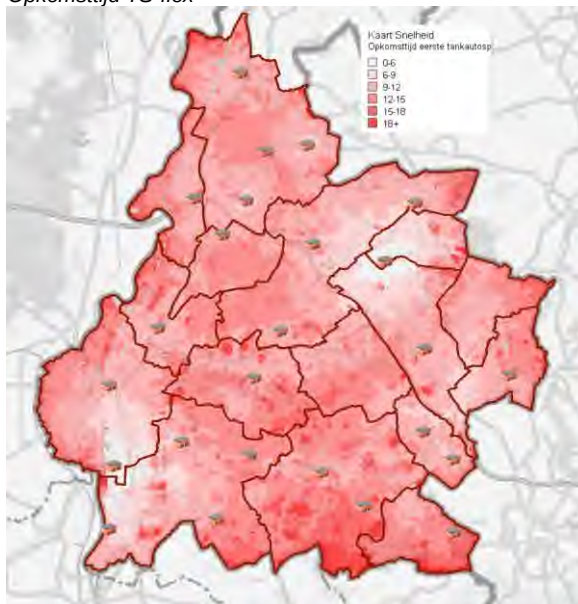
De blauwe curve laat zien dat bij 40% van de gebouwbranden de TS binnen 7 minuten ter plaatse is, bij 80% binnen de 9 minuten en bij 99% de TS binnen de 13 minuten ter plaatse is. De oranje curve laat zien dat in geval van een uitruk met een TS-flex de 2^e TS (en daarmee 6 brandweermensen) bij 40% van de gebouwbranden binnen 10 minuten ter plaatse is, bij 80% binnen 12 minuten en bij 99% binnen 17 minuten ter plaatse is. Voor een detailweergave van Figuur 4 wordt verwezen naar bijlage 1 Figuur B1 en B2..

In Figuur 5 en 6 wordt weergegeven wat de opkomsttijd van een TS met zes mensen is voor de twee scenario's. Figuur 5 laat daarbij de opkomsttijden zien als de eerste TS een TS 6 is. Figuur 6 geeft de opkomsttijden weer van de TS-flex waarbij de opkomsttijd van de tweede TS bepalend is. Hoe lichter de kleur hoe sneller een TS en zes brandweermensen ter plaatse zijn.

Figuur 5
Opkomsttijd TS6

Figuur 6
Opkomsttijd TS-flex

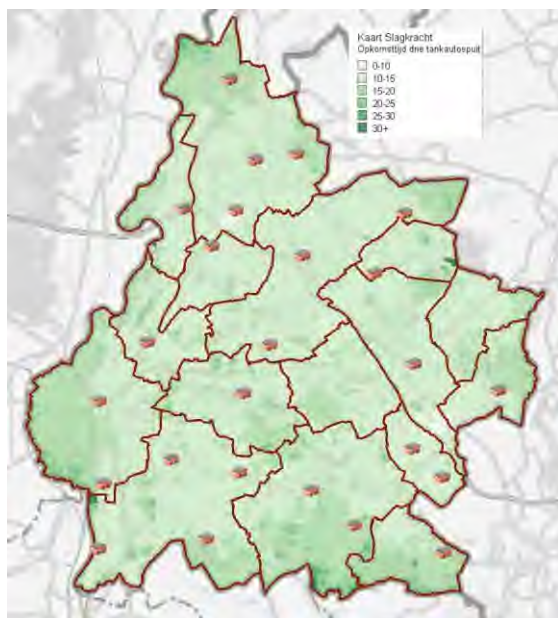
CAPACITEIT / SLAGKRACHT

Bij dit onderwerp beschrijven we de slagkracht van onze organisatie. Conform de handreiking beschrijven we hoe snel we drie TS'en ter plaatse kunnen krijgen. Drie TS'en is wat door Brandweer Nederland als basis brandweertzorg wordt beschouwd. Hiervoor is ook een beoogd beoordelingskader opgenomen in de handreiking.

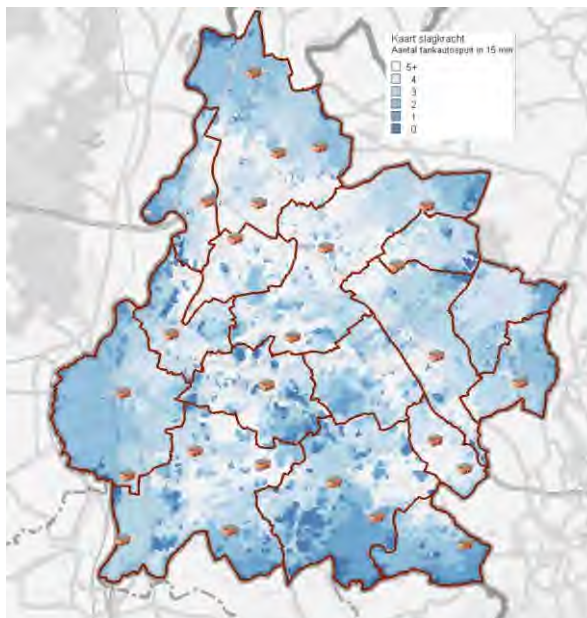
Maar slagkracht is veel meer dan de inzet van 3 TS'en. Denk hierbij aan de inzet van eenheden bij een grote brand waarbij meerdere pelotons (een peloton bestaat uit 4 TS'en) noodzakelijk zijn maar ook de inzet van alle specialismen die nodig zijn zoals groot water transport, verkenning- en ontsmettingseenheden bij incidenten met gevaarlijke stoffen, logistiek, aflossing, restdekking en het leveren van bijstand aan andere regio's. Dit soort incidenten komt relatief vaak voor binnen VRZL. Ten slotte zijn er diverse scenario's denkbaar waarbij de aanwezige slagkracht/capaciteit in beginsel ontoereikend zal zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan hoogwater en extreem weer.

In Figuur 7 en 8 wordt voor het scenario TS6 inzichtelijk gemaakt wat de slagkracht voor de basis brandweertzorg is. Het betreft incidenten waarbij de inzet van 3 TS'en voor de basis brandweertzorg noodzakelijk zijn. Figuur 7 geeft de opkomsttijd weer van de eerste drie TS'en (hoe lichter de kleur hoe sneller). Figuur 8 geeft weer hoeveel TS'en er binnen 15 minuten ter plaatse kunnen zijn (hoe lichter de kleur hoe meer TS'en er ter plaatse zijn binnen 15 minuten). In dit dekkingsplan wordt voor de slagkracht niet uitgewerkt wat de consequenties zijn voor de uitruk met een TS-flex, dat zijn heel veel varianten.

Figuur 7
Opkomsttijd 3 tankautospuiten

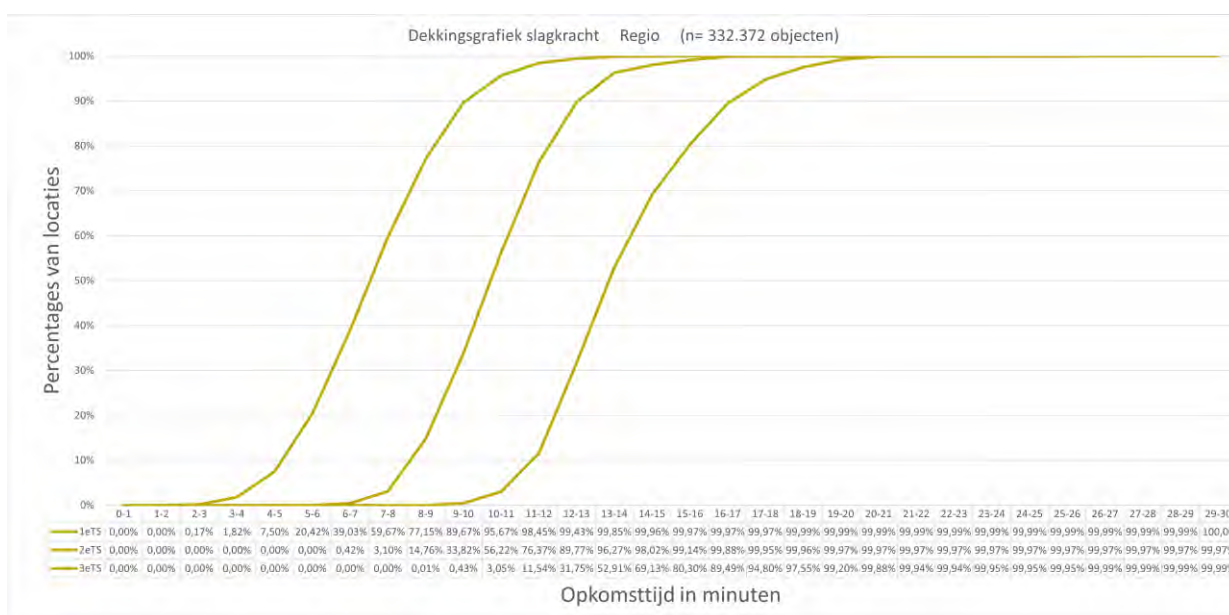

Figuur 8
Aantal tankautospuiten binnen 15 min

In Figuur 9 worden voor het scenario TS6 drie S-curves voor opkomst van de 1^e, 2^e en 3^e TS in snelheid weergegeven. De meest linkse curve geeft de opkomsttijd van de 1^e TS weer, de middelste van de 2^e TS en de rechtse de opkomsttijd van de 3^e TS.

Figuur 9
S-curve slagkracht

PARAATHEID BESCHRIJVEN

In de handreiking worden drie componenten voorgeschreven voor paraatheid. Ten eerste een beschrijving van de beschikbare bezetting van de vrijwillige kazernes. Ten tweede de impact van gelijktijdigheid van incidenten. En ten derde restdekking.

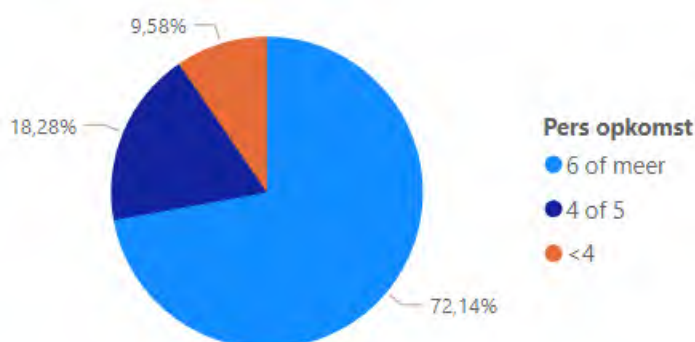
Beschikbaarheid

De meeste regio's monitoren de beschikbaarheid van hun vrijwilligers. Indien een kazerne de bezetting van 6 (of 4) brandweermensen niet kan leveren wordt de kazerne buiten dienst gezet. Brandweer Zuid-Limburg heeft hierin een ander beleid gekozen. De Meldkamer Brandweer heeft 1 minuut na alarmering inzicht in wat de daadwerkelijke opkomst zal zijn van een vrijwillige kazerne en zal dan direct, indien nodig, een extra TS alarmeren.

De handreiking schrijft voor in een figuur de beschikbaarheid per jaar van de eenheden van Brandweer Zuid-Limburg in een percentage weer te geven. Brandweer Zuid-Limburg heeft dus een andere werkwijze. In Figuur 10 ziet u hoe vaak de vrijwilligers bij gebouwbranden zijn uitgerukt met een TS 6, een TS-flex of dat er minder dan 4 mensen zijn opgekomen bij een alarmering. Dit gedurende de jaren 2017 tot en met 2022.

Figuur 10

Opkomst aantal personen eerste TS

Brandweer Zuid-Limburg wil het Landelijk kader Uitruk op Maat bij brand de komende beleidsperiode implementeren. Belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat, met name, de bevelvoerders hiervoor opgeleid en geoefend zijn. Daarnaast is het streven dat de vrijwillige kazernes zodanig ondersteund en toegerust zijn dat ze ten aller tijde de TS-flex bemenst krijgen.

Gelijktijdigheid

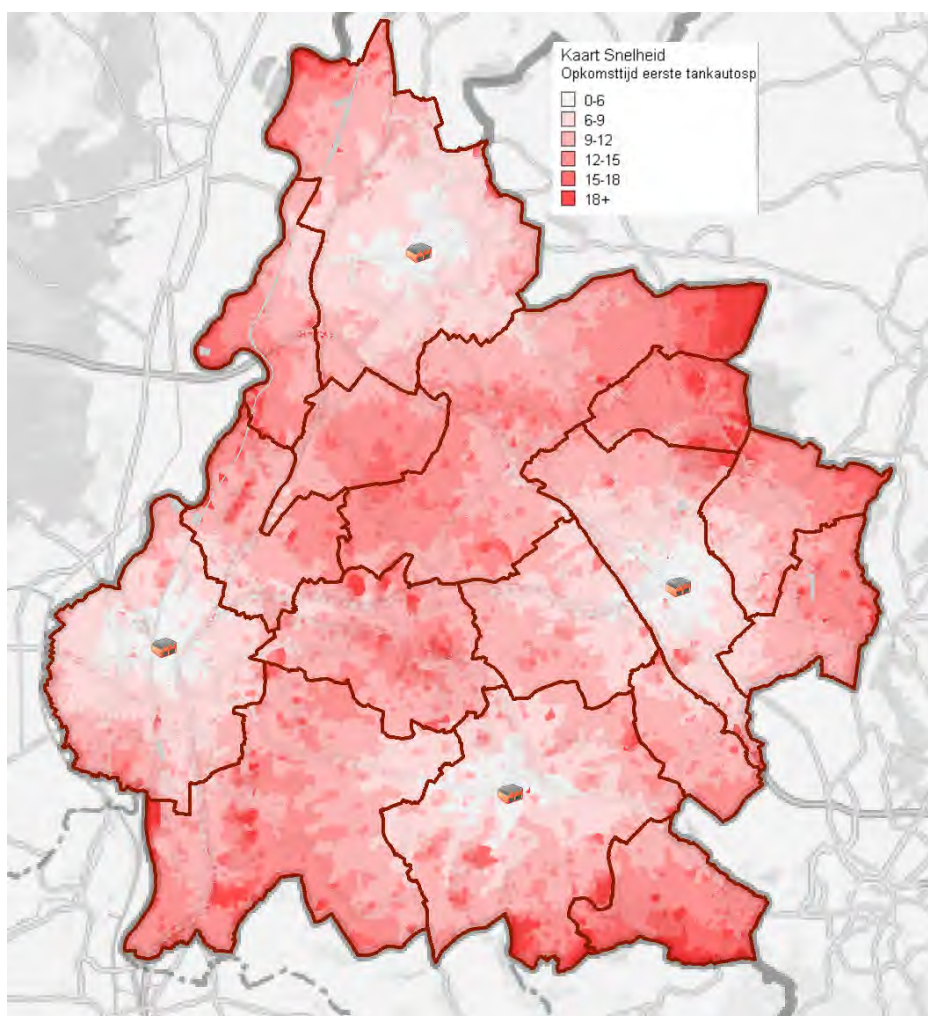
Dit is een niet verplicht onderdeel in de handreiking. We gaan de gelijktijdigheid monitoren vanaf 1 januari 2023.

Restdekking

In het verzorgingsgebied van een kazerne kunnen gelijktijdig meerdere (maatgevende) incidenten plaatsvinden. In de opbouw van de operationele basissterkte van de repressieve brandweerorganisatie is deze kans op gelijktijdigheid niet meegenomen. In het uiterste geval zou dit immers betekenen dat je de repressieve organisatie dubbel zou moeten organiseren. Uit kosten/baten overwegingen zou dit zeer inefficiënt zijn.

Uiteraard bereidt de Brandweer Zuid-Limburg zich wel voor op gelijktijdigheid van incidenten door restdekking te regelen bij grotere of langdurige inzetten. Direct gevolg hiervan is dat we dan niet altijd de opkomsttijden kunnen halen die wettelijk zijn voorgeschreven. Binnen een uur na start van het eerste incident streven we naar een opkomsttijd van maximaal 18 minuten (de hoogste wettelijke opkomsttijd voor een gebouwbrand) voor een 2^e incident in het betreffende verzorgingsgebied. Er wordt geen opkomsttijd voor een mogelijk 3^e incident vastgesteld. De restdekking wordt vanuit vier kazernes georganiseerd (Gulpen, Heerlen, Maastricht en Sittard-West). In figuur 11 wordt inzichtelijk gemaakt wat de opkomsttijden zijn vanuit deze vier kazernes. Hoe lichter de kleur des te sneller is de TS ter plaatse.

Figuur 11
Opkomsttijden eerste TS6 vanuit restdekkingskazernes

WERKDRUK BESCHRIJVEN

De handreiking schrijft voor om het aantal uitrukken per jaar voor iedere kazerne weer te geven. Belangrijk is om te beseffen dat werkdruk veel meer is dan alleen het aantal uitrukken van een kazerne. Veel van onze brandweermensen vervullen meerdere functies zoals oefencoördinator, instructeur, piketfunctionaris of ploegchef. Daarnaast vergt het vakbekwaam worden voor alle nieuwe risico's en het vakbekwaam blijven steeds meer van onze repressieve medewerkers. De beroepsmedewerkers vervullen ook nog taken in de servicecentra.

In Tabel 2 staat het aantal uitrukken per kazerne weergegeven.

Tabel 2
Aantal uitrukken per kazerne

Aantal uitrukken per kazerne per jaar							
Kazerne	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
BEEMSTADT	192	191	192	192	194	198	1169
BEEMSTADT-NOORD	138	138	138	138	138	138	810
BOCHOLT	98	94	98	92	96	96	584
BRUNSSUM	688	758	748	758	678	708	4336
BUCHTEN	158	154	158	158	141	108	877
CADISBEEK	98	91	95	90	90	94	558
ELDEN	98	109	98	78	90	98	671
ELDEN	287	282	288	282	288	288	1713
ELDEN	94	94	98	98	98	94	586
HEERLEN	386	1044	1068	1088	982	988	5906
HULSBURG	192	225	192	208	192	120	1129
KERKRADE	504	574	548	748	580	580	3534
MAASTRICHT-NOORD	972	1362	1258	1158	907	1208	6865
MAASTRICHT-ZUID	378	492	498	592	588	588	2946
MAASTRICHT	91	94	79	68	68	74	474
MECHERLEN	72	114	114	132	98	111	621
MEERLOS	194	175	178	178	148	108	981
MEERLOS	29	80	82	84	88	81	444
SCHINDEL	102	176	104	157	91	128	758
SCHINDEL	92	115	128	130	128	128	691
STYVENELD	98	91	92	71	105	78	436
STYVENELD	108	118	128	108	108	108	690
STYVENELD	488	588	518	508	507	508	3019
STEIN	172	163	174	181	172	172	994
VAAL	97	123	98	92	127	78	588
VALKENBURG	207	245	208	208	182	178	1228
VALKENBURG	108	158	147	167	148	138	866
WITTEVEN	97	126	98	114	77	130	542
Totaal	6688	11111	10911	10911	10911	10911	41025

Toelichting op deze tabel:

Bij de vrijwillige kazernes varieert het aantal uitrukken momenteel tussen de 1 tot 2½ uitrukken per week. Dit wordt op dit moment niet als probleem ervaren voor wat betreft werkdruk.

Bij de beroepskazernes varieert het aantal uitrukken tussen de 1 tot 2 per dag. Dit is minder dan in het verleden. Het terugdringen van het aantal uitrukken op automatische meldingen van brandmeldinstallaties is hiervan een belangrijke oorzaak.

De dag bezette beroepskazerne in Beek heeft relatief weinig uitrukken. Dit komt voor een belangrijk deel door het alleen paraat zijn tijdens kantooruren. Maar is bijzonder efficiënt omdat de mensen die de paraatheid garanderen op deze kazerne werkzaamheden voor een servicecentrum uitvoeren die ze anders op kantoor zouden doen.

3. DEKKING BEOORDELEN (PROCESSTAP 3)

DOEL

In de voorgaande processtap is de verwachte prestatie voor wat betreft de repressieve dekking van de TS voor de factoren snelheid, capaciteit/slagkracht, paraatheid en werkdruk inzichtelijk gemaakt. In dit hoofdstuk volgt de beoordeling van deze repressieve prestatie op basis van de vier beoordelingskaders zoals die zijn opgenomen in de handreiking. Op basis van de totale beoordeling van deze factoren kan de brandweer constateren in hoeverre de verwachte repressieve dekking past binnen het wettelijk kader dan wel bij de bestuurlijke wensen van de veiligheidsregio.

Op basis van het brandweerrisicoprofiel en het dekkingsplan gaat VRZL periodiek met elke gemeente in gesprek over hoe de brandweerrisico's in de desbetreffende gemeente het beste kunnen worden afgedekt. Alias: welke preventieve en repressieve maatregelen kunnen er tegenover gezet worden? Hierbij zal de focus liggen op maatregelen op het gebied van preventie. Ook kan ervoor worden gekozen om een restrisico te accepteren en er transparant over te communiceren. Op basis van de gesprekken worden afspraken gemaakt over de speerpunten in het Integraal Veiligheidsplan ten aanzien van het thema fysieke veiligheid (brandveiligheid, externe veiligheid, crisisbeheersing en rampenbestrijding) en over een risicogerichte inzet van de beschikbare brandweercapaciteit.

BEOORDELINGSKADER SNELHEID

De eerste stap in de beoordeling van de snelheid is de indeling van Zuid-Limburg in categorieën gebieden. Onderstaand wordt deze stap beschreven.

Categorie-indeling

In de handreiking wordt aangegeven dat de indeling van het verzorgingsgebied plaatsvindt op basis van de CBS-wijkindeling (CBS-wijk en buurtindeling 2012). Conform Tabel 4 worden de buurten in drie categorieën ingedeeld.

Bij deze drie categorieën horen normen voor de opkomsttijd van de 1^e TS met zes brandweermensen. In Tabel 3 staan deze normen opgenomen.

Tabel 3

Normen opkomsttijden per gebiedscategorie

Categorie 1	• Oude binnensteden • Gebouwen voor slapende niet zelfredzame personen • Portiekwoningen • Woongebouwen hoger dan 20 meter	4-10 minuten Referentie 7 minuten
Categorie 2	• Woningen • Gebouwen voor zelfredzamen personen	7-13 minuten Referentie 10 minuten
Categorie 3	• Verspreid liggende woningen • Verspreid liggende gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)	12-18 minuten Referentie 15 minuten

Tabel 4
Indeling gebieden

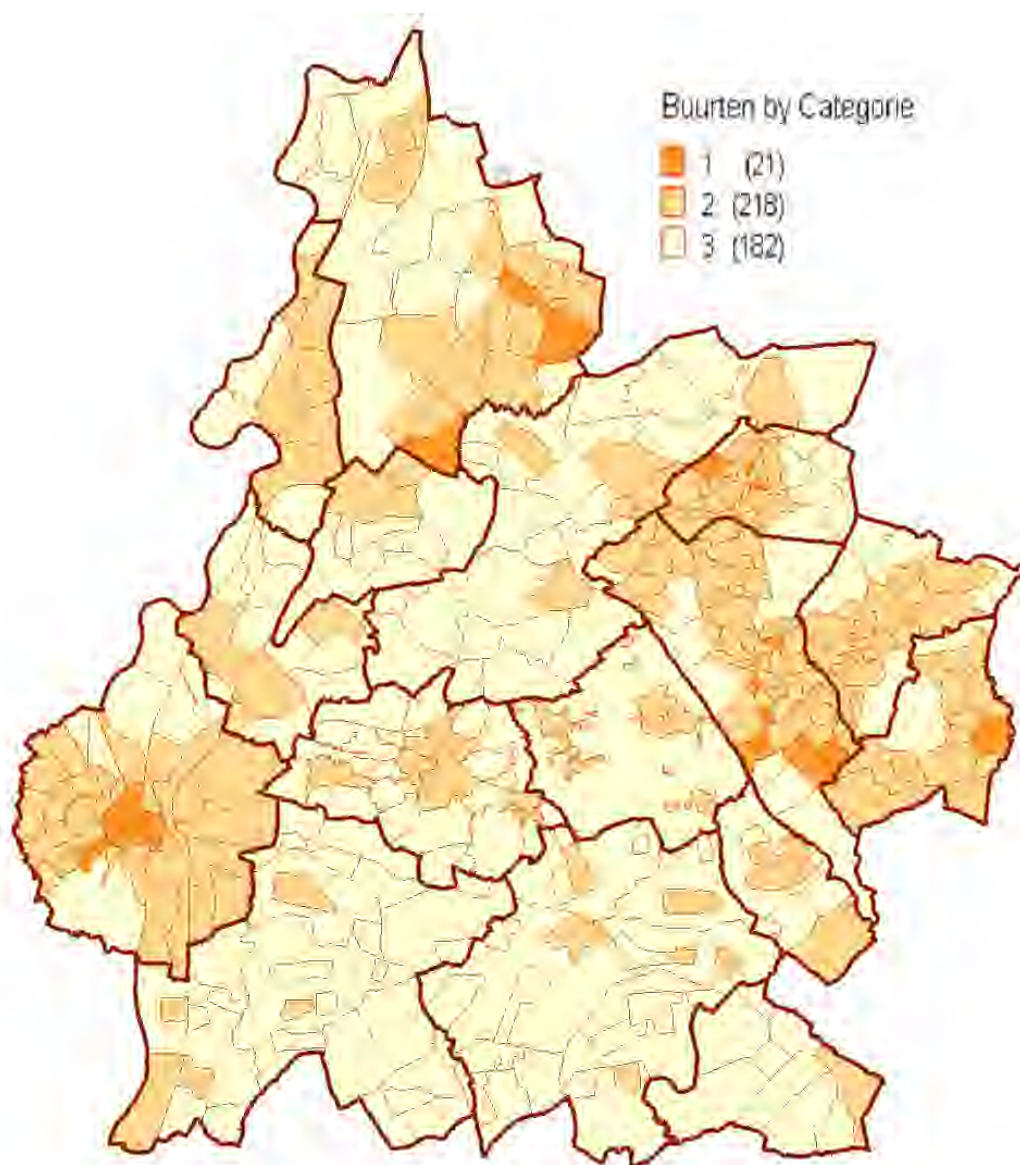
Per CBS-buurt categorie bepalen			
Cat.	Thema	Details	Bron
1	CBS-buurt met een stedelijkheid van een, twee of drie waar minimaal een derde van de objecten (A-E) tot onderstaande objecten behoort:		
	A. Oude binnenstad	Objecten van het jaar 1900 of ouder in een CBS-buurt met een stedelijkheid van 1, 2 of 3.	BAG voor de bouwjaren en CBS buurt voor de stedelijkheid.
	B. Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (Gezondheidszorg)	Gebouwen die meetellen voor de objectcategorie gezondheidszorg: • Verpleeg- en verzorgingsinstellingen • Ziekenhuizen • Categorale woonvormen • Gehandicaptenzorg • Revalidatiecentrum	Witte kaart (GGD), kleurenkaart Zelfredzaamheid. Voor zover niet privacygevoelig.
	C. Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (Celfunctie)	Cel-functie	BAG
	D. Woongebouwen hoger dan 20 meter	Panden met een hoogste verblijfsvloer hoger dan 20 meter. Let op; bij gebouwhoogte zit de verdiepingshoogte er nog in.	Gebruik waar beschikbaar eigen woongebouw gegevens. Alternatief proxies zoals de selectie hoogbouw uit de TOP10NL Basisregistratie topografie, 3D BAG Viewer of hoogtes uit de KRO.
	E. Portiekwoningen	Portiekwoningen zijn woningen in portiekflats. Dat wil zeggen woningen zijn rechtstreeks ontsloten in hetzelfde gezamenlijke inpandige trappenhuis,	Gebruik waar beschikbaar eigen portiekat gegevens. Alternatief methodes zoals het algoritme in het inspectierapport <i>Ter plaatse of andere best practices</i> .
2	Woningen algemeen en gebouwen voor zelfredzame personen	CBS buurten met een stedelijkheid van een, twee of drie en met minder dan een derde objecten uit categorie 1. CBS buurt met een stedelijkheid van 4, 5 of geen waarde & meer dan 500 verblijfsobjecten / km ² .	CBS buurt statistiek BAG verblijfsobjecten alleen "pand in gebruik"
3	Verspreid liggende woningen en gebouwen	CBS buurt met een stedelijkheid van 4, 5 of geen waarde & minder dan 500 verblijfsobjecten / km ² .	CBS buurt statistiek BAG verblijfsobjecten alleen "pand in gebruik"

Noot. Overgenomen uit Handreiking 3.0 "landelijk uniforme systematiek voor dekkingsplannen".

Resultaat van de indeling

Het eindresultaat van de indeling in categorieën is te zien in Figuur 12. Van de in totaal 421 buurten die we in onze regio kennen, zijn er 21 ingedeeld in categorie 1. Dit zijn de oude binnensteden of wijken met veel gebouwen met niet zelfredzame personen, portiekwoningen, oude gebouwen (van voor 1900) en/of woongebouwen hoger dan 20 meter. Er vallen 219 gebieden in categorie 2. Dit zijn wijken en dorpen met veel reguliere woningen en gebouwen voor zelfredzamen. Tenslotte zijn er 181 buurten als categorie 3 bestempeld. Dit zijn de overige gebieden. Het betreft wijken, dorpen en rurale gebieden met een lage adressendichtheid (het aantal adressen per km²).

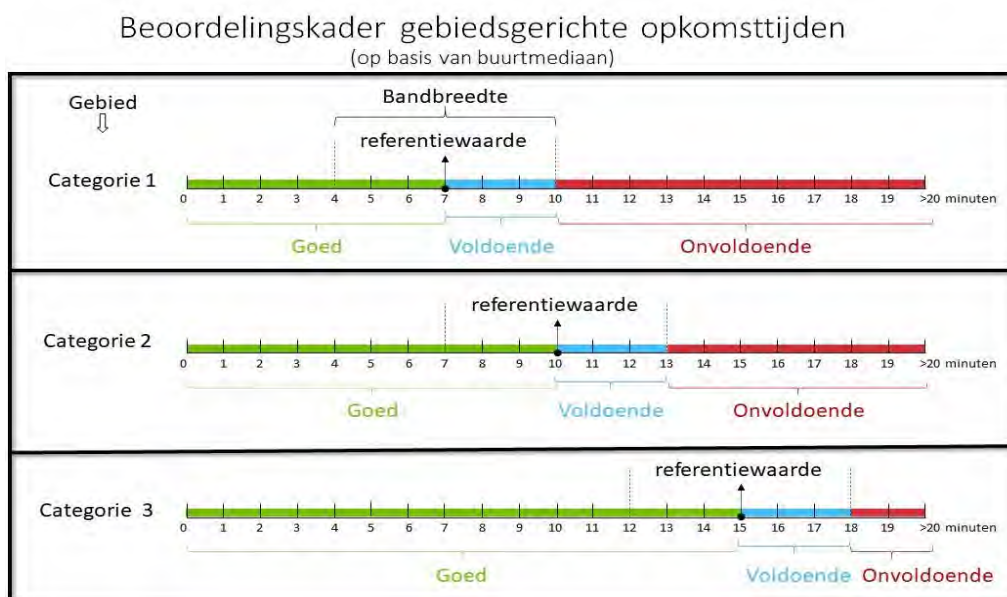
Figuur 12
Overzicht gebiedsindeling op basis van Tabel 4

Nadat in figuur 12 de gebieden zijn verdeeld in categorie 1, 2 of 3 volgt de beoordeling. Welke repressieve prestatie wordt er geleverd?

De prestatie wordt per gebied beoordeeld op basis van de gebiedscategorie en de opkomsttijd. Per categorie is er een andere norm voor de opkomsttijd. Dit is vastgelegd in het beoordelingskader gebiedsgerichte opkomsttijden. In Figuur 13 wordt het beoordelingskader weergegeven.

Figuur 13
Beoordelingskader gebiedsgericht opkomsttijden

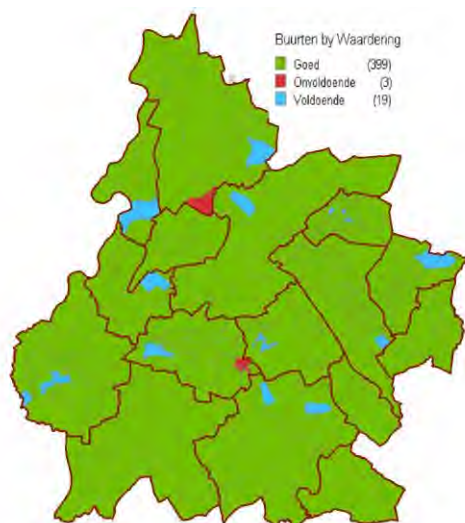

Zoals Figuur 13 laat zien is er bij het beoordelingskader sprake van een bandbreedte en een referentiewaarde. De referentiewaarde ligt in het midden van de bandbreedte. Een object wat ligt in een gebied met categorie 1 moet binnen de bandbreedte van 4 tot 10 minuten worden bereikt. De referentiewaarde is dan 7 minuten. Een opkomsttijd van minder dan 7 minuten in categorie 1 is goed en wordt daarmee **groen**. Een opkomsttijd tussen de 7 en de 10 minuten is binnen de bandbreedte. Daarmee wordt de prestatie als voldoende beoordeeld en krijgt een **blauwe** kleur. Een tijd van meer dan 10 minuten is onvoldoende en wordt daarmee **rood**.

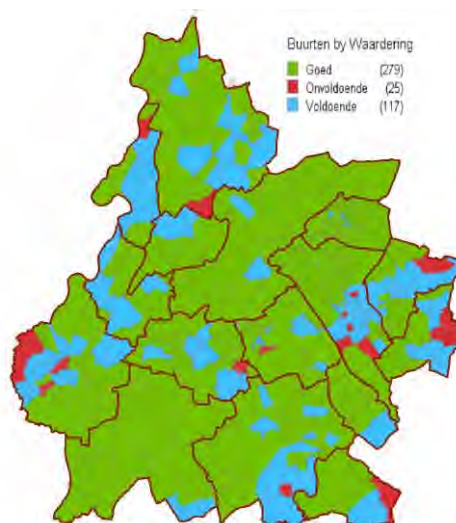
Eindresultaat

Nadat de 421 gebieden zijn verdeeld in een categorie wordt de prestatie langs de meetlat van het beoordelingskader gehouden. In deze paragraaf werken we de twee situaties uit zoals die in het vorige hoofdstuk zijn beschreven. Situatie 1 waarbij de eerste TS een complete bezetting heeft en situatie 2 waarbij de eerste TS een TS-flex is en dus de opkomsttijd van de 2^e TS bepalend is. In Figuur 14 en 15 is de dekking voor de avond- nacht- en weekendsituatie (ANW) weergegeven, conform Figuur 13. Bij Figuur 14 t/m 19 dient opgemerkt te worden dat tijdens werkdagen overdag het beeld in de Westelijke Mijnstreek rondom Beek anders is vanwege de dag bezette beroepskazerne in Beek. In bijlage 3 is deze situatie uitgewerkt.

Figuur 14
Dekking met TS6 ANW

Figuur 15
Dekking met TS-flex ANW

Verkeersveiligheidsmaatregelen

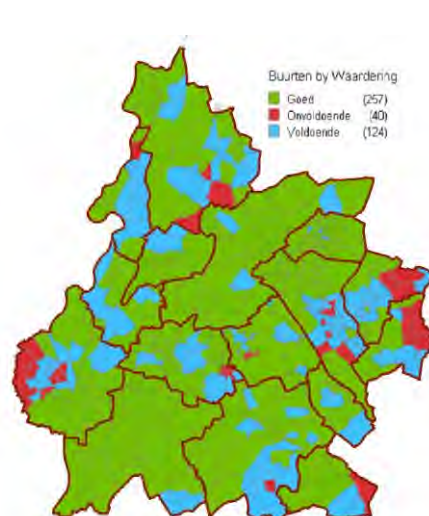
In het kader van de verkeersveiligheid wordt in toenemende mate de maximumsnelheid buiten de bebouwde kom van 80 km/u teruggebracht naar 60 km/u. Binnen de bebouwde kom wordt de maximumsnelheid soms teruggebracht van 50 km/u naar 30 km/u. Dit heeft natuurlijk gevolgen voor de opkomsttijden van de brandweer. De uitruktijden voor de vrijwilligers worden hierdoor hoger en de aanrijtijden voor alle eenheden worden hoger.

In Figuur 16 en 17 ziet u wat de gevolgen van de verlaging van de snelheden zijn voor de dekking bij de situatie TS6 en de situatie TS-flex.

Figuur 16
Snelheidsverlaging 80->60 en 50-> 30 en TS6 ANW

Figuur 17
Snelheidsverlaging 80->60 en 50-> 30 en TS-flex ANW

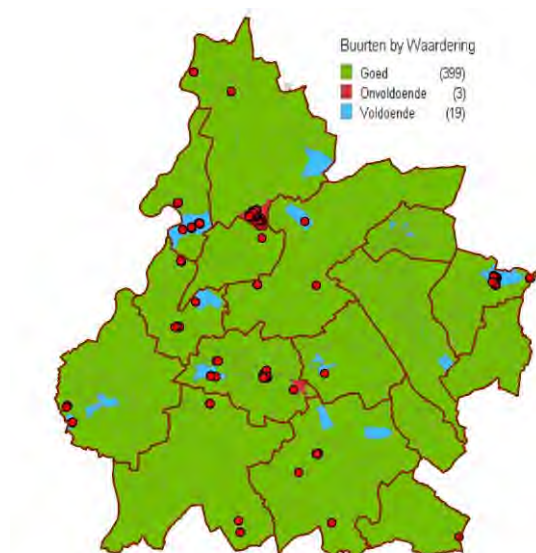
Aandachtspuntenlijst

Het dekkingsplan is gebiedsgericht. Dit wil zeggen dat er naar de prestatie in een gebied (CBS buurt) wordt gekeken, niet naar één specifiek gebouw. Er wordt echter een uitzondering gemaakt voor de zogenaamde aandachtsoBJECTEN. Dit zijn de gebouwen met slapende niet zelfredzame personen, portiekwoningen of woongebouwen hoger dan 20 meter die, ongeacht de gebiedscategorie waarin ze staan, een opkomsttijd hebben van 7 minuten met een bandbreedte van 3 minuten. Aan alle aandachtsoBJECTEN die een opkomsttijd van meer dan 10 minuten hebben moet aandacht worden besteed in het gesprek met de gemeente, deze worden geplaatst op een aandachtspuntenlijst.

Zuid-Limburg heeft rond de 29.000 aandachtsoBJECTEN waarvan er zo'n 1.700 niet binnen de opkomsttijd van 10 minuten bereikt worden bij de opkomst van een TS6. Bij opkomst van een TS-flex zijn er 17.500 aandachtsoBJECTEN die niet binnen de opkomsttijd van 10 minuten bereikt worden. In het gesprek met de gemeente moet hier aandacht aan worden besteed, waarbij een generieke aanpak voor het merendeel van de objecten de meest logische aanpak lijkt. In Figuur 18 en 19 staan de aandachtsoBJECTEN buiten de norm weergegeven.

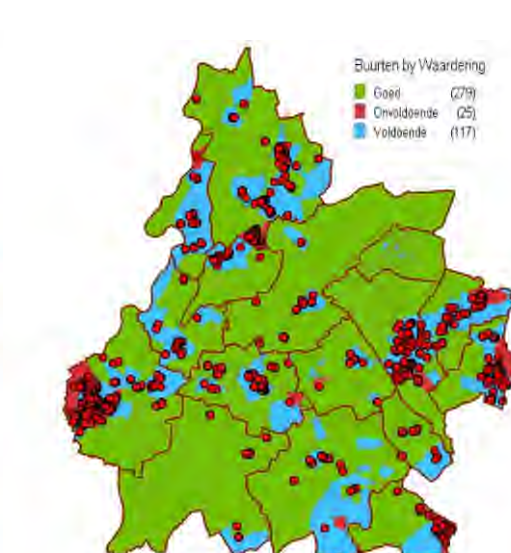
Figuur 18

TS6 aandachtsoBJECTEN buiten de norm ANW

Figuur 19

TS Flex aandachtsoBJECTEN buiten de norm ANW

Ook de gebieden waar de opkomsttijd buiten de bandbreedte valt worden op de aandachtspuntenlijst gezet en besproken met de gemeente.

BEOOGD BEOORDELINGSKADER CAPACITEIT/SLAGKRACHT

Naast snelheid is slagkracht essentieel om slachtoffers te voorkomen en schade te beperken. Daarom is het tweede beoordelingskader in de derde stap de slagkracht. Dit beoogde beoordelingskader is gebaseerd op de inzichten van de eerder gehanteerde methodiek en zal na onderzoek, herijkt worden.

De gehanteerde methodiek is onder andere gerelateerd aan de brandveiligheidssituatie en ontvluchtingsmogelijkheden in een gebouw. De waarden in deze methodiek zijn referentiewaarden. Bij het toepassen van de referentiewaarden in gebieden komt naar boven dat er situaties zijn, waarbij niet aan de norm wordt voldaan (net als bij het in beeld brengen van de eerste tankautospuiter). Beschreven dient dan te worden welke eventuele aanvullende maatregelen genomen kunnen worden.

Tabel 5 geeft het beoogd beoordelingskader weer voor de slagkracht, de opkomsttijd voor de eerste 3 TS'en.

Tabel 5

Koppeling van slagkracht en opkomsttijden aan het beoordelingskader Gebiedsgerichte Opkomsttijden

Gebiedscategorie	Eerste TS (min)	Tweede TS (min)	Derde TS (min)	Redvoertuig (min)
1	4-10 (7)	6-12 (9)	8-12 (10)	4-10(7)
2	7-13 (10)	12-18(15)		
3	12-18 (15)			

Op basis van de snelheidsberekeningen conform de beschreven werkwijze in processtap 2, kan bepaald worden of een 2e en 3e TS binnen de genoemde bandbreedte in een bepaalde buurt kan zijn. Dit wordt inzichtelijk gemaakt door een tabel toe te voegen waarin wordt aangegeven in hoeveel buurten de bandbreedte wordt overschreden. Tabel 6 geeft het aantal buurten weer waar de opkomsttijd van de 1^e, 2^e of 3^e TS buiten de norm valt.

Tabel 6

Overschrijding bandbreedte door TS6

Categorie	Capaciteit	Boven bandbreedte opkomsttijd	Aantal buurten
1	1 ^e TS	1	21
1	2 ^e TS	1	
1	3 ^e TS	19	
1	RV	5	
2	1 ^e TS	2	218
2	2 ^e TS		
3	1 ^e TS		182
Totaal aantal buurten			421

Opmerking bij het beoogde beoordelingskader slagkracht: zoals reeds toegelicht op pagina 17 behelst slagkracht veel meer dan de inzet van de eerste 3 TS'en.

BEOORDELINGSKADER GROOTSCHALIG BRANDWEEROPTREDEN

Samen met het Beoordelingskader Gebiedsgerichte Opkomsttijden is het kader Grootschalig Brandweeroptreden (GBO) een belangrijk instrument binnen de handreiking. Het kader voor GBO geldt alleen voor de factor capaciteit en heeft betrekking op grootschalige en langdurige inzetten.

Niet alleen regionale ontwikkelingen, keuzes en risico's hebben invloed op de regionale dekking en de gebiedsgerichte opkomsttijden van de brandweer. De aspecten snelheid, capaciteit/slagkracht, paraatheid en werkdruk kunnen ook worden beïnvloed doordat een andere veiligheidsregio (acuu) om bijstand vraagt of dat er sprake is van GBO.

In de landelijke visie op GBO zijn afspraken gemaakt over levering van interregionale bijstand die gevolgen hebben voor de resterende regionale dekking. Iedere veiligheidsregio bepaalt zelf tot op welke hoogte de resterende capaciteit voldoende is voor de eigen regionale incidentenbestrijding.

In de visie op GBO verwacht de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV) onder andere dat iedere veiligheidsregio in staat is om één peloton te kunnen leveren. Afhankelijk van de bijstandsaanvraag is dit een van de volgende pelotons:

- een peloton basis brandweezorg,
- een peloton grootschalig watertransport en
- een peloton redding & technische hulpverlening (niet bedoeld STH).

De uitruktijd voor grootschalige brandweereenheden is vastgesteld op tien minuten. Dat is de benodigde tijd om na alarmering naar de kazerne te komen en vanaf daar uit te rukken. Bij GBO moet een peloton binnen een uur na een aanvraag voor aflossing bij de regiogrens van de eigen Veiligheidsregio zijn. Dit is een ruimere marge dan in geval van een acute bijstandsaanvraag, waarbij de bijstand zo snel mogelijk moet worden geleverd. Brandweer Zuid-Limburg voldoet aan deze normen.

Daarnaast heeft de Veiligheidsregio Zuid-Limburg binnen de Euregio afspraken gemaakt over internationale bijstand verlening over en weer via EMRIC afspraken.

BEOOGD BEOORDELINGSKADER ONDERSTEUNINGSEENHEDEN

In dit beoordelingskader is onderscheid gemaakt tussen ondersteuningseenheden voor redden en blussen op hoogte, voor hulpverlening en voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Waarbij voor redvoertuigen een maximale opkomsttijd van 18 minuten is opgenomen en voor eenheden voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen een referentiewaarde van 30 minuten.

Artikel 3.2.2 in het Besluit veiligheidsregio's geeft aan dat het bestuur van de veiligheidsregio vaststelt voor welke objecten de inzet van een ondersteuningseenheid voor redden en blussen op hoogte altijd noodzakelijk is. Het bestuur stelt bij deze objecten voor de ondersteuningseenheden dezelfde opkomsttijden vast als voor de basisbrandweereenheden. Bij het opstellen van het dekkingsplan 2012-2018 is op basis van brandweerstatiek bepaald dat een RV nodig is in de verzorgingsgebieden van de beroepskazernes Heerlen, Kerkrade, Maastricht-Noord en Sittard-West. Het brandweerrisicoprofiel is ten aanzien van portiekflats nauwelijks gewijzigd, daarom blijft voor deze kazernes een RV nodig. In het verzorgingsgebied van deze kazernes is de norm voor de opkomsttijd gelijk aan die van de 1^e TS. Voor de overige gebieden is de maximale opkomsttijd voor een RV 18 minuten. Alleen in de uiterste zuidoost hoek van onze regio halen we die 18 minuten niet. In de komende beleidsperiode zal onderzocht worden of en zo ja welke oplossingen hiervoor ingevoerd kunnen worden (b.v. door samenwerking met Aken).

Voor hulpverleningsvoertuigen (HV) zijn geen norm opkomsttijden opgenomen in het Besluit veiligheidsregio's. Binnen de brandweer richtlijnen wordt gestreefd naar een maximale opkomsttijd van de HV van 15 minuten. Door de stationering van 4 HV's (in Brunssum, Geleen, Maastricht-Zuid en Mechelen) halen we deze maximale opkomsttijd bijna altijd voor de Rijks- en Provinciale wegen met het grootste risicoprofiel.

Artikel 4.2.2 in het Besluit veiligheidsregio's geeft aan dat een eenheid bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen binnen dertig minuten na alarmering begint met de uitvoering van haar taken op de plaats van het incident. Brandweer Zuid-Limburg vult de functie van deze eenheid (het gaspakkenteam) in middels een publiek private samenwerking met Sitech. Bij de grootste risico objecten (de BRZO bedrijven) halen we de referentiewaarde.

4. BESCHRIJVING VERDERE PROCESSTAPPEN UIT DE HANDREIKING

Dekkingsplan vaststellen (processtap 4)

Het doel bij processtap 4 is een bestuurlijk akkoord te verkrijgen op het dekkingsplan. De brandweer legt het plan ter besluitvorming voor aan het Algemeen Bestuur en vraagt om het dekkingsplan vast te stellen. En daarmee de brandweer opdracht te verlenen tot uitvoering. Deze processtap stelt het bestuur in staat haar verantwoordelijkheid ten opzichte van wet- en regelgeving te nemen.

Uitvoering bijstellen (processtap 5)

Met processtap 5 start de implementatie van het dekkingsplan. Het plan vormt kortom het vertrekpunt voor de uitvoering. De handreiking bevat rekenregels voor o.a. het berekenen van de uitruktijden. Deze zijn anders dan die de Brandweer Zuid-Limburg heeft toegepast voor het bepalen van de verzorgingsgebieden van elke kazerne (de zogenaamde kazerne volgorde tabellen). De uitruktijden zijn bepalend voor de grote van het verzorgingsgebied van elke kazerne en liggen daardoor zeer gevoelig, met name bij de vrijwillige kazernes. De komende beleidsperiode zal bekeken worden hoe de nieuwe uitruktijden, samen met andere ontwikkelingen zoals Uitruk op Maat, geïmplementeerd gaan worden en welke invloed deze hebben op de dekking.

Dekking uitvoeren (processtap 6)

In processtap 6 start de uitvoering van de dekking zoals die is vastgelegd in het dekkingsplan. De uitvoering van de dekking gaat feitelijk over alarmeren, uitrukken, ter plaatse komen en hulp verlenen aan mens en dier. Deze stap focust op de realisatie van de prestatieafspraken tussen de brandweer en haar bestuur inclusief de registratie van de realisatie. Het resultaat van deze stap is in de eerste plaats de verlening van hulp. In de tweede plaats is dat de registratie van die hulpverlening, zodat de repressieve organisatie (in processtap 7) haar prestaties kan monitoren, zich kan verantwoorden en zichzelf cyclisch kan verbeteren.

Uitvoering beoordelen (processtap 7)

In processtap 7 beoordeelt de brandweer haar dekkingsprestatie op basis van daadwerkelijk bestreden incidenten. Het doel van deze processtap is beoordeling van de uitvoering. Dit geeft inzicht in de repressieve dekking zoals die is uitgevoerd of gerealiseerd. Daarnaast geeft het een antwoord op de vraag of de oorspronkelijke prestatieafspraken in het dekkingsplan daadwerkelijk recht hebben gedaan aan de realiteit. De beoordeling kan worden gebruikt om van te leren, cyclisch te verbeteren en verantwoording af te leggen. Als het nodig is, stelt de brandweer op basis van de inzichten, de uitvoering en/of inrichting van de dekking bij. Door de dekkingsprestatie te monitoren, kan de brandweer bovendien een afwijking van de verwachte prestatie verklaren.

5. OPMERKINGEN BIJ VOORLIGGEND DEKKINGSPLAN

- De handreiking is begin juli 2022 door het Veiligheidsberaad vastgesteld en aangeboden aan de minister van JenV. De minister heeft op 19 december 2022 in een brief aan het Veiligheidsberaad ten aanzien van alle voorzitters van de Veiligheidsregio's laten weten de nieuwe handreiking te omarmen en in de wetgeving te zullen borgen. In de brief geeft ze aan dat ze verwacht dat elke veiligheidsregio voor 31-12-2023 een dekkingsplan vaststelt op basis van de nieuwe handreiking.
- De handreiking is nog steeds in ontwikkeling. Hetzelfde geldt voor de software die het maken van alle berekeningen met bijbehorende figuren ondersteunt. Deze is ook nog niet volledig doorontwikkeld.
- Brandweer Zuid-Limburg past het principe van variabele voertuigbezetting toe. Op dit moment is de minimale voertuigbezetting op de TS bij de vrijwilligers drie mensen (bevelvoerder, chauffeur en een manschap). Landelijk is het kader Uitruk op Maat vastgesteld met een minimale bezetting van vier mensen op de TS (bevelvoerder, chauffeur en twee manschappen) voor het maatgevende incident brand in een woning, de zogenaamde TS-flex. Brandweer Zuid-Limburg zal dit kader de komende beleidsperiode gaan implementeren. Tot die tijd blijft de minimale bezetting drie mensen. Dit dekkingsplan is opgesteld op basis van de TS-flex.
- Voor de berekeningen wordt gebruikt gemaakt van vele databestanden. Een belangrijke hierbij is de BAG. De VRZL is niet verantwoordelijk voor de kwaliteit van deze gegevens, dat zijn de gemeenten. Als er fouten zitten in de BAG heeft dat gevolgen voor de betrouwbaarheid van de uitkomsten van de berekeningen in dit dekkingsplan.
- Er is een verschil tussen de dekking bij maximumrijdsnelheden van 80 en 50 km/uur en de dekking bij maximumrijdsnelheden van 60 en 30 km/uur. Dit verschil is weergegeven in figuur 14 t/m 17.
- De handreiking is vooral gericht op de inzet van TS'en bij gebouwbranden. De overige repressieve voertuigen en specialismen worden in een separaat document, het materieelspreidingsplan 2023, beschreven.

6. DUIDING EN MOGELIJKE AANVULLENDE MAATREGELEN

Belangrijk is om te beseffen dat de inrichting van onze repressieve organisatie niet is gewijzigd. Enkel de systematiek voor het opstellen van het dekkingsplan is veranderd (beoordelingskaders, manier van weergeven etc.). Dat betekent dat de dekking nu niet ineens slechter of beter is geworden. Wel krijgt u meer inzicht in de berekende prestaties van onze repressieve organisatie. Waarbij we ook inzichtelijk maken, wat we in het verleden niet deden, wat we verwachten aan paraatheid te kunnen leveren. Zoals het uitrukken met de TS-flex waarbij de opkomst van de 2^e TS bepalend is voor de opkomsttijd. Ook dit is niet anders dan voorheen, alleen maken we het nu inzichtelijk.

Wat zijn nu nog mogelijk aanvullende maatregelen? Essentieel instrument hierbij is de aandachtspuntenlijst. Deze maakt inzichtelijk op lokaal niveau waar er sprake is van buurten en/of objecten met een specifiek risicoprofiel waarvoor aandacht nodig is, omdat de brandweer de gewenste opkomsttijd daar niet haalt (de rode gebieden/stippen). Er zijn aanvullende maatregelen die de dekking verbeteren en maatregelen die de risico's verminderen en/of het werk van de brandweer vergemakkelijken.

Dekking verbeterende maatregelen

- De paraatheid van vrijwillige kazernes optimaliseren zodat vaker compleet met een TS6 kan worden uitgerukt. Dit heeft constant de aandacht binnen de bedrijfsvoering van de vrijwillige kazernes.
- Het verhogen van de bezetting van de beroepskazernes met een RV van 6 naar 8 mensen. Dit geeft een aanzienlijke verbetering van de dekking. Nadeel is dat dit een forse verhoging (ca. € 2,3 miljoen per jaar) van de begroting zou betekenen. Het is goed om te beseffen dat het dekkingsplan een berekende uitkomst is van de nieuwe systematiek GGO. Het moet nog blijken hoe zich dat verhoudt tot wat we daadwerkelijk buiten op straat presteren. Binnen de leidende bestuurlijke uitgangspunten en het inhoudelijke bestuurlijke gesprek hierover is geconcludeerd dat het voor de komende beleidsperiode niet verantwoord is om een deze forse investering (circa € 2,3 miljoen) te doen.
- Bij nieuwbouw van kazernes zal bij de locatiekeuze het verbeteren van de dekking een belangrijk aspect zijn. Echter zijn de effecten daarvan op de dekking kleiner dan bij het verbeteren van de paraatheid of het verhogen van de bezetting.
- Het creëren van een 2^e vluchtweg bij de vele portiekflats betekent ook direct een verbetering van de dekking. Dit ligt echter niet in de directe invloedssfeer van u als bestuur of de VRZL.

Overige aanvullende maatregelen

Dit zijn maatregelen die risico's verkleinen of verminderen en/of het werk van de brandweer vergemakkelijken. Daarbij kan b.v. gedacht worden aan:

- Brandveilig leven, door bijvoorbeeld meer aandacht te besteden aan voorlichting en bewustwording.
- Preventieve maatregelen, door bijvoorbeeld extra aandacht voor ontruimingsplannen en -oefeningen.
- Voorlichtingsbijeenkomsten na een brand in een wijk of dorp.
- Maar ook het accepteren van een zeker restrisico met de juiste communicatie hierover richting de samenleving.

Over deze overige aanvullende maatregelen gaan we in gesprek met elke gemeente zodat op basis van het brandweerrisicoprofiel, het dekkingsplan en onze adviezen een afgewogen keuze gemaakt kan worden over een verantwoorde brandweezorg.

7. BIJLAGEN

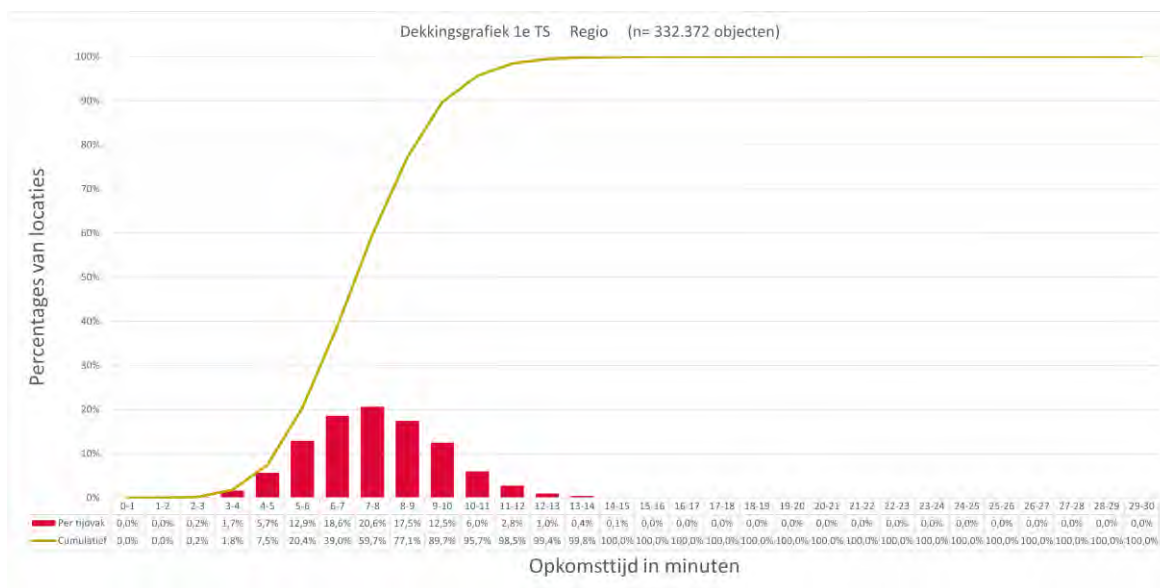
1. Detailweergaven opkomsttijden TS 6 en TS-flex
2. Opkomst aantal personen eerste TS jaren 2017-2022
3. Uitwerkingen beoordeling dekking dag situatie
4. Uitgangspunten Dekkingsplan 2024-2027

BIJLAGE 1

Onderstaande figuren B1 en B2 geven de opkomsttijden van de TS6 en TS-flex in detail weer.

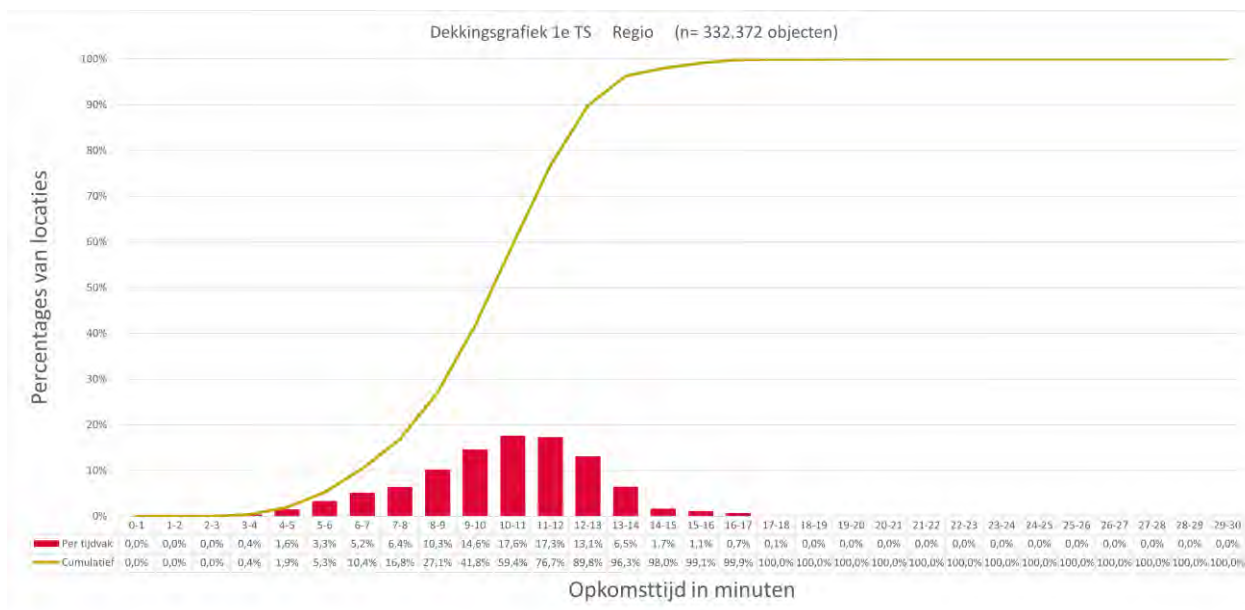
Figuur B1

Opkomsttijd TS6 anw

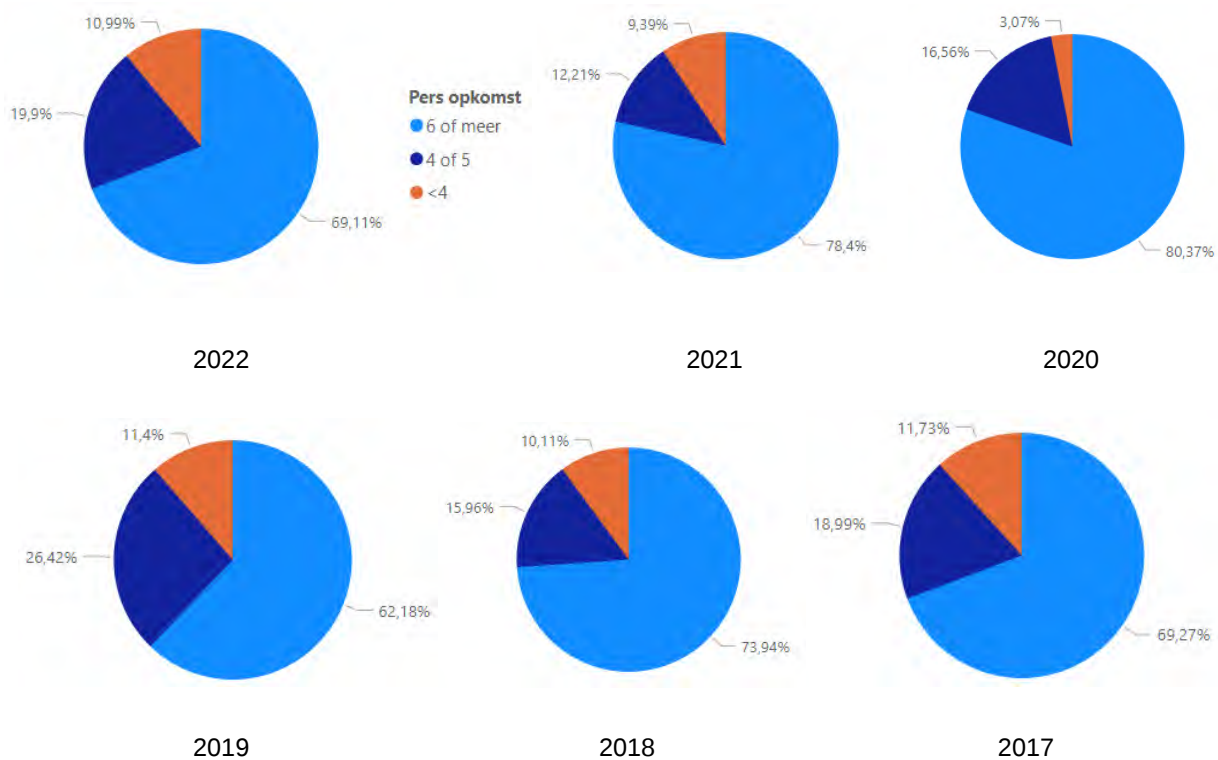
Figuur B2

Opkomsttijd TS-flex anw

BIJLAGE 2

In onderstaande zogenaamde taartdiagrammen ziet u hoe vaak de afgelopen jaren de vrijwilligers bij gebouwbranden zijn uitgerukt met een TS6, een TS-flex of dat er minder dan vier brandweermensen zijn opgekomen bij een alarmering.

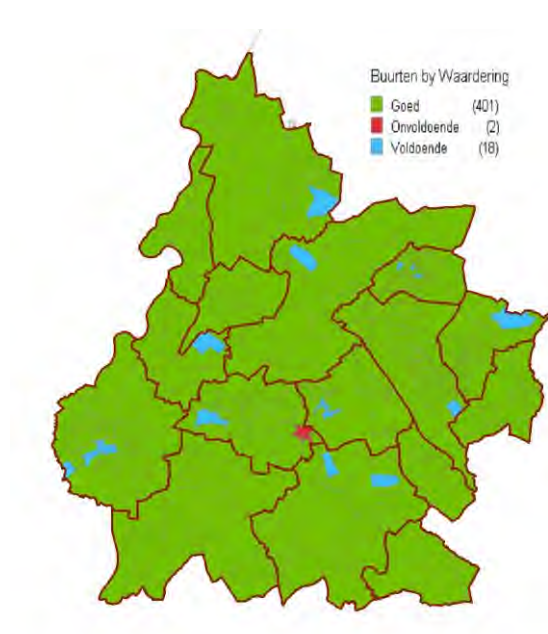
BIJLAGE 3

In deze bijlage is zoals op pagina 25 beschreven de beoordeling van de dag situatie uitgewerkt voor de onderdelen:

- Dekking met TS6 Dag situatie
- Dekking met TS-flex Dag situatie
- Dekking o.b.v. snelheidsverlaging 80 / 60 en 50 / 30 met TS6 Dag situatie
- Dekking o.b.v. snelheidsverlaging 80 / 60 en 50 / 30 met TS-flex Dag situatie
- Aandachtsobjecten buiten de norm met TS6 Dag situatie
- Aandachtsobjecten buiten de norm met TS-flex Dag situatie

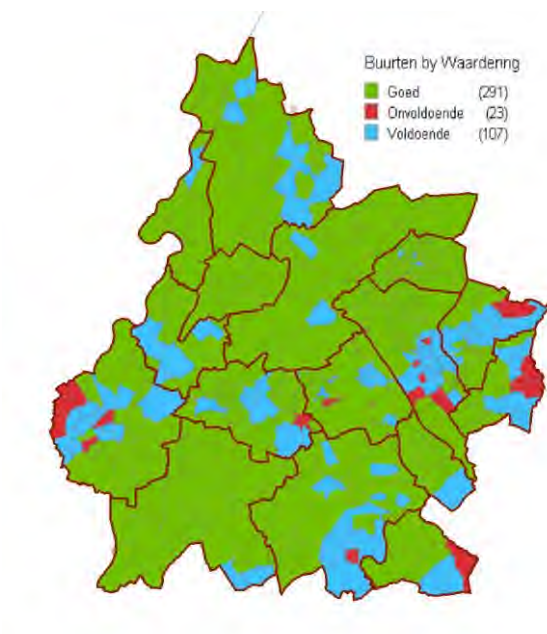
Figuur B3

Dekking met TS6 Dag

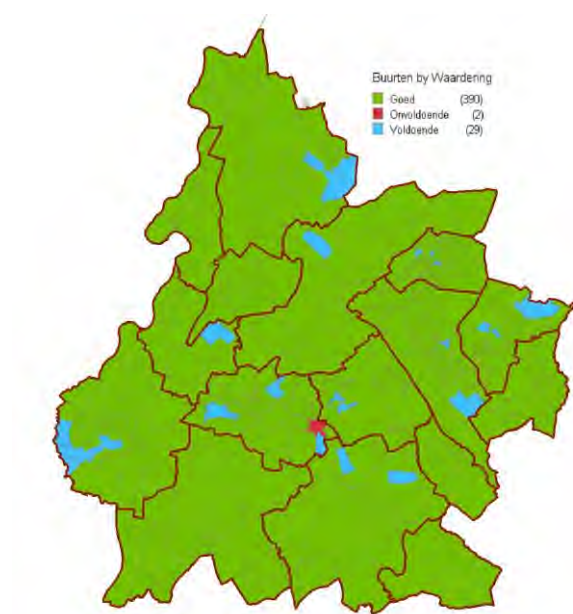

Figuur B4

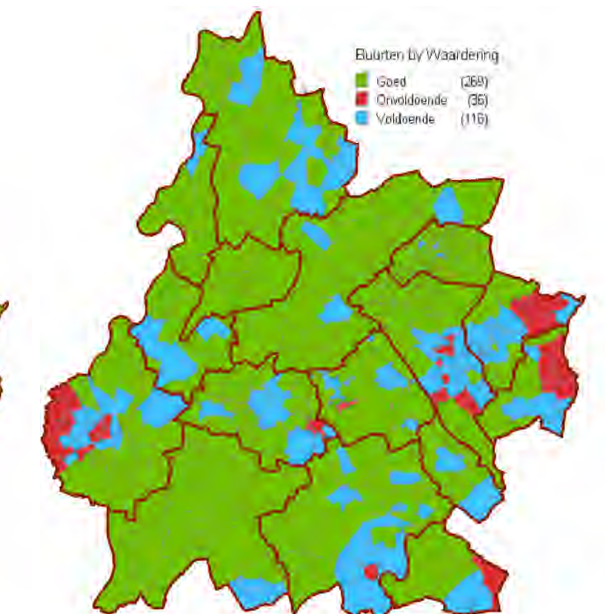
Dekking met TS-flex Dag

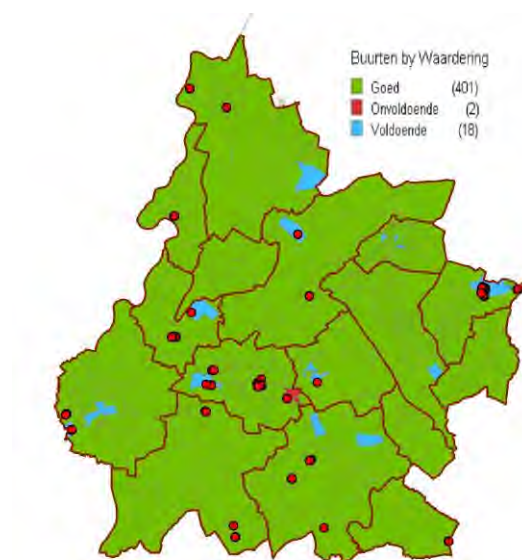
Figuur B5
Snelheidsverlaging 80->60 en 50-> 30 en TS6 Dag

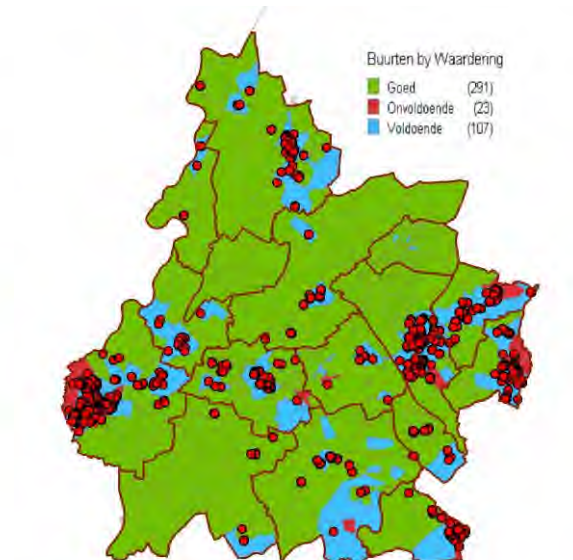
Figuur B6
Snelheidsverlaging 80->60 en 50-> 30 en TS-flex Dag

Figuur B7
TS6 aandachtsobjecten buiten de norm Dag

Figuur B8
TS-flex aandachtsobjecten buiten de norm Dag

BIJLAGE 4

In deze bijlage zijn de uitgangspunten opgenomen die de basis vormen van het onderliggende dekkingsplan. Wijziging van deze uitgangspunten betekent dan ook veelal een wijziging van dit dekkingsplan.

Bijlage 4		Uitgangspunten dekkingsplan		Verwijzingen/opmerkingen
		MEDIAANTIJDEN		
MEDIAANTIJDEN	uitruktijd in huidige KVT (2021-2022)	- Meldkamertijd: alleen prio 1 <i>gebouwbrand</i> gedurende 2019-2022 - Uitruktijd alle prio 1 gedurende 2019-2022 m.u.v. Valkenburg vw i.v.m. ondergelopen kazerne 2021 niet meegeteld.		Handreiking pg. 22-23
Meldkamer	1:00	1:12 gemeten over 1444 incidenten		Bron dashboard
Eenheid		Mediaantijd	Aantal incidenten	Bron dashboard
Beek beroeps	1:18	1:11	316	
Beek vrijwillig	5:20	5:12	199	
Bocholtz	5:46	6:11	88	
Brunssum	1:32	1:21	1640	
Buchten	5:49	5:56	249	
Cadier en Keer	6:42	7:06	76	
Eijsden	5:16	5:14	135	
Geleen	6:36	6:06	632	
Gulpen	6:18	6:48	158	
Heerlen	1:26	1:14	2060	
Hulsberg	3:59	4:00	207	
Kerkrade	1:32	1:24	1337	
Maastricht NRD	1:35	1:30	2040	
Maastricht ZD	1:43	1:20	936	
Margraten	4:52	5:24	134	
Mechelen	4:14	3:31	238	
Meerssen	6:30	6:10	260	
Mheer	4:32	5:37	79	
Schinnen	5:45	6:07	262	
Schinveld	4:20	4:26	276	
Simpelveld	5:33	4:41	144	
Sittard OOST	6:13	6:10	382	
Sittard WEST	1:44	1:30	1198	

Stein	6:05	5:30	286	
Vaals	4:59	4:42	136	
Valkenburg	6:13	6:48	314	2019-2020-2022
Valkenburg SI		1:25	314	
Wittem SI		1:17	208	

Uitgangspunten:

- GAG: BAG juni 2022, REGIO GGO incl. niet zelfredzaam 25-11-2022 met update 8-2-2023
- Wegenbestand: 13-10-2022 V2_ Wegen speedprofiles TAB
- Buurtenrapport_GG 13-10-2022
- 1 Wanneer we het plaatje maken van de opkomsttijd eerste 3 TS-en op Basis van TS-Flex dan streept het systeem enkel de eerste TS weg
- 2 Bij de uitdraai van de aandacht objecten staan de oude norm tijden, echter hebben de aandacht objecten conform GGO een opkomsttijd van 7 min met een kader van +3 dus tien minuten de overschrijding wordt juist weergegeven.

2023

Materieelspreidingsplan Brandweer Zuid-Limburg

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
VOORWOORD.....	3
1. OVERZICHT BRANDWEERORGANISATIE ZUID-LIMBURG	4

VOORWOORD

Voor u ligt het Materieelspreidingsplan 2023 van de Brandweer Zuid-Limburg. Het is een aanvulling op het Dekkingsplan Brandweer Zuid-Limburg 2024-2027 als onderdeel van het Meerjarenbeleidsplan van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024-2027.

Het dekkingsplan brandweer is opgesteld conform de handreiking 'landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen'. De nieuwe systematiek richt zich voornamelijk op de inzet van de tankautospuut (TS) bij gebouwbranden. Maar om de wettelijke taken van de brandweer bij incidentbestrijding afdoende te kunnen afdekken heeft de repressieve organisatie van de brandweer nog andere voertuigen en specialismen nodig. Naast uiteraard voldoende goed opgeleide en geoefende brandweermensen en de juiste preparatieve voorbereidingen.

In dit materieelspreidingsplan wordt beschreven welk materieel en specialismen we hebben en waar dit anno 2023 gestationeerd is. Brandweer Zuid-Limburg kijkt voortdurend naar hoe de bedrijfsvoering zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden ingericht. Daarom is het materieelspreidingsplan geen statisch document.

Het materieel en de specialismen binnen de Brandweer Zuid-Limburg zijn geënt op de wettelijke taken van de repressieve organisatie van de brandweer:

- Brandbestrijding
- Technische hulpverlening
- Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
- Waterongevallen bestrijding

1. OVERZICHT BRANDWEERORGANISATIE ZUID-LIMBURG

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg heeft een brandweerorganisatie die bestaat uit 25 brandweerkazernes. Op elke kazerne staat een Tankautospuiter (TS), de basiseenheid van de brandweer die naar elk incident uitrukt. Van deze kazernes zijn er zes posten die 24 uur per dag, zeven dagen in de week bemenst zijn met gekazerneerd beroeps- én vrijwilligerspersoneel. Deze kazernes liggen in Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Maastricht Noord, Maastricht Zuid en Sittard West. Daarnaast hebben we 19 kazernes die bemenst worden door vrije instroom vrijwilligers. De kazerne in Beek heeft tijdens kantooruren een beroepsbezetting. Om de paraatheid van de vrijwilligers overdag in het Heuvelland te verhogen hebben we tijdens kantooruren twee zogenaamde Snelle Interventie Eenheden (SIE). Deze leveren een bevelvoerder en manschap zodat de paraatheid beter geborgd wordt. Deze SIE's zijn gestationeerd in de kazerne van Valkenburg en een aparte locatie in Wittem. Vanuit de kazerne Susteren (Limburg-Noord) wordt bovendien op beperkte schaal interregionale bijstand verleend.

BRANDBESTRIJDING

Naast de TS op elke kazerne hebben we voor de brandbestrijding nog een aantal andere voertuigen om de brandrisico's af te dekken:

- Het besluit Veiligheidsregio's geeft aan dat het Algemeen Bestuur moet bepalen voor welke gebieden een redvoertuig (RV) noodzakelijk is. Een RV is noodzakelijk met het oog op de redding van personen in verband met de ontluchtingsmogelijkheden in een gebouw. Dat vraagt om een schouw van dergelijke objecten en een brandweerkundige beoordeling. Het gaat hierbij voornamelijk om zogenaamde portiekflats. Bij het opstellen van het dekkingsplan 2012-2018 is op basis van brandweerstatistiek bepaald dat een RV nodig is in de verzorgingsgebieden van de beroepskazernes Heerlen, Kerkrade, Maastricht-Noord en Sittard-West. Het brandweerrisicoprofiel is ten aanzien van portiekflats nauwelijks gewijzigd daarom blijft voor deze kazernes een RV nodig.
- De opkomsttijd van een RV is voor de rest van de regio conform het beoogd beoordelingskader uit de handreiking dekkingsplannen 18 minuten. Alleen in de zuidoost hoek van onze regio is de opkomsttijd hoger dan 18 minuten. In de komende beleidsperiode wordt onderzocht of internationale samenwerking met Aken hierin een verbetering kan aanbrengen.
- RV'en zijn zeer storingsgevoelig daarom is in 2012 besloten één reserve RV aan te schaffen. Deze staat in de kazerne Valkenburg gestationeerd zolang dit RV niet ingezet hoeft te worden bij uitval van één van de vier operationele RV'en. Uit bedrijfsvoering overwegingen wordt momenteel een analyse uitgevoerd of één reserve RV voldoende is.
- De paraatheid van onze vrijwilligers, met name overdag, staat steeds meer onder druk. Het leveren van een TS6 is daarom niet altijd mogelijk. Voor een relatieve snelle opkomst van de brandweer kan in de nabijheid van de stedelijke gebieden in Zuid-Limburg worden teruggevallen op onze beroepskazernes (de backbone van onze repressieve organisatie). In het Heuvelland duurt de opkomst van een beroeps TS wat langer. Daarom hebben we daar op twee locaties het SIE concept ingevoerd. In Valkenburg en Wittem (Nijswiller) staat een SIE voertuig, waarmee een eerste snelle interventie kan worden gedaan bij een incident, en zijn twee brandweermensen gekazerneerd, inclusief een bevelvoerder. Hiermee wordt de paraatheid in het Heuvelland verhoogt. Door de invoering van het landelijk kader Uitruk op Maat moet het concept van de SIE opnieuw geëvalueerd worden.
- Om snel over voldoende bluswater te kunnen beschikken bij fel uitslaande gebouwbranden maar vooral bij natuurbranden hebben we drie watercontainers in Brunssum, Margraten en Schinnen met 10.000 liter water met een pomp om snel grote hoeveelheden bluswater te kunnen opbrengen. Met deze containers kan ook een schuimblussing gedaan worden. Deze watercontainers verzorgen voornamelijk de eerstelijns bluswatervoorziening.
- Voor langdurige inzet van bluswater beschikken we over grootwatertransportsystemen. Hiervoor hebben we twee pompcontainer in Geleen en Stein. Hiermee kunnen we bluswater onttrekken van open water. Daarnaast hebben we twee slangencontainers in Geleen en Kerkrade. Hiermee kunnen we het bluswater van het openwater over grotere afstanden transporteren naar de brandlocatie. Er is geen directe wettelijke verplichting voor deze grootwatertransportsystemen en dus ook geen norm voor de opkomsttijd.

TECHNISCHE HULPVERLENING

Voor hulpverleningsvoertuigen (HV'en) zijn geen normen voor de opkomsttijden opgenomen in de wet. Binnen de brandweerrichtlijnen wordt gestreefd naar een maximale opkomsttijd van de HV van 15 minuten. Door de stationering van vier HV'en (in Brunssum, Geleen, Maastricht-Zuid en Mechelen) halen we deze opkomsttijd bijna altijd voor de Rijks- en Provinciale wegen met het grootste risicoprofiel.

INCIDENTBESTRIJDING GEVAARLIJKE STOFFEN

Conform de wet dienen de volgende taken te worden geleverd:

- Een eenheid bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen (een gaspakkenteam). Dit hebben we uitbesteed via een publiek private samenwerking met Sitech. Een gaspakkenteam is een hoog specialistische taak die veel opleiding, oefening en ervaring vergt. Daadwerkelijke inzet van een gaspakkenteam bij een incident komt zelden voor. Het brandweerpersoneel van Sitech werkt frequent met gaspakken voor reguliere werkzaamheden. Daarom is er uit oogpunt van effectiviteit en efficiency voor gekozen deze taak uit te besteden aan Sitech. Artikel 4.2.2 in het Besluit veiligheidsregio's geeft aan dat een eenheid bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen binnen dertig minuten na alarmering begint met de uitvoering van haar taken op de plaats van het incident. Bij de grootste risico objecten (de BRZO bedrijven) halen we de referentiewaarde.
- Ontsmettingseenheid. De brandweer moet beschikken over een ontsmettingseenheid voor grootschalige incidenten met gevaarlijke stoffen. We beschikken over twee ontsmettingseenheden bij de vrijwillige kazernes van Buchten en Vaals om zo de benodigde slagkracht te kunnen leveren. Artikel 4.2.3 in het Besluit veiligheidsregio's geeft aan dat een ontsmettingseenheid binnen 30 minuten na alarmering gereed moet zijn voor vertrek. Brandweer Zuid-Limburg voldoet aan deze eis.
- Verkenningseenheden. Iedere regio moet in ieder geval over vier verkenningseenheden beschikken. Brandweer Zuid-Limburg vult dit in met vijf eenheden, geleverd door de vrijwillige kazernes van Beek, Gulpen, Mheer, Valkenburg en Sittard-Oost. Artikel 4.2.1 uit het Besluit Veiligheidsregio's geeft aan dat twee verkenningseenheden binnen 30 minuten na alarmering op locatie moeten kunnen starten met de uitvoering van hun taken. En de derde en vierde verkenningseenheden binnen 60 minuten op locatie moeten starten met de uitvoering van hun taken. Brandweer Zuid-Limburg voldoet aan deze eisen.

BESTRIJDING WATERONGEVALLEN

Wettelijk is alleen de grijpredding voorgeschreven die door iedere TS moet kunnen worden uitgevoerd. Er staat geen normtijd voor deze taak in de wet.

Onze regio kent daarnaast twee duikteams die geleverd worden door de vrijwillige kazernes van Eijsden en Stein. Daarnaast hebben we nog een oppervlakte reddingsteam geleverd door de beroepskazerne van Maastricht-Noord vanwege de zogenaamde springers van de bruggen over de Maas in Maastricht.

Verder beschikken we over acht boten op basis van de risico's in onze regio zoals de Maas, het Julianakanaal en enkele grote waterplassen. En natuurlijk hoogwaterincidenten die door de klimaatverandering steeds vaker voorkomen. De twee grootste vaartuigen (met bluspomp) worden geleverd door de kazernes van Buchten en Maastricht-Zuid. En de zes kleinere vaartuigen worden geleverd door de kazernes van Eijsden, Heerlen, Kerkrade, Maastricht-Noord, Meerssen en Stein.

OVERIGE SPECIALISMEN (GELEVERD DOOR DE KAZERNES)

De kazerne in Heerlen levert een verzorgingseenheid arbeidshygiëne.

De kazerne van Meerssen zorgt voor de opkomst van de Commando Haakarmbak bij GRIP 1 incidenten. En de kazernes van Hulsberg en Meerssen zorgen voor de plotters bij een GRIP 1 incident.

De kazerne van Meerssen zorgt ook voor de opkomst van de verzorging haakarmbak, zodat bij een langdurige inzet het personeel voorzien kan worden van spijs en drank.

Tot slot kunnen we gebruik maken van het drone-team van Sitech voor een veel betere beeldvorming vanuit de lucht bij incidenten.

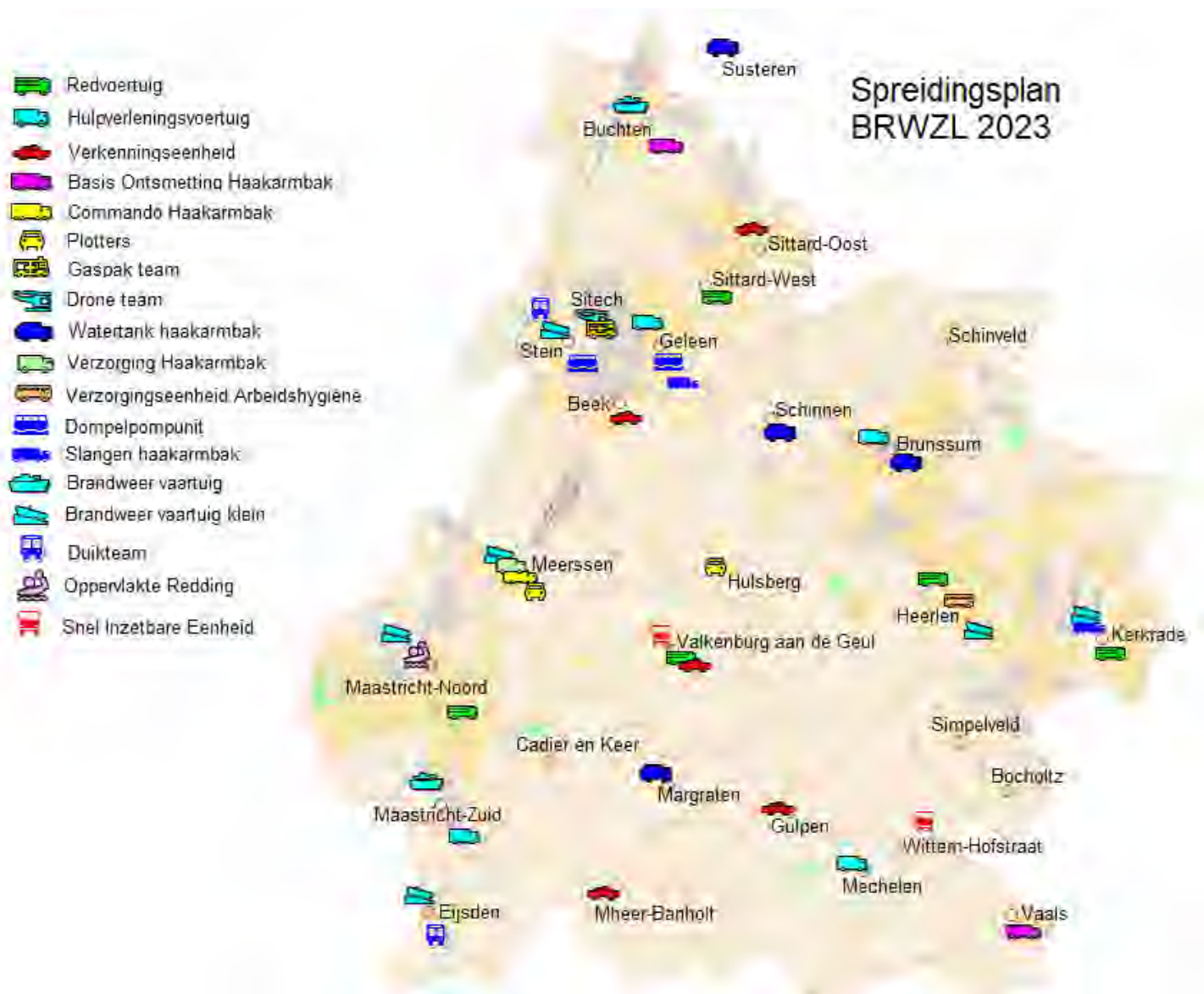
PIKET FUNCTIONARISSEN

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg vult diverse taken voor de crisis en rampenbestrijding en de brandweezorg in via piketfuncties. Vaak worden meerdere taken door een piketfunctionaris ingevuld. We kennen onder andere de volgende piketfuncties binnen brandweezorg:

- Officier van dienst: hoofdtak van deze functionaris is het aansturen van maximaal vier TS'en (een peloton) en daarnaast is deze officier verantwoordelijk voor het grootwatertransport. Dit alles binnen de brandweezorg. Daarnaast vult deze functionaris binnen crisis en rampenbestrijding de rol van informatiemanager in het Commando Plaats Incident.
- Hoofd Officier van Dienst: deze vult diverse brandweertaken in, te weten, hoogst leidinggevende op plaats incident voor de brandweer (taakcommandant) en algemeen commandant brandweer in het Regionaal Operationeel Team. In de crisis- en rampenbestrijding vervult deze functionaris de taak van Leider Commando Plaats incident.
- Commandant van Dienst, deze vervult 3 taken: Operationeel Leider van het ROT, adviseur van het (Regionaal) Beleidsteam en Regionaal Commandant van dienst brandweer.
- Adviseur Gevaarlijke Stoffen: deze adviseert de hoogst leidinggevende ter plaatse bij de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. Vaak is dat de Officier van Dienst. Deze advisering is in de basis gericht op de brandweezorg, maar richt zich soms ook op de andere partners binnen de crisis- en rampenbestrijding.
- Adviseur Gevaarlijke Stoffen Operationeel Team: deze adviseert de algemeen commandant brandweer en/of het Operationeel Team bij bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. Deze functie is niet gegarandeerd middels een hard piket maar wordt ingevuld door de Adviseur Gevaarlijke Stoffen of collegiale vrije instroom vanuit deze piketpool. Het is een functie die zich zowel richt op de brandweezorg als de crisis- en rampenbestrijding.
- Coördinator Verkenningseenheden: de coördinator Verkenningseenheden maakt bij een incident een eerste inschatting van de grootte van het effectgebied en de risico's voor de bevolking in dat effectgebied. Deze functie is niet gegarandeerd middels een hard piket maar wordt ingevuld door de Adviseur Gevaarlijke Stoffen of collegiale vrije instroom vanuit deze piketpool. Het is een functie die zich zowel richt op de brandweezorg als de crisis- en rampenbestrijding.
- Centralisten, de meldkamer heeft 2 centralisten op piket voor aanvulling van de capaciteit bij grote drukte of om bij noodsituaties voor een collega in te vallen.
- Coördinator Logistiek/Pelotonscommandant logistiek. Deze geeft leiding aan een logistieke eenheid c.q. het ondersteuningspeloton bij grootschalig optreden. Hij coördineert het logistieke proces op het incidentterrein en is de logistiek gesprekspartner van de operationeel leidinggevende. Daarbij maakt hij een analyse van de logistieke behoefte, de verwachte ontwikkeling van het incident en het daarbij meest passende logistieke optreden. Hij geeft hierbij gevraagd en ongevraagd advies aan de operationeel leidinggevende.
- CaCopi (communicatie adviseur): deze adviseert het Commando Plaats Incident over de voorlichting bij GRIP-incidenten en is eerste aanspreekpunt voor de media. Het is een functie die zich zowel richt op de brandweezorg als de crisis- en rampenbestrijding.
- Brandweer Zuid-Limburg beschikt over een team brandonderzoek. Doelstelling van het team is om meer inzicht te krijgen in het ontstaan, de ontwikkeling en het bestrijden van branden.

Middels deze piketfuncties voldoet de Veiligheidsregio Zuid-Limburg grotendeels aan de opkomsttijden die in het Besluit Veiligheidsregio's zijn opgenomen voor deze functies.

GRAFISCHE WEERGAVE SPECIALISMEN

VISIE OP INRICHTING RISICOBEBEERSING 2024-2027

Van regelgericht naar risicogericht

Team Risicobeheersing Brandweertzorg - Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Iwan Custers

Teamleider Risicobeheersing

Visie op inrichting Risicobeheersing 2024-2027 **Van regelgericht naar risicogericht**

Inleiding

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) werkt in een complexe en dynamische samenleving. Voortdurend wordt de samenleving beïnvloed door maatschappelijke en technologische ontwikkelingen, wijzigingen in wet- en regelgeving, nieuwe optredende risico's en andere verwachtingspatronen van burgers en (keten)partners. Het wordt complexer en leidt tot meer en andere risico's. Het effect en de impact hiervan noodzaken tot een nog intensievere integrale samenwerking binnen de veiligheidsketen. Als verbindend thema hierin ligt de nadruk op risicobeheersing vanuit een risicogerichte benadering.

Voor het thema Risicobeheersing is op 2 december 2021 in de tweede sessie van de Bestuurlijke Dialoog Brandweezorg Zuid-Limburg het gesprek aangegaan met het Algemeen Bestuur (AB). Dit heeft geresulteerd in uitgangspunten die dienen als input voor het op te leveren eindproduct 'Visie op inrichting Risicobeheersing'. De visie wordt onderdeel van het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 van de VRZL. In dit document staat de 'Visie op inrichting Risicobeheersing' voor 2024-2027 beschreven. De bijbehorende toelichting voorziet in een nadere omschrijving met aanvullende informatie.

Na het AB-besluit wordt een document 'Realisatie van de visie op de inrichting van Risicobeheersing' opgesteld. De organisatie-inrichting Risicobeheersing wordt hierin nader omschreven. Een belangrijk aspect in deze is de uitwerking van de context waarbinnen de VRZL de 'oude' en nieuwe producten levert. De producten worden aan de vastgestelde visie getoetst en langs de lat van de nieuwe wet- en regelgeving gelegd. Dit levert een concretisering van de producten van Risicobeheersing op en geeft handvatten om de regie op een integrale risicogerichte benaderingswijze in te richten. Hierin ziet de VRZL het team Risicobeheersing als de partner die alle benodigde kennis en kunde verbindt en samenbrengt.

Ambitie

VRZL zet in op een hoog fysiek veiligheidsniveau voor de gemeenten binnen de regio Zuid-Limburg. Het motto van de VRZL is 'Samen veilig'. Samen met provincie, omgevingsdienst, gemeenten, netwerkpartners, instellingen, bedrijven en burgers, wil de VRZL een bijdrage leveren aan het vergroten van de fysieke veiligheid.

Het werkveld van het team Risicobeheersing ligt voornamelijk aan de voorkant van de veiligheidsketen 'het voorkomen en beperken van fysieke onveiligheid'. Het richt zich op (brand)gevaar en ongevallen voor mens en dier door o.a. brand of gevaarlijke stoffen. Voor het stimuleren van het veiligheidsbewustzijn en bieden van een handelingsperspectief is er een actieve betrokkenheid met burgers, bedrijven en instellingen.

Op basis van risico-inventarisatie van branden, rampen en crises wordt het bevoegd gezag (on)gevraagd geadviseerd over de risico's. Het is aan het bevoegd gezag om te bepalen in welke mate zij het advies van de VRZL laat meewegen in het besluitvormingstraject over ontwikkelingen in het fysieke domein en welke restrisico's daarbij worden geaccepteerd.

Bestuurlijke uitgangspunten

Op donderdag 2 december 2021 heeft de bestuurlijke dialoog over Risicobeheersing plaatsgevonden. Doel van deze dialoog was om uitgangspunten te definiëren die als input dienen voor de 'Visie op inrichting Risicobeheersing'.

Naar aanleiding van deze dialoog zijn de volgende negen uitgangspunten opgehaald:

1. De burgemeesters voelen zich verantwoordelijk voor de brandveiligheid binnen de gemeente.
2. De burgemeesters onderkennen het belang van risicobeheersing in de zgn. veiligheidsketen en beseffen dat deze veiligheidsketen 'rond' gemaakt dient te worden.
3. Alle gemeenten van Veiligheidsregio Zuid-Limburg hebben ten aanzien van risicobeheersing een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
4. De brandweer is dé adviseur fysieke veiligheid voor de gemeente.
5. De gemeenten nemen het Brandweerrisicoprofiel als basis voor een gesprek met 'de Brandweer' om risicogericht keuzes te maken over de producten die 'de Brandweer' aan de gemeente levert. Op basis van het Brandweerrisicoprofiel willen gemeenten het gesprek aangaan met 'de Brandweer'.
6. De gemeenten maken richting gemeenteraden de consequenties van deze keuzes inzichtelijk (restrisico's).
7. De keuzes worden geborgd in het Integraal Veiligheidsplan.
8. De niet-wettelijke taken zoals deze op dit moment worden uitgevoerd door 'de Brandweer', staan hierbij niet ter discussie.
9. De gemeenten betrekken de Veiligheidsregio Zuid-Limburg bij het opstellen van het Omgevingsplan.

Met het vertrouwde begrip 'de Brandweer' wordt bedoeld het team Risicobeheersing programma Brandweertzorg van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Waar gaat het team Risicobeheersing voor?

Het team Risicobeheersing heeft de ambitie om te zorgen voor minder incidenten, minder slachtoffers en minder materiële schade. Vanuit de optiek 'Samen Veilig' richt het team Risicobeheersing zich op de volgende drie doelen:

1. Veilige omgeving

Streven naar een hoog fysiek veiligheidsniveau

De VRZL is voor de gemeenten een belangrijke adviseur op het gebied van fysieke veiligheid. Het advies van de VRZL is essentieel. Door het acteren in alle onderdelen van de veiligheidsketen worden de losse schakels van deze veiligheidsketen verbonden. De kracht van het team Risicobeheersing krijgt meerwaarde door een zo vroeg mogelijke betrokkenheid bij het proces van 'initiatief tot uitvoering'. Hierdoor kan het team vanuit een proactieve houding en door integraal mee te denken met het proces een bijdrage leveren aan een zo veilig mogelijke uitvoering. Bijvoorbeeld bij ruimtelijke ontwikkelingen, bedrijvigheid en evenementen.

Het team Risicobeheersing levert hiervoor o.a. de producten:

- advies omgevingsvisies, omgevingsplannen en omgevingsvergunningen;
- advies evenementen;
- uitvoeren van standaard en complexe inspecties brandpreventie;
- toezicht en handhaving Brzo-bedrijven.

2. **Bewustwording, zelfredzaamheid en risicocommunicatie**

Bevorderen eigen verantwoordelijkheid burgers en bedrijven

De VRZL stimuleert veiligheidsbewustzijn en veilig gedrag van burgers, bedrijven en instellingen. Samen maken wij veiligheid.

Iedereen is een partner in veiligheid. Vanuit maatwerk in aanpak, bouwt VRZL samen met burgers, provincie, omgevingsdienst, gemeenten, bedrijven en instellingen aan een veiligheidsbewuste samenleving en het stimuleren van veilig gedrag. Het team Risicobeheersing kijkt met name naar die doelgroepen en gebieden waar de risico's het grootst zijn en/of zo gevoeld worden. Tegelijkertijd maakt de VRZL de inwoners in Zuid-Limburg er actief bewust van dat een risicovrije samenleving niet bestaat en er altijd restrisico's aanwezig zijn. Er wordt een handelingsperspectief geboden ten aanzien van hoe om te gaan met deze risico's. VRZL baseert zich op verzamelde informatie en waarneembare trends. Hierbij wordt samengewerkt met de partners op veiligheidsgebied op lokaal, regionaal, interregionaal, eureginaal en landelijk niveau.

Het team Risicobeheersing levert hierin een bijdrage met o.a. de producten:

- Brandveilig Leven;
- Risicocommunicatie;
- Brandonderzoek.

3. **Veilig optreden**

Zorgen voor een veilige inzet van de hulpverleners bij een incident

Om een veilige inzet van de hulpverleners mogelijk te maken, richt de VRZL zich op het zorgen voor betrouwbare en actuele informatie bij een inzet. Hulpverleners, betrokken bij de afhandeling van incidenten, moeten erop kunnen vertrouwen dat de informatie die aan hen geleverd wordt klopt en van toegevoegde waarde is. Van cruciaal belang is dat de relevante kennis die bij het team Risicobeheersing aanwezig is, beschikbaar gesteld wordt aan Incidentbestrijding.

Bijvoorbeeld: - Preventieve voorzieningen vereist in een vergunning, zoals droge stijgleidingen;
- Aanwezigheid van gevaarlijke stoffen;
- Bereikbaarheid en bluswatervoorziening.

Het team Risicobeheersing ondersteunt hierin met o.a. de producten:

- Vergunning gegevens (verkrijgen relevante gegevens voor schakels veiligheidsketen VRZL);
- Operationele Informatievoorziening.

Welke risico's bedreigen de regio Zuid-Limburg?

Samen met Veiligheidsregio Limburg-Noord heeft de VRZL een provinciaal risicoprofiel opgesteld. Het provinciaal risicoprofiel is tot stand gekomen in nauw overleg met de crisis- en vitale partners van de beide Veiligheidsregio's. Het provinciaal risicoprofiel geeft inzicht in risicovolle activiteiten en incidenten die kunnen leiden tot een ramp, crisis of grote brand. Het gaat hierbij om gebeurtenissen met een bovengemeentelijke (regionale) impact. Het faciliteert bestuurders en directie/management in het prioriteren door inzicht te geven in hoe risico's zich tot elkaar verhouden en geeft richting voor de beleidskeuzes in het regionale beleidsplan.

Voor het programma brandweezorg is een brandweerrisicoprofiel opgesteld, waarbij het provinciaal risicoprofiel gespecificeerd is naar de kerntaken van de brandweer. Voor het brandweerrisicoprofiel zijn twee producten opgeleverd:

- Brandweerrisicoprofiel op Zuid-Limburg niveau. In dit (statisch) document is een link gelegd tussen het risicobeeld en de spreiding van kazernes, materieel en specialismen. Verder beschrijft het trends en ontwikkelingen en de (mogelijke) consequenties daarvan voor de brandweerorganisatie.
- Het dynamisch brandweerrisicoprofiel en de bijbehorende gesprekscyclus. Het dynamisch brandweerrisicoprofiel zoomt in op lokaal niveau. Er wordt gebruik gemaakt van databronnen die

realtime of periodiek geactualiseerd worden, welke worden weergegeven in een geoviewer en een dashboard. Aan de hand van het dynamisch brandweerrisicoprofiel (i.s.m. het dekkingsplan) gaat de brandweer cyclisch met de gemeente in gesprek over de belangrijkste lokale risico's en wat nog meer gedaan kan worden om deze risico's af te dekken. Er kan ook voor worden gekozen om een restrisico te accepteren en er transparant over te communiceren.

Het brandweerrisicoprofiel belicht de incidenttypen:

- overstroming
- natuurbrand
- incident naar aanleiding van extreme weersomstandigheden
- aardbeving
- gebouwbrand
- incident met gevaarlijke stoffen
- waterincident
- incident wegverkeer
- incident treinverkeer
- incident in wegtunnel
- incident luchtvaart (MAA/AWACS)
- incident bij evenement

Aan de hand hiervan is per gemeente een goed beeld te vormen van de (brandweer)veiligheidsrisico's.

Het brandweerrisicoprofiel helpt:

- Risicobeheersing bij het geven van risicogericht advies en een risicogerichte inzet van de capaciteit en producten.
- Incidentbestrijding bij het bepalen van een juiste spreiding van kazernes, materieel en specialismen.
- Vakbekwaamheid bij het toespitsten van het oefenbeleid op de risico's in het verzorgingsgebied.

De risicoprofielen zijn belangrijke instrumenten om risicogericht te adviseren en gemeenteraden en het Algemeen Bestuur te informeren over brand- en fysieke veiligheidsrisico's en de ernst daarvan.

Beide producten geven tezamen meer en beter zicht op relevante risico's, trends en ontwikkelingen die invloed hebben op de fysieke veiligheid. Ze bieden de mogelijkheid om hier alerter en effectiever op in te spelen. Ook bieden ze de mogelijkheid om risicogerichter te gaan werken. Risicogericht werken is de focus leggen op risico's die ertoe doen en deze risico's op een adequate wijze beïnvloeden.

Voor het uitvoeren van de wettelijke en niet-wettelijke taken door VRZL streeft het team Risicobeheersing naar een optimale inzet van de producten Risicobeheersing. Het vraagt om maatwerk per gemeente op basis van gezamenlijke keuzes. Hierbij wordt met name gekeken op welke wijze regionale capaciteit, middelen en faciliteiten zo risicogericht (en dus efficiënt) mogelijk ingezet kunnen worden. Middels deze aanpak wordt ernaar gestreefd om met de beschikbare capaciteit een zo hoog mogelijke veiligheidswinst te behalen.

Er wordt gewerkt aan een nieuwe balans waarbij meer dan voorheen, ook regionaal gekeken wordt naar de risico's met de potentieel grootste impact, om daar de beschikbare capaciteit op te richten. Deze nieuwe balans moet meerwaarde hebben voor de hele regio en, daar waar van belang, ook grensoverschrijdend. De VRZL doet dit proactief en samen met haar partners op veiligheidsgebied.

Wat gaat het team Risicobeheersing aan de risico's doen?

Het team Risicobeheersing richt zich op het voorkomen en beperken van incidenten en de mogelijke schadelijke gevolgen ervan. Risico's zoals beschreven in het provinciaal risicoprofiel en het brandweerrisicoprofiel zijn door de VRZL te beïnvloeden door betrokkenheid bij:

- het opstellen van de omgevingsvisie;
- het opstellen van het omgevingsplan;
- het behandelen van omgevingsvergunningen;

- het opstellen van het Integraal Veiligheidsplan en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma;
- het opstellen van het VTH-uitvoeringsplan en het daaraan gekoppelde VTH-uitvoeringsprogramma.

De herziening van het omgevingsrecht brengt veranderingen met zich mee. De Omgevingswet kent een nieuw instrumentarium, waaronder de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Een nieuw instrumentarium vraagt om nieuwe afwegingen en beleidskeuzes. Van belang is dat risicobeheersing zorg draagt voor een adequate borging van het thema fysieke veiligheid in het gemeentelijk instrumentarium.

Omgevingsvisie

In een omgevingsvisie geven overheden een geïntegreerde, strategische lange termijn visie voor de gehele fysieke leefomgeving. Een omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de fysieke leefomgeving met nadruk op de onderlinge samenhang. Vanuit de VRZL geeft het team Risicobeheersing advies bij het opstellen van de omgevingsvisie, passend bij de doelen, kernwaarden en ontwerpprincipes van de Veiligheidsregio's. Betrokkenheid bij het opstellen van omgevingsvisies is voor de veiligheidsregio's een belangrijke mogelijkheid om fysieke veiligheid in de afweging van beleid en uitvoering te waarborgen.

Omgevingsplannen

Decentrale overheden brengen de regels ten aanzien van de fysieke leefomgeving bijeen in één gebiedsdekkende regeling. Voor de gemeenten is dit het omgevingsplan. Doel is het bereiken en in stand houden van een gezonde en veilige leefomgeving en het doelmatig beheren van deze leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften. Het waarborgen van fysieke veiligheid in de fysieke leefomgeving kan met regels in een omgevingsplan. Al in een vroeg stadium wordt door gemeenten advies gevraagd aan VRZL. Het team Risicobeheersing adviseert vanuit een risicobenadering door het stellen van doelvoorschriften voor nieuwe risico's en bijzondere risico's. Tegelijkertijd helpen zij de gemeenten met het vastleggen van heldere regels voor veelvoorkomende situaties die vragen om voorspelbaarheid en duidelijkheid.

Belangrijke bepalingen in het Omgevingsplan hebben betrekking op bluswatervoorziening, de bereikbaarheid van een bouwwerk voor hulpverleningsdiensten en opstelplaatsen voor brandweervoertuigen. Deze bepalingen zijn onderdeel van de zogeheten bruidsschat. Dit zijn onderwerpen die in de huidige situatie op rijksniveau zijn geregeld, maar met de inwerkingtreding van de Omgevingswet komen te vervallen, tenzij ze geregeld worden in het Omgevingsplan.

Er is géén expliciet adviesrecht opgenomen met de strekking dat de veiligheidsregio om advies moet worden gevraagd bij:

- de voorbereiding c.q. vaststelling van een omgevingsplan of
- bij het verlenen van een omgevingsvergunning in afwijking van een omgevingsplan.

Dat wil echter niet zeggen dat de veiligheidsregio in dat kader geen rol meer heeft. Er is gekozen voor een andere manier van regelen, namelijk in de vorm van instructieregels. Gemeenten zijn op grond van artikel 5.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) in een omgevingsplan verplicht om rekening te houden met de risico's van branden, rampen en crises als bedoeld in de Wet veiligheidsregio's. Uit de toelichting op het artikel blijkt dat het advies van de veiligheidsregio's wel moet worden ingewonnen.

Tijdens de bestuurlijke bijeenkomst van 2 december 2021 is door het Algemeen Bestuur bevestigd dat het veiligheidsbelang het beste wordt gediend wanneer de VRZL vroegtijdig voor advies wordt betrokken bij het opstellen van het omgevingsplan (Bestuurlijk uitgangspunt 9).

Omgevingsvergunningen

De veiligheidsregio geeft advies over aanvragen voor omgevingsvergunningen die betrekking hebben op de activiteiten bouwen, brandveilig gebruik en milieu. In het advies van de VRZL wordt onderbouwd op welke wijze risico's zijn te verkleinen en hoe effecten zijn te beperken. De omgevingstafel is ontwikkeld om een nieuwe manier van vergunningverlening te realiseren. De omgevingstafel is het podium voor het lanceren van initiatieven die door de intaketafel wenselijk bevonden zijn. Meerdere experts en ketenpartners sluiten aan bij

de omgevingstafel om in dialoog te gaan over het initiatief. Met VRZL als deelnemer aan de omgevingstafel is expertise gericht op het beperken van mogelijke risico's gewaarborgd. Hiermee wordt de gemeente in de gelegenheid gesteld om fysieke veiligheid mee te nemen in de integrale afweging. Ook biedt het de mogelijkheid om op basis van het risicogericht advies bewust een restrisico te accepteren.

Integraal Veiligheidsplan (IVP) en de Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Het belang van de rol van het team Risicobeheersing neemt toe door actuele ontwikkelingen (COVID-19, energietransitie, klimaatverandering, maatschappelijke ontwikkelingen zoals vergrijzing en langer zelfstandig thuis wonen etc.) en veranderingen in het omgevingsrecht.

De VRZL kan de gemeente adviseren ten aanzien van het veiligheidsveld fysieke veiligheid. Op basis van het (brandweer)risicoprofiel geeft de VRZL de gemeente inzicht in de belangrijkste risico's en de mogelijkheden om deze risico's te beïnvloeden. Getracht wordt om verbinding te leggen tussen het risicoprofiel en lokaal veiligheidsbeleid, waarbij de output van de gesprekken aan de hand van het (brandweer)risicoprofiel input vormen voor de speerpunten in het gemeentelijk IVP en de daaraan gekoppelde jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Middels deze betrokkenheid wordt de ambtelijke en bestuurlijke wisselwerking met de VRZL geborgd en wordt de gemeenteraad meegenomen in dit complexe onderdeel van de integrale veiligheidsaanpak (Bestuurlijk uitgangspunt 7).

Welke producten heeft de VRZL in de aanbieding?

Hierbij volgt een overzicht van de wettelijke en niet-wettelijke adviestaken die het team Risicobeheersing programma Brandweezorg de komende beleidsperiode uitvoert.

Wettelijke adviestaken voor producten Risicobeheersing (specificatie: zie bijlage)

- Brzo;
- Aanwijzing en toezicht bedrijfsbrandweer;
- Advies omgevingsvergunning milieubelastende activiteit;
- Operationele informatievoorziening;
- Risicoanalyses.

Niet-wettelijke adviestaken producten Risicobeheersing (specificatie: zie bijlage)

- Brandweerrisicoprofiel;
- Advies kerninstrumenten Omgevingswet (o.a. omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsvergunning);
- Melding brandveilig gebruik;
- Advies Integraal Veiligheidsplan;
- Advies nieuwe risico's;
- Evenementen (advies, controle en toezicht);
- Controle, Toezicht en advies omtrent Handhaving;
- Advies bereikbaarheid en bluswatervoorziening;
- Brandveilig Leven;
- Risicocommunicatie;
- Beleid en projecten;
- Samenwerking en afstemming.

Hoe worden de afspraken tussen de gemeente en de VRZL geborgd?

Voor het borgen van de afspraken tussen gemeenten en de VRZL zijn drie beleidsinstrumenten beschikbaar:

- Regionaal Meerjarenbeleidsplan VRZL
- Gemeentelijk omgevingsplan
- Gemeentelijk Integraal Veiligheidsplan

In het Regionaal Meerjarenbeleidsplan van de VRZL wordt conform artikel 14 sub e van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) vastgelegd welke niet-wettelijke taken de veiligheidsregio uitvoert voor de gemeenten. Een beschrijving van de niet wettelijke adviesfunctie is in onderhavig document opgenomen, waaronder de advisering met betrekking tot het omgevingsplan.

Op basis van het brandweerrisicoprofiel en het brandweer dekkingsplan houdt de VRZL verdiepende gesprekken met de gemeenten over de risico's die spelen binnen een gemeente. Het team Risicobeheersing maakt hier nadrukkelijk de aansluiting met het gemeentelijk Integraal Veiligheidsplan. Op basis van deze gesprekken worden afspraken gemaakt over de speerpunten in het Integraal Veiligheidsplan ten aanzien van fysieke veiligheid (verkeersveiligheid, brandveiligheid, externe veiligheid/omgevingsveiligheid, crisisbeheersing en rampenbestrijding). In de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden concrete afspraken gemaakt over de producten Risicobeheersing die de VRZL levert.

De overeengekomen afspraken tussen gemeenten en team Risicobeheersing worden vastgelegd in de uitvoeringsplannen van het Integraal Veiligheidsplan en de regels in het omgevingsplan. De tussentijdse voortgang in de uitvoering hiervan wordt door het team Risicobeheersing verantwoord richting gemeente met kwartaalrapportages. De afspraken zijn de leidraad bij het opstellen van de ambtelijke voortgangsrapportage (per kwartaal Q1-Q4). Op bestuurlijk niveau is deze voortgangsrapportage een vast agendapunt tijdens het periodiek overleg tussen de burgemeester en de verantwoordelijke kazernechef VRZL. In januari wordt de jaarrapportage van het voorgaande jaar opgesteld.

BIJLAGE: WETTELIJKE EN NIET-WETTELIJKE ADVIESFUNCTIE VAN RISICOBEBEERSING

Veiligheidsregio's hebben de mogelijkheid om te adviseren over zaken rondom fysieke veiligheid op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr). Dit is vastgelegd in artikel 10, onderdeel b Wvr en in artikel 25 Wvr. Het gaat hierbij om wettelijk en niet-wettelijk advies. Pas wanneer een adviesrecht is vastgelegd in een wettelijk voorschrift (bijv. artikel 4.33 Omgevingsbesluit), dan is sprake van een wettelijk advies op grond van de Omgevingswet. Het advies om de veiligheidsregio te betrekken als adviseur staat, via de verwijzing naar de taken in de Wet veiligheidsregio's, in de Omgevingswet onder artikel 5.2 Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en de artikelen 8.9 en 8.10a van het Bkl en de toelichtingen op de artikelen.

In andere gevallen moet de adviesbevoegdheid, zoals bedoeld in artikel 10 onderdeel b Wvr, worden vastgelegd in het beleidsplan van de veiligheidsregio. In artikel 14 Wvr is namelijk opgenomen dat het beleidsplan in ieder geval een omschrijving bevat van de niet-wettelijke adviesfunctie zoals bedoeld in artikel 10, onderdeel b Wvr.

Het gevraagd en ongevraagd adviseren over het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises omvat in elk geval de volgende wettelijke en niet-wettelijke taken:

A. Wettelijke taken

Taak en grondslag	Omschrijving
Toezicht Brzo Artikel 1 en 13 Brzo Artikel 61 lid 1 Wvr	• Toezicht en handhaving Brzo-bedrijven (hoge- en lage drempel inrichtingen). • Beoordeling (installatie)veiligheidsrapport. • Incidentonderzoek.
Aanwijzing en toezicht bedrijfsbrandweer Artikel 31 Wvr Artikel 61 lid 1 Wvr Artikel 63 Wvr	• Aanwijzing, toezicht en handhaving bedrijfsbrandweren. • Bepalen aan welke eisen het personeel en het materieel van de bedrijfsbrandweer moet voldoen. • Uitvoeren van toezicht op de gestelde eisen aan het personeel en materieel.
Advies omgevingsvergunning milieubelastende activiteit Artikel 4.33 Omgevingsbesluit	• Adviseren over een aanvraag om een omgevingsvergunning milieubelastende activiteit.
Operationele informatievoorziening Artikel 10 sub i Wvr Artikel 8 Arboret	• Het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en andere betrokken diensten en organisaties.
Risicoanalyses Artikel 10 sub a Wvr	• Het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises.

B. Niet-wettelijke taken

Taak	Omschrijving
Brandweerrisicoprofiel	• Het inventariseren en analyseren van de brandweerrisico's en daarover adviseren.
Advies Integraal Veiligheidsplan (IVP)	• Adviseren ten aanzien van de speerpunten in het IVP voor het veiligheidsveld fysieke veiligheid (thema's verkeersveiligheid, brandveiligheid, omgevingsveiligheid en C&R) en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma.
Advies kerninstrumenten Omgevingswet (o.a. omgevingsvisie en omgevingsplan ¹)	• Adviseren in het kader van omgevingsveiligheid bij het opstellen en herzien van omgevingsvisies,

¹ Artikel 5.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) stelt dat in een omgevingsplan rekening gehouden moet worden met het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises. Het advies van de veiligheidsregio's hierover is geen wettelijk adviesrecht maar uit de toelichting op het artikel (in paragraaf 8.1.4 van de Nota van toelichting Bkl) blijkt dat het advies van de

	omgevingsplannen, eventuele omgevingsprogramma's en daarvan afgeleide projectbesluiten.
Advies omgevingsvergunning	• Adviseren over aanvragen omgevingsvergunning alsmede (brand)veiligheidsaspecten die voortvloeien uit de voorschriften van een omgevingsvergunning die betrekking hebben op de activiteiten bouwen, brandveilig gebruik en milieu.
Melding brandveilig gebruik	• Het adviseren over een melding brandveilig gebruik van bouwwerken.
Advies nieuwe risico's	• Proactief adviseren over nieuwe risico's in de samenleving, zoals risico's in het kader van de energietransitie en klimaatadaptatie, waarvoor nog geen eenduidige regelgeving beschikbaar is.
Evenementen	• Het adviseren over aanvragen evenementenvergunningen en vergunningen in het kader van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bgbop). • Het leveren van een bijdrage aan multidisciplinair advies over C-evenementen. • Het leveren van een bijdrage aan controle en toezicht ten behoeve van het bevoegd gezag over evenementenvergunningen.
Controle, toezicht en advies omtrent handhaving	• Het houden van toezicht op de naleving van (brand)veiligheidsaspecten zoals opgenomen in een omgevingsvergunning die betrekking heeft op de activiteiten bouwen, brandveilig gebruik en/of milieu. • Het risicogericht toezichthouden op de brandveiligheid alsmede het toezichthouden op de naleving van de algemene brandveiligheidseisen uit het Bouwbesluit of Besluit bouwwerken leefomgeving. • Advies VTH-uitvoeringsplan en het daaraan gekoppelde VTH-uitvoeringsprogramma
Brandveilig Leven (BVL)	• Stimuleren veiligheidsbewustzijn en (brand)veilig gedrag in de samenleving (bijv. door middel van voorlichtingsactiviteiten en campagnes en o.a. gericht op risico- en kansgroepen). • Bevorderen brandveilig leven via beïnvloeders en eigen personeel. • Stimuleren van innovaties met een positieve invloed op (brand)veiligheid. • Voorlichting na brand, al dan niet op basis van brandonderzoek.
Bereikbaarheid en bluswatervoorziening	• Adviseren over bereikbaarheid, doorrijdbaarheid en bluswatervoorziening voor de hulpverleningsdiensten
Risicocommunicatie	• Adviseren over (rest)risico's en het juiste handelingsperspectief ten behoeve van risicocommunicatie.
Beleid en projecten	• (Bijdragen aan) beleidsontwikkeling en projecten.
Samenwerking en afstemming	• Samenwerking en afstemming met andere afdelingen en ketenpartners.

veiligheidsregio's wel moet worden ingewonnen. Via de Invoeringswet Omgevingswet (artikel 2.49 sub b) wordt artikel 14 Wvr gewijzigd. In artikel 14 Wvr is aangegeven wat minimaal in het beleidsplan van de veiligheidsregio moet zijn opgenomen. Het tweede lid, onderdeel e, van artikel 14 Wvr komt als volgt te luiden: 'Een beschrijving van de niet-wettelijke adviesfunctie, bedoeld in artikel 10, onder b waaronder de adviesfunctie met betrekking tot omgevingsplannen, en van de wijze waarop de gemeenten het bestuur van de veiligheidsregio in de gelegenheid stellen haar adviesfunctie uit te oefenen met betrekking tot omgevingsplannen'.

OPBRENGST BESTUURLIJKE DIALOOG BRANDWEERZORG – 2023

In het recente verleden is door het bestuur gesproken over de noodzaak om te komen tot een fundamentele discussie over de toekomst van de brandweezorg in Zuid-Limburg. Als vastgesteld tijdens het Algemeen Bestuur van 4 december 2020 zijn de afgelopen jaren gebruikt om enerzijds de op ons af komende wettelijke ontwikkelingen te doorgronden en anderzijds het bestuur in de positie te brengen om te kunnen onderzoeken welke vernieuwing gewenst en haalbaar is.

Tijdens een startsessie met het Algemeen Bestuur op 15 april 2021 is verkennend gesproken over de bestuurlijke dialoog verantwoorde brandweezorg 2024-2030. Hierbij is de wens uitgesproken om niet te snel in uitvoeringsvraagstukken te belanden, maar eerst een principiële discussie over een aantal thema's te voeren. Ook heeft het bestuur het belang van de vrijwillige brandweer benadrukt; vanuit het oogpunt van betaalbaarheid maar zeker ook vanuit inwoner-betrokkenheid. Tenslotte heeft het bestuur aangegeven dat men binnen de huidige financiële kaders wenst te blijven.

Deze samenvatting beschrijft de gezamenlijke opbrengst van het totale traject, welke ook is verwerkt in de ambities van het programma brandweezorg in het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan VRZL 2024 t/m 2027. Hiermee wordt de dialoog dan ook afgerond.

Terugblik: bestuursopdracht (AB - 9 juli 2021)

Het bestuur heeft opdracht gegeven om te komen tot realisatie van een:

- Brandweerrisicoprofiel (regionaal risicoprofiel gespecificeerd naar kerntaken brandweer)
- Actueel dekkingsplan, als bedoeld in de zin van art. 14.2.f WvR
- Visie op inrichting risicobeheersing (van regel-gericht naar risico-gericht)
- Onderzoek naar de consequenties taakdifferentiatie / tweede loopbaanbeleid voor de VRZL en een implementatieplan waar dit aan de orde blijkt
- Uitwerking van toekomstige huisvestingsscenario's. De eigendomskwestie van kazernes wordt nadrukkelijk meegenomen in de uitwerking van de scenario's.

Er is een principiële discussie gevoerd over de inrichting van brandweezorg in Zuid-Limburg aan de hand van de volgende thema's:

- Hoe zien we de inrichting van incidentbestrijding? Dit bestrijkt de thema's: inzet van vrijwillig- en beroepspersoneel, paraatheid, slagkracht en opkomsttijd;
- Wat is de rol van risicobeheersing?
- Hoe kijken we aan tegen taakdifferentiatie?
- Hoe willen we binnen onze organisatie omgaan met tweede loopbaanbeleid?

- De interactie tussen incidentbestrijding, brandveilig leven en risicobeheersing en hun onderlinge afhankelijkheid;
- Duurzaamheid, functionaliteit en flexibiliteit en meerjarig financieel perspectief inzake onderwerp huisvesting.

De volgende bestuurlijke kaders zijn daarbij opgetekend en hebben als uitgangspunt gediend voor het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan VRZL 2024 t/m 2027 en diverse eindproducten:

1. Inrichting incidentbestrijding (AB - 24 september 2021)

- Optimaliseer dekkingsplan binnen de huidige slagkracht daar waar ontwikkelingen zijn qua huisvesting, dit vanuit regionale gedachte.
- Bij optimalisatie dienen toekomstscenario's 5 en 10 jaar te worden meegenomen, creëer geen domino-effect;
- Zorg voor behoud slagkracht;
- Behoud vrijwilligheid met backbone beroeps strak blijven organiseren, houdt hierbij rekening met de arbeidsmarktontwikkelingen;
- Met gelijktijdigheid van incidenten wordt geen rekening gehouden (conform huidig beleid), wel dient dit voortdurend gemonitord te worden;
- Draag zorg voor fitte en wendbare operationele brandweerorganisatie (basis, grootschalig optreden en rol van brandweer binnen C&R);
- Blijf vanuit het perspectief van alle inwoners van Zuid-Limburg kijken naar het verlenen van goede brandweezorg en verlies hierbij de onderlinge solidariteit niet uit het oog;
- Kijk naar invloeden van de toekomst (5 à 10 jaar), wees innovatief op Zuid-Limburgse schaal;
- Maak duidelijk onderscheid in wat is operationeel en wat is bestuurlijk?

2. Inrichting risicobeheersing (AB - 2 december 2021)

- De burgemeesters voelen zich verantwoordelijk voor de brandveiligheid binnen de gemeente;
- De burgemeesters onderkennen het belang van risicobeheersing in de zgn. veiligheidsketen en beseffen dat deze veiligheidsketen 'rond' gemaakt dient te worden;
- Alle gemeenten van Veiligheidsregio Zuid-Limburg hebben ten aanzien van risicobeheersing een gezamenlijke verantwoordelijkheid;
- De brandweer is dé adviseur fysieke veiligheid voor de gemeente;
- De gemeenten nemen het brandweerrisicoprofiel als basis voor een gesprek met de brandweer om risicogericht keuzes te maken over de producten die de brandweer aan de gemeente levert. Op basis van het brandweerrisicoprofiel willen gemeenten het gesprek aangaan met de brandweer;
- De gemeenten maken richting gemeenteraden de consequenties van deze keuzes inzichtelijk (restrisico's);
- De keuzes worden geborgd in het integraal veiligheidsplan;

- De niet-wettelijke taken zoals deze op dit moment worden uitgevoerd door de brandweer, staan hierbij niet ter discussie;
- De gemeenten betrekken de Veiligheidsregio bij het opstellen van het omgevingsplan;
- Wat is operationeel en wat is bestuurlijk?

3. Huisvesting (AB - 8 juli 2022)

Afgesproken is dat, daar waar nieuwbouw aan de orde is, dit in eigendom van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) gebeurt. Doelstelling was overeenkomst te bereiken over de uitgangspunten waarmee de verschillende scenario's ten aanzien van huisvesting voor de VRZL worden uitgewerkt. De fysieke plek van de kazernes volgt vanuit het dekkingsplan. Het uitgangspunt is dat er gezocht wordt naar regionale kaders waarbinnen er ruimte is voor lokale belangen. Het beeld is ontstaan dat vanuit regionaal perspectief centralisatie een positief effect kan hebben.

Duurzaamheid

Het is duidelijk dat daar waar nieuwbouw aan de orde is, dit moet gebeuren op een duurzame manier die past bij deze tijd. Energieneutraal zou mogelijk moeten zijn voor nieuwbouw. Voor aanpassing van bestaande bouw, wordt als uitgangspunt benoemd dat aanpassingen terugverdienbaar dienen te zijn. Hierin wordt ook meegegeven dat het allicht de moeite waard is te investeren in panden die momenteel veel energie 'lekken'. Er bestaan verschillen van inzicht over het ambitieniveau ten aanzien van duurzaamheid: 'doen wat mogelijk is' versus 'de leiding nemen'. Dit hangt ook af van de uitwerking van de scenario's. Er dient ruimte genomen te worden om de stip op de horizon te zetten en een doorkijk te maken voor de volgende 30 jaar.

Flexibiliteit/functionaliiteit/innovatie

Functionaliteit van kazernes staat voorop. Een uniforme uitstraling is wenselijk, maar belangrijker is dat het gebouw zijn brandweefunctie goed vervult. Een deelfunctie met andere partijen -mits juridisch verantwoord en zonder ten koste te gaan van effectief gebruik- wordt gezien als mogelijkheid. Verder wordt geadviseerd de eindgebruikers mee te nemen in het ontwerp van het gebouw. Flexibiliteit in de vorm van flexibele bouw wordt gezien als aantrekkelijk, ook gezien huidige en toekomstige arbeidsmarktontwikkelingen. Het is wenselijk om voor de toekomst ruimte te houden voor modulaire uitbreidingen. Dit binnen redelijke grenzen en passend binnen de geldende planontwikkelingen.

Financiën en eigendom

Ten aanzien van te hanteren uitgangspunten, worden de volgende voorstellen besproken en akkoord bevonden:

- Onderhoudsniveau gebouwen moet op orde zijn;
- Overdracht kazernes op basis van boekwaarde (zowel opstal als grond). Aandachtspunt hierbij: wordt er ook bij elke gemeente afgeboekt?
- Gemeenten houden het 1e recht op koop bij overdracht;
- Beheer capaciteit wordt over de regio bepaald en door gemeenten betaald (mensen dan wel middelen);

- Eenduidige demarcatie bij alle gebouwen / gebruikersovereenkomsten benodigd;
- Uitzonderingen betreffen gezamenlijke gebouwen, tijdelijke huurpanden (kantoren);
- Reeds vastgesteld: nieuw te bouwen kazernes komen in eigendom van VRZL;
- Gedeeld eigenaarschap is niet gewenst, gedeeld gebruik waar van toegevoegde waarde, wel;
- Bij de uitwerking van de scenario's moet financiële ruimte zijn voor vervanging, beheer en integratie van de thema's (duurzaamheid, flexibiliteit, functionaliteit en innovatie).

Vervolg huisvesting

Belangrijke vervolgstap is de duiding van adequate en actuele gegevens van het bestaande panden-bestand. De uitwerking van toekomstbestendige huisvestingsscenario's wordt tijdens de reguliere procesgang in 2023/2024 verder opgepakt.

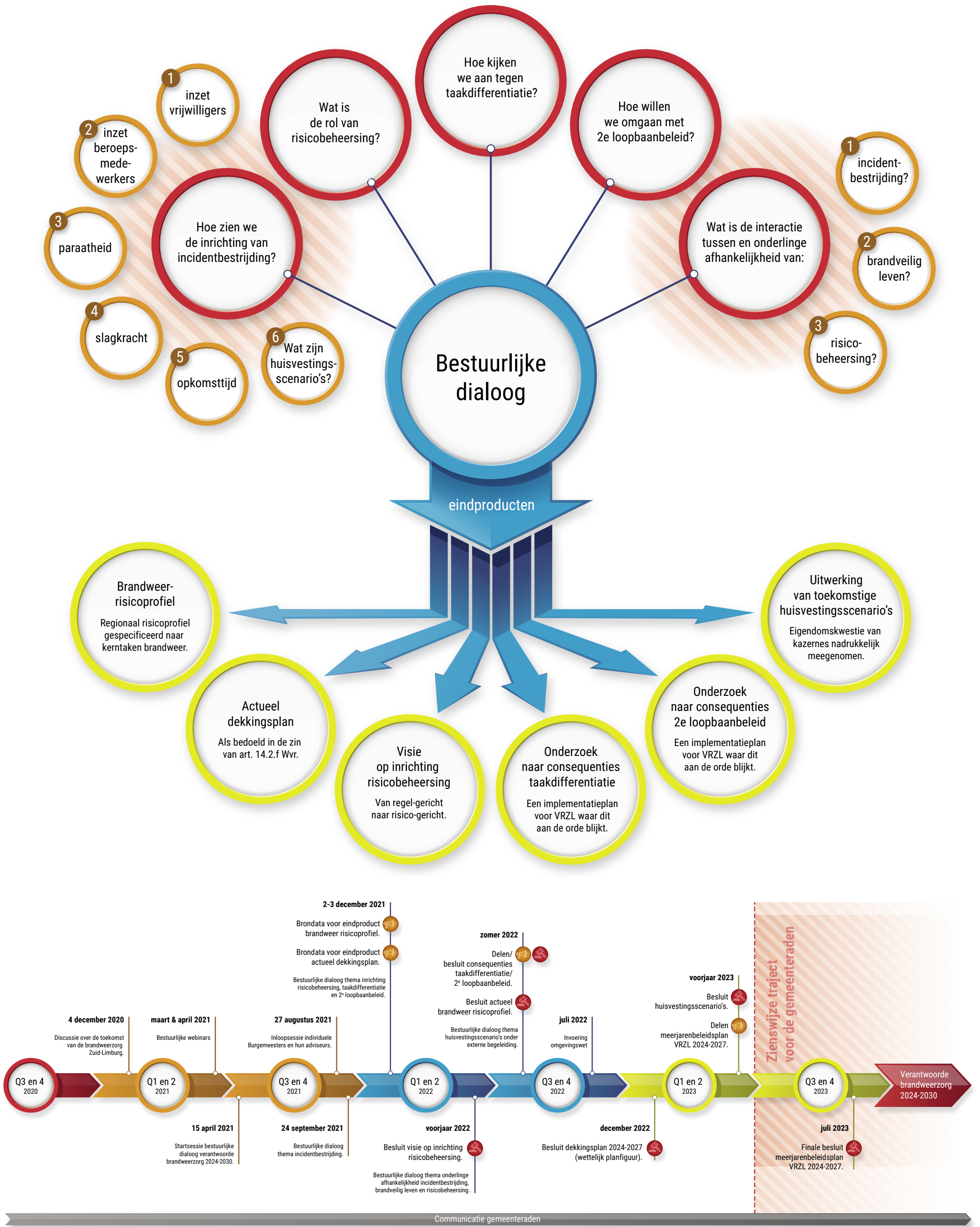
4. Tweede loopbaanbeleid / taakdifferentiatie - bouwsteen verplichtend karakter

Deze dossiers spelen ook landelijk en worden nauwgezet gevolgd. Als er duidelijkheid komt over welke juridische kaders gaan gelden en of er landelijke politieke bereidheid is om de Arbeidstijdenwet en financiële kaders aan te passen zal een implementatieplan worden opgesteld en voorgelegd.

Tot slot zijn volledigheidshalve toegevoegd de infographics over het doorlopen proces en de visuele notulen van de gevoerde dialoogsessies.

VERANTWOORDE BRANDWEERZORG 2024-2030

Er is een bestuurlijke dialoog noodzakelijk over de toekomst van de brandweezorg in Zuid-Limburg.
Enerzijds om wettelijke ontwikkelingen te doorgronden en anderzijds zodat het bestuur kan onderzoeken welke vernieuwingen gewenst en haalbaar zijn.

24 SEPT
2021

KAZERNE
VERBINDING MET OMGEVING
EN BEWONERS

REGIONAAL OF
LANDELIJK? OF
SOMS LOKAAL?

domino effect
DEKKINGSGRAAD

Extra aandacht voor:
Landgraaf
Scenarios/varianten uitwerken

IK WAS BLIJ
VERAAST! HET
GAAT AL BEST GOED

IS ER (GEEN)
PROBLEEM?

BREDERE DISCUSSIE
HOUDEN

LOKALE
VERANKERING ↔ REGIONALISERING

VANUIT BESTAANDE SITUATIE
OUDE MATERIALEN
DOORSCHUIVEN
NIET VOLLEDIG
VERBOUWEN
"het optimale plaatje"

DYNAMISCH
RISICOPROFIEL

"bouwen op zekerheden & een paar onzekerheden"

KADERS

TOP ONZEKERE
ARBEIDSMARKT

BACKBONE BEROEPS

DE TOEKOMST

- scenario's
- 5-10 jaar ontwikkelingen
- hoe blijven we professioneel fit?

PERSPECTIEF
van de BURGER

REGIO
ZUID-LIMBURG

BESTUURLIJKE
DISCUSSIE/UITGANGSPUNTEN
VOOR INRICHTING
INCIDENTBESTRIJDING

WAT IS
CRUCIAAL ALS
JE KIJKT NAAR HET
DEKKINGSPLAN

WAT ZIT ER
NIET IN, WAT WE
WEL ZOUDEN MOETEN
WILLEN

SLAGKRACHT

TOEKOMST
VERKENNING

SOLL

RICARDO
WEE WER

PERSPECTIEF

GLOBALISERING

ORGANISATIE

DEMOCRATISCHE
ONTWIKKELINGEN

KANSEN

DE BURGER ALS
HULPVERLENER

SUPER VEEL
SPECIALISMES

4 KERNTAKEN

BASIS UITRUK

MAAKT EEN KEUKENBRANDJE
SNEL EEN GROTE KLUS

BRAND APARTEMENT ERASMUSDOMEIN

BEWUSTWORDING

TIJPLIN

ROB DRUMMEN

TS + SIE

ONGEVAL TUNNEL

MAASTRICHT AACHEN
AIRPORT

OUDE BINNENSTAD

LEON van
KALMTHOUT

RISICO PROFIEL

FEITEN
HUIDIGE
INRICHTING

Bestuurlijke Dialoog
INRICHTING INCIDENTBESTRIJDING
Veiligheidsregio Zuid-Limburg

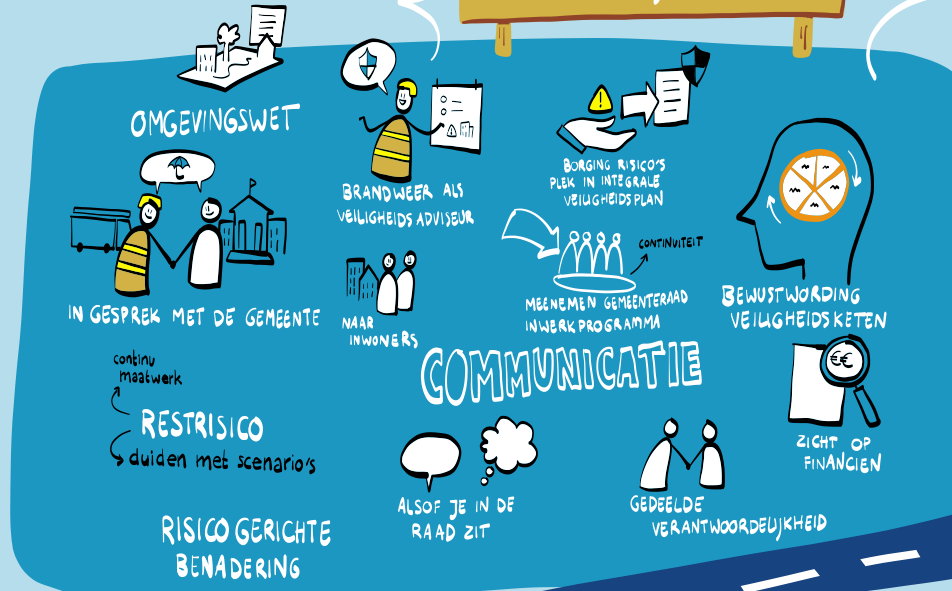
BRANDWEER
Zuid-Limburg

Veiligheidsregio
Zuid-Limburg

VISIE OP INRICHTING RISICOBEBEERSING

van regelgericht naar risicogericht

BESTUURLIJKE DIALOOG

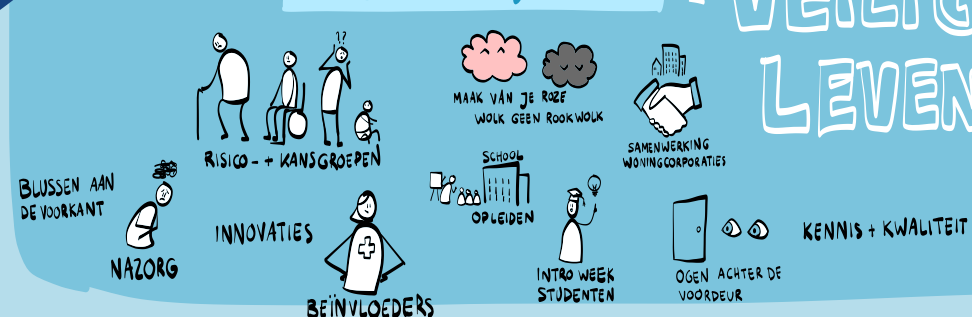
VERANTWOORDE
BRANDWEERZORG
2024 - 2030

RISICOBEBEERSING

Brandweerrisicoprofiel

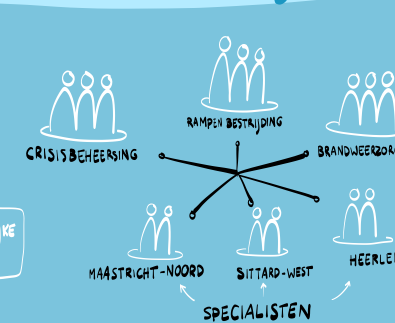

Brandveilig leven

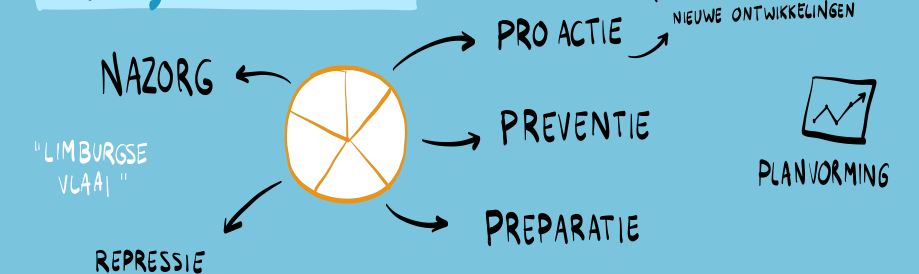

VEILIG
LEVEN

Visie Inrichting

Veiligheidsketen

SAMEN
BEWUSTER
VEILIG

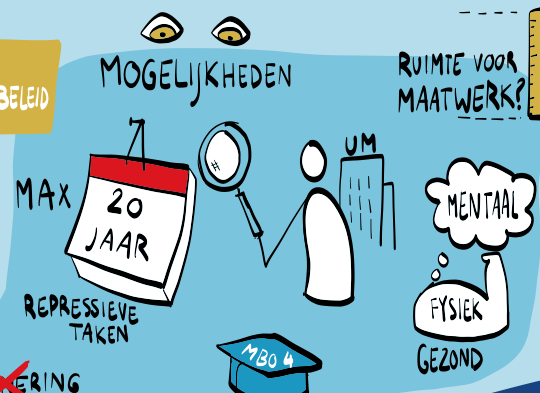
2 DEC
2021

MENTIMETER
STELLINGEN

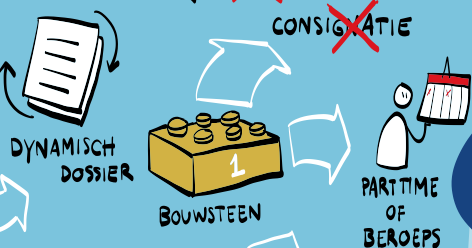

2e
LOOPBAANBELEID

TAAKDIFFERENTIATIE
BOUWSTEEN 1
VERPLICHTEND KARAKTER

LANDELIJKE
ACTUALITEIT

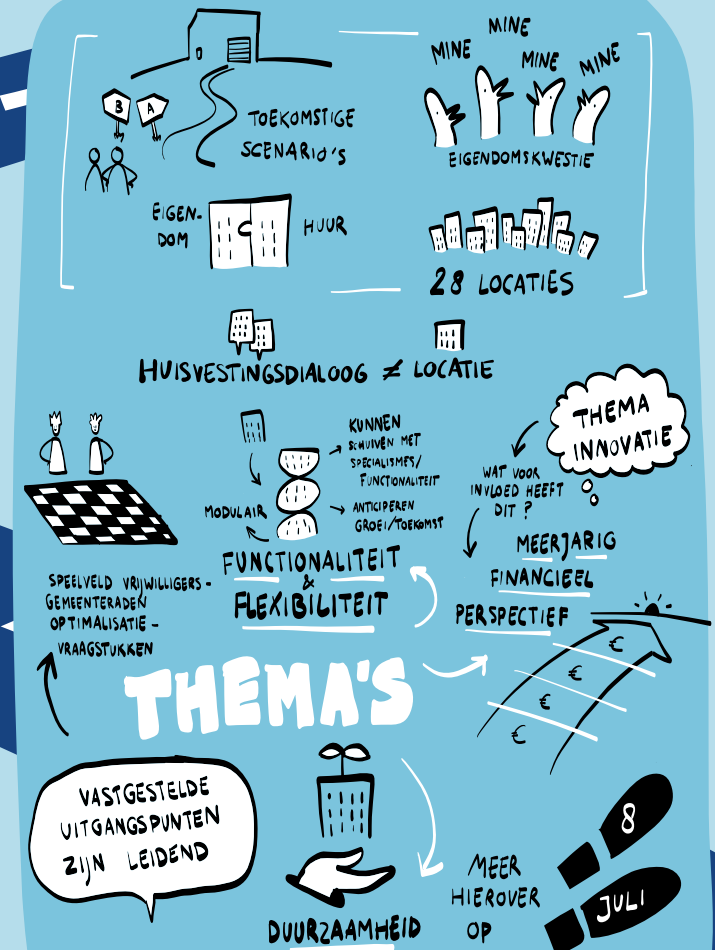
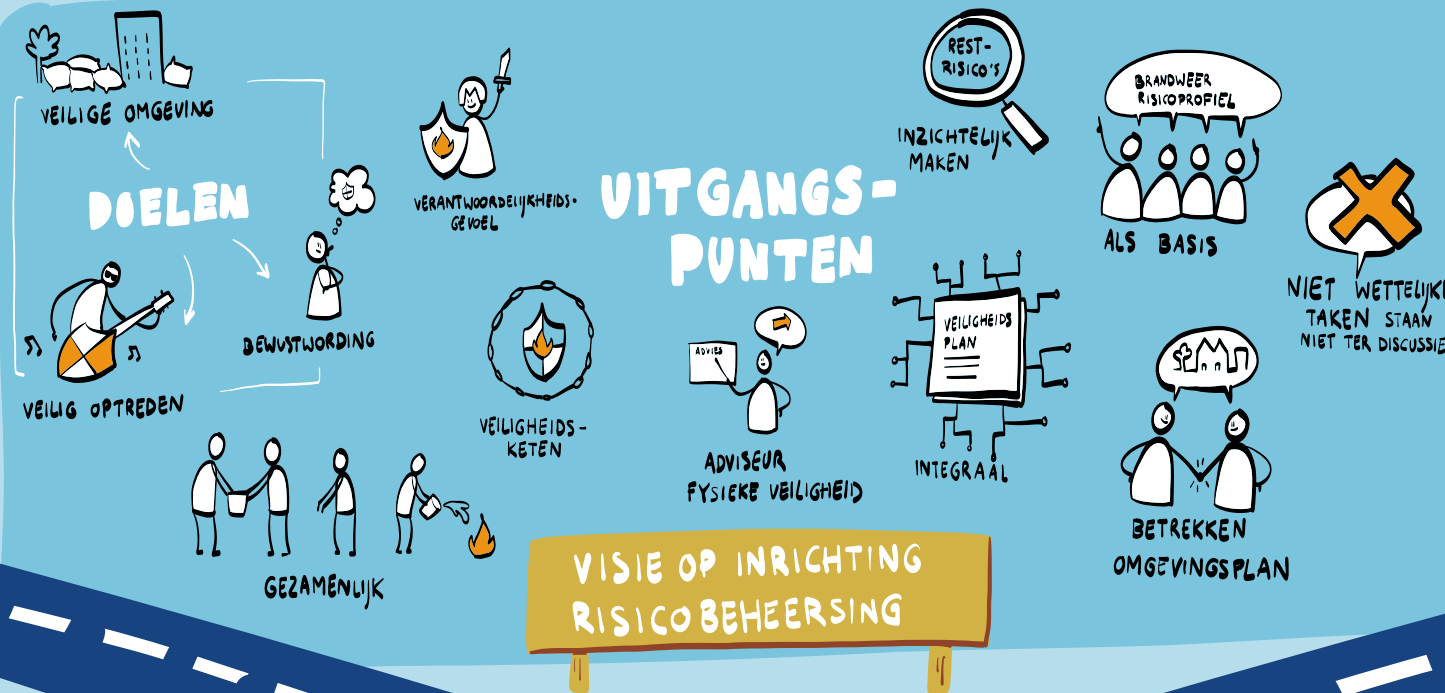
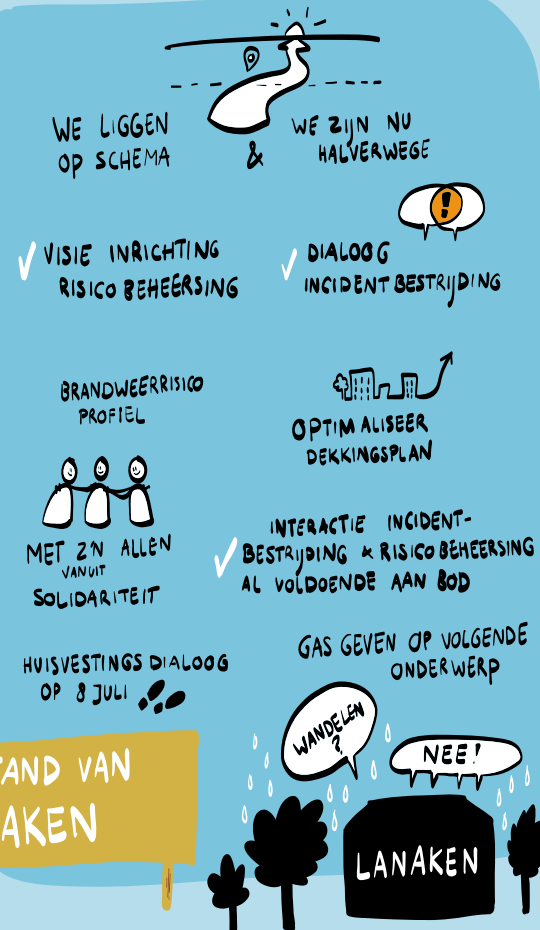
BESTUURLIJKE DIALOOG
THEMA INRICHTING RISICO-
BEBEERSING, TAAKDIFFERENTIATIE
EN 2e LOOPBAANBELEID
DEC 2021

BESTUURLIJK DIALOOG BRANDWEERZORG

proces update

7 APRIL
2022

VERANTWOORDE
BRANDWEERZORG
2024 - 2030

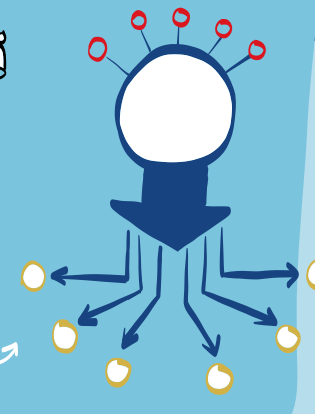
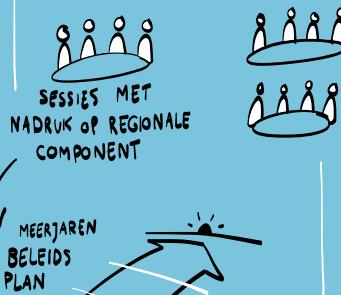
GEMEENTERADEN

VOORBEREIDING
HUISVESTINGSDIALOOG

Q3 2021

Q1+Q2 2022

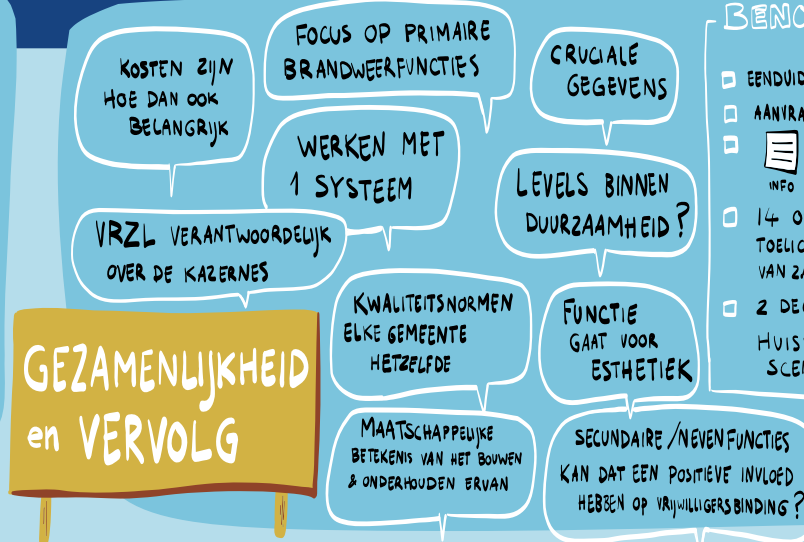
Q3+Q4 2022

BESTUURLIJK DIALOOG BRANDWEERZORG

brandweerdialoog/huisvesting

VERANTWOORDE
BRANDWEERZORG
2024 - 2030

BENODIGDE INFORMATIE

OP TE LEVEREN DOOR GEMEENTEN

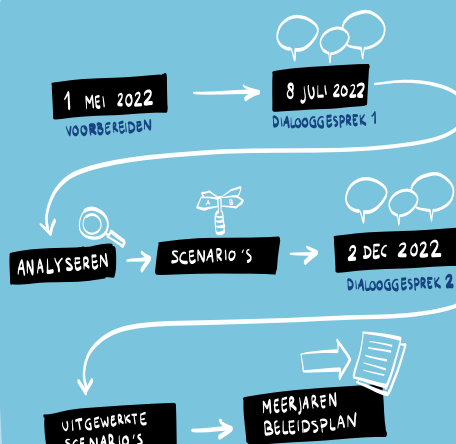
- EENDUIDIGE UITVRAAG RICHTING GEMEENTE
- AANVRAAG INFORMATIE
- 14 OKTOBER TOELICHTING STAND VAN ZAKEN AB
- 2 DEC DEFINITIEVE HUISVESTIGINGS SCENARIO'S

28 DIVERSE TYPE LOCATIES

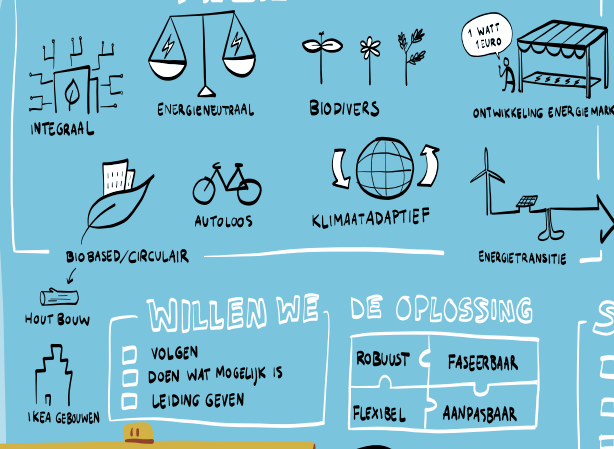

INLEIDING

PROCES

TRENDS

THEMA
DUURZAAMHEID

SUGGESTIES P.v.E

- AARDGASLOOS
- ENERGIE NEUTRAAL
- BIOBASED & CIRCULAIR
- FLEXIBEL & DEMONTABEL
- KLIMAATADAPTIEF & NATUURINCLUSIEF
- doelen & prestaties
- toetsbare normen
- integraal beoordelen CO₂ uitstoot

FLEXIBILITEIT & INNOVATIE